

Claire Sylvia _ Kalp Değişimi

ÖNSÖZ

Claire Sylvia'nın olağanüstü hikâyesinin doğrusunu biliyorum. Onunla, kalp nakli geçirdikten kısa bir süre sonra hastanede tanıştık ve o zamandan beri de ilişkimizi kesmedik.

Claire'in başına gelen olağanüstü şeyleri açıklayamıyorum ama yaşadıklarına inanmakta hiç zorluk çekmedim. Gökbilimcilerle ve ku-antum fizikcileriyle konuşmayı sevmem de bu yüzdendir. Onlar da sürekli esrarengiz, açıklanamaz olaylarla uğraşır dururlar. Fizikçilerin de çevremizdeki esrarengiz şeyler olduğu gerçeğini kabul edecekleri günü özlemle bekliyorum.

O gün yaklaşıyor. Bunun her yerde işaretleri var. İnsanlar akıl ve beden arasındaki bağlantının sınırlarını keşfetmeye çalışan Canda-ce Pert'le Joan Borynesko'yı ve de onlar gibi çalışmalar yapan yüzlerce araştırmacıyı seviyorlar. Advances ya da Alternative Therapies gibi yeni gazetelerde, bilginler ve düşünürler sağaltım mucizesini anlamanın yeni yollarını okurlarla paylaşıyorlar.

San Fransisco'da, Randolph Byrd adlı bir kardiyolog Koroner Bakım Ünitesi'nde yatan 393 hastanın üzerinde duaların etkisini inceleyen bir araştırma yaptı. Grup gelişigüzel bir şekilde ikiye ayrıldı. Bunlardan bir yarısı için dua edilirken diğer yarısı için dua edilmedi. Hastalara da, idarecilere de kimin hangi grupta olduğuna dair bir bilgi verilmedi. Çalışma bittiğinde, kendileri için dua edilen hastalar istatistik olarak diğer gruptakilerden daha iyidiler. Bu çalışma daha sonuçları ilan

;V:

-11-

edilmeden, iki büyük tıp dergisi tarafından reddedildi. Talihsiz bir durum, çünkü bütün olasılıklara açık olmalıyız. Eğer Dr. Byrd'ın makalesi bu sonuçların alınmasını sağlayan bir ilaç hakkında olsaydı hemen basılırdı.

Doktorlar metafizikçilerden uzak durmaya gayret ediyor, ancak bilim ve ruh bu kadar uzak değil birbirinden. Einstein, "Sahip olabileceğimiz en güzel deneyim, gizemdir," demiştir. "Bu gerçek sanatın ve gerçek bilimin temellerini kuran esaslı bir duygudur."

Claire ile tanışmadan çok önce, ciddi hastalıkları olan bir sürü insanla

çalışmaya başlamıştım. Bu hastaların %15 ile %20'lik bir kısmının bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde ölmeyi tercih ettiklerini keşfetmiştim. Daha geniş bir grup ise doktorları memnun etmeye uğraşıyorlardı. İlaçlarını alıyor, randevularına geliyor ve doktorların kendilerine öğütler-dikleri şeyleri yerine getiriyorlardı. Tabii bu öğütler yaşama biçimlerinde radikal bir değişimi gerektirmiyorsa.

Üçüncü grupta diğer %15-20'lik bir kısmı "olağanüstü" dediğim insanlar oluşturunuyordu. Bu insanlar kurban olmayı reddediyorlardı. Kendilerini, kendilerine bakma konusunda uzman olarak yetiştiriyorlardı. Otorite olarak görmekten çok, partner olarak gördükleri doktorlarını sorguya çekmekte hiç tereddüt etmiyorlardı. Bu olağanüstü hastaların farklılığı güçlerini koruyor oluşlarından kaynaklanıyordu.

Sizin de fark edeceğiniz gibi, Claire Sylvia bu gruptandı. Tabii onun durumunda hasta sözcüğü belki de yanlış kelime diye düşünülebilir. Hasta sözcüğü her şeyden önce, konuşmadan ya da olay çıkarmadan gerekli olanı yapmaya istekli, itaatkâr bir kişi anlamına gelir.

İstisnai hastalar öyle davranmazlar. Başkalarını dinlerler, ama kendi kararlarını kendileri verirler. Kendi şanslarını yaratırlar ve eğer özel bir tedavi istenilen şekilde işlemezse ondan vazgeçip, yeni bir şeyler denerler.

-12-

Claire sezgileriyle, birçok doktorun yeni yeni anlamaya başladığı şeyi öğrenmişti. Yani, fiziksel iyileşmeye, büyük ölçüde akıl ve beden arasındaki iletişim yollarını açmanın yardım edeceğini... Bunu yapmanın bir yolu duygularınızı kullanmaktan geçer: nefret ve kıskançlık gibi olumsuz duyguları yok etmek ve aşk, kabullenme, affetme gibi olumlu duygulara kapılarımızı açmak. Bir diğer yol da, vücutlarımızdaki iyileşme işlemini hayalimizde canlandırmaktır. Ve Claire bunu da yaptı.

Vücudumuz ve aklımız birbiriyle sürekli olarak bilinçsiz bir şekilde iletişim içindedir. Bu yüzden ben hastalarım hep rüyalarını not etmelerini öğütlerim. Çünkü vücut semboller kullanmadan konuşamaz. Rüyaları anlamak zaman zaman zor olabilse de, Claire onların, göz ardı edilemeyecek, hayati bilgiler edinmekte ne kadar önemli olduklarını gösterdi.

Meditasyon iç dünyamızla iletişim kurmanın bir başka yoludur. Bir zamanlar birisi, "Dua etmek konuşmaksa, meditasyon dinlemektir," demişti. Aslında meditasyon, derinlerdeki düşüncelerimizi dikkate alabilmek için baskıları ve günlük hayatımızda dikkatimizi dağıtan şeyleri dinleme işlemini geçici olarak durdurmaktır. Meditasyonun fiziksel yararları, birçok araştırmacı tarafından

çok güzel belgelenmiştir. Claire'e ve diğer birçok kişiye nasıl meditasyon yapacaklarını öğreten Dr. Herbert Benson bunlardan biridir.

Claire Sylvia gizemi birçoğumuzdan daha fazla yaşamıştır. Olağanüstü yolculuğu sırasında, kendi ruhunu keşfetmek konusunda istekli olmuş ve birçoğumuzun baskı altında tuttuğu duygulan serbest bırakmıştır. Umarım sizler de hem kalbinizi, hem de zihninizi onun olağanüstü hikâyesine açarsınız.

Bernie SIEGEL, M.D

13-

1. BÖLÜM

En Derin Soluk

Yıllar önce, nadir görülen ve öldürücü sonuçları olan bir hastalık sebebiyle, ölmek üzere yatarken, göğsüm kesilerek açılmış, kalbim ve ciğerlerim dışarı çıkarılmıştı. O boşaltılmış çukura dokiorlar, hayatımı kurtarmak için, motosiklet kazasında yaşamını yeni kaybetmiş genç bir adamın kalbini ve ciğerlerini yerleştirdiler. Çok büyük bir yücelik, cömertlik ve zarafet göstererek, genç adamın ailesi bu değerli ve eşsiz hediyeği tamamen yabancı birine vermeye razı olmuştu.

Karar vermelerini takip eden saatler içinde, o genç adamın kalbi daha önce hiç bilmediğim bir hız ve yaşama gücüyle benim kanımı pompalarken, ciğerleri de benim bedenimde nefes almaya başlamıştı. Ameliyattan sonra uyanıp hayata döndüğümde, çıktığım uzun yolculuğun sonunda bittiğini sanmıştım.

Aslında yeni başlıyormuş.

Çok geçmeden yeni organlardan daha fazla bir şeylerin bedenime geçtiğini hissetmeye başladım. Nakledilen kalbin ve ciğerlerin bir şekilde kendi isteklerini ve hatıralarını da birlikte getirip getirmediğini düşündüm. Rüyalar gördüm; organlarını aldığım kişinin ruhunun ve kişiliğinin bazı yönlerinin şimdi bende varolduğu hissini veren birtakım değişiklikler yaşadım.

-15-

Hayatım boyunca bana hep, şairlerin itirazlarına ve gizemli mırıldanmalarına rağmen, kalbin sadece kanımızı pompalamaya yarayan bir organ olduğu söylenmişti. Çok önemli bir pompaydı, evet, ama sadece bir pompaydı işte.

Monoton bir görevi olan gerekli bir makineydi. Bu görüŖe göre, kalbimizde duygular ve hatıralar yoktu. Üstelik hiçbir bilgelik de taşıymıyordu. Bunlara hep inanmıştım, ama bugün artık daha farklı olduğunu biliyorum. Belki de kalbin başka düşünme şekilleri vardır. Belki de yüzyıllardan beri kalbe atfedilen birçok özellikten bazıları mecazi bir anlam taşımaktan daha çok şey ifade ediyordur. Bugün bile, aydınlanmış ve bilimsel diyebileceğimiz çağımızda, biz hâlâ duygularımızı ve birtakım değerleri tartışırken kalbimize göndermelerde bulunuruz. Aşk bittiğinde ya da ölüm birden geldiğinde kalbimiz kırıldı deriz. Sevinsek de üzülssek de kalp sözcüğünü dilimizden düşürmeyiz. Duygularımızı göstermeye kalktığımızda kalbimizi açmaktan söz ederiz ya da birisi duygusuz davrandığında, kalpsiz olduğunu söyleriz. Temiz kalpli, yumuşak kalpli, cesur yürekli deriz. Kalp ağrısı çekmekten söz ederiz. Bu liste böyle uzayıp gider.

Bu deyimlerde, kelimesi kelimesine bir gerçeklik olması acaba olası mı? En tutucu kardiyologlar bile kalbin sağlıklı çalışmasının, yalnızlık, depresyon ve soğuma gibi belirli duygusal gerçekler tarafından etkilendiğini kabul edeceklerdir. Akıl ve vücudun birbirine derinden bağlı oldukları genel olarak kabul edilirken, ciğerlerimiz, pankreasımız hatta beynimizle bile ilgili pek fazla tabirimiz yoktur.

Yeni bir kalp edindiğimde yeni bir ritim de edinmiştim. Yeni tepkiler, yeni bilgiler ve yeni sorular gibi. Kendimi, hazırlıksız yakalandığım ve hiç beklemediğim, çok ilginç ve gizemli bir yolculukta bulmuştum. Bazen korkutucu, bazen de çok keyifli bir yolculuktu bu. Bir keşif macerası, aynı zamanda da kendini keşfetme olan bu yolculuk hayatın gizemli yüzüne tamamen yeni bir açıyla bakmama yol açtı.

-16-

Seyahatim kalp ve ciğer nakliyle başladı. Belki de daha erken. Ama ancak ameliyatın üzerinden beş ay geçtikten sonra çok canlı bir rüya gördüğümde bu süreçte olduğumu tam olarak anlayabildim.

Ilık bir yaz günüydü. Açık havada çimenli bir tarladaıydım. Yanımda da uzun boylu, zayıf, kum rengi saçlı, sıırım gibi bir adam vardı. Adı Tim'di ve soyadının Leighton olabileceğini düşünüyordum. Neşeli bir ilişkimiz vardı ve iyi arkadaştık.

Sonra, gösteri yapan bir grup akrobata katılmak için oradan ayrılma zamanım geldi. Tim'den uzaklaşarak bir yoldan aşağıya doğru yürümeye başladım. Ama birden aramızda yarım kalan bir şeyler olduğunu hissederek geri döndüm. Onunla vedalaşmak için geriye yanına yürümeye başladım. Ben yaklaşırken o da geri dönmenden memnun olmuş bir ifadeyle beni izliyordu.

Öpüştük. Öpüşürken onu içime çektiğimi hissettim. Bu şimdiye kadar aldığım en derin nefes gibiydi. Ve o anda, ikimizin, Tim'le benim sonsuza kadar birlikte olacağımızı anladım.

Uyandığımda hayatımın en derin nefesini henüz almış olmama rağmen soluğum kesilmiş gibiydi. Tam o sırada içimde yeni bir takım ciğer ve bir de kalp olduğunu tam olarak özümstedim.

Böyle canlı bir rüya ilk kez görmüyordum. Bana görünen imgelere çok önem verir ve onları düzenli olarak defterime not ederim. Rüyalarımın bazıları bir şeyler emrederler. Daha sonra iyice düşünülüp ta-sınılması gereken belirsiz ve karışık bir bilmece gibidirler. Ama bu öyle değildi. Şu ana kadar yeni kalbimin ve ciğerlerimin bana tamamen yabancı olan birinden geldiğini düşünüyordum. Kim olduğunu bilmediğim, hakkında pek fazla bir şey düşünmediğim ve tanımadığım genç bir adamdan. Ama bu rüyadan uyandığımda bir şeyler değişmişti. Tim'in bana bazı organları nakledilen kişi olduğunu ve kişiliğinin bazı yönlerinin de artık benim içimde olduğunu bilerek uyandım.

-17-

Kalp Değişimi/ F:2

Bu bilgiyi doğrulamak çok istiyordum. Ama nasıl? Yeni kalbimi ve ciğerlerimi aldığım Yale'deki New Haven Hastanesi'nin transplantasyon programı bu konuda çok katı bir gizlilik uyguluyordu. Hastane memurlarının, organları nakledilen kişinin kimliğinin hiçbir şekilde alıcıya açıklanamayacağına dair kesin kuralları vardı. Aynısı bunun tersi için de geçerliydi. Organları alınan kişinin ailesi de bağışladıkları organların kimin tarafından alındığı konusunda bilgilendirilmiyorlardı. Hatta aslında bu çok az bilgiyi bile elde etmemem gerekiyordu. Bana organları verilen çocuk bir motosiklet kazasında öldüğünde on sekiz yaşındaydı ve Maine'de yaşamıştı. Bunları ameliyattan çok kısa bir süre sonra bir hemşireden öğrenmiştim.

Rüyayı gördükten sonraki gün, Gail Eddy'yi aradım. Gail, Yale-New Haven'deki transplantasyon koordinatörüydü. Ameliyatın öncesinde ve sonrasında bana çok yardımcı olmuştu. Gail'in bana organlarını aldığım kişinin kim olduğunu söylemeyeceğini biliyordum, ama belki de rüyamda öğrendiğim Tim L. adını doğrulamak konusunda yardımcı olabilirdi. Tabii bunları düşünürken rüyamda gördüklerimin doğru olduklarını farz ediyordum.

Rüyamı Gail'e anlatıp organlarını aldığım kişinin adının Tim L. olup olmadığını sorduğumda bir an duraksadı ama hemen sonra, "Hayır, hayır," dedi. "Bunu

öğrenemezsin. Bunu seninle konuşmamam gerekiyor. Lütfen Claire, unut gitsin. Aileyi tespit etmen sadece kurt dolu bir kavanozun kapağını açmana yarar."

"Ne demek istiyorsun?"

"Organlarını aldığı kişinin ailesinin nasıl bir tepki vereceğini bilemezsin. İnsanlar bu tip durumlarda beklenmedik tepkilerde bulunabilirler. O kişiyi merak ettiğin için seni suçlayamam. Ben de merak ederdim. Ama lütfen unut gitsin. Bu çok duygusal ve hassas bir konu."

Gail'in bu tepkisi beni düşkünlüğüme uğratmış ve biraz da olsa şaşırtmıştı. Sonuçta onun kararlarına saygı duyarak, konunun peşini bırakacağıma dair onu temin ettim.

-18-

Ama konu benim peşimi bırakmadı.

Yavaş yavaş, o kişi hakkında bir şeyler öğrenmeye başladım. Ve sonunda Tim L.'yi gördüğüm rüyamın şaşırtıcı bir şekilde hayal edebildiğimden çok daha fazla gerçek olduğunu keşfettim.

-19-

2. BOLUM

Uk Durum

Şimdi olduğumdan farklı bir kimlik duygusuyla büyüdüm. Küçük bir çocukken kalabalık bir ailenin birbirine yakın ve mutlu üyelerinden biriydim. Babam doktordu ve İkinci Dünya Savaşı sırasında orduyla, denizaşırı yerlere gidince, biz üçümüz -annem, ablam Marlyn ve ben-Bronx'da annemin ailesiyle oturmaya başladık.

Annemin ailesi fakirdi ve evleri de küçüktü. Eğer o kadar misafirperver olmasalardı, onlarla kalmak çok sıkıcı olabilirdi. Annem, büyükannem ve ben aynı yatağı paylaşıyorduk. Marlyn portatif karyolada, büyükbabam ise oturma odasındaki koltukta yatıyordu. Sıcak ve geleneksel Yahudi havası vardı evde. Yiyecek bakımından zengin ve hep neşeli bir yerdi. Akrabaların çevrelediği kalabalık masada, cuma gecesi yemeklerinde Sabbath'ı O kutlardık. O günler bana şimdi çok uzak gelseler de, sevgiyle hatırlarım.

Büyükannem ve büyükbabam, Ghana ve Sholom hep huzurlu bir hayat

yaşamamışlardı. 1913'te henüz üç yaşında olan annemle birlikte Çarlık Rusya'sından kaçmışlardı. Dayılarım Hy ve Lou daha sonra New York'ta doğmuşlardı.

(*) Yahudilerin Kutsal Günü.

-20-

Büyükbabam ve büyükannem önceki hayatları hakkında pek nadir konuşmuşlarsa da, onların Yahudi Soykırımı'm yaşamış olduklarını biliyordum. Özellikle büyükannemin bir varilde saklanarak şiddetli yıkımlardan korunmaya çalıştığını biliyordum. Küçük bir kız olarak ben, onları Amerika'ya taşıyacak olan gemiye koşarlarken, bu iki kişinin küçük çocuğunun atların üzerindeki kana susamış, Cossack'ler tarafından kovalandığını zihnimde canlandırabiliyordum. Belki de tam olarak bu şekilde yaşanmamıştı bu olay ama bugün bile, büyükannem ve büyükbabamın hatıraları bana, bir dizi tehlikeli serüven ve ucu ucuna kurtulmaları çağrıştırır.

Büyükannem ve büyükbabam yoğun acılar yaşamış olmalarına rağmen kibar, şefkatli ve inanılmaz iyimserdiler. Yıllar sonra dayım Lou, "Bana para veremediler ama umutla dolu insanlardı," demişti. Büyükannem bize hep bugün yaşadığımız sıkıntıların yakında geçeceğini anlatmaya çalışır ve meşhur, "Yarın daha iyi olacak," sözünü dilinden düşürmezdi.

Ufak tefek bir kadındı. Büyükbabam ise duvar kâğıtçısı olarak çalışan iriyarı kel bir adamdı. Her zaman pırıl pırıldı. Yahudi bir "Bay Te-miz"di o. Derin bir espri anlayışı vardı. Özellikle de maddi sıkıntıları konusunda. "Bilirsin Claire," derdi koyu bir Yahudi aksanıyla. "Ben aslında çok başarılı bir adamım. Bu ülkeye fakir bir adam olmayı hedefleyerek gelmişim. Senin de fark edeceğin gibi amacıma ulaştım."

Kendi kuşaklarından olan birçok çiftin aksine, büyükbabamla büyükannem sadece karı koca değil, aynı zamanda gerçek birer dosttular. Yahudi dilinde uzun uzun sohbet ederlerdi. Torunlarıyla İngilizce konuşurlarken de genç kulaklar için uygunsuz sayılabilecek kısımlarda yine Yahudi diline geri dönerlerdi. Doğal olarak Marilyn ve ben bir sürü Yahudi tabiri öğrenmiştik.

Büyükannemlerin evinde rüyalar sürekli konuşulan bir konuydu. Bu, Rus Yahudi göçmenler arasında çok yaygın olan bir şeydi. Gece bir rüya görmüşseniz, sabah mutlaka onun hakkında konuşulurdu. Bū-

-21

yükler birbirlerine çeşitli yorumlar aktarırlardı ama bu konuşmalarda

psikolojik öğeler yoktu. Bilinen sembollerdi dile getirilenler. Eğer rüyanızda x görmüşseniz bu y demekti. Talmud'da "Yorumlanmamış bir rüya açılmamış bir mektup gibidir" diye bir atasözü vardı. Ailemize gelen mektupların her zaman okunduklarını söyleyebilirim.

Herkes rüyasını önce büyükanne anlatırdı. Aslında onun biraz çingene ruhu taşıdığını düşünürdük. Çünkü o rüyalara düşkün olmasının yanında ara sıra da kartlardan geleceği okurdu. Onun bazı rüyaları da, gelecekteki olayları ya da birtakım olası durumları gösterirdi. Rüyalarının büyük bir kısmı günlük olaylara ait, rahatlıkla gerçekleşebilecek şeylerdi. Eğer gece rüyasında bir sayı görmüşse ertesi sabah gider ve o sayıya oynardı. Bazen rüyalarında Rusya'daki çocukluk dönemine ait şeyler görürdü ama o konuda genellikle sessiz kalmayı tercih ederdi.

Büyükanne'nin sağlık durumu bile rüyalarına bağlıydı. 1918'de bir grip salgınında o kadar zayıf düşmüştü ki, neredeyse ölüyordu. Sekiz yaşında olan annem ve beş yaşındaki kardeşi Hy, bir yıl kadar yetimhanede kalmak zorunda kalmışlardı. Sonunda iyileştiğinde büyükanne rüyasında, bir yabancı'nın başının üzerine doğru asasını uzatarak, o günden sonra hastalık nedir bilmeyeceği konusunda söz verdiğini görmüştü. "Asla" uzun bir zamandı ama ondan sonraki on beş yıl boyunca büyükanne sağlık timsali olmuştu.

Ben de büyürken, kendi rüyalarımı dikkate almayı öğrenmiştim. Bu durum sadece rüyalarım için değil, aynı zamanda hayallerim, umutlarım, birtakım isteklerim ve bütün diğer hayal ve arzularım için de geçerliydi. Eğer bir rüya gördüğünüz şekliyle harfi harfine doğru çıkma-mışsa, onu gerçekleştirmek için vargücünüzle çalışabilirdiniz. Rüyaları güçlü bir motivasyon vasıtası olarak düşünmeyi öğrendim. Çok büyük engeller karşılıklı ileriye gitmenizi sağlayacak şeylerdi. Tabii büyükanne'nin eklediği gibi, şanslı olmanın hiçbir sakıncası yok.

Ben tam olarak şanslı sayılmazdım ama psişik anlamda bir dizi tecrübem oldu. Komşularımızdan biri hamile kaldığında, söylemeden

-22-

bunu biliyordum. Nasıl ya da neden olduğunu bilmiyorum, sadece önceden bildiğimi söyleyebilirim. Bir şey kaybolduğunda, onu genellikle bulurdum. Arkadaşlarımla paten kaymaya gidince, bir yarışma olduğunda, müziğin ne zaman duracağını ve yarışmayı kimin kazanacağını bilirdim. Bu gibi şeyleri zaman zaman birçok insan yaşar. Bense çok sık yaşıyordum.

Jung'un fikirlerini öğrenmeden çok önce, bu rastlantıların sadece rastlantı

olmadıkları sonucuna varmıştım. Bu "kazalar" bazen adeta önceden tasarlanmışçasına olur. Olaylar birtakım nedenlerle yavaş yavaş çözümlenirler. Hatta bu nedenlerin çok net açıklanması da gerekmez. Hayatımızı etkileyen gizemli güçler, her zaman anlayamadığımız çeşitli şekillerde bu dünyada işbaşındadırlar.

Çocukluğum boyunca, hep diğer insanlara anlaşılmaz gelen olayları -ki ben onların açıkseçik ortada olduklarını düşünürdüm- bilirdim. Mesela birisi farklı etnik ya da dini gruplar hakkında bir şey söylerdi. Beni üzen sadece bağnazlık değildi. Bu gibi yorumlar beni gerçekten şaşırtırdı. Bir çocuk olarak herkesin insan soyundan gelmesi dolayısı ile aynı aileye mensup olduğunu düşünür ve insanların neden hepimizin aynı maddelerden oluştuğunu göremediğini düşünürdüm. Aynı zamanda hepimizin daha önceki yaşamlarının da olduğunu bilirdim. Mesela annemin önceden -ki bu uzun zaman değildi- bir Katolik olduğunu bilirdim. Hatta belki de Yahudileri sevmeyen bir Katolikti. Bu gerçekler bana o kadar açık gelirdi ki, herkesin aynı şeyleri biliyor olmamasına inanamazdım. Ama, özellikle çocukların bunları hissetmesinin sebebi yeni düşüncelere açık olmalarıydı. Çocuklar büyüdükçe yetişkinlerin dünyasına uymak zorunda kalırlardı. Ve toplum yaşamını düzenleyen kurallar -en azından o günlerde- metafizik fikirlere çok az bir yer bırakıyordu.

Büyükannem gibi, ben de yaşamım boyunca olağandışı rüyalar gördüm. Bunların içinde biri var ki, beni hâlâ çok etkiler. Ira ile evlenmemizden birkaç hafta sonra, Ira'nın babası ölmüştü. Artie'nin bedeni

-23-

yakılacaktı. Cenaze töreninden sonra hepimiz onun Westchester'daki evinde toplanmıştık. Artie'nin külleri arabadaydı. Ira ve erkek kardeşleri bu külleri ertesi gün babalarının en sevdiği yerlerden birine serpmeyi planlıyorlardı. Cenazeden sonra çok yorgun olduğum için, Ira'nın eski odasına uyumaya gittim. Ay ışığı camdan içeri süzülüyordu. O gece şu rüyayı gördüm.

Kapı çalınıyordu ve ben kapıyı açmak için alt kata koştuğumda Artie'nin ruhunu gördüm. Dehşete düşmüştüm. Çünkü Artie'nin kendisiyle gidecek birini seçmek için geldiğini biliyordum. Bunun tam olarak ne anlama geldiğinden emin olmamakla birlikte, Artie ile bu bilinmeyen yere gitme olasılığı beni çok korkutuyordu.

Sonra birden kendimi evin dışında buluyordum. Ben etrafa bakarken, Ira'nın iki kardeşi evin camından dışarı atlayıp gözden kayboluyor/ardı. Ve sonra kapı açılıp Ira çıkıyordu. O yürümeye başlayınca ben de onu takip ediyordum.

Rüyadan uyandığımda tam anlamıyla korkudan titriyordum. Ira'nın ve benim

öleceğimizi düşünüyordum. Tam o sırada Ira odaya girdi. Ben daha ağzımı açamadan, "Yarına kadar beklemek istemiyorum," dedi. "Külleri şimdi serpelim."

"Tamam," dedim. "Ben de seninle geleceğim. Üzerimi giyineyim. Sonra da arabadan külleri alırız."

"Küller arabada değil," dedi Ira. "Onları buraya getirip yatağın altına koydum."

Aman Tanrım! Kulaklarıma inanamıyordum!

Ira'yla evden Artie'nin küllerini de alarak çıktık. Yürürken işte rüyam çıktı, dedim kendi kendime. Gerçekten de Artie ile gidiyorduk. Ama bu öleceğimiz anlamına gelmiyordu. Küllerini serptiğimizde daha rahat soluk alıp vermeye başlamıştım. Ne kadar şaşırtıcı bir rüyaydı bu.

-24-

Sonunda şu sonuca vardım. Artie'nin ruhu bir mesaj vermek için benimle irtibat kurmuştu. Ve Ira da tam o anda bir başka kanaldan bu mesajı almıştı. Rüyalar çok bilinen bir vericiydiler ama isimlerini henüz koymamış olmamıza rağmen, başka vericiler de vardı...

Maalesef büyükanmem ve büyükbabamın evindeki sıcak ve güvenli dönem çok çabuk bitmişti. 1945 senesinde beş yaşımdayken babam savaştan dönmüş ve dördümüz kendi evimize taşınmıştık. Büyükanmem ve büyükbabamın dengeleyici, sevgi dolu varlıklarını hemen özlemeye başlamıştık. Onlarsız her şey çok farklıydı.

Annem önceden ne yapacağı kestirilemeyen birtakım huysuzlukları olan sorunlu bir kadındı. Onunla yaşarken zaman zaman, şefkatli ve güvenilir büyükanmemle büyükbabamın tek kızının nasıl öyle bir insan olduğuna şaşırırdım. Annem garip huyları olan kıskanç bir kadındı. En ufak bir olayda bile, sert çıkışlar yapardı. Çoğunlukla da ablamı fırçaladığını hatırlıyorum.

Annemin bu dengesiz davranışlarının hiçbir açıklaması yoktu. Bunun arkasında yatan nedenlerden biri, belki de hayatını sanata adamaya hazırlanırken engellenmiş olmasıydı. Annem piyano çalardı ve lisedeyken tiyatro çalışmalarına katıldığını bize övünerek anlatırdı. Daha sonra dans etmeye başladığımda, destek olması ve kendini kariyerine adanması, bende eski kendisini bulmaya çalışıp çalışmadığını düşündürmüştür.

Bir yetişkin olarak annemle sonunda arkadaş olmayı başarmıştık. Ölürken de

yanında olmamı istemişti. Anne, demiştin içimden, şu anda beni dünyaya getiren kişinin dünyadan gidişini izlemek için buradayım. Ölüm döşeğinde yatan annem için dua ederken kendim için de ettim. Annemin bende de bulunan bazı olumsuz özelliklerinden kendimi kurtarabilmeyi dilemiştim.

Çocukken sık sık başka türlü bir annem olması için dua ederdim. Kız arkadaşlarımla annelerine benzeyen sıcak ve şefkatli bir kadın...

-25-

Bu anneler kızlarına yakınlardı ve onları çok seviyorlardı. Sebep ne olursa olsun kızlarına bağırırmazlardı. Büyükbabam ve büyükbabamla yaşadığım yakınlık ve sıcaklığı çok özleyordum ve annemin bana veremediğini gördüğüm şartsız sevginin özlemi içindeydim.

Aynı zamanda anneme imreniyordum da. Onu güçsüz kılan çocukluğunun etkilerinden kurtulmak için çok çabalamıştı. Kendi annesi okuyup yazma bilmediği halde, annem okumuş ve İngilizce öğretmeni olmuştu. Başarılı ve yetenekliydi. Mükemmel bir zevki vardı. Antikaları ve güzel şeyleri severdi. Birçok arkadaşı vardı ve güzel, kibar bir ev sahibi olduğu gibi, parti vermekten de çok hoşlanırdı.

Birçok sorunlu birey gibi annem de doğrudan doğruya sorunun özüne inerdi. Sezileri çok güçlüydü, sık sık meseleleri bulandırmasına rağmen genellikle doğruyu söylerdi. Maryln'i ve beni sevdiğinden hiç şüphem yoktu ama şefkatinden çok kızgınlığını göstermek ona daha kolay geliyordu. Üçümüz için de büyük bir şanssızlıktı bu.

Neyse ki, babam biraz dengeyi sağlıyordu. Tutarlı, özenli ve destekleyici biriydi. Sürekli olarak annemi yatıştırmaya gayret ediyordu, ama ona karşı durabilecek kadar güçlü değildi. Anneme ihtiyacı olan desteği verememişti. Maryln ve ben babamın kibarlığını takdir ederdik. Ama bu durum bile annemin, onun kendisine oranla daha kolay kurduğu bu ilişkiyi, kıskanmasına yol açardı.

Hayatı bizim için daha dayanılır kılan tek şey ise, her yıl yaz aylarını CatskillPde Swan Gölü kıyısında büyükbabamla geçirmekti. Babam doktordu ve akşam yemeklerimiz pek çok kez şanssız bir balıkçının eline saplanmış bir oltayla gelmesiyle bölünmüştür. Kırmızı oval masanın etrafında yemek yemek için toplandığımızda kuzenlerimiz de bize katılırlardı. Her yıl birkaç haftalığına mutlu günlerimize dönüyorduk. Annem bile Swan Gölü'ne gittiğimizde nispeten rahat olurdu. Yine de komşulardan bi'riyle ettiği kavga yüzünden komşuların çocuklarıyla oynamamızın sık sık yasaklandığını hatırlarım. Her şeye rağmen Swan Gölü'nde geçirdiğimiz günler, evde

yaşadıklarımızdan

çok daha'iyiydi. Orayı severdim. Ailem orayı sattıktan sonra bile sık sık rüyalarımda oraya giderim.

Annemin patlamaya hazır tavırlarına, huysuzluk ederek tepki gösteriyordum. Akşam yemeğinde kaçınılmaz olayın patlamasını bekleyerek masada oturdum. Sonunda bağırışlar başladığı anda zihnimde hemen bir perde çekerek annemin öfkesinin giremeyeceği özel bir yer yaratır, kendimi ortamdaki soyutlardım. Daha sonraları okulda en çok hoşuma giden şey kafeteryadaki gündelik yemek saatleriydi. Akşam yemeğinin huzur içinde, her an bir şey olabileceği korkusu duymadan yenebileceğini keşfetmemi sağlamıştı.

Evde gürültü başlayınca kendimi başka bir evin üyesi olarak hayal ederdim. Sürekli olarak büyüüp evden ayrılmayı düşünürdüm. Bütün bu işkence ve çatışma ortamından gidebileceğim kadar uzağa gitmek isterdim. Evde ya da umuma açık bir yerde annem hep saldırıdaydı. Kız kardeşimi ve beni arkadaşlarımızın önünde küçük düşürmekten kaçınmazdı. Genç kızlık dönemlerimde de erkek arkadaşlarım beni almak için eve gelmekten korkarlardı.

Sonunda ben de kendi yolumu çizdim ve gizli bir iskankâr haline geldim. Gülümseyerek her şeye, "Tamam," diyor ve sonra kendi istediğimi yapıyordum. Annemin öfkesinden kolaylıkla kurtulabiliyordum. Maryln beni gizliyordu. Bazen yaptığım yaramazlıkların suçunu bile üzerine alırdı.

Daha sonra ailemin yanından ayrılıp kendime bir ev tuttuğumda, bir gün annemi arayarak evleneceğimi açıkladım. Ailede kimse Ira ile tanışmamıştı. Daha sonraları annemin arkadaşlarına, "Claire'in kocasının bir beyaz olup olmadığından bile emin değilim," dediğini duydum. Annemin bu konudaki tutumu gerçekleri nasıl da farklı algıladığını çok iyi anlatıyor. Irklararası evlilikler o günlerde pek sık rastlanmayan bir durum olmasına rağmen benim buna cesaret edebilecek isyankâr bir tutum içinde olabileceğimi düşünüyordu annem. Ira bir beyazdı ama annemin hakkındaki değerlendirmesi de doğruydı.

-26-

-27-

Evde mutlu olamayan çocuklar, bazen mutluluğu okulda bulurlar, ama ben öyle olmamıştım. Bir konuya, ilginç bulmadıkça hâkim olamazdım. Marlyn ise okulda çok başarılıydı. Çok geçmeden çevremizdeki insanlar tarafından akıllı

ve şirin olarak ikiye ayrılmıştık. Benim beynim olduğunu ve Maryln'in de güzel olduğunu anlamam yıllarımı aldı. O zamana kadar kendime güvenim oldukça azdı.

Sınıf arkadaşlarıma çok doğal gelen sıradan mantıklı bağlantılar yapmak da bana çok zor geliyordu. Bu evimizdeki duygusal düzensizliğe bir tepki olabilirdi. Ama mesela yılbaşı tatili bile benim için tamamen bir sürpriz olurdu. Hiç ummadığım bir anda belirli olayların düzenli, önceden bilinen bir şekilde, rutin bir şekilde meydana gelmeleri fikrini tam olarak kavrayamıyordum sanki. Bu belki de hayatımda bir düzen olmamasından kaynaklanıyordu.

Ama beni başkalarından ayıran asıl şey sağlık sorunlarımdı herhalde. Üç yaşındayken bende doğuştan gelen bir kalp rahatsızlığı teşhis edilmişti. Bütün hayatım boyunca bu sorunun devam edeceği düşünülüyordu. "Claire ne yaparsa yapsın, bunun çok ağır bir iş olmasına izin vermeyin," diye uyarmıştı doktor ailemi. Çok aktif yaratılıştaki bir çocuk olmama rağmen, ailem sağlığım konusunda endişelendiği için bana kırılgan biriymişim gibi davranırlardı. Tabii ben, düşük kan şekeri sorunu yaşamama rağmen, kendimi hiç de kırılgan hissetmiyordum. Babamın önerisine uyarak yanımda hep şeker taşırdım.

Sıcak ve nemli günlerde de nefes alma sorunu yaşırdım. Vücudum su kaybediyordu ve zayıfladığımı görebiliyordum. Ira ve ben evlendikten kısa bir süre sonra, Afrika'ya gitmiştik. Baharda neredeyse ölüyordum. Sıtma olmuş gibiydim ama aslında bütün sorunum havanın inanılmaz derecede nemli olmasıydı.

Çocukken sık sık grip olurdum. Genellikle ağrıyan boğazım çok geçmeden grip ya da bronşit olacağımın habercisi olurdu. Kendimi hasta olarak düşünmez ama yine de sağlıklı olmadığımı bilirdim. Hatta iyi olduğum zamanlarda bile hep ciddi rahatsızlıklarım olduğunu hissederdim.

- 28 -

Kalbimden dolayı, yarışlara veya sert hareketler gerektiren etkinliklere katılmama izin yoktu. Bana bakmak gibi zor bir görev Maryln'e verilmişti. Bu onun üzerinde çok büyük ve haksız bir ağırlık getiren bir görevdi. Bunun en büyük nedeni benim ele avuca sığmayan ve bu zor görevde işbirliği yapma fikrini tamamen reddeden kişiliğimdi.

Maryln kalp sorunumun gerçek olduğunu bilir, ancak diğer basit hastalıklarımın ilgi çekme arzumdan kaynaklandığından şüphelenirdi. İmalarından nefret ederdim ama şimdi, en azından bir bakıma haklı olduğunu biliyorum. Numara yapmadığım zamanlarda da hastalığımın dolaylı bazı

kazançlarım olduğunu belirtmem gerekir. Okuldan zaman zaman ayrı kaldığıma memnun oluyordum, ama daha önemlisi genelde sağı solu belli olmayan annem hastalığım sırasında bana karşı sevecen ve özenli davranıyordu. Bana tereyağlı ve ekşili fırında fırınlanmış patatesler getiriyordu. (Yıllar sonra aynısını ben de kızıma yapacaktım.) Evlendikten sonra bile ne zaman hasta olsam annem beni görmeye ya kendisi gelirdi ya da babamı gönderirdi.

Genelde mutsuz geçirdiğim çocukluğum boyunca, dans en büyük kurtarıcımdı. Depresyona karşı bir panzehir gibiydi. Sekiz yaşına geldiğimde dans etmeye başlamış ve kendimi dansın büyüüne kaptırmıştım. Dans etmek için doğduğuma inanıyordum. Hâlâ yatak odamda oturup gece camdan dışarı gökyüzüne baktığımı hatırlıyorum. Bir yıldız bulur ve ona bakıp büyük bir balerin olmayı dilerdim. Dansın bir şekilde hep hayatımın bir parçası olacağına dair kendime söz vermiştim. Hastalıkta ve sağlıklıta, birçok kez ara vermiş olmama rağmen, öyle de oldu gerçekten.

Çocukluğum ve ergenlik dönemim boyunca, lise ve fakülte hayatımda dans benim için hep sefaletten kurtuluş yolu oldu.

Aile hayatımda yaşadığım hoşnutsuzluklara manevi yönden çok güçlü bir alternatif oluşturunuyordu. Evde ne yaşanmış olursa olsun, mü-

- 29 -

zik başladığı andan itibaren geride bırakabiliyordum. Bazı dansçılar dans ettiklerinde başka bir insan haline geldiklerini hissederek, ben en iyi yönlerimi dansla ifade ettiğimi hissedebiliyordum. Gerçek benliğimi, yaratıcı kişiliğimi, olmak istediğim kişiyi buluyordum onda. Müzik dinlerken kendimi kaybederdim. Aslında müzik başlamadan kendini kaybetmiş biriyken, müzikle birlikte kendimi bulduğumu söylemek belki de daha doğru olacak.

On yaşına geldiğimde yaz kampındaki müzik öğretmeni beni Pamuk Prenses'le başrol oyuncusu olarak seçmişti. Bunun üzerine aileme bir balerin olacağımı söyledim, imkânsız, dediler. Kalp sorunu olan biri balerin olamazdı! Ama ben çoktan kararımı vermiştim. Sağlığım hakkında duydukları endişeler kararımı kuvvetlendirmişti. Dans şimdi her şeye ek olarak yasak meyvenin cazibesi olmuştu ve benim isyankâr kişiliğimin bir parçası haline gelmişti. Sonunda, uzun uzun yalvarıp yakardıktan sonra, cumartesileri bale dersleri almama izin verildi. Bu bir basamaktı. Çok geçmeden sınıftan sınıfa atlarken, bu konuda bir yeteneğim olduğu hatta bunun bana verilmiş bir hediye olarak bile görülebileceği ortaya çıkmıştı.

On bir yaşına geldiğimde bale hocam beni Giselle adlı gösteriyi izlemeye

götürdü. Bu romantik balenin ta kendisiydi. Giselle dans etmeye kararlı bir genç kızın hikâyesini anlatıyordu. Ama annesi Gisel-/e'in kalbinin zayıf olduğunu öne sürerek onun bu rüyayı gerçekleştirmesini engelliyordu.

En azından ben Giselle'In konusunun bu olduğunu düşünüyordum. Daha sonra, bir yetişkin olarak izlediğimde, hikâyenin değiştirilmiş bir versiyonunda uzun ve detaylı bir hikâyesi olan bu balede kalp sorununun sadece küçük bir ayrıntı olarak kaldığını fark ettim. Giselle'\ genç bir kızın kalbinin durumuna rağmen dans etmek için verdiği mücadeleyi anlatan bir eser olarak görmek, Hamle'\ sevgilisinin lafebesi babasını öldüren genç bir adamın hikâyesi olarak yorumlamaya benziyordu. Ben Giselle'l kendi mücadelemi anlatan bir oyun olarak görmüştüm.

Birkaç ay sonra ailem beni G/se//e'in dramatik etkisini kuvvetlendiren bir filme götürdüler. Sahne Işıkları. Charlie Chaplin'in son filmlerinden biri olan bu filmde yaşlı bir palyaço (Chaplin) ile genç ve güzel bir balerinin (Claire Bloom) arasındaki imkânsız aşk anlatılıyordu. Film balerinin intihar girişiminde bulunmasıyla başlamıştı. Onu o kadar mutsuz kılan şey neydi acaba? Onu dans etmekten alıkoyan ciddi bir rahatsızlığı olduğundan çok emindim. Sahne Işıkları çok etkileyici bir hikâyeydi ve bittiğinde gözyaşlarına boğulmuştum. Bugüne kadar da o filmi ağlayamadan seyredebilmiş değilim zaten.

Bunu bilinçli olarak fark etmeme rağmen, o zamanlar Giselle ve Sahne Işıkları benim için aynı konudaki iki değişik eserdi. Genç, siyah saçlı ve ölümün eşiğinde bir dansçının daha sonra yeniden dirilişini anlatıyordu ikisi de. Bu fikre yürekten katıldım ve bunun kendi hikâyem olduğunu düşündüm. Olaylar geliştikçe bu gerçekten de benim hikâyem oldu. O zaman yıllar sonra neredeyse ölümden dönüp, kelimenin tam anlamıyla yeniden dirilip, tekrar dans edebileceğimi hayal etmeye bile başlamamıştım. Gençliğim boyunca kalp sorununun yüz yüze gelebileceğim en büyük sorun olduğunu düşünürdüm! Ne kadar yanılmışım.

Dans derslerine devam ederken bunun sağlığıma hiçbir zararı olmadığını gören ailem biraz rahatladı. Başarılarımla gururlanıyorlardı. Zaman içinde kalbim hakkındaki endişeleri de yok olmaya başladı. Kendime düşen şeyleri de bazı şeylerden sakınarak yerine getirdim. Dans ettiğim için minnettardım ve kalbime zarar verebilecek risklere atılmak istemiyordum.

Ergenlik dönemimde boyum birden atmış, şu anki uzunluğuna erişmişti. Ve bu sefer de bir başka engelle karşılaştım. Bugün için bir sorun sayılmaz ama 1950'lerde bir baletin karşısında biraz uzun sayılıyordum. Bu durum beni çok üzmüştü, arkadaşlarımdan biri modern dansla ilgilenebileceğimi söylediğinde öğüdünü dinledim. Şaşıarak baleden çok farklı olan bu stili de sevdiğimi fark

ettim. Modern dans beni daha az zorluyordu, üstelik baleye göre kendimi daha rahat ifade ede-

-30-

-31 -

bilmemi ve daha çok tatmin olmamı sağlıyordu. Her zaman klasik danstan hoşlanan biri olmuşken, çok geçmeden modern dansın sanatçı kişiliğime ve isyankâr ruhuma daha uygun bir seçim olduğunu fark ettim.

Lisede Juilliard ve Pearl Lang'den dersler aldım. Martha Gra-ham'a tapıyordum ve beni Madison Square Garden'da yapılan Hannu-kah Festivali'ndeki bir gösteri sırasında onun grubuna katılmam için davet ettiler. Gerçek dansçılarla ve profesyonel bir grupla çalıştığımı inanamıyordum! Çok cüzi bir çek bile almıştım. Bu, artık kendimi profesyonel bir dansçı olarak görebileceğim anlamına geliyordu.

Bunun üzerine çalışmalarına gayretle devam ettim ve bir burs kazandım. Connecticut College'daki yaz programında kadınlara verilen bir kurs için kullandım bunu. Bu arada modern dansın en iyileri sayılan kişilerle çalışmak şansına eriştim. Bunların arasında Jose Limon, Lucas Hoving ve Alwin Nicholas vardı. Martha Graham'dan bile dans dersi aldım. Bir sabah kasıldığımı işaret ederek, kalçamı uygun pozisyona getirmek için gerekli yere hafifçe vurmasını unutamam. Martha Graham bu alanda bir ilah olarak kabul ediliyordu. Onun tarafından dokunulmuş olmak büyük bir onurdu.

Liseden sonra 1950 yıllarında Long Island'daki dans konusunda çalışma imkânı sunan birkaç okuldan biri olan Adelphi College'a kabul edildim. (Şimdinin Adelphi Üniversitesi) Adelphi, Manhattan'a öğrencilerin Broadway gösterilerini, dans derslerini ve seçmeleri izleme imkânı verecek kadar yakındı. Katıldığım ilk dans seçmesi Batı Yakası Hi-kâyesfyöl. İki rol için, Jerome Robbins yüzlerce dansçıya bütün gün dans ettirmişti. Sonunda geriye sadece dört kişi kalınca beni kibarca eve geri gönderdi.

O kadar yaklaşmışken seçilmediğime çok üzülmüştüm. Ama okula giderken trende, olaya daha geniş bir açıdan bakabildim. Kendimi çok kötü hissetmemem gerektiğini söyledim içimden. Harika dans etmişim ve bu katıldığım ilk yetenek sınavıydı. İlerde daha bir sürü seçmeye katılacaktım.

Ama bunu yapamadım. Son sınıfta okurken baharda ayağım aniden, nedensiz bir şekilde şişti. Nefrit teşhisi kondu. Bu bir böbrek hastalığıydı. Hiçbir acı hissetmememe rağmen, bir ay boyunca Mt. Sinai Hastanesi'nde yatmak zorunda kaldım. Hastaneden sadece mezuniyet törenime katılabilmek

için ayrılmıştım. Sonunda iyileşince doktor beni bir kenara çekti ve kötü haberi verdi. Bir daha asla dans edemeyecektim. Bu yeteri kadar kötü gelmediyse, çocuk doğurmamın tehlikeli olacağını eklediğini de söylemeliyim.

Mahvolmuştum. Birkaç hafta sonra ise bir tıp kitabına baktığımda, bu hastalığın ileri safhalarında sık sık ölümle karşılaşıldığını görerek şok oldum. Son zamanlarda kalp hastalığım hakkındaki endişelerini bastırabilmiş olan ailem, şimdi mezuniyetten sonra eve taşınmam konusunda ısrar ediyordu. Böylece bana bakabileceklerini düşünüyorlardı. Fakat ben sözlerine kulaklarımı tıkamıştım. Böylesine yıkılmış bir halde eve dönmek en son istediğim şeydi. Bunu yapmak yerine bir arkadaşımın Manhattan'ın yukarı batı kesiminde bir ev tuttum. Aileme de dans etmeyeceğime dair söz verdim.

Benim için çok zor olmuştu, ama sözümü gerçekten tutuyordum. En büyük tutkumdan vazgeçmek benim için dayanılmaz derecede acı verici bir şeydi, ama bütün isyankârlığıma rağmen o günlerde doktorların hâlâ tanrısal varlıklar olduklarına inanıyordum. Bilgilerine karşı çıkmak aklıma bile gelmiyordu.

Dans etmemek bana çok acı veriyordu ve çok geçmeden diğer insanların dans etmelerini seyretmenin de aynı şekilde üzdüğünü fark ettim. Her adımın ve hareketin insanda nasıl hisler uyandırdığını çok net hatırlıyordum ve artık yapamadığım bu hareketleri başkalarının yaptıklarını görmek tahammül edemeyeceğim bir şeydi. İçkiyi bırakan bir alkolik gibi, kendimi danstan tamamen uzaklaştırmamın benim için çok daha iyi olacağını düşündüm. Dans gösterilerine gitmekten tamamen vazgeçmişim ve bana dansı hatırlatan her türlü müziği dinlemekten kaçınıyordum. Hayatımın rüyasından uyanmışım ve arzu ettiğim her şeyi yitirmiştim sanki.

-32-

-33-

Kalp Değişimi / F:3

Nasıl biri haline gelmişim ki, vücudumla birlikte ruhumda dans etmekten vazgeçmişim? Bunun cevabını bilmiyordum. Hiçbir amacı hiçbir planı ya da hiçbir hayali olmayan biri haline geldiğimi biliyordum sadece. O anı yaşıyordum. İçki, sigara içiyor ve sınırsız bir şekilde yemek yiyordum. Çok geçmeden dans eden kişilerin standartlarına göre oldukça şişmanlamış, gereken ölçülerin dışına çıkmıştım. Yıllar boyunca vücudum rüyamı hayata geçirmem için çabalamış, sınırların içinde hareket etmişti. Bu sırada özümdeki en saf duygunun hep o arada kalacağını bilmiyordum. Dans etmeyi bıraktığımda kendimi ifade edebilme yeteneğimin de beni sonsuza kadar terk

ettiğini düşünüyordum.

Bütün düşkırıklığıma rağmen, her nasılsa, ümitsizliğime yenilmemiş ve yaşamdan vazgeçmemiştim. Kendi yolumu bulmak konusunda kararlıyım. Manhattan'da bir başıma yaşamak hoşuma gidiyordu. Hepsi dansçı olan fakülte arkadaşlarımdan çoğu ile iletişimimi kaybetmiş olmama rağmen, reklamcı ya da tiyatrocu arkadaşlar bulmuştum kendime.

Bir sürü işe girdim çıktım. Bunların arasında sekreterlik ve garsonluk da vardı. Fakültede İngilizce dersleri de aldığım için, sonunda bir basın kuruluşunda iş buldum. Tamam Harido Magazine bir Alfred A. Knopf sayılmazdı, ama bazen yanlış iş bile insanı iyi sonuçlara götürebilir. Bir gün yeni bir kız ofise geldi. Bir müzik ve dans grubuyla çalışıyordu. Maureen Meloy adlı bu kız benden bir blok ötede oturuyordu. Ona geçmişimden söz edince beni cesaretlendirerek bir cimnastik sınıfına katılmam ve çalışmaya başlamam için ısrar etti. Bu fikri kabul edene kadar da peşimi bırakmadı.

"Ama yapamam," dedim ona bininci kez. "Ben hastayım unutma."

"O eskidendi," diyordu. "Belki de değişmiştir." Ve sonra bir gün bana bir ilan uzattı. "Oku," dedi.

Halen, modern dansın küçük dünyasında çok iyi tanınan iki isim, olan Tamiris ve Daniel Nagrin, grupları için birini arıyorlardı. Yetenek sınavı olduğu gün başka bir işim olmasına rağmen, Maureen onları ara-

-34-

yıp, benimle başka bir gün görüşüp görüşemeyeceklerini sormam için ısrar etti.

Ayıp olur bu, diye düşündüm ama Maureen o kadar ikna ediciydi ki, sonunda aradım. Tamiris ve Nagrin'in evleri ve aynı zamanda stüdyoları olan batı yakası 72. Cadde'deki adreslerine beni özel bir gösteri için davet ettiklerinde kulaklarıma inanamadım. Normal kilonun üzerinde, hâlâ sigara içen biri olmama rağmen, tüm gerginliğimi bastırarak onlar için dans ettim. Onlara eski halimin bir müsveddesini gösterebilmişim sadece. Neyse ki gösteri doğaçlama bir sürü hareket içeriyordu. Ben de bu konuda çok başarılıyım. Buna rağmen stüdyodan ayrıldığımda içimde çok az bir umut vardı. "Sizi arayacağız," denilmişti bana. Eminim öyledir, dedim içimden.

İki hafta sonra, hiç umudum kalmamışken, Daniel Nagrin aradı ve iş teklif etti. Kulaklarıma inanamıyordum! Ertesi sabah hemen işe gidip Maureen'e sıkı sıkı sarıldım. Onunla kısa bir süre sonra iletişimimiz kesildi ama hâlâ

birdenbire ortaya çıkan ve hayatımı tamamen değiştiren o kadını merak ederim. Aslında yıllar geçtikçe Maureen, bana adeta ulu bir güç tarafından hayatımın akışını değiştirmesi için gönderildiğini düşündüğüm birçok insandan biri olmuştur. Bu esrarengiz olayı çok iyi anladığımı söyleyemem, sadece bunun bazı insanların yaşadığı bir şey olduğunu biliyorum. Ben de bu gibi şeyleri yaşayan insanlardan biri olduğum için minnettarım.

Hemen Har/do'daki işimden istifa ettim; Tamiris ve Nagrin grubunun sekizinci ve en yeni üyesi olarak altı hafta süren bir eğitim programında çalışmaya başladım. "Seni seçmekte haklıydık," dedi Daniel Nagrin iki hafta sonra. "Çok yakında sana sololar veriyor olacağız. Sigarayı bu kadar çabuk bırakmandan, bu kadar büyük bir hızla kilo vermenden ve becerilerini geliştirmenden etkilendim doğrusu."

Bu söyledikleri benim için hiç de şaşırtıcı değildi. Bunları yapmak için bütün ihtiyacım olan tek şey, motivasyondur. Kendimi dans etmeye adanmıştım ben. Bu harika şans kapısı önüme açılınca da onu kucaklamak için hemen harekete geçmiştim.

-35-

Eğitim programına başlamadan önce Mt. Sinai'deki doktorumda böbrek muayenesi oldum. Elime geçen bu şansı, ne olursa olsun değerlendirmek istiyordum. Fakat orada da beni hayrete düşüren bir şey oldu. Doktor, böbreklerimin tamamen iyileştiğini ve beş yıl sonra nihayet ilaç tedavisini kesebileceğimi söyledi. Dans edebilecektim!

"Bu gerçekten inanılmaz!" dedi doktor. "Size keşke iyileşmenizin nedenlerini söyleyebilseydim. Ama bu konuda benim de hiçbir fikrim yok." Sonra bana başka bir hastanın sağlık raporlarını gösterdi. Bu hastaneye yaklaşık benimle aynı zamanda gelen aynı hastalıktan mustarip genç bir çocuktur. "Bakın," dedi doktor. "Numaralarınız birbirinizin aynısı, ikinizin de prognozunuz var. Ama bugün bu zavallı çocuk ölürken, siz dans ediyorsunuz. Bunun nedenini açıklayamıyorum."

Ben de açıklayamıyordum. İlaçların etkisi olmadığı açıktı. Onlar hiçbir şekilde tedavi edeceği düşünülerek bana verilmemişti. Bildiğim tek şey iyileştiğimde ve fiziksel iyileşmenin bazen tedavi şekillerinden ve geleneksel ilaç kürlerinden bağımsız bir şekilde gerçekleşebildiğiydi. Bu durumda belki de vücudum kendi kendini iyileştirmişti. Ama neden? Yaşamak için duyduğum kuvvetli istekten dolayı olabilir. Ama şu anda ölmekte olan o çocuk da aynı kuvvetli isteği duymuştur. Belki de iyileşmiştim, çünkü ecelim henüz gelmemişti. Ve Tanrı'nın benim için başka planları vardı. Cevabı bilemiyordum yani...

Tamiris ve Nagrin'le ardından Gloria Contaras'm bale grubunda dans etmeyi sürdürdüm. Gloria ile Meksika'da bir yıl geçirdim ve sonra Amerika'ya döndüm. Orada bir sürü grupta gösterilere çıktım, çeşitli okullarda ve fakültelerde dans dersleri verdim. Ira ile evlendim ve doktorumun hamile kalmamın tehlikeli olabileceği konusunda uyarmış olmasına rağmen, bu riski göze aldım. Dans etmek istediğim kadar, anne olmayı da istiyordum çünkü. Harika bir hamilelik döneminden sonra, iki büyük aşkı m biraraya geldi. Amara 1972 senesinde doğdu ve o yürümeye bile başlamadan ben tekrar dans etmeye başlamıştım.

I

3. BÖLÜM Kötü Haber

Yıllarca, Ira ile evlenene kadar, çeşitli modern dans gruplarıyla gösterilere çıktım, Hunter ve Bernard College'da dans dersleri verdim. Evlenmemizden kısa bir süre sonra Ira'yla Avrupa ve Afrika'yı gezmeye karar verince bu işe ara verdim. Sonunda gezimizi İspanya'da bir yıl kalarak sona erdirdik. Ben orada flamenko öğrenirken Ira da bir fotoğrafçı olarak kendi portföyünü oluşturunuyordu.

İki yıl seyahat ettikten sonra sonunda New York'a dönüp yerleşik düzene geçtik. Amara doğmadan hemen önce de Boston'ın güneyinde, okyanusa bakan bir eve taşındık. O sıralarda evliliğimizde de sorunlar yaşanmaya başlamıştı. İki yıl sonra boşandık. Ira hep özenli bir baba oldu ve evliyken olamadığımız kadar iyi bir arkadaşlığımız oldu.

Boşanmamdan bir yıl sonra, hayatıma bir başka erkek girdi. Ve üç yıllık evlilik hayatımızı da katarsak on yıl boyunca birlikte olduk. Bu süreçte ben de yerel bir sanat konseyi kurdum. Bir dans okulu açtım ve bir sürü yerel yapımda sahneye çıktım. Maalesef bu evliliğim de bitti. Görünüşe bakılırsa evliliklerimde çok başarılı değildim ama romantikliğimden de vazgeçmiyordum.

1985 senesinde, kırk beş yaşıma geldiğimde, hayatım iyi gidiyordu. Yine âşıktım. Acaba hiç ders almayacak mıydım? Brookline Lise-

-36-

-37-

I

si'nde drama öğretmeni olarak ilk yılımın sonuna gelmiştim. Boston yakınlarında, öğrencilerin de öğrenmeye istekli oldukları harika bir okuldu orası. Amara'yla birlikte Brookline'de yaşıyorduk. Bir ev kiralamıştım. Hafta sonları ve yaz tatillerinde kullandığımız Hull'deki evde hâlâ duruyordu.

Güzel bir pazar sabahı kahvaltının ardından Parade dergisini elime alınca (Sunday Boston Globe ile birlikte geliyordu bu dergi) kapakta Cher'in resmini gördüm. Sonra dergiyi karıştırırken içinde aşağı yukarı benim yaşlarımda çekici, gülen bir kadın resmi gördüm. Adı Mary Gohlke'ydi. Dört yıl önce kalp-akciğer nakli geçirdikten sonra yaşayan ilk kadın olduğu yazıyordu. Bunun nasıl bir şey olabileceğini hayal edemiyordum, böylece hikâyesini okumaya başladım. Hikâye kendisini yorgun hissederek, ortada bir neden yokken nefes nefese kalmasıyla başlıyordu. Bazı testlerden sonra doktoru "akciğerlere bağlı hipertansiyon" denilen ciddi bir rahatsızlığınız var diyordu.

Bunları okuyunca neredeyse sandalyemden düşüyordum. On sekiz ay önce kendi doktorum da benim için aynı teşhiste bulunmuştu. Doktorum tam olarak, "Çok ciddi bir rahatsızlığınız var," gibi bir cümle kullanmıştı. Kendimi dans ederken yorgun hissettiğim için gitmiştim. Bir de merdivenleri çıkarken belli belirsiz nefesimin kesildiğini hissediyordum. Orta yaşın tipik sıkıntıları diyordum kendi kendime. Vücudun formunu kaybediyor. Biraz egzersiz yap. Biraz kilo ver.

Ama artık bu konuyla daha derin bir şekilde ilgileniyordum. Neden yıllardır dans etmeme, sayısız provalara, yorucu dersler vermeme ve ağır sahne çalışmalarına rağmen kendimi şimdi o kadar yorgun hissetmeye başlamıştım ki? Sadece birkaç sene önce nispeten daha genç bir yaşta otuz dokuz yaşında, Oklahama'da yerel bir yapımda yorucu bir başrol üstlenmiştim. Ama şimdi belirsiz bir nedenle hep soluksuz kalıyordum.

Kardiyologum Dr. Sage, kalbimin sağ tarafında büyüme olduğunu söyledi. Birkaç testten sonra da akciğerlere bağlı hipertansiyonumun

- 38 -

olduğunu bildirdi. Ayrıntılara girmedim ve ben de o zaman -şimdi bana anlaşılabilir gelmesine rağmen- bir şey sormadım. Ama eğer "ciddi" kelimesini kullansaydı ya da en azından "hastalık" deseydi, bunu hatırlardım.

"İyi haber cerrahi müdahaleye ihtiyacınızın olmaması," demişti. "Bu sorunu ilaçla tedavi ederek kontrol altına alabiliriz."

İlaçların bana çok yararı olmasına rağmen, kendimi hasta değil, sadece sağlık durumunu kontrol ettirmiş biri olarak hissediyordum. İnanılmaz ama

PPH hakkında bir araştırma yapmak aklıma gelmedi. Bir tıp kitabına bile bakmadım. Ama şimdi Parade dergisinde PPH'nin ciğerlerdeki kan damarlarını tıkadığını okumuştum. Dolayısıyla, bu kalbin daha çok çalışmasını gerektiren bir durumdu.

Okudukça beni şaşkına çeviren başka bir şey daha öğrendim: PPH ciddiye alınması gereken bir hastalıktan çok daha ötede bir şeydi. Ölümcül bir hastalıktı.

Aman Tanrım!

Amara'ya hiçbir şey söylemedim. O on üç yaşındaydı. Endişelerimi rahatlıkla anlayabileceği bir yaştı bu. Ama neden şimdi onu korkutacaktım ki? Belki de çok erken birtakım sonuçlara varıyordum. Ama Dr. Sage'i görmeye gittiğimde o da PPH hakkında okuduğum şeylerin doğru olduğunu söyledi. "İlk" sözcüğünün bu hastalığın bilinen hiçbir nedeni olmamasından kaynaklandığını söyledi. Bana bunları daha önceden söylememesinin nedenini de beni korkutmak istememesi olarak açıkladı. Ayrıca ben hastalığın çok hafif bir şeklini yaşıyordum.

Dr. Sage'e benim de kalp-ciğer naklini düşünmemin gerekip gerekmediğini sordum. Böyle ciddi bir işlem gerekiyor mu, diye görüşünü sorduğum için kendimi biraz aptal hissediyor olmama rağmen, kırklı yaşlarımda hiç de ölmeye niyetim yoktu. PPH hakkında öğrendiğim azıcık şeyden de, hiçbir şey yapmamakla aşırı tedbirler almak arasında pek fazla bir fark olmadığını anlamıştım.

İnsanlar öncelik verdikleri şeyleri bir nöbet sırasında netleştirdiklerini söylerler. Hastalığım hakkındaki gerçeği öğrendiğimde benim için

-39-

de öyle oldu. Amara'nın bir anneye sahip olması gerektiğini düşünüyordum.

"Neyse ki," dedi doktor. "Sağlığınız hâlâ iyi. ilerde, eğer işler değişirse nakli düşünebiliriz."

Bu uyarıları duymak beni irkiltti. Sonuçta düşüncesi bile insanı dehşete düşüren bir işlemin bir gün gerekebileceğini öğrenmiştim. Bu çok saçmaydı! Bir hafta önce hasta olduğumu bile bilmiyordum. Oysa şimdi doktorumla kalp-ciğer nakli yaptıрма olasılığımı konuşuyordum. Akıl almaz bir durumdu bu.

Konuşmamız ilerlerken birden beynimde bir ışık yandı. O zamanlar pek

farkında olmamama rağmen esaslı bir değişim fikrinin aklımdan ilk kez o anda geçtiğini biliyorum. PPH'İ görmezden gelmenin bana hiçbir faydası olamayacağını farkına vardım. Dr. Sage'in iyimser yaklaşımı sağlığını konusunda kontrollü davranmamı engelliyordu. Doktorların öğütlerini almaya devam edecektim ama bu hastalık benim soru-numdu ve benim sorumluluğumdaydı. İşe hastalığım hakkında öğrenebileceğim her şeyi öğrenmekle başlayacaktım.

Dr. Sage hastalığım hakkındaki bütün gerçekleri bana açıklama-makla hata mı etmişti? Bugün bu sorunun cevabı bir zamanlar düşündüğümünden daha da karmaşık geliyor bana. Bir bakıma evet. Tabii ki bana her şeyi hemen anlatmalıydı. Aynı zamanda bir doktoru bu durumda suçlamak da çok kolaydı. Birçok hasta önemli kararları almayı her şeye gücü yeten bir baba figürüne bırakmayı tercih ederdi.

Ben de o hastalardan biriydim. Dr. Sage gerçekleri sadece iyi niyetinden saklamıyordu. Ben de pasif, her şeyi kabullenen bir hasta olarak, onu öyle davranmaya teşvik etmiştim. Şimdi artık, kendi hayatını korumaya çabalayan biri olarak, sabırlı tutumlarımdan biraz uzaklaşmalı ve daha talepkâr bir hasta haline gelmeliydim. Bir savaşın içine dalmıştım ve savaşıma başlamanın zamanı da gelmişti.

Bunu söylemek tabii ki yapmaktan daha kolaydı. PPH hakkında bütün kararlılığımla bir şeyler bilmek istememe rağmen, ilk adımları at-

mak çok zor gelmişti. Hastalık hakkında bildiğim pek az şey de yeteri kadar kötüydü zaten. Daha fazla şey öğrenmek için de istekli değildim. Belki de kötü haberler biraz daha bekleyebilirdi.

Ama yanlış bir yola sapmakta olduğumu fark eder etmez hemen kendimi ileri gitmek için zorladım. Korkularım anlaşılabilirdi ama bunu kabul edip kontrolü ele geçirmeliydim. Korkunç bir hastalığım vardı ve ne yapacağıma kesin olarak karar vermeden önce mümkün olduğu kadar çok bilgi edinmeliydim. Bu doktorların bu konularda bilgisi olduğu için hastanın olan bitene biraz olsun gözlerini kapatabileceği kanser ya da kalp hastalığı değil sadece, dedim kendi kendime. PPH o kadar az rastlanan bir hastalıktı ki, doktorların birçoğu bu konuda hemen hemen hiçbir şey bilmiyorlardı. Benim doktorum ise daha önce hiç bu hastalıktan mustarip biriyle tanışmamıştı bile... Çok geçmeden bunun da nedenini anladım. Hastalık sadece milyonda bir görülüyordu. Doktorumun bana bir PPH uzmanıyla görüşmemi önermesine şaşmamak gerekirdi.

Uzman doktorun bana Dr. Sage'in bir hata yaptığını ve benim PPH'ye çok benzeyen ama çok daha basit bir hastalığım olduğunu söyleyeceğini umut

ediyordum. Ama uzman doktor da teşhisi doğruladı ve kanı inceltmesi için her gün bir asprin almamı tavsiye etti. Bu gerçekten çok can sıkıcı bir durumdu. Acıklı güçsüzlüğüm ortaya çıkmıştı. Ölümcül bir hastalıkla karşı karşıyaydım ve yapabileceğim en iyi şey berbat bir aspirin almak mıydı?

Bethesda'daki Uluslararası Sağlık Enstitüsü'nü aradım ve PPH hakkında ellerindeki bütün bilgilere ulaşmak istediğimi söyledim onlara. Ayrıca Mary Gohlke'nin /'/// Take Tomorrow adlı kitabını da aldım. Korktuğum gibi Parade'öa okuduğum pasajdan daha sinir bozucu şeyler öğrenmiştim kitaptan. Sayfaları çevirirken ellerimin titrediğini hissediyordum. Mary'nin anlattığı bütün o korkutucu ve anlaşılmaz fiziksel ve duygusal sorunlarla nasıl başa çıkacaktım?

Solunum sorunum çok kötüydü ama beni asıl etkileyen yaşadığım duygusal acılardı. Mary'nin kocasının kahvaltı masasının üzerin-

-40

-41 -

den uzanıp elini tutup, nereye gömülmek istediğini sorduğu kısmı okurken ağlıyordum. Mary'nin gözyaşları içinde oğluna adım adım ölüme yaklaştığını anlattığı kısmı okurken de öyle... Amara ile çok yakında benim de buna benzer bir konuşma yapmam gerekecek miydi? Şimdiye kadar ona hastalığım konusunda pek bir şey söylememiştim. O da sormamıştı zaten. Ama er geç anlatmak zorundaydım. O zaman ihtiyacım olan kuvveti nereden bulacaktım?

Mary'nin kitabını okurken bulmuştum aslında. Kitabın bazı kısımları çok korkutucu olsa da, cesareti ve ölüme yaklaşırken hayatının idaresini nasıl eline aldığını okumak beni etkilemişti. Doktorları kalp-ciğer nakli konusunda Mary'nin cesaretini kırmışlardı, çünkü ameliyat ilk kez yapılacağı için tehlikeli olabilirdi. Kuşkusuz doğruydı. Ama Mary yavaş yavaş yaşanacak olan acılı bir ölümdense, ameliyatın riskini göze almayı tercih etmişti. Ben de onun gibi hissediyordum.

Şimdi en azından örnek alacağım birisi vardı. Bu hastalığı geçirmiş ve hâlâ hayatta olan bir öncüydü o. Mary Gohlke yaşadıkça, örnek alınacak ve umut edilecek bir şeyler var demekti.

Kitabı bitirince yazarına telefon açtım. Bunu daha önce hiç yapmamıştım. Ama Mary, Phonix'de yaşıyordu ve telefon numarası verilmişti. Numarayı çevirdim, inanması zordu ama hayatımı daha şimdiden değiştirmiş bir kitabı okuyup bitirdikten hemen sonra yazarı ile konuşuyordum.

Aslında konuşmuyordum. Mary'nin, "Alo?" dediğini duyunca, "Mary Gohlke mi?" diye sordum. O da, "Evet," dedi. Hepsi bu işte. Ben gözyaşlarına boğulmuştum. Neden aradığımı açıklamaya çalıştım, ama çok zordu. Çünkü nedenini aslında ben de bilmiyordum. Sadece sesini duymak istemiştım. Bu onun hâlâ yaşadığı anlamına geliyordu. Bu, benim de yaşama şansım olduğu anlamına gelecekti.

"Tamam," dedi Mary. "İşte kitabı da sen ve bu korkunç süreci yalnız yaşayacak olan diğerleri için yazdım. Sana bazı öğütler vereceğim. Olumlu düşün. Çünkü iyimser bir yaklaşım, bağışıklık sistemine yar-

dımcı olabilir. Her gün kendine bir amaç bul. Tek amacının ertesi güne kadar yaşamaktan başka bir şey olmadığı günlerde bile. İlerleyecek gücü kendinde bul ve asla vazgeçme."

Bu öğütleri, yakında ihtiyacım olacağını bilerek dikkatle dinledim. Bu arada Bethesda'dan gelen bilgileri de okudum. Her kelimesini hem de... Son satırda ise zaten benim de bildiğim gibi PPH'nın tedavi edilemez olduğu yazıyordu. Kasları zayıflatan bu hastalık kalbin sağ tarafından bir yıkım yapana kadar akciğer damarlarını zayıflatarak kalbin sağ tarafını öldürüyordu. Aynı zamanda PPH'nin teşhis edilmesinin de zor olduğunu öğrendim. Bu tahminlerime göre olayı daha da berbatlaş-tırıyordu. Benim durumumda ise iyi olan bir tek şey vardı, o da Dr. Sa-ge'in hastalığı çok erkenden teşhis etmiş olmasıydı.

Aslında PPH'nin ilerleyişi her insana göre değişiyordu. Dr. Sage bunu söylemiş olmasına rağmen PPH hastalarının hepsinin bir ortak kaderi paylaştıklarını da söylemişti. Üç beş yıl içinde hastaların hepsi ölüyordu.

Ondan sonraki birkaç hafta hastalığımın belirtileri gittikçe kötüye gitmeye başladı. Yaz sıcağı arttıkça, okul yılı boyunca hissettiğim yorgunluk daha yoğun bir hale geldi. Kötü günlerde, sabahları uyanınca sadece yüzümü yıkamak ve dişlerimi fırçalamak bile bütün enerjimi alıp götürüyordu. Bu işleri yaptıktan sonra bitkin bir şekilde yatağa dönmek zorunda kalıyordum.

Amara kampa gitmişti, neyse ki erkek arkadaşım Alan bana çok iyi bakıyordu. Sık sık beni ziyarete geliyordu. Onun için, yıllardır tanıdığı dinç ve enerjik kadının soluk bir gölge haline geldiğini seyretmenin ne kadar zor olduğunun farkındaydım. Ağustos başında vücudumu taşımak bile benim için çok zorlaşmıştı. Öğretmenlik yapabilecek miydim? Bu şimdiye kadar sahip olduğum en iyi işti. Derslerin başlaması için sabırsızlanıyordum, ama geri dönebilecek kadar güçlü olacak mıydım?

Olamadım. Okul idaresinin tutumu gerçekten harikaydı. Bana, ne zaman olursa olsun, geri dönebilecek kadar iyileştiğimde görevimin başında görmekten mutluluk duyacaklarını söylediler. Hatta maaşımı bile ödediler. Sadece bir sene çalışmış olmama rağmen bana karşı bu kadar iyi davrandıkları için şaşkına dönmüştüm ve onlara minnettardım.

Geçtiğimiz yıla baktığımda, sağlığımın gerçek durumunu nasıl inkâr edip görmezden geldiğime inanmak çok zordu. Kendimi sürekli artan bir şekilde yorgun hissetmiş olmama rağmen, aylar geçiyor ama ben hiçbir şey yokmuş gibi davranıyordum. Bahar aylarında kafeteryaya giden merdivenleri çıkarken kendimi hep büyükannemin hayatının sonundaki halinin genç bir örneği gibi hissederdim. "Ne iyiyim, ne de kötü," derdi ağır ağır evinin çürük tahta merdivenlerini çıkarken ya da bakkaldan dönüşte o ağır torbaları taşımasına yardım edip arkasından onu takip ederken. Bu çok sevdiğim, zayıf kadın gözüme o kadar yaşlı görünürdü ki... Şimdi sonunda anlıyordum onu. Henüz kırklarımday-dım ama anlıyordum. "Ne iyiyim büyükanne, ne de kötü."

Bitkinliğimi saklamaya çalışıyordum. Kendimi ne kadar güçsüz hissettiğimi kimsenin bilmemesini istiyordum. Buna kendimde dahildim. Diğer öğretmenler yanımdan geçerken bahaneler buluyordum. "Siz devam edin," diyordum onlara. "Ben bir şey arıyorum." Sonra onlar gözden kaybolana kadar çantamı alt üst etmeye koyuluyordum.

Sonbaharda yere oturup öğrencilerimin ısınma egzersizlerini denetlerken, ilkbaharda camları bile açıp kapatamıyordum. Pippin'm bir yapımını hazırlıyorduk. Koordinatörüm daha sonraları bana o zamanlar benim prenses gibi davrandığımı ve işten kaydardığımı düşündüğünü anlatmıştı.

Bir gün provada koreografisini benim yaptığım bir dans sahnesini izliyordum. Birden yanlış atılmış bir adımı fark ettim. Oyuna o kadar odaklanmıştım ki, kendi sınırlarımı unutup üç adımda sahneye sığırdım. Orada nefes nefese dururken ve kendimi yıkılacakmış gibi hissederken öğrenciler endişelendiler ve, "Claire iyi misin?" diye sordular.

•;; "Evet tabii," dedim. "Bana bir dakika müsaade edin." :, Hâlâ kimse hiçbir şey bilmiyordu. Gün bittiğinde eve döndüm ve yatağa yıkıldım. Amara dışarda basketbol oynuyordu ve birkaç dakika sonra açık hava ve gençliğinin verdiği enerjiyle yanakları kızarmış bir halde içeri daldı. Acıyla kızımın bedeniyle benim zamanından önce yaşanmış vücudumun arasındaki zıtlığın

farkına vardığımı hatırlıyorum.

Bazen merdivenlerden adeta uçarak çıkan öğrencileri ve öğretmenleri kıskanıyordum. Ama sırrımı saklamaya devam ediyordum. Çünkü bu okulda çalışmak beni heyecanlandırıyordu. Stresten medi-tasyon ve diğer teknikleri kullanarak nasıl kurtulabileceğimiz konusunda deneysel bir ders veriyordum. Planım onlara pratikte uygulanabilecek, hayata dair kendimin de keşke lisede öğrenebilseydik dediğim şeyler öğretmektir. Öğrenciler konuya büyük bir ilgiyle yaklaşıyorlardı. Böyle hırslı bir ortamda öğrencilerin stresleriyle nasıl başa çıkacakları konusuna ilgiyle yaklaşmaları bana anlaşılabilir bir şey olarak geliyordu. Zihinlerini boşaltmak için gerinme hareketleri, yoga ve meditasyon gibi teknikleri kullanmak çok hoşlarına gidiyordu.

Eylülde hastalığının daha kötüye gittiğini söylemek için Dr. Sage'i aradım. Daha başka testler yaptırmak üzere onunla görüşmeye gelmemi söyledi. Kalp sondası denilen bu testler küçük bir tüpün damarların birine geçirildiği ve sonra kalbinize giden bütün yol boyunca itildiği hiç de hoş olmayan bir işlemdi. Lokal anestezi yapıldığı için acı vermiyordu. Ama eminim o sondanın vücudumda bir yılan gibi dolaşması ürpertici bir duyguydu. Bu beni çok rahatsız ediyordu ama maalesef kalbin sağ tarafındaki ve akciğer damarlarındaki kan basıncı sonuçlarını almanın başka bir yolu da yoktu.

Dr. Sage benim PPH olduğuma ilk karar verdiğinde de bu işlem yapılmıştı. Şimdi hüzünlü bir şekilde ikinci sondamı beklerken, ilk sefer de bana yardımcı olan Dr. Herbert Benson'dan öğrenmiş olduğum şeyi hatırladım. Ne kadar korkmuş olduğumu ona söylediğimde bana o

-45-

PW

işlemden kendimi ayrı tutmam için çaba harcamam gerektiğini söylemişti. "Aslında olan biteni ekrandan seyredebilirsin," demişti bana. "Sonda yapılırken kendini bir uçaktaymış gibi hissetmeye çalış. Manzaraya bakarak ne ilginç değil mi, diye düşün." Bunu denemiştım ve kesinlikle yardımcı olduğunu söyleyebilirim.

Ira'dan boşandıktan sonra, yüksek kan basıncı sorunu yaşadığım 1974 senesinde Dr. Benson'la tanışmıştım. İlaçla tedavi görüyor olmama rağmen, kuvvetli bir ilaç almak ve hayatım boyunca onu kullanacak olmak fikri hoşuma gitmemişti. Bu sorunu çözmenin başka bir yolu daha olmalıydı. Bu sorunu çözmenin ne olacağını bilmememe rağmen başka bir yolu olmalıydı.

Herb Benson geçenlerde New York T/mes'ta, vücudu rahatlatma tekniklerini

uygulamanın migren, düzensiz kalp atışları ve özellikle yüksek kan basıncı gibi fiziksel düzensizlikleri tedavi etmekte kullanıldığını yazmıştı. Ondan bir randevu aldım. O ilk ziyaretimde Dr. Benson bana on dakika içinde nasıl meditasyon yapacağımı öğretti.

Bu konuda ukalalık etmek istemem, çünkü on dakikalık bir süre meditasyon için basit bir çalışma gibi gelebilir. Ama Benson etkili bir şekilde Transandantal Meditasyonun ana fikirlerini almış ve özündeki bilgileri aktarmıştı. Rahatsız edilmeyeceğiniz bir yerde sessizce oturun. Gözlerinizi kapatın. Ayaklarınızdan başlayarak, başınıza kadar kademe kademe bütün kaslarınızı gevşetin. Burnunuzdan nefes alıp ağzınızdan verin. Ve her nefes verişinizde özel bir kelime ya da kısa bir dua mırıldanın. (Benson bana -bir-kelimesini önermişti ve ben hâlâ bu sözcüğü kullanıyorum.) Bu şekilde yaklaşık yirmi dakika kadar oturun. Dikkatinizi dağıtan düşünceleriniz boşlukta dolaşacaklardır. Yavaş yavaş sizden uzaklaşmalarına izin verin ve nefes alıp verişlerinizin düzenine odaklanın.

Bir aralar bu meditasyonu daha zor ve esrarengiz göstermek konusunda bir eğilim vardı. Aslında bazı insanlar için bunu yapmanın gerçekten zor olduğunu fark ettim daha sonra. Günde iki kez meditasyon

-46-

yapmaya başlamıştım. Bir ay içinde kan basıncım inanılmaz bir şekilde düşmüştü. O

Neden meditasyon bana o kadar iyi gelmişti? İlk söyleyebileceğim şey benim bu işi başarmak için güçlü bir nedenimin oluşuydu. Sağlığım buna bağlıydı. İkinci olarak da bir dansçı olarak bir konuya odaklanma ve konsantrasyonumu koruma konusunda, vücudumu kontrol edebilmek için bir sürü egzersiz yapmıştım, bunu söyleyebilirim. Ama-ra'yı da doğru nefes alma tekniklerine iyi konsantre olabildiğim için doğal yoldan doğurmuştum.

Yirmi yıldan beri her sabah meditasyon yapıyorum ve onsuz bir dünya düşünemiyorum. Stresle baş etmeme yardımcı olmasının yanında, zihnimi arındırmama da yardımcı oluyor. Ayrıca genellikle üzerimde ağırlık yapan sorunları çözmemi ve hatta varlıklarından tam anlamıyla haberdar olmadığım durumlarda bile onlardan kurtulmamı sağlıyor.

Korktuğum gibi ikinci sondanın sonuçları umutsuzdu. Akciğerle-rimdeki basınç iki katından fazlaya çıkmıştı. "Hastalığın hızla ilerliyor," dedi Dr. Sage. "Ve ben, seni muayene etmek için görmek isteyip istemediklerini sormak için John Hopkins'e yazacağım."

"Yani bir nakil işlemi için mi demek istiyorsunuz?"

"Evet."

Derin bir nefes aldım. Hopkins'in çalıştığı hastanenin şehirdeki üç tıbbi merkezden, kalp-ciğer nakli yapan tek yer olduğunu biliyordum. Eğer bu iyimser adam bile bir nakil işleminden söz edebiliyorsa, başım gerçekten belada demekti.

"Bu arada sana kan inceltici bir ilaç vereceğiz. Muhtemelen oksijene ihtiyaç duyacaksın."

(*) Ben Dr. Benson'un araştırma projesinde yer alan, kendi kan basınçlarını meditasyon yaparak düşüren ve doktorun 1975 senesinde yazdığı The Relaxation Response adlı kitabında yer alan bir sürü hastadan biriydim.

-47-

Bu doktorumun, "Ölüyorsun. Çok fazla zamanırf kalmadı" deme şekliydi.

Elimde son bir kozum kalmıştı. O da çok uzun vadede kullanılabilecekti. Marylin'in kocası Mort, New York'ta doktordu. PPH hakkında okuduğu şeylerden sonra beni doktorumdan kalsiyum kanal tıkayıcı istemem için ikna etmişti. İşe yaramayabileceğin! de kabul etmekle beraber, bazı durumlarda kalbin kan pompalama becerisini arttırabildiği-ni söylüyordu. Dr. Sage bu konuya çok şüpheli yaklaşmıştı. Sonunda ona baskı yapınca bana procardia adlı bir ilaç yazdı.

Şimdi işin en zor kısmı gelmişti. Hastaneden çıkıp eve giderek, Amara'ya adım adım ölüme yaklaştığımı söylemenin bir yolunu bulmalıyım. Yaz tatilinin büyük bir kısmını kampta, evden uzakta geçirmişti. Durumumun ne kadar ciddi olduğunu bilmiyordu. Hiçbir şey beni bu ıstırap dolu ana hazırlayamazdı, ama bunu artık daha fazla da erteleye-mezdim.

Amara'yla her zaman birbirimize yakın olmuştuk. Küçük bir kızken bile, hep benim o sıralarda koreografisini yaptığım yapımların bir parçası olmuştu. Ama bizim daha derinden bağlanmamızı sağlayan şey sadece dans değildi. Bir zamanlar küçükken, gecenin bir yarısı bana gördüğü korkunç rüyayı anlatmak için odama koşardı. O konuşmaya başlar başlamaz, ben hikâyenin ayrıntılarını tamamlardım. İkimiz için de inanması zor olsa da, ikimiz de aynı rüyayı görmüş olurduk.

Şimdi bir kez daha aynı kâbusu paylaşacaktık.

Hastaneden eve döndüğümde doğru onun odasına gittim. Yatağa kızımın yanına otururken onun elini tuttum ve Dr. Sage'in bana hastanede anlattıklarını basit bir dille aktardım. Kalp-ciğer nakli için hak kazanabilmemin mümkün olabileceğini, ama bunun güvenebileceğimiz bir çözüm olmadığını da sözlerime ekledim. Kabul edilecek olsam bile bekleme listesi çok uzundu. Bunun sebebi her zaman için organlara ihtiyaç duyan insanların sayısının, organlarını bağışlayan kişilerin sayı- ;| sından fazla olmasıydı.

-48-

Duygularımızı ifade etmeye geldi mi Amara'yla her zaman çok farklı davranmışızdır. Hastalığımın önce bile Amara nadiren neler hissettiği üzerinde konuşmayı kabul etmiştir. Ona neler olup bittiğini anlatınca da duygularını saklamayı tercih etti. Ondan sonraki iki gün boyunca odasından hiç çıkmadı. Ağladığını görmedim ama gözleri şişmişti ve kıpkırmızıydı. Bense her ikimiz için de ağlıyordum. Kendim için olduğu kadar bu korkunç sorumluluğa dayanmak için henüz çok genç olan Amara'yı düşünerek gözyaşlarıma hâkim olamıyordum.

Bir süredir yaşlanabilecek kadar yaşayamayacağımı biliyordum. Ama bu son haber beni perişan etmişti. Her şeyden çok Amara okulundan mezun olana kadar dayanmak istiyordum. Annesinin öğretmenlik yaptığı bir okulda okumak fikri hiç hoşuna gitmemiş olmasına rağmen Brookline Lisesi'ndeki eğitimine daha yeni başlamıştı. Birlikte bu konuda konuşup gülmüştük ve kızıma onu okulda utandırmayacağıma dair söz vermiştim. Ama artık bu bizim için bir sorun olmaktan çıkmıştı. Yarın okulu arayacak ve geri dönebilecek kadar güçlü olup olamayacağımdan hiçbir zaman emin olamayacağımı söyleyecektim.

Kendimi çok çaresiz hissediyordum. Allah'ım ne olur ölmeme izin verme! Ve ne olur benim için kendi hayatımdan daha çok şey ifade eden kızımı koru! En azından o mezun olana kadar yaşayamaz mıyım?

Dr. Sage, John Hopkins'le iletişim kuracağına söz vermişti. Beni muayene için çağıracaklarını umut ediyordum. Ama bugünkü durumumda değil Baltimore'a uçmak, evden çıkmak bile imkânsız bir şey haline gelmişti. Dr. Sage benden düzenli oksijen verebilmeleri için işlerimi ayarlamamı istemişti. Aynı zamanda kan inceltici ilaçlar almam gerekiyordu. Mort'ın önerdiği tedavi için de bir başka ilaç almak gerekiyordu. Ama bu işlerin hepsi ertesi sabaha kadar beklemeliydi. Şimdi bunları düşünmek için bile çok bitkin ve gergindim.

Alan, ertesi gün her iki reçeteyi de yazdırttı. İlk kez procardia adlı ilacı kullanmaya başladım. Her zaman yeni ilaçlar konusunda kuşkucu

olmuşumdur. Bunun sebebi çok hafif bir doza bile büyük bir tepki gösterme eğilimim olmasıydı. Procardiayı denediğimde de, kaybedecek çok az şeyim olmasına rağmen, yine de korkuyordum.

-49-

Kalp Değişimi / F:4

,

İlk hapi aldıktan yarım saat sonra olduğum yerden kalkıp bir sandalyeye oturdum ve nefesimin kesilmesini beklemeye başladım. Hiçbir şey olmadı. Bunun üzerine kalktım ve mutfağa kadar yürüyüp aynı şeyi orada beklemeye başladım.

Şok olmuşum! Değişim o kadar ani ve dramatik olmuştu ki, rüya gördüğümünden korkmaya başlamıştım. İkinci hapi aldıktan sonra, camın kenarında durup caddeye baktım. Sokakta genç bir çift yürüyordu. Bir çocuk koşarak yanlarından geçti. Aylardır ilk defa böyle bir görüntüyü kıskanmamıştım. Çocuğu seyrederken gençliği beni dehşete düşürmemiştir.

Bu gerçektir! Yeniden kendimi tam bir insan gibi hissetmeye başlamıştım. Yürümeyi yeni öğrenen bir çocuk gibiydim. Oksijene ihtiyacım yoktu. Kan inceltici ilacımı da almadım. Ondan sonraki birkaç gün boyunca yeniden güç topladım. Hâlâ merdivenleri tırmanırken nefesim kesiliyordu ama önceki gibi değildi bu. Yeniden dış dünyaya çıkmaya başlamıştım. Ve şaşırtıcı bir şekilde ilacın hiçbir yan etkisini de görmemişim.

Yine de tam olarak iyileşmediğimi biliyordum. Mort beni bu konuda uyarmıştı. Procardia işe yarasa bile bu sadece geçici bir çözüm olacaktı. Bir noktada ilaç etkisini yitirecekti. Bunu anlamama rağmen sürekli adım adım ölüme yaklaştığımı hissetmiyor olduğum için, hiç önemsemiyordum.

Sanki düşman bana bir sonraki saldırısına kadar moral kazanmam için geri çekilmişti. İyimser olmaya çalışmama karşın yine de bu mucize ilacın etkisinin sonsuza kadar sürmeyeceğinin bilincindeydim.

Böylece fazladan birkaç ay ya da birkaç yıl kazanmıştım. İlerde neler olacağını kim bilebilirdi? Umut ettiğim şey tabii ki, bu sürede birisinin PPH için bir tedavi yöntemi bulmasıydı. Ama aynı zamanda gerçekçiydim de. Geleceğin ne getireceğini bilmiyordum ama beklenmedik bir şekilde bana biraz zaman hediye edildiğini hissediyor ve bunun için minnettar olduğumu biliyordum. Şimdi bu süreyi çok akıllıca kullanmalıyım.

4. BÖLÜM

Erteleyiş

Yaptığım ilk iş yeni bir doktor bulmak oldu. Sadece akciğer uzmanına ihtiyaç duymam değildi bunun nedeni... Dr. Sage benim kişiliğim-deki bir hasta için fazla tutucu kalıyordu. Ona bir mektup yazarak bunu belirttim. Procardia'nın inanılmaz etkisinden de söz ettim. Onun ilaç hakkındaki şüpheli yaklaşımı ve ciddi ölümcül bir hastalığım olduğu konusunda beni daha önce uyarmadığı için ona duyduğum kızgınlığı belirtmekten kaçındım. Dr. Sage benim için uygun doktor değilken, ben samimi bir şekilde ondan hoşlanmış ve onun iyi niyetle davrandığına inanmıştım.

Doktorumu değiştirmek sadece başlangıçtı. Daha başka şeyler de yapmak istiyordum. Aradığım şeyin bir doktorun karşılayabileceğinden çok daha fazlasını gerektirdiğini yeni fark ediyordum. Geleneksel ilaçların şu anda yüz yüze kaldığım sorularım ve sorunlarım için çok yetersiz kaldığını henüz bilincimle değilse de sezgilerimle keşfetmiştim. Tıpta elde edebileceğim bütün uzman görüşlerin yanı sıra beni hem duygusal, hem de ruhsal olarak ölümüne hazırlayabilecek birisine ihtiyacım vardı.

Bir şey çok netti. O kişi kesinlikle son yıllarda annemin ölümünün ve kendi boşanmamın etkilerini atlatabilmek için görüştüğüm o objektif

psikoterapist olmamalıydı. Büyük tavsiyelerle onu bulmuştum aslında. Bir süre için çok faydalı olduğunu da söyleyebilirim. Ama bu bir süre sadece (ve ironik bir şekilde) ona gerçekten ihtiyacım olana kadar sürmüştü. Ona ölmekte olduğumu söylediğim zaman bu berbat habere verdiği tepki son derece mantıklı, mekanik olmuştu. Bir robot gibiydi. Her zamanki gibi vücudunun büyük bir kısmını gizleyen büyük masasının arkasında oturuyordu. Şimdi düşününce o masa sanki aramızdaki uzaklığı sembolize ediyor gibi geliyor bana. Ona yaptırdığım testlerin korkunç sonuçlarını söylediğimde "Ah, evet," demişti. "Şimdi bu noktada beş farklı devreden geçmeniz beklenebilir. İlk evrede..."

Ciddi miydi gerçekten? Ona ölüyorum demiştim ve bana sürecin nasıl olacağını anlatmaya kalkıyordu. Acının beş evresini! Hayır teşekkürler... Bunları bir kitaptan da öğrenebilirdim. Eskiden de aramızda duygusal bir bağ ya da empati olmadığını biliyordum. Ama şimdi, ne kadar acı veriyor olsa da, bana kendi faniliğimle baş etmek konusunda yardımcı olamayacağı çok açıktı.

Kısa bir süre içinde bütün ilişkimizi kestim.

Bir süredir hayatını tehdit eden hastalıkları olan kişiler üzerinde uzmanlaşmış, kendi psikoterapisini uygulayan bir new age terapisti hakkında bir şeyler duyuyordum. Tıp eğitimi almış bir psikiyatristti. Rick Pisani kariyerinin başlarındaiken, alternatif tedavi yöntemlerinin kendisini daha çok ilgilendirdiğine karar vermişti. Ne aradığımı tam olarak bilmiyordum, ama bu adam bana umut verici göründü ve ondan bir randevu aldım.

Ofisi eski ve büyük Viktorya tarzı bir evin ikinci kalındaydı. Duvarlardaki ahşap paneller ve yerlerdeki şark halıları içerde sıcak ve kişilikli bir hava yaratmıştı. Ofisine giden uzun merdiveni çıkmakta zorlanmıştım. Ama yukarıya çıkar çıkmaz bu sıcakkanlı kibar görünüşlü, düzgün kesilmiş sakallı, kır saçlı ve anlamlı bir yüzü olan bu adamdan hoş-lanmıştım. Hemen, ofisinde birbirine dönük şekilde yerleştirilmiş rahat koltukların arasında bir masa ya da sehpa olmadığını fark ettim. Bura-

-52-

da kendimi bir ofisten çok bir evde gibi hissediyordum, bu da bana yardım edebileceği konusunda iyimser olmamı sağlıyordu.

Çabucak ona hastalığım hakkında temel bilgileri verdim. "Gelecek bir iki yıl içinde herhangi bir noktada," dedim. "Meditasyon işe yaramayacak. Öleceğim. Tabii kalp-ciğer nakli yapılacak kadar şanslı olmazsam. Buradayım, çünkü bu süreçte yardımınıza ihtiyacım var. Ölmek istemiyorum ama eğer hiçbir şansım yoksa, temkinli bir şekilde bu olaya hazırlanmak isterim. Her gün meditasyon yapıyorum ama daha derine inmem gerekiyor. Aynı zamanda kızım konusunda, ona ben öldükten sonra neler olacağını bilemediğim için, endişeleniyorum."

"Bu çok mantıklı," dedi. "Sana biraz benim ne yaptığım ve sana nasıl yardımcı olabileceğim konusunda bilgi vereyim. Çoğunlukla kanser hastalarıyla çalışırım. Birkaç başka ölümcül hastalığı olan hastam da var. Benim odaklandığım sözcük iyileşmektir. Ama bu kelimeyi nasıl kullandığım konusunda çok net anlaşılmak isterim. Bir doktor olarak hastalarım üzerinde ilaçla tedavi uygulamıyorum. Bu yüzden iyileşmek dediğim şey de bir tedavi anlamına gelmiyor. Ya da bu hastanın hastalığının mucizevi bir şekilde ortadan kaybolduğu bir işlem değil. Bu ara sıra olur, ama çok nadirdir ve nedenleri belirsizdir. Bu yüzden buna dayanılarak ileriye dönük planlarda yapılamaz. Ben bu kelimeyi kullanırken bir hastanın iyileşebileceğini ama ölebileceğin! de biliyorum. Aslında, bazı insanlar diğerlerine göre daha çok iyileşirler ve ölürlerken hayatlarının herhangi bir noktasında olduklarından çok daha fazla kendileriyle bütünleşmişlerdir. Fiziksel rahatsızlıklarının çok

farklı bir enerjinin açığa çıkmasını sağladığı söylenebilir."

Başımı duyduklarımı, olumlayarak salladım. Dr. Pisani'nin söyledikleri ölümün kaçınılmazlığını biraz daha rahat algılamamı sağlamıştı. Sözlerini sürdürdüğünde bu tepkimi anlamış olduğunu hissettim. "Aynı zamanda kapıyı kapatmaya ya da buna vazgeçmek de diyebiliriz, inanmıyorum. Bernie Siegel'in hoşuma giden bir sözü var. 'Belirsizlik karşısında umut etmenin yanlış bir tarafı yok,' der."

-53-

"Anladım," dedim. "Bana mucize bir tedaviden söz etmiyorsunuz. Böyle bir şey yapsaydınız size zaten inanmazdım. Ama bana iyileşme demekle ne kastettiğinizi biraz daha açıkla mısınız?"

"Deneyeyim," dedi. "Ama bu her insan için az çok birbirinden farklı bir durumdur. Bu yüzden size anlatacaklarım bir genelleme gibi gelebilir. Bana göre iyileşme çok daha derin bir farkına varma tecrübesi kazanma işlemidir. Aynı zamanda vücudun ve aklın kalple daha fazla bütünleşmesi olarak ya da şu anı dolu dolu yaşama başarısını göstermek olarak tanımlayabilirim. Deneyimlerime göre iyileşme genellikle kişi için önemli olan ilişkilerin onarımını da içerir. Birçok insan için bu, affedici olmayı, hoşgörüyü ve artık hayatınızın bir parçası olmasalar da sizin için bir zamanlar önemli olan kişilerle barışmayı da içerir."

"Ölmekte olan kişilerle özellikle çalışıyorsunuz gibi görünüyor," dedim. "Bunu biraz hastalıklı bulmuyor musunuz?"

"Hayır," diye yanıtladı. "Bazen üzücü durumlarla karşılaşsınız, ama bu süreçte diğer duygular da işe girerler ve bunların içinde rahatlama ve neşe de vardır. Genellikle ölümle yüz yüze gelen kişilerin ha-yatlarındaki anlamı keşfetmeye başlamalarıyla ortaya harika bir zenginlik çıkar. Ölümcül hastalığı olan bazı insanlar çok kuvvetli bir motivasyona eğilimlidirler. Hastalığın birtakım araştırmalar ve manevi anlamda gelişme için bir fırsat yarattığını düşünürler. Bu kişilerden çoğu zorluklarla karşılaşmaya hazırlıklıdır. Karşılaştıkları sorunlardan bazıları karışık, talepkâr ve acılı olmasına rağmen kolay kolay cesaretleri kırılmaz."

"Bu işi bir süredir yapıyorsunuz, değil mi?" diye sordum.

"Evet, başladığımda, hayatlarını tehdit eden hastalıkları olan insanların genellikle iki gruba ayrıldıklarını fark ettim. Birçoğu hemen vazgeçiyorlardı. Çünkü hayatlarını artık bitmiş olarak görüyorlardı. Ba- İ zen bu kendi kendilerini tatmin etmeye yarayan bir kehanete dönüşü- J yordu. Diğerleri ise

hastalıklarını büyük bir meydan okuma olarak görüyorlardı. Bu kişiler o kadar kuvvetli motive olmuş bir durumda oluyor-

lardı ki, tedavi şekillerine ve genellikle garip veya başarısız olarak düşünölüp vazgeçilmiş yaklaşımları dikkate almaya gönüllü oluyorlardı."

Rick'in ofisinden ayrılıp merdivenlerden inerken doğru terapisti bulduğumdan emindim. Artık daha bütünsel bir yaklaşıma hazırdım. Alternatif tedavi şekilleriyle olan ilk tecrübem on yıl önce Dr. Benson'un meditasyon projesine katılmaktı. O zamandan beri her gün meditasyon yapıyorum. Geri dönüp bakınca, ruhsal ve duygusal karışım için mükemmel bir aday olduğumu düşünüyorum. Açık fikirliydim, isyankârdım ve yogayla doğu dinleri de zaten ilgimi çekiyordu.

Rick'le iki yıl boyunca haftada bir kez buluştum. Ve bir yere kadar bu seansların hayatımı değiştirdiğini söyleyebilirim. Rickbeni yardımcı olacağını düşündüğü tinsel kitaplar okumam konusunda da cesaretlendirdi. Gerald Jampolsky'nin Love is Letting Go of Fear'ını, Richard Moss'un How Shall I Live By'ını, Elisabeth Kübler-Ross'un To Live Until We Say Goodbye'm\ ve Stephen Levine'den Healing into Life and \ Death ve Meetings at the Edge adlı yazılarını da içeren bir sürü pasaj okudum. Özellikle Levine'in yazdıklarını çok anlaşılır buldum ve kitaplarını sık sık yeniden okudum.

Rick'in bana tanıttığı en önemli tekniklerden biri de "yönlendirilmiş betimleme" idi. Meditasyon çalışmalarımın ve bazı nefes alıp verme derslerinin de yardımıyla derin bir şekilde rahatlıyordum önce. Fiziksel duyarlılığım nerede kaybolmaya başladığını bilincimde hissedebileceğim ana kadar sürüyordu bu. Sonra parlak bir ışık topunun başımın üzerinde dolaştığını hayal ediyordum. Bu ışık topu evrenin iyileştirici etkisini temsil ediyordu. Yavaşça enerjinin o ışıktan bedenimi yıkayarak ve hem ısını, hem de ışığını hissederek vücudumun hücrelerine akmasına izin veriyordum. Şimdi bu ışık topunun lazer ışınları benzen bir beyaz ışına dönüştüğünü hayal edin. Bu da vücudunuza özellikle de iyileşmesine ihtiyacınız olan belirli bölgelerinize yöneltilmiş olsun. Kalbinize yöneldiğini hissedin. Ciğerlerinize yöneldiğini hissedin.

Rick benim için evde her gün dinlediğim bir kaset doldurmuştu. Arka planda yumuşak rahatlatıcı bir müzik vardı. Onun sakinleştirici

-54-

-55-

r

sesi beni meditasyona hazırlarken, ben de o arada ışığı ve ondan bedenime yayılan ışınları hayalimde canlandırmaya başlıyordum. Aynı zamanda kasette tekrarlayacağım bir sürü rahatlatıcı söz vardı. Rahatladım. Sakinim. Huzurluyum. Bir bütünüm.

Bu seansları tanımlamaya çalışırken bunların ne kadar sıradan bulunabileceklerinin de farkındayım. New age akımını da saçmalık olarak düşünebilirsiniz. Bir yere kadar bu önyargıyı paylaşıyorum. Özellikle de o zamana kadar ayrıcalıklı ve rahat yaşadığım sağlıklı günlerimde. Ama ben isteklerimiz konusunda olumlu mesajlar gönderdiğimizde bunların bir şekilde gerçekleştiklerine inanıyorum. Tabii sonucun her zaman bizim canlandırdığımız şekilde olması gerekmez. Hemen herkes ara sıra da olsa hayal kurar. Ama bunu çok aktif bir şekilde ve belli bir maksatla yapmak, özel bir görüntüyü çağırmak bizi cesaretlendirip umut verebilir. Bu canlandırmalar bizi ileri götürür.

Acı çektiğim dönemlerde bu canlandırmaların bana çok faydası olduğunu söyleyebilirim. Reddedilemeyecek bir şekilde hasta olduğunuz zaman ve kendinizi iyileştirileceğiniz bir yere girmiş olarak hayal ettiğinizde, etki çok güçlü olabilir ve aynı oranda da tedavi edicidir. En azından ruhunuz için. Ve ruh iyileştirilebildiği zaman, vücut da bazen onun gittiği yolu takip eder. Ama böyle bir şey gerçekleşmese bile sadece ruhun iyileşmesi de bir hediyedir.

Şimdi aklında gerilere, çocukluğunda kendini çok güvende hissettiğin bir yere gitmeni istiyorum. Bir kez daha bu emin yerde olduğunu hayal et. Kendimi bir yaz günü çimenlik bir alanda hayal ediyordum. Bunun etkisi o kadar canlıydı ki, New England'da kışın bile yüzümde güneşin sıcaklığını hissedebiliyordum.

Bedenim zayıf düşmeye devam etse bile, dans etmek için duyduğum isteği hiç kaybetmemiştim. Hayal dünyamda yarattığım güvenli bir yerde kendimi bir bütün olarak ve sağlıklı bir şekilde dans ederken görüyordum. Kendimi hiç dizginlemeden, istediğim bütün figürleri yapıyordum. Bazen eğer gerçekten reenkarnasyon varsa bir şekilde

-56-

bir sonraki yaşantımızı seçebiliriz diye düşünmüşümdür. Dünyaya bir kere daha gelsem yine dansçı olmayı isterdim. Ama bu sefer daha iyi bir dansçı olarak daha güçlü, daha tutkulu, daha zarif, daha çevik bir dansçı olmak istiyordum. Ve yeni hayatımda da ilk seferde olduğundan daha büyük bir hevesle dans edecektim. Bu hayalden büyük zevk alıyordum. Ama bu isteklerimin bu hayatımda gerçekleşebileceğini düşünmeye cesaret

edemiyordum.

Bir keresinde bu hayallerimden bir arkadaşına söz ettiğimde uyanıp gerçekleri gördüğüm zaman aradaki farklılıktan dolayı kendimi hiç gergin hissedip hissetmediğimi ya da cesaretimin kırılıp kırılmadığını sordu. Cevabım hayırdı. Zaman içinde bu hayallerimi çok rahatlatıcı bulmaya başlamıştım. Çünkü, benim kafamda canlanıyorlardı ve benim sorumluluğumdaydılar. Tam anlamıyla koreograf! yapıyordum orada. Bir dans gösterisine gidip, bir başkasının sahnede dans etmesini izleseymdim, onun fiziksel kapasitesiyle kendiminkini kıyaslamak çok acı verici olabilirdi. Bu yüzden dans gösterilerine gitmekten de vazgeçmiştim zaten. Yeni oluşmakta olan dans kariyerimin sona erdiğini öğrendiğimde koleje gitmekten vazgeçtiğim gibi... Ama artık bu özel dans gösterilerimde kendi hayal dünyamdaki sahnede her zamanki kadar iyi dans ediyordum. Kafamda dinlediğim müziğe de koreografimi yapıyordum. Gerçekten ve tamamıyla oradaydım. Bunun iyileştirici psikolojik etkilerini, bu seanslar bittikten çok sonra bile hissedebiliyordum.

Rick bir dizi farklı tedavi uyguluyor olmasına rağmen, onun önerdiği her şey her zaman yardımcı olmuyordu. Mesala rolfing denilen derin doku masajının üzerimde çok az etkisi olmuştu. Rick, Ida Rolf ile bu konuda çalışmıştı ve Ida bu tekniği icat eden kişiydi. Masaj, çeşitli kasların ve onlara bağlı dokuların genellikle acılı ve şiddetli bir şekilde ge-rilmesiyle gerçekleştiriliyordu. Bu bölgelerin hareket ettirilmesinin vücutta bir şekilde saklanmış gençlik anılarını ortaya çıkarabileceği fikri bana mantıklı geliyordu. Ama en azından kendi adıma, bir yararını görmediğimi söyleyebilirsiniz. Rick'de takdir ettiğim niteliklerden biri de onun

-57-

dogmatik olmayan kişiliği. O da araştırıyor ve her tedavi yönteminin her hasta için her zaman faydalı olması gerekmediğini düşünüyordu.

Tam olarak iki yıl sonra birden Rick'in ofisine çıkan merdivenler her zamankinden daha dik gelmeye başladılar. Durumum hızla kötüye gidiyordu. Procardianın sadece geçici bir çözüm olduğunu bilmeme rağmen gücü azalmaya başladığında büyük bir düşkürlüğüme uğramıştım. Sağlığımdeki bu iyiye gidişin devam edeceği hayaline sandığımdan daha fazla sığınmıştım.

Eski belirtiler yeniden ortaya çıkmaya başlayınca, ki bunlara yorgunluk ve solunum zorluğu da dahildi, Rick arkadaşlarından birini görmem konusunda ısrar etti. Deneyimli bir doktordu bu kişi. Benimle uzun uzun görüştü ve bir Güney Amerika yılanının zehirini de içeren bir ilaç verdi bana. Çok garip gelmesine rağmen, bunu denemeye istekliydim. Bu sadece kendimi çok umutsuz hissetmemden kaynaklanmıyordu. Aynı zamanda da doktorlarımdan

birinin bana son zamanlarda deneysel bir ilacın yılan zehiri içerdiğinden söz etmesiydi beni gönüllü yapan. Tamam, diye düşündüm. Sadece aynı reçeteyi doğal yollardan alıyor olacaktım. Kaybedecek neyim vardı ki?

Ama bu tedavi sadece rahatsızlığımın şiddetini arttırdı. Bir sonraki gün Barbara Katz'la yemeğe çıkacaktım. Kendisi yerel sanat konseyinde tanıştığım bir heykeltıraştı. Kendimi o kadar güçsüz hissediyordum ki, Barbara'yı yemeği iptal etmek için aradım. Ama o bana uğrayıp beni kontrol etmek konusunda ısrar etti. İyi ki de öyle yapmış, çünkü eve geldiğinde beni oturma odasındaki koltuğun üzerinde neredeyse ölü bir vaziyette buldu. Hemen bir ambulans çağırıp hastaneye götürdü. Orada birkaç gün tekrar eve gelecek kadar, güçleninceye dek dinlendim. Hastanedeki odamdan doktorla telefonda görüştüğümde bana sulandırılmış solüsyonların bazen rahatsızlığı arttırdıklarını söy-

-58-

ledi. Ama ben hiçbir şeyi kaldıracak durumda değildim. Tedavi buraya kadardı.

Bu olanlar çöküşümü hızlandırıyordu sanki. Son haftalarda birçok kez hastaneye girip çıkmıştım. Yeni yıl arifesinde erkek arkadaşım Alan'la dört arkadaşımız parti şapkaları ve şampanyalarla geldiler. Bu kutlama gerçekten moralimi yükseltmişti. Kendimi ne kadar güçsüz hissettiğim hiç önemli değildi. Bir parti sözkonusuysa hiçbir zaman katılamayacak kadar hasta olamazdım.

Ama durum gittikçe kötüye gidiyordu ve procardianın arttırılan dozunun da bir faydası olmuyordu. Hastanede değilsem de, artık eve bağlıydım ve sürekli oksijen alıyordum. Evden çıkamayacak duruma geldiğimde de Rick ara sıra evde seanslar yapmaya başladı.

Vücudumun küçüldüğünü ve gittikçe çöktüğümü hissediyordum. Kaslarım formunu ve yaşlanmaya başladığım için canlılığını kaybediyordu. Yıllardır süren dünyevi sıradan endişelerim değişmeye başlamıştı. Günlük hayatın fiziksel ayrıntıları gittikçe anlamsızlaşıyor, ne yemek pişireceğim, kimi davet edeceğim, nereye gideceğim beni hiç ilgilendirmiyor, evi de önemsemiyordum. Başka bir boyuta doğru sakın, ıdıksız ve huzurlu bir yere yükseldiğimi hissediyordum. Neler oluyor diye düşündüm. Vücudumdan yükselen ruhum muydu bu? Bir reddediş miydi, yoksa bir kabulleniş mi? Öfkem yakında geri gelecek miydi?

Ama öfke duymak ya da başka bir şey için fazlasıyla yorgundum. Banyoda sabunu düşürünce yeniden kaldıracak gücü kendimde bulamıyordum. Yavaş

yavaş kendimi her gün hayatın bir başka parçasından uzaklaşan biri olarak hissediyordum. Aynada kendime bakarken yaşlı ve yorgun birini görüyordum. Mavi dudakları, solgun gözleriyle benzi sararmış biri vardı karşımda. Büyükanne sana benzemeye başlıyordum.

Büyükannemi rüyamda gördüm. Kollarıma yığılıp kaldı. "Ölmenin böyle bir şey olduğunu hiç düşünmemiştim," dedi. "Gerçekten çok ha-

-59-

rika bir şeymiş." Ve sonra kollarımda tutarken son nefesini verip gözden kayboldu. Bir anda yok olmuş ve ben onun kokusuyla baş başa kalmıştım.

Büyükannem rüyamda bana ölümden korkmamam gerektiğini söylüyordu. Ölmek normaldi. Hayatın bir parçasıydı. Kendi ölümünden önce büyükbabam da buna benzer şeyler söylemişti. "20,30,60,80..." Yahudi dilinde sayıyordu. "Ne fark var ki arada? Yaşarsın ve ölürsün."

Kendi ölümüm hakkında da pek düşünmemiştim. Hatta şimdi bile yaşamak üzerine daha fazla odaklanmış durumdaydım. Ama ölüm benim gerçeğimin de bir parçası haline gelmişti artık. Zaman zaman hakkında da düşünmeye başlamıştım. Ölüm hakkındaki korkum onu anlamama bağlıydı. Gerçekten varolmamak gibi bir durumun nasıl bir şey olacağını hayal edemiyordum. Uyku gibi mi acaba, diye düşünüyordum, vücudum hâlâ orada olacak ama ben bunun bilincinde olmayacağım. Ben gittikten sonra da dünya gerçekten dönmeye devam edecek miydi? Cevabı biliyordum tabii ama yine de bu fikri kabul etmek zordu. Kendimizin varolmayışını nasıl anlayabilirdik ki?

Cenazeme odaklanmak ise muhtemelen daha kolay olacaktı. Yakılmayı ve küllerimin okyanusa saçılmasını istiyordum. Ölümümü konukların yas tutmak yerine şampanya içerek kutlamasını istiyordum. Gardenyalar arasında ve Beethoven dinleyerek. Cenazelerden sonra, bir kutlama yapılır ve arkadaşlarla akrabalar birlikte yemek yerler. Resmi bir kutlama böyle bir günde çok can sıkıcı olabilirdi. Son bir parti vermek fikri ise bana çok cazip geliyordu. Orada sadece ruhumla bulunabilecek olsam bile.

Zayıfladıkça zaman kavramım değişmeye başlamıştı. Muhtemelen elimde kalan süre çok fazla değildi ama diğer taraftan zaman sahip olduğum tek şeydi. Kıpırtısız ya da yataкта uzanıyor olarak dururken saatin tıkırtılarının ve günün saatlerini doldurmaya yetmeyen bir sürü

iş olduğunun farkındaydım. Sonsuzluğun içinde yüzüyor olmak ve aynı zamanda da dünya zamanının sınırlı olduğunu bilmek bana garip bir duygu veriyordu. Bir çeşit sınırları olmayan bir zaman boyutunda yaşıyordum.

Hayatımda ilk kez ileriye bakmamı gerektirecek bir gelecek zaman kavramım yoktu. Hep ölümle yüzleşeceğim zaman geldiğinde yetmişlerimde ya da seksenlerimde çok yaşlı bir kadın olacağımı sanmıştım. Ama artık önceden orta yaş diye adlandırdığım dilimin son perde- • mi oynadığım zamana denk düştüğünü görüyordum. Hayatınızın sonuna geldiğinizde yaşlı bir insan olmanız gerekirdi ama ben henüz kırk yedi yaşımdaydım!

Akranlarım orta yaş krizini yaşayacakları döneme girerken ben ölümü karşılıyordum. Ya da belki de en gerçekçi orta yaş krizini yaşıyordum. Orta yaş ve hayatın sonunun aynı anda ortaya çıktıkları bir durumdu bu. Yine de kızgın olduğumu hiç hatırlamıyorum. Elimdeki kâğıtlar bunlardı ve olabilecek en güzel şekliyle oynanmalıydı.

Bazen geceler ve gündüzler birleşiyorlar gibiydi. Yatakta yatarken ara sıra, gözlerimi kapatıp uyursam bir daha uyanıp uyanamayacağı-mı merak ediyordum. Aldığım her nefes sonuncu nefesim olabilirdi. Bazen kendi soluklarımın sesi beni hafif uykumdan birden uyandırabili-yordu. Yola bu şekilde ne kadar devam edebileceğimi bilmiyordum.

Sürekli yan odada yatan Amara'yı düşünüyordum. Uyuyor muydu ya da uyanık bir şekilde yatıp ağlıyor muydu? Şimdiye kadar her şeyi öğrenmişti tabii. Zaten aramızda nasıl bir sır olabilirdi ki? Çok ağlıyor ve üzüntüsünü, belki de korkusunu demek lazım, saklayamıyordu.

Amara için odama girip beni bu şekilde bulmanın ne kadar zor bir durum olduğunu düşünüyordum. Yatağımda her şeyi oluruna bırakmış bir şekilde soluk yüzüm ve burnumda bir oksijen tüpüyle yatarken... Ama kendi durumuma o kadar odaklanmış ve o kadar alışmıştım ki, her zaman bunun ona ne kadar acı verebileceğini hissedemiyordum. Hastalığım onun hayatının en önemli gerçeği haline gelmişti. Duru-

-60-

-61 -

mumdan bazı okul ödevlerinde bile söz etmeye başlamıştı. 1988'in başlarında hazırladığı bir ödev şöyle başlıyordu. "Claire Sylvia yatağında yüzünde rahatlamış bir ifadeyle yatıyor. Oysa yanında bir oksijen tankı var..." Ve şöyle devam ediyordu yazı, "Hastalığı yüzünden enerjisini eksiltebileceğin! düşündüğü hiçbir şey yapmıyor. Bu da onun yüzüne acı dolu bir bakışla yansıyor."

Bu kelimeleri yazdığı için ona acıyordum. Zavallı kızım. Yüzündeki acıya kim

eşlik etmeye çalışıyordu ki? Kâğıtlarda benim görmeme izin verdiğinden çok daha yoğun duygular belirtiyordu.

Şimdi neredeyse 16 yaşındaydı. Gittikçe daha artan bir oranda da bağımsızdı. Artık sokağa çıkma yasakları ya da disiplini sağlamak için başka kurallar koyacak gücüm yoktu. Birçok bekâr anne gibi, fazlaca yumuşak davranmaya çalışıyordum. Kendi annemin despot tavırlarının gözümde canlandığı acı ve çok canlı hatıralar da beni hoşgörülü olmaya itiyordu. Ama şimdilerde bilmediğim ve yapamadığım o kadar çok şey vardı ki... Artık onun arkadaşlarının kimler olduklarını bilmiyordum. Ailelerin çocuklarının öğretmenleri ile tanışmaları için davet edildikleri okul gecesine bile katılamamıştım. Amara zaten hastalığının yükünü taşıyor, bir de evde sorumluluk almasın diye, alışverişe, yemek pişirmeye ve temizliğe yardımcı olacak birini tutmuştum.

Amara'nın bir erkek arkadaşı olduğunu biliyordum, ama çok kısa bir zaman öncesine kadar kızımın, arkadaşının benim ne kadar hasta olduğumu öğrenmesine izin vermediğini bilmiyordum. Aylar boyunca Danny'nin ailesi benim neden Amara'yı bir yere gittiklerinde hiç arabay-: la bırakmadığını merak etmişlerdi. Sonunda gerçeği öğrendikleri zaman; Amara'ya kollarını açmışlar ve bize inanılmaz büyük destek olmuşlardı.!

Amara'yla Danny'nin arasındaki bağda hastalığının büyük etkisi-j olduğunu da bilmiyordum. Amara bana dert yanamıyordu, bu yüzden; içini Danny'ye döküyordu. Ama birçok liseli gibi Danny de Amara'nın o| dönemde ihtiyacı olan duygusal desteği sağlamak için yeterince olgun'i değildi. Sık sık kavga ediyorlardı. İlişkileri kötüye gitmeye başlamıştı.)

-62-

Amara bir gün kendini Allah'la bir anlaşma yapmaya çalışırken buldu. "Tanrım, diyordu eğer annemin hayatını kurtarırsan, erkek arkadaşından ayrılacağım."

Amara'yı iki kere deniz yolculuğuna götürmek istedim. Ama her seferinde seyahat edemeyecek kadar hasta olduğum için iptal etmek zorunda kaldık. Procardianın hâlâ işe yaradığı dönemlerde Sefiller adlı oyuna iki bilet almıştım. Amara'yı on altıncı doğum gününde götürmeyi çok istiyordum. Ama şubat ayı geldiğinde bunu gerçekleştiremeyecek kadar hastalanmıştım. Kendimi çok berbat hissetmişim. Özellikle Amara için çok üzülmüştüm. Ailemiz yalnızca iki kişiden oluşuyordu. Ve şimdi geriye sadece bir kişi kalmak üzereydi. Dört kişilik bir ailenin içinde kendimizi nasıl mutsuz ve yalnız hissettiğimizi düşündüğüm ergenlik çağımı hatırladım.

Bazen sabahlan uyanıp bir duş almam gerektiğini söylüyordum kendime. Sonra birden eve birileri gelene kadar beklemem gerektiğini anladım. Çünkü, bu yalnızken yapmamam gereken bir şeydi. Sadece önlem olarak... Ama önlem olarak yapmam gereken öyle çok şey vardı ki...

Neye önlem olarak? Ölüme mi? Yine uyuşacak mıydım? Bu zaten başıma gelmişti. Bütün sol tarafım birden uyuşmuş olduğunda arabadaydım ve arabayı yolun kenarına çekmek zorunda kalmıştım. Ondan sonra da araba kullanmamıştım zaten.

Olabilecek en kötü şey neydi ki? Ölebilirdim. Ama bu da bir an meselesiydi. Ölmek artık belirsiz bir geleceğe ait bir olay değildi. Herhangi bir gün herhangi bir saatte başıma gelebilirdi. Ne zaman olacaktı? Nasıl bir şey olacaktı? Beni kim bulacaktı? Amara mı olacaktı bu kişi? Ve benim zavallı bebeğim neler hissedecekti o an?

Sorular hiç bitmiyordu. Fiziksel olarak değilse bile ruhsal olarak kendimi sakinleştirmenin, yani meditasyon yapmanın zamanı gelmişti.

63-

Ruhsal rahatlama farklı farklı insanlara farklı farklı şeyler ifade eden deyimlerden biriydi. Bernie Siegel'in bu konudaki tanımını severim: Mükemmel olmayan bir dünyada huzur ve mutluluk bulabilme yeteneği der. Neyse ki ben ikisinden de biraz bulmayı başarıyordum. Yaşadığım her şeye rağmen intihar etmeyi hiç düşünmedim. O dürtüyü adayabiliyordum ama bunu eyleme dökmeyi kabullenemiyordum. Her birimize bir hayat verildiğini ve ne kadar uzun ya da ne kadar acılı olursa olsun bunun sona ermesine yönelik kararın da bizim değil Allah'ın kararı olması gerektiğini düşünüyordum. Tabii dayanılmaz acılar çekerken bütün inancıma rağmen farklı şeyler hissedebileceğimi de biliyordum. Çok şükür bu hiç başıma gelmedi.

Olaylar ne kadar kötü olursa olsun, genellikle düşüncelerimi daha olumlu bir yöne kaydırabilmeyi beceriyordum. Belki de ölüyor olmak gibi bir şey yoktur, dedim kendime bir an. Belki de ya yaşıyorsundur ya da ölüşündür. Ve eğer bu doğruysa, ben kesinlikle yaşıyordum. Bir süre bu fikir beni rahatlattı. Yüzde doksan ölmüş bile olsaydım, yüzde on yaşıyor olacağım anlamına gelecekti bu. Ve beni denklemin olması gereken tarafına yerleştirmeye yetecekti.

Bu aylar da hep Mary Gohlke'nin cesaret verici sözlerini hatırladım. Kendi kendime, ilerlemeye devam et dedim. Ama ne kadar zorla-şırta zorlaştım bunu yap. Nefes almaya devam et. Bu durumdayken aklıma ölüme ait

düşünceler, cesetler, cenaze törenleri, cenazelerin ardından söylenen şeyler ve tabutlar getirmeye cesaret edemiyordum.

İlerlemeye devam et! Vazgeçme, dedim kendi kendime. Hâlâ hayatın bir parçasısın. Hayat hâlâ çevrende ve ne kadar az hissetsen de içinde sürüp gitmeye devam ediyor.

-64

5. BÖLÜM

Zor Günler

1988, Sevgililer Günü. Artık hiçbir şey daha kötü olamaz derken, Alan beni terk etti. Yedi güzel yıl boyunca birlikte olmuştuk ve Mary Gohlke'nin Paracte'daki yazısını okuduğum, yani hayatım tamamen değiştiği günden beri yanımda olmuş, bana hayatın artık dikkat edemeyeceğim yüzlerce ayrıntısıyla ilgilenmemde yardımcı olmuştu. Şimdi birden hayatımdan çıkıyordu. İlk olarak procardia beni terk etmişti, sonra da Alan.

Mahvolmuştum. Alan gitmişti ve korkunç bir yalnızlık hissediyordum. Huzurumu ölüm düşüncesinin bozduğunu düşünürken şimdi terk edilmişim. Her olasılıkta hayatımı tek başıma sona erdiriyor olacaktım. Alan'ın beni terk edebileceğini bilmeme rağmen, bu olay gerçekleştiğinde kendimi çok berbat hissettim.

En zoru gecelere katlanmaktı. Beş yıl boyunca Alan ve ben neredeyse her gece birlikte kalmıştık. Bu bazı evliliklerden bile daha uzun bir süreydi. Hayatımın en zor dönemiydi bu. Terk edilmek zaten çok kötü bir durumdu ama normal şartlarda en azından bir gün yeniden âşık olacağınızı ve bir ilişki yaşayacağınızı hayal ya da umut edebilirdiniz. Benim durumumdaysa bu pek mümkün değildi.

-65-

Kalp Değişimi / F:5

Tanrı'ya şükürler olsun ki arkadaşım Barbara Katz vardı yanımda. Barbara büyük bir hızla koruyucu meleğim haline geliyordu. Ocak ayında John Hopkins ve grubu nakil işlemi için beni muayene etmeyi kabul ettiklerinde, Baltimore'a tek başıma gidemeyecek kadar güçsüzdüm. Alan beni götürmeyi teklif etmemişti ve ben de ondan bunu yapmasını istememiştim. Arkadaşlığımız çok yeni olmasına rağmen Barbara hemen olaya el koydu.

Baltimore'da bana bir dizi test yapıldı. Kalbim ve ciğerlerimin durumu incelendi. Doktorlar ellerim ve ayaklarım vasıtasıyla ne kadar oksijen aldığımı kontrol etmek için tırnak diplerimi bile incelediler. Doktorlar çok düşünceli insanlar olmalarına rağmen, orada bir karar vermek üzere bulunduğum ameliyat hakkında çok fazla pembe bir tablo çizmemek konusunda çok dikkatliydiler. "Nakil işlemi çok karışık bir işlemdir," dedi hemşirelerden biri. "Bir anlamda sadece bir dizi sorunu başka bir dizi sorunla değiştiriyor olacağını bile söyleyebiliriz."

Bunu söylemek senin için kolay tabii, diye düşündüm içimden. En azından yaşayacağım ve bir dizi yeni sorunum olacak.

Hopkins'e içimde umut ve şüphe harmanlanmış bir vaziyette gittim. Oradayken her yöne çekilebilirmişim gibi hissediyordum kendimi. Beni bir aday olarak listeye alacaklarını umut ediyordum. Sonunda öyle de yaptılar. Bu biraz rahatlamamı sağladı. Ama yine de çağrılma-mın bir ya da iki yıl alabileceği konusunda beni uyardılar. Bu kendi araştırmalarımın da bildiğim bir şeydi.

O süreye kadar yaşayacak olsaydım bile, nasıl tepki vereceğimden emin değildim. Bu nakil işlemi muhtemelen hayatımı kurtarabilirdi, yine de çok korkutucu bir şeydi benim için ve tehlikeli bir ameliyat olduğunu da biliyordum. Gerçekten göze alabilecek miydim? Dürüst olayım, bunun cevabını bilmiyordum.

Muayenemin bir sürü testi ve ölçümü içereceğini bilmeme rağmen doktorların, karakterim ve dış görünüşümle de ilgilenebileceklerini tahmin etmemiştim. Doktorlar anlaşılabilir bir şekilde kendilerini çok

değerli bir hediyein koruyucuları olarak görüyorlardı. Bu kadar az bulunabilen bir şeyi onu en iyi şekilde kullanabileceğinden emin olmadıkları birine vermeyi de istemiyorlardı. Yeteri kadar pratik yaptıktan sonra ameliyat çok basit bir şeymiş. Bir hastanın hayatta kalıp kalamayacağına ise ameliyattan sonraki aylar ve yıllarda yaşayacakları belirle-yecekmiş.

Bazı olaylar herkesin kontrolünün dışında çıktığında, hastaların yaşama oranını etkileyen şeyler organları alan kişinin davranışları ve sorumluluğu kabul etmek konusundaki gönüllülüğüdür. "Nerdeyse herkese nakil işlemini uygulayabiliriz," demişlerdi bana. "Ama organlarını bağlayanlardan çok organ almak için bekleyen insan olduğundan, bu durumda gerekli kurallara uyabilme olasılığı yüksek kişileri seçiyoruz. Hastaları hastaneden ayrılmalarından sonra izleyemeyiz. Bu yüzden tedavinin sorumluluklarını üstlenmede başarılı olacak ve gerekli tedbirleri alacak, daha sonraki muayenelere düzenli olarak gelecek kişileri arıyoruz."

Avjlı zamanda adayların yaşama olumlu bir duyarlılıkla yaklaşan kişileKolmasını istiyorlardı. Bu konular konuşulurken yılan zehiri kullandığıma ait bilgilerin raporlarıma çoktan kayıt edilmiş olduğunu öğrenmek beni üzmüştü. Buna rağmen motivasyonum ve yaşama isteğim çok açık bir şekilde görölüyordu.

Hopkins'in yanından eve döndüğümde aylardan beri hissettiğimden daha umutlu buldum kendimi. Aynı zamanda yanımda bir çift alarm cihazı getirmiştım. Bunlar uygun ciğerler ve kalp bulunduğunda beni ya da bana ulaşılarnaması halinde partnerimi uyarmaya ve aramızdaki iletişimi sağlamaya yarıyordu. Uygun organlar bulunduğunda ise evet, diyeceğimi varsayarsak, Amara ve ben her şeyi bırakıp Baltimore'a özel bir uçakla uçacaktık.

Evden ayrılamayacak kadar güçsüzdüm zaten ama Amara, okul da dahil olmak üzere, kendisine verdiğim cihazlardan birini her yere götürüyordu. Bizi hiç kimse bu aletlerin bazen kazayla kapanabilecek-

-66-

-67-

leri konusunda uyarmamıştı. Benim aletimden hiç ses çıkmazken Amara ondan sonraki birkaç ay boyunca üç ya da dört kez yanlış alarmla yerinden sıçramıştı. Hepsi de ders sırasında meydana gelen bu olaylarda Amara hemen beni aramak için gözyaşları içinde koridorlarda koşup durmuştu. Ben de hemen Hopkins'! arıyordum. Aldığım cevap hep, "Hayır, üzgünüz bir yanlışlık olmuş herhalde," oluyordu. Ondan sonra yanlış alarm olduğunu haber vermek için okuldaki ofisten Amara'yı arıyordum. Bu onun için berbat bir durum olmalıydı. Her seferinde kendisini ne kadar kötü hissettiğini anlayabiliyordum.

Benim içinse haber beklemek çok kötü bir durum değildi. Adı listede bulunan bazı insanların bu cihazlara kafalarını ne kadar taktıklarını duyuyordum. Oraya çağrılmam tamamen elimde olmayan bir du- ; rumdu ve bir şekilde bunu kabullenmek zorundaydım. Şimdi teklifi tam olarak kabul etmemiş olmamın -tabii organların bulunabileceğinden hiç ; umutlu olmadığım için- beklememi biraz daha kolaylaştırdığını anlıyo- i rum. Bu kararı ertelemek bir kontrol mekanizmasını elimde tutmamı \ sağlıyordu.

|

Organ naklinin olasılık dahilinde olacağı güne kadar zamanımı, | haber

beklemek yerine, olabildiğince dolu dolu geçirdim. Bazen korku- ' yor ya da endişeleniyordum, ama genellikle bu durumla başa çıkmayı f beceriyordum. Meditasyon yaparak ve birkaç yakın arkadaşımınla birlikte olarak moralimi yüksek tutmayı başarıyordum.

Ama her zaman değil tabii. Haykırmak için yeterli fiziksel güce sahip olduğumu hayal ettiğim, çığlık atmak istediğim zamanlar oluyordu. Bazen oksijen alırken o boruyu burnumdan söküp atmak ve dışarıya bir tarlaya koşmak için güçlü bir istekle doluyordum. Sonra bunu hiçbir zaman yapamayacağımı fark edince, arkasından klostrofobik duygular geliyordu. Zaman zaman büyük bir öfke ve korkuyla aklımı kaçırmak üzere olduğumu düşünüyordum.

Arkadaşlarım ve tanıdıklarım bekleme listesinde olduğumu öğrendiklerinde sanki bir ödöl kazanmışım ya da önemli bir sınavı geçmi-

-68-

şim gibi, beni kutlamaya başlamışlardı. Buna hiçbir zaman alışmadım. Hâlâ da garip bulduğum bir şeydir. Düşünsenize bir hastane kalbinizi ve ciğerlerinizi vücudunuzdan alıp sonra yeni ölmüş birisinin kalbi ve ciğerleriyle değiştirmeyi kabul ediyor ve siz de bunun için tebrik ediliyorsunuz.

Bugün tabii ki organ nakli için sıra bekliyor olmak daha az rastlanan bir durum. O zamanlar eğer, Hallmark, "Demek sonunda organ nakli yaptırıyorsun!" diye başlayan bir kutlama kartı bastırmış olsaydı, bu durum beni hiç de şaşırtmazdı.

Alan'ın gidişi korkunç berbat bir olayken, evden ayrıldıktan sonra, biraz rahatladığımı da söylemeliyim. Artık onun üzerinde bir yük olduğumu düşünüp endişelenmeme gerek yoktu. Arkadaşlarımdan birçoğu da benden uzaklaşmışlardı. Bazı insanlar için adım adım ölüme yaklaşan birinin yanında bulunmak kendi faniliklerini hatırlatan bir şey oluyor. İstemedenden kaldıkları durumlar bence her iki taraf için de o kadar kötü oluyordu ki, bazen uzaklaşmaları daha iyi olabiliyordu. Bu şekilde beraberlerinde getirdikleri olumsuz havayı da götürmüş oluyorlardı.

Bazı arkadaşlar ortadan kaybolurlarken, diğerleri de ortaya çıkıyorlardı. Maryln'in oğlu yeğenim Stuart, sık sık ziyaretime geliyordu ve benim en iyi arkadaşım olmuştu. Barbara da sık sık uğruyordu. Diğer iki arkadaşım Ruth ve Anita bana akşam yemekleri hazırlayıp, ufak tefek işleri görmek için neredeyse her gün uğramışlardı. Yapılacak hiçbir iş olmadığında bile, insanların sadece yanımda olmayı istediklerini görmek çok güzeldi.

ilk önceleri bu ziyaretlere sevinmem güçtü. Kendimi o kadar güçsüz bir duruma düştüğüm ve arkadaşlarıma o kadar bağımlı olduğum için beceriksiz ve suçlu hissediyordum. Onların bu cömertliklerini takdir etmeden önce, benim yardımları kabul etmenin nasıl bir şey olduğunu öğrenmem gerekiyordu. Her zaman işleri üstlenen bir kişi olmuş-

•69-

tüm ben. İlk defa bu düzen değişmiş ve yardım edenden, yardım gören kişi konumuna gelmiştim.

Aynı zamanda artık, bir şeyi farklı bir yere koymak ya da kahve masasının üzerindeki dergileri düzeltmek gibi birçok basit iş bile kendi başıma yapamayacağımı kabul etmek zorundaydım. Düzen konusundaki bazı alışkanlıklarımı, çok istekli olduğumda yavaş yavaş ger-çekleştirebiliyordum. Ama en yakın arkadaşlarımin bile mutfakta benim için dolaşmalarına hiç alışamamıştım.

Bazen böyle büyük bir sevgi ve şefkatle gelen arkadaşlarıma borcumu nasıl ödeyebileceğimi merak ediyordum. Sonunda benim de, sadece onları hoş karşılayarak ve çabalarını takdir ederek de olsa bir şeyler veriyor olduğumu fark ettim. Cömertlik ve vericiliğin alıcı için olduğu kadar veren kişi için de güzel olduğunu anladım. Kendimi onların yerine koyunca yardım etmenin içlerinden geldiğini ve buna onların da ihtiyacı olduğunu hissettim. Ve bana bir şeyler veren arkadaşlarıma bunun karşılığında benim de bir şeyler veriyor olduğumu anladığımda kendim için üzülmekten vazgeçtim. Minnettar ve değerbilir bir alıcı olmak arkadaşlarıma verdiğim karşılık oluyordu.

Çok açık bir şekilde bunu dile getirmedilerse de arkadaşlarımin da bunun iki taraflı bir akış olduğunu ve bana bir şeyler verirlerken benden de bir şeyler öğrendiklerini belirttiler. Daha sonraları çok hasta olan diğer insanlarla ilgilendiğim dönemlerde, bu dersi kendi kendime de öğrendim. Ölmekte olan insanlarla zaman geçirirken yaşam hakkında çok şey keşfediyordunuz. Bu ziyaretler gergin ve zor olabilirdi ama büyük ödüller de barındırıyorlardı içlerinde. Bedenim küçülürken bile ruhum genişliyordu.

Ama yine de hâlâ arkadaşlarıma daha somut bir şeyler vermek istediğimi hissediyordum. Bir sabah bana bu kadar iyilikleri dokunan bu insanlar için bir parti vermek aklıma geldi. En azından bir kez ziyaretçilerimin yanımda mutlu bir gün yaşamalarını istiyordum. Bir kutlama planlama fikri garip gelirken, sadece ayrıntılar üzerinde -yemek, müzik

ve konuk edilecek kişilerin listesi gibi- düşünmenin bile bana ne kadar büyük bir keyif ve enerji verdiğini fark ettim. Bir şekilde yeniden eski kendim

oluyordum. Eğlenceli ve organizasyonlar düzenlemekten, insanları bir araya toplamaktan keyif alan biriydim. Kimliğimin birçok parçasının kaybolduğunu düşündüğüm bir anda bir parti planlama fikri harikaydı doğrusu.

Tabii ki yardım aldım. Özellikle de yemekleri hazırlayan Ama-ra'dan. Üzerinde "Yaşama" diye yazılı olan bir pasta ısmarlamıştım. Arkadaşlarımdan bazıları kendi arkadaşlarını da getirmişlerdi. Amara da kendi arkadaşlarından bazılarını davet etmişti. Konuklarımın yanında elimden geldiği kadar uzun bir süre kaldım. Sonunda oksijen tankıma bağlanıp içerden gelen kahkahaların yarattığı mutluluk dolu seslerin tadını çıkarmak için odama çekildim. Parti tam da planladığım gibi olmuştu. Öldüğümde, diye düşündüm, cenazeminde böyle olmasını istiyordum.

Barbara yıllar sonra, o zaman bu partinin bir dönemeci işaret ettiğini düşündüğünü söylemişti. "Vazgeçmek için her türlü sebebin vardı," demişti. "Ama burada bir şey belirtiyordun sen. Pastanın üzerindeki o söz gibi... Sadece hayatta kalmaya değil, yaşamaya niyetin vardı senin. Barbara muhtemelen haklıydı. Bu partiyi arkadaşlarım için verdiğimi düşünmüştüm ama aynı zamanda kendim içindi de.

Bazen, hiç iş olmadığında ve konuşacak bir şey bulunmadığında bile ziyaretçilerim sessizliği paylaşarak benimle oturuyorlardı. Varlıkları benim için her zaman rahatlatıcı ve iyileştirici olmuştu. Acımı dindire-meyeceklerini biliyor ve kafamı başka yönlelere çekmek için, kendileriyle konuşmam için hiçbir gayret sarfetmiyorlardı. Konuşamayacak kadar güçsüz olduğum zamanlarda ya da konuşmak içimden gelmediğinde, sessizliğin de bir iletişim yolu olduğunu anlayan ziyaretçilerime minnettarım. Helen Tamiris ile dans ettiğim dönemlerde, bize hep dansın başlı başına hareketle özdeşleşiyor olmasına rağmen, hiç kıpırtısız durmanın, kısa bir sessizlik gibi bir şey olduğunu hatırlatırdı.

-70-

-71 -

Bugünlerde ne zaman hastaneye bir arkadaşımı ziyarete gitsem, ziyaretçilerin birçoğunun hiç susmadan konuştuklarına şahit oluyorum. Ya da huzursuz bir şekilde odada dolaşırlar. Yapılacak en iyi şey insanların sessizliklerine saygı duyup, hiçbir şey yapmadan yanlarında kalmaktır. Bu yüzden hasta arkadaşlarını ya da akrabalarını ziyaret edenlere öğüdüm, her zaman konuşmalarının gerekmediğini akıllarından çıkarmamalarıdır. En önemli şey orada bulunmanızdır zaten. O odada oturuyor olmanız söylenmesi gereken her şeyi ifade ediyor kuşkusuz.

Ama bazen ziyaretçilerimin söyledikleri şeylerin çok yardımcı olduğu anlar da olmuştur. Bir akşam arkadaşlarım Judy ve Derek hastaneye beni ziyarete geldiler. Kendimi oldukça korkmuş ve güçsüz hissettiğim bir andı. Kan basıncım inanılmaz oranda düşmüştü ve korkan hemşire doktoru aramaya gitmişti. Judy bana sonradan hemşirelerden birinin, "Claire'in nabzını bulmakta zorluk çekiyoruz," dediğini söylemişti.

Kapıya bakarken içeriye Judy girdi. Hemen yatağın yanına gelip beni kollarına alıp göğsüne bastırdı. Sonra benimle birlikte benim için dua etmeye başladı. Tamamen içimden gelenleri söylüyordum. Beni yarım saat boyunca sıkı sıkı tutmuş olmalı. Gözlerimden yaşlar akıyordu. Çocuğunu göğsüne bastıran bir anne gibiydi. Bütün hayatım boyunca ihtiyacını duyduğum bir kucaklamaydı bu. Kendi annemin bile beni o şekilde kucakladığını hatırlamıyorum.

Judy ve Derek Hristiyan bilim adamlarıydılar. Ve Judy duaları ezberinden okuyabiliyordu. Mary Baker Eddy'nin "Annenin Akşam Duası" adlı çok bilinen bir şiirini okumuştı. Şiir şöyle başlar:

Ey şefkatli varlık, huzur neşe ve güç

Tanrısal güç, istenen her saatin sahibi

Sen aşk, sen ki uçarken gücü azalanları korursun

Bu gece kanadının altında çocuğumu da koru.

-72-

Aşk bizim tek sığınacak yerimiz, ^ Çıplak bir gözle

'?•' Tuzağı görebilir miyim, çukuru ve düşeceğim yeri

""•!'< Onun yükseklerde yaşadığı yer burada

Kolları beni çevreliyor beni ve herkesi

•• Judy o akşam benimle dua ederken, Allah'ın gücünün de üzerimde olduğunu hissettim. Judy Allah'ı hem baba, hem de anne bilerek yetiştirilmişti. O dua ederken kocası Derek de odaya girdi. Judy duasını bitirince Derek de elimi tuttu ve 23. ilahiyi ezberinden okudu, "İsa Peygamber Benim Çobanım." Bu kelimeleri hep duymuştum, ama ilk defa bu şekilde bir anlama kavuşmuşlardı.

Artık ölümün gölgesinin vadisinde yürüsem bile, hiçbir kötülükten korkmayacağım, sen yanımda olduğun sürece.

O gece Tanrı'nın gerçekten benimle olduğunu biliyordum.

•73-

6. BOLUM

Gökkuşığı

Nisanda bazı umut verici haberler aldık. Yale, Connecticut'taki, bölgenin dördüncü tıp merkezi olan New Haven Hastanesi, New Eng-iand'da kalp-ciğer nakli yapacak olan ilk hastane olacaktı. Yeni program Dr. John Baldwin'in başkanlığında yürütülecekti. Dr. John Baldwin dünyada bu alanda yükselen bir yıldızdı. Daha önceden Stanford'da nakil ameliyatlarına katılmıştı. Yale Boston'dan kolaylıkla ulaşılabilir bir yerdi. Yakınlarda böyle bir yerin bulunması cesaret verici bir şeydi. Doktorum da benim gibi iyimserdi ve Dr. Baldwin'e Yale'e muayene edilmem için yazacağına söz verdi.

Mayısın başlarında bir sabah kendimi çok zayıf hissederek uyandım. Dr. Baldwin'den haber alıp almadığını sormak için doktorumu aradığımda sekreteri, bana onun üç haftalığına ülkeden ayrıldığını söyledi. Yale'deki yeni nakil programı hakkında sorular sorduğumda ise doktorumun onlarla henüz irtibat kurmadığını söyledi.

Sadece o telefonu etmek bile, bütün enerjimi alıp götürmüştü. Eğer kenarda harcayabileceğim biraz gücüm olsaydı hiçbir şey yapmadıkları için 'Öfkelenebilirdim. Bunun yerine gözlerimi yumdum ve kendimi uykuya bıraktım.

Bir kere daha Barbara hayatımı kurtardı. Bu artık bir alışkanlık haline dönüşmeye başlamıştı. O gün öğleden sonra beni görmeye geldiğinde her zamankinden daha güçsüzdüm. "Rengin yeşile dönmeye başlamıştı," dedi daha sonra.

Doktorumun Yale'dekilerle irtibat bile kurmamış olduğunu söyledim ona.

"Şaşırmadım," dedi Barbara. Doktorumla hastanede olduğum süre içinde iki üç kez karşılaşmıştı ve doktorun hastalığım konusunda umutlarını yitirdiğini fark etmişti. Şimdi benim hissetmek için kendimi fazlasıyla yorgun olduğum öfke onun içinde uyanıyordu.

"Yale'i arayacağım," dedi telefona uzanırken.

"Onlarda benim kayıtlarım yok ki," dedim.

"Yine de arayacağım. Burada oturup senin anbean ölümüne yaklaşmanı izleyemeyiz."

Belki bir şanstı, belki inadının sayesindeydi ya da Tanrı'nın takdiriymiş bilemiyorum ama Barbara orada konu hakkındaki en yetkili kişiyle görüştü. Gail Eddy. Yale'in yeni nakil programının koordinatörü. Barbara durumumu anlattıktan sonra, Gail benimle konuşmak istediğini söyledi.

"Sanırım sizi muayene etmeliyiz," dedi. "Kayıtlarınız için endişelenmeyin. Onları buraya getirttireceğim. Ne zaman burada olabilirsiniz?"

Bu garip bir soruydu, çünkü hayatımın bundan sonrası için bundan başka bir planım yoktu zaten. İki hafta içinde orada olabilir miydim? Tabii ki olabilirdim. Şimdi yapmam gereken tek şey o zamana kadar hayatta kalmaktı. Ve bu da birden bana hiç de zor gelmemeye başlamıştı. Belki de kendimi kandırıyordum ama Gail Eddy ile yaptığım kısa görüşme içimi umutla doldurmuştu.

Bilinçaltımda da aynı duygular hâkim olmalıydı ki, o gece iki rüya gördüm. İlkinde keskin parlak bir bıçak önümde havada sallanıyordu. Beyaz bir ışıkla çevriliydi. Onu hayretle seyrederken bıçak bir bebeğin boğazını kesti. Ama ben bebeğin canının yanmadığını biliyordum, çünkü ağlamıyordu ve etrafta da hiç kan yoktu.

-74-

-75-

İkinci rüyada nakil ameliyatı bitmişti. Operasyon çok yumuşak ve acısız geçmişti. Etrafta dolaşıyordum. Doktorlar bana her gün dört bardak süt içmem gerektiğini söylemişlerdi.

Gördüğüm iki rüyanın da nakil ameliyatları konusunda çok iyimser şeyler ifade ettikleri açıktı. İlkinde operasyonun acısız olacağını görüyordum. Bebek bendim. Nedenini bilmiyordum, ama kendimi erkek olarak görmüştüm, ikinci rüyada ise, her ne kadar dört bardak süt bir çocuğa gönderme yapıyor gibi gelse de, kendi bedenimdeydim. Sonuçta her iki rüyada da ameliyat başarılı geçiyordu.

Bir hafta sonra ilginç bir rüya daha gördüm. Hamileydim ama cildim saydamdı. Bu durum da bebeği görmemi sağlıyordu. İçimdeki canlı elini

sallarken E.T.'ye benziyordu. Ama bebeğin yüzü annemin yüzünün aynısıydı. Yani annemi doğurmak üzereydim.

Bu rüyada daha sonra içimde henüz doğmamış olan bir yaratık beni selamlıyordu. Benim çocuğumdu bu. Yani ameliyattan sonraki müjdecimdi. Ama aynı zamanda da annemdi. Aslında ben yeni hayatımı doğuracak embriyoyu taşıyordum.

Ama neden E.T. görüntüsündeydi? Belki de E.T. kalbe seslenen bir yaratık olduğu için. Filmin sonlarında E.T. ölmek üzeredir ama kendi gezegeninden onu kurtarmaya geldiklerinde kalbi aydınlanır ve yaşama döner.

Daha sonraları bu rüyaları daha ayrıntılı inceleyecektim. Ama şu anda tek bir amacım vardı, muayene olmak. O zamana kadar, her gece Tanrı'dan iki şey dileyerek uyuyordum. Ertesi sabah uyanabileyim ve bir şekilde ondan sonrasında da hayatta kalmayı başarayım. Ama-ra için hayatta kalmak istiyordum. En azından o liseyi bitirene kadar.

Muayene diğer hastanedekinden çok daha kısa ve basitti. Bu benim için iyiydi, çünkü tekerlekli sandalyeyle güç bela muayene masasına gidebilmiştim. Günün büyük bir kısmını Gail Eddy ile geçirdim. Akıllı, iyimser ve hayat dolu bir kadındı. Uzun sarı saçları, mavi gözleri ve harika bir gülümsemesi vardı. Ondan çok hoşlanmıştım ve aramızda ani bir dostluk kurulmuş gibiydi.

•76-

Aynı hastanede daha önce yoğun bakım hemşiresi olarak çalışmış olan Gail, Dr. Baldwin'le tanıştırmak için beri içeri götürdü. İkiisiyle küçük bir ofiste bir görüşme yaptık. O şartlar altında bunu hissetmem garipti, ama sanki ben de onları sorguluyor gibiydim. Doktor Baldwin'in, otuzlu yaşların sonlarında olduğunu öğrenmeme rağmen, çocuksu yüzü beni çok etkilemişti. Kendine güvenen bir havası olduğunu da söylemeliyim. Bana Stanford'da kırk dokuz tane kalp-ciğer nakli ameliyatı yapmış olduğunu söyledi. Eğer benim şüphelerimi dağıtmaya çalışıyorduyorsa, doğrusu bu söyledikleri işe yaramıştı.

Hopkins'deki meslektaşları gibi, Gail ve Dr. Baldwin de ailem, hastalığımın geçmiş ve bu ameliyatı neden istediğim hakkında sorular sordular. Görüşmenin sonunda Dr. Baldwin, "Sanırım, sizden önce konuşmuş olduğumuz üç hastayla birlikte, sizi de listeye alacağız. Şu anda bu program resmi olarak uygulanmaya başlanmadı. Hâlâ devletten gelecek izni bekliyoruz. Ama bu izni yakın bir zamanda alacağımızı umut ediyoruz. İzni aldığımız andan itibaren listemizde sizin de adınızın olacağını bilmenizi isterim." Bu arada bana uygun bir verici bulmanın bir ya da iki yıl gibi bir

süre alabildiğini hatırlattılar. Üstelik uygun bir eşleştirme diğer faktörlerin yanı sıra, uyumlu kan gruplarına ve organ boyutlarına da bağlıydı. Bütün bunlara rağmen Yale'den ayrılırken yaşama şansımın iki katına çıktığını hissediyordum. Gail'in de içinde buna benzer bir his varmış. Sekreterine, "Bu kadını tekrar göreceğimi biliyorum," demiş arkamdan.

Ertesi sabah evimde Gail'in bana verdiği Hastanın El Kitabı'nı okudum. Kitapta kalp-ciğer nakli bütün ayrıntılarıyla anlatılıyordu. O gün öğleden sonra Barbara geldi. Yale'de olanları merak ediyordu. Telefon çaldığında mutfağında oturmuş vanilyalı ve çikolatalı kek yiyorduk. Telefona genellikle Amara cevap verirdi ama o duşta olduğu için ben açtım.

"Claire, ben Gail Eddy," diyordu telefondaki ses. "On yedi saat önce, sen buradan ayrıldıktan hemen sonra programı başlatmak için ge-

77-

rekli izni aldık. Seni hemen listeye yazdık tabii. Ve bugün organlarını alabileceğimiz biri bulundu."

Telefonda bir sessizlik oldu. Tepkimi bekliyor olmalıydı. Ama dilim tutulmuş gibiydi. Söyleyecek söz bulamıyordum.

Bu imkânsız, diye düşündüm. Daha dün oradaydım. Henüz varolmayan bir listeye alınmayı umut ediyordum sadece. Bu çok garipti.

"Buraya gelmek için yaklaşık iki saatin olduğunu tahmin ediyoruz," diye devam etti Gail. "Ne dersin Claire?"

Aman Tanrım! Aman Tanrım! Kulaklarıma inanamıyordum. Aklımdan açıklayamayacağım binlerce düşünce aynı anda geçmeye başladı. Yapmam gereken binlerce şey. Neler götürecektim? Burada birden yaşam ya da ölüm kararı vermem gerekiyordu ve ben neler düşünüyordum? Saçlarım! Tanrı'ya şükürler olsun ki daha yeni kestirmiştim. Ama bacaklarımdaki tüyleri almış mıydım?

"Ne diyorsun Claire?"

Hâlâ tek kelime edemiyordum. Bu harika ve önemli hediyein anlamını kavramaya çalışıyordum hâlâ.

Barbara tam arkamdaydı. Ona bakıp sadece, "Ne yapmalıyım?" diye sordum. Ama ne yapacağıma çoktan karar vermiştim. Sadece bir desteğe ihtiyacım vardı.

"Hadi bakalım," dedi Barbara.

Gail'e hâlâ cevap veremeyecek durumda olduğum için telefonu Barbara'ya uzattım. Tam o sırada üzerinden sular damlayan Amara koşarak geldi. Neler olduğunu anlamıştı. Kızımın gözyaşları içinde birbirimize sarılırken, "Ona evet de!" diye bağırdı Barbara'ya. Aylardır her ikimiz de bavullarımız hazır, bu anı bekliyorduk.

Barbara telefonu bana verdi. Ondan sonraki birkaç dakika çıldırmış gibiydik. Barbara neredeyse bir kör gibi hareket ediyordu. Uzun bir hortumla odamdaki oksijen tankına bağlıydım. İkimiz de telefonu birbirimize geçirerek Gail'e sorular soruyor ve aldığımız bilgileri bağırarak birbirimize iletiyorduk. Bu arada hareket ederken mobilyalara çarpıyor ve sendeliyorduk. İki kere bağlantı kesildi. Gail büyük bir sakinlikle ye- f

- 78 -

niden arıyordu. Amara kendi telefonundan birilerini aramakla meşguldü. Gail de beni Yale'e götürecektir bir helikopter ayarlamaya çalışıyordu.

"Yanımda ne getirmeliyim?" diye sordum ona.

"Spor ayakkabısı, şort ve bir tişört." ' "Ciddi olamazsın."

"Ciddiyim. Ameliyattan hemen sonra bir egzersiz bisikletine bineceksin."

Zaten ben de yanıma bunları almıştım. O ana kadar heyecandan ve kendimi sakinleştirmek için valyumun yarısını yutmuştum.

Gail beni Güzel Sanatlar Müzesi'nin yanındaki, helikopterin ineceği alanda karşılayacağını söyledi. Ama hava çok nemliydi o gün ve nefes alma zorluğu yaşıyordum. Helikopterin havalandırması yoktu ve o kadar küçüktü ki, Amara ya da Barbara'nın benimle gelmeleri imkânsızdı. Gail'e başka bir seçeneğimin olup olmadığını sordum.

"Sanırım arabayla gelebilirsiniz," dedi. "Ama hemen çıkmak zorundasınız. Polisi de çok hızlı gideceğiniz konusunda uyarmalısınız."

Aldığım valyum beni sakinleştirmişti. Bu seyahate çıkmayı ne kadar çok istediğimi biliyordum. Araba ile gidecektim. Amara ve Barbara da yanımda olacaklardı. Eğer işimize yarayacaksa biraz hıza dayanmaya hazırdım.

Barbara bizi götürüp götürmeyeceğini sormak için kocasını aradı. Bob'u tam

evden çıkmak üzereyken buldu. Birkaç saniye daha geç arasaydı ona ulaşamayacaktı. Bob hemen geleceğini söyledi. Bu da iyi

bir işaretti.

Kısa süre sonra yola çıkmıştık. Barbara ve Bob önde oturuyorlardı. Amara, oksijen tankım ve ben de arkadaydık. Araba New Haven'a doğru hızla ilerlerken, ayaklarım Amara'nın kucağında arka koltuğa uzanmıştım. Yanıma beni sakinleştirmesi için bir meditasyon kasedi almıştım ve işe de yaramıştı. Duyduğum bütün heyecana rağmen, kendimi huzurlu hissediyordum.

Amara bacağımı dürtüp bana dışarıyı işaret ettiğinde yaklaşık bir saattir yoldaydık. "Bak anne!" dedi. Dışarda bulutların arasından çıkan

-79-

o güne kadar gördüğüm en güzel ve en parlak gökkuşağı vardı. Ama-ra'ya gülümsedim. Göz göze geldiğimizde ikimiz de içimizden bunun iyi bir işaret olduğunu düşünüyorduk. Kızımın elini tuttum ve sıktım.

Bob'un Chrysler marka arabasının dijital bir hız paneli vardı ve Amara bana daha sonra saatte 160 km hızla gittiğimizi fark ettiğini söyledi. Birden, Allah'ım annem ameliyata giderken bir trafik kazasında ölse ne berbat bir şey olur, diye düşünmüş.

Hastanenin girişine geldiğimizde saat yediydi. Gail yanında bir hemşire ve tekerlekli sandalyeyle bizi bekliyordu.

"Yine mi sen?" dedi beni görünce gülümseyerek.

"Nasıldır bilirsin," dedim. "Buradan pek uzak kalamıyorum."

"Burada olduğuna göre yukarı çıksak iyi olacak," dedi. "Sanırım seni bekliyorlar."

Hiç zaman kaybetmeden Gail tekerlekli sandalyeye oturmama yardım etti ve beni doğru cerrahi bölümüne götürdü. Hemşireler bana hemen antirejection verdiler. H Okuduğum şeylerden, her şey yolunda

(*) Bedenin yeni organları kabul etmemesi organ nakillerinde en büyük sorun olarak görülür. Bir şekilde hücrelerimiz, vücudun yeni organlarının buraya ait olmadıklarını sezebilirler. Tanınmayan bir davetsiz misafiri görünce vücudun içgüdüsel tepkisi onu bir düşman gibi değerlendirip, geri itilmesi, yok edilmesi, parçalanması gereken bir şeymiş gibi yaklaşmaktadır, içeriye

zorla giren şey, eğer yeni bir organ olursa, organın işlevlerini durdurmaya ve hastanın ölümüne sebep olmaya kadar gider bu tepki.

Bu reddedişi önlemek çok zor bir şeydir. Çünkü normal şartlar altında vücutlarımızın bize zarar verecek olan toksinlere ve enfeksiyonlara direnmesi gerekmektedir. Bağışıklık sistemimiz düzenli olarak görevini yapmaz ya da antirejection ilaçları tarafından görevini yapamayacak hale getirilirse, çok küçük bir enfeksiyon bile öldürücü sonuçlar doğurabilir.

Gelecekte, organ nakli sonrası bu tehlike, alıcının genlerini nakil edilmiş olan organa aktarmakla çözülecek gibi görünüyor. Vücut bu işlemten sonra, yeni organlara karşı saldırgan olmaktan çok, onları tanıdık olarak algılayacak ve böylece onları destekleyecektir.

O an için bu sorun cyclosporine tarafından çözülmüştü. Bu ilaç hastanın vücudunun yeni organa vereceği tepkileri hafifletirken, aynı zamanda da enfeksiyona karşı hazırlıyordu.

-80-

giderse bu ilacı hayatımın sonuna kadar içiyor olacağımı biliyordum. Cyclosporine organ nakillerinde o kadar önemliydi ki, işin ilk adımı ilaca alerjimin olmadığını belirlemektir.

Hastaneye gitmek için deliler gibi acele etmiş olmamıza rağmen, çok geçmeden nakil ameliyatının ancak birkaç saat sonra yapılabileceği anlaşıldı. Bağışlanan organları alacak olan doktorlar, ölen kişinin bulunduğu hastaneden, ölünün organlarında bir enfeksiyon bulunmadığı ve organların bir operasyon geçirebilecek kadar güçlü olduklarını öğrenene kadar harekete geçmiyorlardı. Ben daha bir önceki gün muayene edilmiş olduğum için uzun testlere tabi tutulmadım. Ama hemşireler, organ nakli yapılmadan önce test edilmesi ve analiz edilmesi gereken kanımı -ki sanki bütün kanımı alıyorlarmış gibi geliyordu bana- alıyorlardı.

Hayatın birçok kısmında yaşadığımız gibi bu da sanki bir "Acele et ve bekle" durumuydu. Ama burada olduğum için bile ne kadar şanslı olduğumu biliyordum. Yalnız da değildim üstelik. Barbara, Bob ve Amara'dan başka, bütün geceyi yakın bir otelde geçirecek olan kız kardeşim Maryln iki oğluyla birlikte New York'tan gelmişti. Onunla henüz dün tanışmış olmama rağmen Gail'in varlığı da beni çok rahatlatıyordu.

O geceki manzara gerçeküstü gibiydi. Hatta ironik bir hava vardı. Çok tehlikeli bir ameliyat bekliyorken, kendimi sanki bir partinin onur konuğuymuşum gibi hissediyordum. Hastane odam beni seven kişilerle

doluydu. Etrafımdaki endişeli yüzlere bakınca, ameliyatın sonucu kötü olursa, ziyaretçilerimin ne hale geleceklerini düşünerek üzülyordum.

Tabii ki böyle bir anın çok kolay geçeceğini düşünmüyordum ama eğer huzur erişebileceğim bir yerde olsaydı bu duyguyu kucaklamaya hazırdım. Nerede olduğumu ve neyle yüz yüze geldiğimi biliyordum ama endişelenmiyordum. Eğer bu gece bu dünyadaki son gecemse öyle olsun, diye düşündüm. Bitirilmemiş hiçbir işin baskısı yoktu üzerimde. Ya da söylenmemiş hiçbir söz kalmamıştı içimde.

-81

Kalp Değişimi / F:6

Yaşadığım her şey böyle bir günle sonuçlanacakmış gibi geliyordu bana. Akıl ile ruhun tamamen kaynaştığı danstaki o anı hatırlatıyordu. Bir dansçı olarak varlığımın her parçasını bilinmeyen bir boşluğun içine nasıl sokacağımı biliyordum. Başaracağınıza inandığınız ve her şeyin sizi her şeyi riske atmaya hazırladığı bir an geliyordu. Ve uçuyordunuz.

O akşam birkaç kez üç hafta önce gördüğüm rüyalar geldi aklıma. O rüyalarda bu ameliyatı yaşamıştım. Bana şimdi gerçekmiş gibi görünen o rüyaların geleceğe ait bir şeyler işaret ettiklerini umut ediyordum. Görünüşe göre bir tanesi gerçekten çıkmıştı. Hemşire bana verdiği ilk klorofini çikolatalı süte karıştırmıştı. Her gün iki fincan sütle bu ilacı alacağımı söylemişti sonra. Rüyamda da bana her gün dört fincan süt içeceğim söylenmişti.

Beni endişelendiren tek şey bunun New England'da yapılacak olan ilk kalp-ciğer nakli olmasıydı. Dr. Baldwin'den başka herkes bu ameliyatta ilk kez bulunacaktı. Kendimi hem heyecanlı, hem de korkulu bir öncü gibi hissediyordum. Dr. Baldwin'in Stanford'da defalarca organ nakli ameliyatlarında bulunduğunu ve bu konuda mükemmel olduğunu biliyordum.

Bütün düşüncelerimi bir araya toplamaya ve hayalimde olumlu bir görüntü canlandırmaya çalışıyordum, ama aldığım valyumdan dolayı bunu beceremiyordum. İlaçlar beni yarı uykuda bir hale sokmuştu. Düşüncelerimi toptemamı ve konsantrasyonumu engelliyordu.

İlaçlardan biri ağzımı kurutmuştu. Ameliyattan önce bir şey yemem ve içmem yasaktı. Tek seçeneğim ıslatılmış bir kumaşı emmektir. Ama kendimi o kadar şaşkın hissediyordum ki, ağzıma götürmekte bile zorlanıyordum. Amara tam yanımda oturuyordu. O kumaşı ağzıma götürürken ikimiz de gülüyorduk.

Gail'e dünkü muayene sırasında bana verdiği bilgiler için minnettarım. Gerçekten bu sadece dn müydü? Daha bu sabah kitapçıktan ameliyattan sonra anestezinin etkisinden yavaş yavaş kurtulmakta

olan hastanın, boğazmdaki soluk alma borusunun konuşmasını engelleyeceğini ve ellerinin de o boruyu çıkarmaması için bağlanmış olacağını okumuştum. Bu boru soluk alma aygıtına solunum cihazına bağlı olacaktı ve ameliyattan hemen sonra solunumum bu yolla sağlanacaktı. Bir şekilde bunu önceden biliyor olmak benim için önemliydi.

Sonunda ziyaretçilerimin gitme zamanı geldi. Maryln eğilip bana bir veda öpücüğü verirken gözlerindeki yaşları gördüm. "Aklıma bir şey geldi," dedi. "Ameliyattan sonra konuşamayacaksan biz senin iyi olup olmadığını nasıl bileceğiz?"

Ona uyandığımda eğer her şey yolundaysa göz kırpacağımı söyledim.

Son uyanık anlarımda, aldığım sakinleştiricilerin ve diğer ilaçların etkisiyle etrafı sisler içinde görürken, içeriye Gail ve Dr. Hammond'un girdiklerini fark ettim. Bana yardımcı cerrahla yeni organları kesmeye gideceklerini söyledi. Bu şekilde açıklanması beni çok irkiltti. Böyle açıklamak yerine sadece organları almaya gittiklerini de söyleyebilirdi, diye düşündüm. Dr. Hammond'un botları ve pantolon askısı onu balık tutmaya giden bir adam gibi gösteriyordu. Bir anlamda yapacağı işlemin bu olacağını düşünüyordum.

Gail, Dr. Hammond'la oradan ayrılacaklarını ama Dr. Baldwin'in benimle hastanede kalacağını söyledi. Ameliyat vericinin organları çıkarıldığı haberi gelir gelmez başlayacaktı, ama Gail organlarımin yeni-leri getirilmeden yerinden çıkarılmayacağı konusunda beni temin etti.

Benimse kafam karmakarışıktı. Bu yüzden anlatılan bu garip ve korkunç ayrıntılara odaklanamıyordum. Bu da muhtemelen iyi bir şeydi. Bir noktada kalbimin ve ciğerlerimin çıkarılmış olacağını ve o sırada bir aygıtı bağlı tutularak yaşamamın sağlanacağını anlamamıştım. Bunu düşünmek ise çok garipti.

Dr. Baldwin içeri girip, "şimdi seni ameliyathaneye alacağız," dedi. "Claire sana her zaman için işlerin ters gitme olasılığı olduğunu söylemeliyim. Organlar elimize geçtiklerinde iyi bir durumda olmayabilirler.

Çok hassas bir yapısı olan akciğerler buraya getirilmeleri sırasında zedelenebilirler mesala. Bu ameliyatı yapacağımızı umuyoruz ama bazen işler istenildiği gibi gitmeyebilir."

Ona baktım ve, "Tamam doktor," dedim. "Yapmanız gereken ne ise onu yapın. Bundan sonrası Tanrı'ya kalmış."

Bunu gerçekten hissederek söylemiştim. O gece Allah'ın varlığını hissetmiştim. Cerrahların ellerine, Maine'deki organlarını bağışlayan kişinin yanındaki hemşirelere ve benimle Connecticut'ta olanlara güç , verdiğini hissediyordum.

Sonunda beni ameliyathaneye götürdüklerinde saat sabahın ü-çüydü. Dr. Baldwin'in söylediği şeyler uykuya dalmadan önce, duyduğum son sözler olmuştı.

-84-

7. BOLUM

Ben Dışardayken

Her şey Barbara'yla mutfakta otururken çalan bir telefonla başlamıştı. Maine'deki koordinatör New England Organ Bankası'ndan, Ga-il'i aramıştı. Organ Bankası zaten benim kan grubumu, organ ölçülerimi ve doku tipimi biliyordu. "Claire Sylvia için bağışlayabileceğim organlar var," demişti koordinatör. On sekiz yaşında bir erkek. Beyin ölü-mü(*) durumunda biri. Ailesinin onayı alındı. Ölüm nedeni bir motosiklet kazası sırasında başından aldığı yara. Şimdi organlarını inceliyoruz. Nakil için uygun durumdalar. Normal bir ekokardiyogramı var." Koordinatör Gail'in hızla kayıt ettiği diğer bilgileri sıralamıştı.

"Sizi hemen arayacağım," dedi Gail ona.

Telefon geldiği sırada Dr. Baldwin ameliyathanede bir by-pass ameliyatı yapıyordu. Gail hemen üzerini değiştirip ameliyathaneye girmiş ve onu Claire Sylvia için organlarını bağışlayacak birinin olduğu haberini aldığını söylemişti. Kalp rahatsızlığı olmayan genç bir adamdı bu. Sonra doktora koordinatörün ona aktardığı bütün ölçümleri ve değerleri okumuş.

(*) Böyle bir hasta bulun beyin aktiviteleri sonsuza kadar durmuş olan biridir. Kalbi hâlâ doğal ya da suni yollarla çalışıyordur, ama yasal olarak hasta ölmüştür.

"Organları alacağımızı söyleyin," demiş Dr. Baldwin. Verilen değerleri iyiymiş ve Gail doktorun duyduklarından memnun olduğunu anlamış. Organ bankasındaki adamı arayıp tamam demiş ve sonra hemen beni aramış.

New Haven'e giderken yolda Gail, Yale New Haven Hastane-si'nden organları almak için diğer hastaneye gidecek olan doktorları götürmelerini sağlayacak bir uçak ayarlamış. Vericinin ciğerleri muayene edilmiş olmasına rağmen Yale'den giden takım, vericinin ciğer rönt-ge niyle karşılaştırmak için benim ciğerlerimin bir röntgenini de beraberlerinde götürmüş.

Havaalanından kalkış saat 11.00 olarak kararlaştırılmıştı. Gail ve Dr. Hammond'a ek olarak bir ikinci kalp cerrahı, bir anestezi uzmanı, vericinin ciğerlerindeki kimyasal solüsyonların akmasına yardımcı olacak bir uzman ve cerrahlara yardımcı olması için bir hemşireden oluşan bir ekip yola çıkacaktı.

Saat 10.30'da yola çıkmadan yarım saat önce bu ekip ameliyathanede toplanıp, Maine'de ihtiyaçları olabileceğini düşündükleri bütün organ saklama solüsyonlarını, ilaçları ve gerekli olabilecek bütün araç gereçleri toparladılar. Organların çıkarılma işlemi genellikle daha küçük hastanelerde yapıldıkları için, alıcının hastanesinden giden doktorlar aletlerini de yanlarında götürürler. Gail'in yanında organları yerleştireceği bir konteynır da vardı. Eğer her şey iyi giderse, organları dönüş yolculuğunda buna koyacaktı.

10.45'de bir ambulans bu takımı acil girişinde karşılayıp, onları bekleyen uçağa götürdü. Gail sürekli vericinin durumunda bir değişiklik olup olmadığını öğrenmek için Maine'deki koordinatörle telefonda görüşüyordu. Vericinin ciğerleri o ana kadar hâlâ soluk alıp vermeye devam ediyordu. Göğüs filmi de temiz çıkmıştı. Daha önce vericinin kanı, grubunu belirlemek, HIV virüsünün hiçbir izine, hepatite ya da başka bir enfeksiyona rastlanmadığını kesinleştirmek için test edilmiş-

ti. Şu anda organları iyi bir durumda olmalarına rağmen, sonuçta beyin ölümü olan bir hasta her an değişiklik gösterebileceği için, yine de acele edilmesi gerekiyordu.

Yale'den çıkan ekip gibi, Boston'daki iki ayrı hastaneden de iki ayrı ekip vericinin böbreklerini ve karaciğerini almak için Maine'e uçuyordu. Bütün organ nakil grupları arasında, kalp-ciğer grubu işini en kısa zamanda bitirmek zorunda olan gruptu. Organların kan ya da oksijen olmadan ne kadar hayatta

kalabilecekleri çok önemliydi. Organların Maine'de çıkarıldıktan sonra en geç dört saat içinde Connecticut'ta yeni yerine yerleştirilmiş olmaları gerekiyordu.

Ekip Maine'e iner inmez onları bir ambulans karşıladı ve hemen vericinin olduğu hastaneye götürdü. İki pilot havaalanında onları bekleyecekti. Gail beklenmedik bir değişiklik olursa bildirmek için onların telefon numarasını almıştı. Bazen küçük bir hastanenin tek ameliyathanesi olup, oranın acil durumlarda kullanılması gerektiğinde, organ nakli için oraya gitmiş olan doktorlar beklenebiliyordu. Ama bu gece her şey yolunda gidiyordu. İşlem yaklaşırken, Gail pilotları tahmini kalkış zamanını bildirmek için arayacaktı. Böylece onlar da pistte hazır bir vaziyette bekleyeceklerdi.

Ambulans hastaneye varır varmaz, Yale'den gelen ekip hemen yoğun bakım ünitesine gittiler. Orada iki cerrah vericinin kâğıtlarını inceliyorlardı. Şimdiye kadar her şey iyi gitmişti. Gail vericinin ameliyathaneye taşınmak üzere olduğunu bildirmek için New Haven'i aradı.

Cerrahlar ameliyathaneye gidince vericinin göğsünü açıp kalp ve ciğerlerini kontrol ettiler. Bu kritik bir andı. Bazı yaralar ve hastalıkların testlerde ya da röntgenlerde ortaya çıkmaması bilinen bir şeydi. Cerrahlar Maine'e sadece organları çıkarmak için değil, aynı zamanda da kalbin ve ciğerlerin sağlık durumunu tespit etmek için gitmişlerdi.

Bu teftiştten sonra cerrahlar odayı böbrek ve karaciğeri almak için gelmiş olan meslektaşlarına bıraktılar. İki saat sonra organları çıkarma

-87-

zamanı geldiğinde, ilk çıkarılacak olanlar kalp ve akciğerlerdi. Herhangi bir organ çıkarılmadan önce uzmanların dokuları kesmek ve damarlardan kan akışını durdurmak gibi yapacakları önemli işler vardı.

Diğerleri çalışmalarını sürdürürlerken Yale'den gelen ekip sıralarının gelmesini bekliyordu. Bu sırada bazı aksilikler olabilirdi. Verici aşırı kan kaybedebilir ya da organların çalışması düzensizleşebilirdi. Kalp atışlarının ritmi bozulabilirdi örneğin.

Yale'den giden ekip beklerken hemşirelerden biri Gail'e vericinin organlarının kime takılacağını sordu. Gail bunların 48 yaşındaki PPH hastası bir kızı olan dansçı bir kadına nakledileceklerini anlattı. Gail bu soruya cevap verilmesi gerektiğine inananlardandı. Doktorlar ve hemşireler organları alınan kişiyi yaşatmak için büyük bir mücadele vermişler ama savaşı sonunda kaybetmişlerdi. Genellikle bir önceki günü acılı aileyi teselli ederek geçirmiş olurlardı. Vericiye yardım etmek için artık çok geçti belki ama, şimdi yeni bir

savaşı girmiş bulunuyorlardı. Bu insanlardan bütün gece bir daha hiç karşılaşmayacakları hastaların hayatlarını kurtarmaları için çalışmaları bekleniyordu ve Gail alıcının kimliğini, doktorların kendilerinin de bu uzun ve zor çalışmanın bir parçası olduklarını hissedebilmeleri için mutlaka bilmesi gerektiğine inanıyordu. Sonunda her şey bitip organlar yeni sahiplerine takıldıklarında Maine'deki doktor ve hemşireler işlemin sonucundan haberdar edileceklerdi. Sonuç olumsuz olsa bile...

Sonunda emir verilmişti. İki cerrah özenli bir şekilde çalışarak vericinin organlarını çıkardılar. Dr. Hammond bu organları alıp bir masanın üzerine taşıdı.

Yavaşça içi buz ve tuzlu sudan oluşan bir solüsyonla dolu metal kaba yerleştirdiler. Mümkün olduğunca çok kan akıtıp, anatomik bir anormallik bulunup bulunmadığını araştırdılar.

Daha sonra Gail organları alıp dikkatli bir şekilde steril plastik bir çantaya koydu. Bu çantanın da içinde tuzlu soğutulmuş bir solüsyon

-88-

vardı. Bu çantayı ikinci bir çantaya geçirdikten sonra steril bir konteynıra yerleştirdi.

Pilotlar ekip geldiği gibi havalanmak için pistte hazır bekliyorlardı. Hastaneden ayrılmadan önce Gail, Yale'i aradı ve onlara yola çıkmak üzere olduklarını bildirdi. "Bir buçuk saat sonra görüşürüz," demişti Dr. Baldwin'e.

Ekip kendilerini hızla ıssız yollardan geçirip havaalanına götürecek olan ambulansa binmişti sonunda. Bir saat sonra güneş doğarken uçak Connecticut'a indi.

Uçaktan en son Gail indi. İnmeden önce geride bir şey kalıp kalmadığını görmek için arkasına bakınca, pilotların Yale'deki ilk organ nakli ameliyatının şerefine ekibe sunduğu bir şişe şampanyayı gördü. Şişeyi yanına aldı. Şampanya Claire'in dedi, içinden. Bütün gece uyumamış olmasının yüzünde yarattığı izler dışında bir elinde soğutucu diğer elinde bir şişe şampanya ile Gail günün erken bir saatinde pikniğe giden bir kadındı sanki.

Bu sırada ben New Haven'deki ameliyathanede saatlerdir bilinçsiz bir şekilde yatıyordum. Dr. Baldwin göğsümü açmış kalbimi ve ciğerlerimi çıkarmaya hazırlanıyordu. Ambulans hastaneye varınca Gail, Dr. Baldwin'! son kez aradı ve, "Buradayız," dedi. "Organları çıkarmaya başlayın." Dr. Baldwin organlarımın tam vericininkiler hastaneye geldiğinde çıkarılmasını istemişti.

Ameliyathaneye giren Gail insanı şaşkına çevirecek bir görüntüyle karşılaştı. Yaşayan nefes alıp veren bir insan, şahsen tanıdığı bir kadın olan Claire Sylvia'nın göğsü açılmış ve tamamen boşaltılmıştı. Daha önce kalbin ve ciğerlerin bulunduğu yer şimdi bomboştu. Bana daha sonra, "Gözlerime inanamadım," dedi. "Hiç kimse inanamıyordu. Hepimiz maske takmış olmamıza rağmen doktorların yüzlerindeki hayreti görebiliyordum. Dr. Baldwin hariç hiçbirimiz, cerrahlar bile, böyle bir şey görmemiştik."

-89-

Sonra Dr. Baldwin, sanki bir bebeği beşiğine yatırırmış gibi, çok sakin bir şekilde Maine'den getirilmiş olan kalbi ve ciğerleri yeni yerlerine yerleştirdi. Bütün bağlantılar yapıldıktan sonra, Dr. Baldwin benim o ana kadar bağlı bulunduğum kalp-ciğer makinesinden çıkarılmamı emretti. Her zaman olduğu gibi yeni kalbim atmaya başlamak için biraz yardıma ihtiyaç duymuştu. Doktor hemen elektroşok yaptı. Göğsüme elektrik verilince kalp sığırayıp kendi kendine çarpmaya başladı. Bu sırada hâlâ respiratöre bağlı olduğumu söylemeliyim.

Koruyucu maddelerden ve kan kaybından dolayı soluk beyaz bir renk almış olan yeni kalbim ve ciğerlerim kısa zamanda sağlıklı pembe bir renge büründü. Dr. Baldwin organların ikisinin de işlev gördüğünden emin olunca, göğsümü kapatarak ameliyatı bitirdi. Ameliyattan çıkar çıkmaz yoğun bakıma alındım. Sonraki on gün boyunca burada bakılacaktım.

Önceki gece ziyaretçilerimden biri hariç hepsi yakındaki bir otele uyumaya gitmişlerdi. Amara tek başına bekleme odasında oturuyordu. Uzun gece boyunca defalarca uyuklamaya başlamış, ama her seferinde bir doktorun yürüyüşüyle, alarm sesi veren aletin sesinin kesildiğini sanarak ve her defasında hemen Baltimore'a gitmek üzere yola çıkacağımız anlamına gelecek olan o sesi, kendi aletinin sesiymiş gibi algılayarak olduğu yerde sığıramıştı.

Saat yediden biraz önce hemşirelerden biri Amara'ya organların Maine'den getirildiğini ve ameliyatın başlamak üzere olduğunu söylemişti. Birkaç saat sonra bir başka hemşire ameliyatın iyi geçtiğini bildirmişti. Bu arada Ira, New Hampshire'dan gelmiş ve ikisi de bitkin bir halde kahvaltı etmeye gitmişlerdi.

Ben tabii bunların hiçbirini o sırada bilmiyordum. Bu inanılmaz oyun oynanırken, ben uzak ve bilinmeyen bir yerdeydim.

-90-

8. BLM

Kırılğan

Ben bambaşka bir dünyada bulunduğum sırada bedenimin Mısır'a sürüklendiğini hissediyordum. Beyaz bir kıyafet vardı üzerimde. Çok büyük mermer bir kolon hatırlıyorum. Ama neden Mısır? Bu bir rüya mıydı? Anestezinin neden olduğu bir yanılsama mıydı yoksa? Deli-riyor muydum? Organ nakli sırasında ölmüştüm ve şimdi de başka bir dünyaya mı giriyordum?

Yavaş yavaş birtakım seslerin adımı çağırdıklarının bilincine varırken, Mısır da sislerin arkasında kaybolmaya başladı. "Claire uyan. Bitti Claire." Çok nazik bir şekilde uyandırıldım. Fiziksel hiçbir duygu hissetmiyordum. Sadece birileri adımı çağırıyordu. Adım? Neden adımı söylüyorlardı? Neden bana bilmek istediğim şeyi söylemiyorlardı?

Son duyduğum şey ameliyatın yapılamama olasılığıydı. Yapılmış mıydı peki? Başarılı olmuş muydu? Lütfen söyleyin. Organ nakli yapılmış mıydı? Bunu bilmem gerekiyor. Ama boğazımdaki soluk alma bo-rusuyla konuşamıyordum ki... Büyük bir engellenmişlik hissediyordum! Ellerim bağlı olmasına rağmen parmaklarımla bir şeyler yazmak istediğimi anlatabildim. Sonunda birisi bana kâğıt kalem getirdi. Sorumu yazdım: Ameliyat oldum mu?

'';

- 91 -

"Evet," dedi bir ses. "Her şey yolunda."

Tanrım şükürler olsun! Sonra tekrar her şey karanlıklara gömüldü.

Saatler sonra terleyerek uyandım. Nefes almamı sağlayan boru çıkarılmıştı. İlk kalp biopsirni yapıyorlardı. Bu vücudumun organları kabul edip etmediğini kontrol etmenin en emin yoluydu. Ama bu kadar çabuk mu yapılacaktı bu? Bu daha henüz yeni evine girmiş, yerleşmesine bile izin verilmemiş değerli yeni kalbimin bir parçasını makasla alacakları düşüncesi beni o kadar korkuttu ki, kalp atışlarım hızlandı. Kalbim adeta bu olaydan kaçıyor gibiydi. Bütün makinelerde dört nala koştuğunu görebiliyordum.

Dr. Baldwin aceleyle odaya girdi. Bu kalp hâlâ bir bebektir. Daha bu sabah onu ellerinde tutmuştu. Ona bakıp beni sakinleştirmesi için biraz valyum vermesini istedim.

"Ben valyuma inanmıyorum," dedi. "Sana daha iyi bir şey vereceğim."

Daha ne olduğunu anlamadan ilacı yutmuştum ve hemen çok canlı bir kâbusun içine yuvarlanmıştım. Başım acıyordu ve serbest kalabilmek için mücadele ediyordum. Üzerinde tutunacak hiçbir yer bulunmayan bir duvarın öbür tarafına geçmeye çalışıyordum.

Yarı uyanık bir halde gözlerimi açınca, tam tepemde siyah bir televizyon ekranının olduğunu gördüm. Sağ tarafımda makinelerin tıkırtısı geliyordu ve yaşadığımın kanıtıydı bu ses. Sol tarafımda ise bir pencere camı vardı. Oraya bakınca Amara'nın bana bakmakta olduğunu gördüm. Güzel, diye düşündüm. Eğer Amara beni görebiliyorsa, yaşıyorum demektir.

Odaya giren herkes yeşil kıyafetler giymek zorundaydı. Yeşil bir cüppe, yeşil maskeler, yeşil başlık, yeşil botlar ve lateks eldivenler takıyorlardı. Herkes şişman yeşil yaratıklara benziyordu. Kim olduklarını sadece gözlerine bakınca anlıyordum. Birden kız kardeşim girdi odaya. Yeniden uykuya dalmadan önce, ona göz kırptım.

- 92 -

1

Başka bir yeşil yaratığın içeriye büyük bir cihaz getirişiyle uyandım. Hiçbir şey hissetmiyordum. "Göğüs filminizi çekeceğiz," dedi. "Her dört saatte bir bunu yapacağız." Her dört saatte bir mi? Gerçekten mi? Bu işi gerçekten ciddiye alıyor olmalıydılar!

Başka bir hemşirenin odaya getirdiği bir başka cihaz ise kalp ritm-leri ölçüyordu. Ama acaba ne kadar korktuğumu da hissedebiliyor muydu? Bir sürü soru vardı. Bu yeni kalp ne kadar süre atacaktı acaba? Bu yeni ciğerlerim ne kadar süreyle soluk alıp vermeye devam edeceklerdi? Bu organları kabul edecek miydim? Onlar beni kabul edecekler miydi? Bu kabul edip etmeme denilen şey ne demekti?

Bu konuda hayalimde canlanan bazı görüntüler vardı. Yeni kalbimin dikişlerinden kurtulup ağzımdan fırladığını hayal ediyordum. Hatta Dr. Baldwin'in onu doğru bir şekilde dikip dikmediğinden bile şüpheleniyordum. Eski kalbimden daha kuvvetli attığına yemin edebilirdim.

"Sana öyle geliyor," dedi hemşirelerden biri. "Hiçbir şey değişmedi."

Ama ben vücudumu tanıyordum ve farklı bir şey vardı. Dr. Baldwin'e bu konuyu açtığımda bana yeni kalbi içeriye yerleştirebilmek için eskisinden

daha geriye koyduğunu söyledi. Gerçeklere ait birtakım şeyler hissedebildiğimi bilmek güzeldi.

Saatler geçtikçe endişelerimde artıyordu. Belki de ameliyattan önce gerilere attığım bütün korkularım şimdi birkaç tane yeni korku da aralarına eklenmiş olarak geri geliyordu. Mesela, ameliyattan sonra bazı sinirlerimde zedelenme olabileceği için, artık bildiğim öksürme refleksimin olmadığı söylenmişti. Ama biraz da olsa öksürüyordum. Ne dediklerini gerçekten biliyorlar mıydı, yoksa korkmamam için öyle mi görünmeye çalışıyorlardı?

Belki de onlar da korkuyorlardı. Odama, tecrit edilmiş olduğum bu yere bir sürü yeşil yaratık giriyor olmasına rağmen, hiçbiri bana dokunmuyordu. Bende bundan eğer birisi bana dokunursa hemen vücudum-

-93

daki organları reddedebileceğim tehlikesi doğacağına hükmettim. Reddetmek, tecrit edilmek bunlar çirkin sözcüklerdi. Duyduğum bazı sözcükler de bende aynı etkiyi uyandırıyordu: Biopsi, nekrosis ve transfüzyon gibi.

Camdan bakarken birden Bernie Siegel'in kafasını tanıdım. Ya-le'de olduğunu duymuştum. Hiç tanışmamış olmamıza rağmen, ameliyattan hemen sonra mantıklı düşünmeye başlar başlamaz, telefonunu almış ve beni ziyaret edeceğini umut ederek onu aramıştım. Onu televizyondan tanıyordum; Sevgi, İlaçlar ve Mucizeler adlı kitabı beni çok etkilemişti. O kitapta aktif, sorgulayan ve işbirliği yapan bir hasta tanımı veriyordu. Doktoruyla belli bir oranda uyuşmayabilir ve çalışabilirdi böyle hastalar.

Bernie de yeşiller giymiş olmasına rağmen, canayakın kişiliği odaya hemen yayılmıştı. Kel başında yeşil şapka vardı, ama gözlerinin parıltısı görünüyordu işte. Kısa ziyareti sırasında Bernie tecrit edildiğiniz durumlarda doğal dünyadan bir parça bir şeyler görmenin rahatlatıcı ve iyileştirici etkisi bulunduğunu söylüyordu. Yatağımın arkasında bir pencere vardı; oradan bir ağaç ve mavi gökyüzünü görebiliyordum. Ama tipik hastane modasına göre yatağım, yüzüm karşıdaki televizyona gelecek şekilde yerleştirilmişti. Bernie hastaneden ayrılır ayrılmaz hemşirelerden yatağımı çevirmelerini istedim.

Bernie çıkmadan önce beni kucaklamak için yanıma geldi. İçgüdüsel bir hareketle geri çekildim. Bu hareket hemen rahatsızlanmama yol açmaz mıydı? Ama bu adama güveniyordum ve bir insanla yakın-laşabilmeyi çok istiyordum. Bernie'nin beni kucaklayışı çok içten ve sıcaktı. Derin bir nefes aldım, bir saniye bekledim ve işte hâlâ yaşıyordum. İçimdeki buzlar çözölmeye başlamıştı.

Ameliyattan sonraki birkaç gün, sanki bir buz blokunun içine haps-olmuş gibi, içimi donmuş hissediyordum. Belki de bunu bu şekilde Tanrı beni korumak için planlamıştır. Ameliyattan hemen sonra çok kuvvet-

-94-

li duygular hissederek dikişlerimiz patlayabilir. Ama şimdi iyi ya da kötü, duygularım geri gelmeye başlamıştı.

Ameliyattan sonra üçüncü gün, iki yeşil yaratık ellerinde bir kondisyon bisikletiyle içeri girdiler. Dur bakalım, diye düşündüm. Acele etmiyor muyuz? Hâlâ morfin alıyordum ve çok büyük bir ameliyattan yeni çıkmıştım. Ama Dr. Baldwin en az birkaç dakika bu bisiklete binmemi istedi. Ve hayretten dilim tutularak bunu yaptım. Bacaklarımı yeniden hareket ettirebiliyor olmak ne kadar olağanüstü bir şeydi!

Bütün korkularıma rağmen, hayatta olduğum için minnettardım. Aynı zamanda tanışmadığım ama bana çocuklarının organlarını bağışlayan ve yeniden doğmamı sağlayan aileye de müteşekkirdim. Bu çok yüce gönüllü bir davranıştı ve onların bu harika hediyesine layık olmak istiyordum. Gail'e bu hislerimi söylediğimde, benden bu duygularımı bildirmek için o aileye bir mektup yazmamı istedi. Onların kimliğini öğrenemeyecek ve aynı şekilde kendi kimliğimden de onlara söz edemeyecek olmama rağmen, hemşirelerden biri bana organlarını aldığım kişinin 18 yaşında motosiklet kazasında yaşamını yitiren bir erkek olduğunu söylemişti. İsimlerimiz belirtilmeyecek de olsa, o çocuğun ailesine bir mektup yazabilirdim ve Gail de onu benim için postalayabilirdi. Öyle de yaptım... Bir mektup hastanedeyken ve sonra birçoğunu eve geçtiğimde... Ama ameliyattan sonraki ilk haftalarda verenden çok hediyein üzerine odaklanmıştım.

Daha sonra organ nakli yapılan bazı kişilerin, kendilerini, yaşamları için bir başkasının ölmesi gerektiğini düşünerek çok suçlu hissettiklerini öğrendim. Derin ve karmaşık duygularının ortasında bazen vericinin ölümünün kendi kurtuluşları için ettikleri dualarla bir alakası olmadığını unutuyorlardı. Ben kendimi organlarını aldığım kişinin mirasçısı olarak görmeme rağmen, onun ölümünden dolayı bir sorumluluk

-95-

da duymuyordum. Genç bir adam öldüğü için üzülmüştüm tabii ama kendimi özel bir güvenle yeni organların emanet edildiği çok imtiyazlı bir koruyucu olarak görüyordum. Ödünç alınmış organlarla yaşıyordum. Tam olarak ödünç almak değildi tabii ama ben böyle hissediyordum. Ve ödünç alınmış her şey

gibi özel bir bakımı hak ediyorlardı.

Bu New England'daki ilk organ nakli olduğu için, bu olay medyada büyük ilgi uyandırmıştı. Bir sürü yabancı bana mektuplar ve kartlar gönderiyor, ameliyatımdan dolayı beni tebrik ediyor ve uzun bir yaşam diliyorlardı. Ve ameliyattan sonraki üçüncü gün, iki gazeteci benimle görüşmeye geldi. Zamanlama mükemmeldi. Hâlâ kondisyon bisikletini kullanabilmiş olmanın keyfini yaşıyordum. Ziyaretçilerim geldiğinde üzerimde sarı ipek pijamalarım ve pembe ipek sabahlığım vardı. Bu Maryln'in hediyesiydi. Yeniden hareket edebildiğim için o kadar mutlu olmuştum ki, soytarılık yapıyor, mesela bisikletime binip fotoğraf için kameralara gülümsüyordum.

"Ameliyat bittiğine göre, en çok ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordu gazetecilerden biri.

"Sıradan şeyler," dedim. "Bugün bu bisiklete biniyorum ve yeniden egzersiz yapabiliyor olmanın harika bir duygu olduğunu söyleyebiliyorum. Yeteri kadar iyileştiğimde kızımın bisiklete binmek çok isterim. Onunla birlikte yapmaktan keyif aldığımız bazı şeyler var, sahilde birlikte yürümek, paten kaymak, tiyatroya gitmek gibi... Hastayken yapamadığımız bir sürü şey."

"Claire şimdi bu mucizeyi yaşadığına göre, her şeyden çok canının ne istediğini söyler misin?"

"Aslında şu anda bir bardak bira için canımı veririm," dedim.

Bu sözler ağzımdan çıkar çıkmaz zamanı geri çevirebilmeyi istedim. Bu ciddi soruya böyle saygısız bir cevap vermiş olmaktan ötürü çok mahcup hissediyordum kendimi. Aynı zamanda şaşırmıştım da. Çünkü, daha önceleri birayı sevdiğimi bile söyleyemem. Ama o an ca-

nım o kadar bira çekiyordu ki, garip bir nedenle susuzluğumu başka hiçbir şeyin gidermeyeceğini hissediyordum.

O gün gazeteciler gittikten sonra garip bir fikir geldi aklıma. Belki de organlarını aldığım bu çocuk bira seven biriydi. Bu mümkün olabilir miydi? Bana takılan yeni kalp beraberinde kendi tercihlerini ve zevklerini de mi getirmişti? Bu çok ilginç bir fikirdi ve bir iki dakika bunu düşündüm.

Fakat sonra bunu aklımdan attım. O ilk günlerde bir daha bunun üzerinde düşünmediysem de hastaneden çıktıktan sonra zaman zaman kişiliğimdeki ve tercihlerimdeki bu değişiklikleri kimin kurguladığını merak ettim.

Bu ben miydim, yoksa yeni kalbim mi?

Ne haftaydı! Beşinci gün, gazetecilerle görüşmemden sadece iki gün sonra, kendimi o kadar karanlık bir dünyada buldum ki, bir daha geri dönebileceğim yolu bulamamaktan korktuğumu hissettim. Her şey bitmişti işte. O uzun bekleyişim, ölümü kabullenişim, organ nakli mucizesi ve şimdi yeni yeni güçlenmeye başlayışım. Ama öyle depresif bir döneme girmiştik ki bunu atlatabileceğimi sanmıyordum. Birden yoğun Bakım Merkezi'nde bulunmak benim için çok anlamsız bir durum haline gelmişti. Kim olduğumu ya da burada ne işim olduğunu düşünmekten kendimi alamıyordum.

Hemşireler vücut fonksiyonlarımdan gayet iyi olduğu konusunda beni temin ettiler. Ama beni şu anda ilgilendiren ve endişelendiren şey vücudum değildi. Diğer şeylerdi bunun nedeni.

İlk olarak çok büyük ve ani değişimler yaşadığımı söylemeliyim. Aylarca eve bağlı, oksijen tüpleriyle ve hiçbir şey yapmaya gücü yete-meyen biri olarak yaşamışken, birden apar topar New Haven'deki bir hastaneye tehlikeli bir ameliyata getirilmiştim. Sadece hayatta kalma-

-96-

-97-

Kalp Değişimi / F:7

mış, Gail'in dediği gibi bir başkasının ciğerlerinin ve kalbinin yardımıyla bir kondisyon bisikletine binebilmişim. Bir gecede yetersiz kimliğimden sıyrılıp tam anlamıyla işlevlerini yerine getiren bir vücuda sahip olmuşum. Fiziksel değişimler o kadar çabuk gerçekleşmişti ki, aklım, duygularım ve ruhum buna ayak uyduramamıştı. Bir kâbustan uyandığınızda bir süre etkisi kalır. Ama bu uyandığınız kâbus yıllarca sürmüş-se, etkisi de daha uzun sürer.

Şimdi, yaşadıklarımın ameliyat sonrası depresyonu denilen bir şey olduğunu, kalp ameliyatlarından sonra ve organ nakli yapılan kişilerde sıklıkla rastlandığını biliyorum. Bunu keşke o zamanda bilseydim, ama hastanede hiç kimse bana böyle bir şeyden söz etmemişti. Bu depresyon, ameliyattan sonraki günlerde en iyimser kişiyi bile etki-leyebilirmiş. Kalp ameliyatı geçiren hastalar üzerinde çalışmalar yapan bir psikiyatrisi, "Hayatını tehlikeye attığı bir durumla karşılaşmış ve bu sırada sakin kalmayı başarmış bir insanın tehlike ortadan kalktığında bir süre olayın etkisinde kalması olası bir durumdur," diye yazmıştı.

Ama bundan da öte, bir kimlik sorunu yaşadığımı söyleyebilirim. Bir dansçı olarak her zaman bedenimin farkında olmuşum ve bu da bu durumu

böylesine yoğun bir şekilde yaşamış olmamı açıklayabilir. Ve şimdi, bedenimin önemli kısımları benden alınıp bir başkasının kiler takılmıştı. Bu ne anlama geliyordu? Bu bir başkası kimdi? Ve nasıl olup da o organları bana uymuştu? Her zaman kim olduğumu bilmiştim, ama şimdi bunun cevabını veremiyordum. Beni kesmişler ve sonra tekrar dikmişlerdi. Ama eskisinden farklı olan bir şeyler vardı işte.

Kırılacak gibi hissediyordum kendimi. Büyük bir yara almıştım. Ve benim durumumda da, kralın bütün atları ve adamları Humpty'yi tekrar bir bütün haline getirememişlerdi. Kralın atları derken etrafımı saran bu aygıtları adamları, derken de hemşireleri ve doktorları kastediyordum. Zeki ve becerikliydiler. Evet gerçekten birini tekrar bir bütün haline getirmişlerdi ama o yeni kişi ben değildim ki.

-98-

? Bu fikri kelimelere dökememe rağmen, şimdi beni yoğun bakımda kaldığım süre içinde şaşkına çeviren ve kafamı karıştıran şeyin ne olduğunu biliyorum. Artan bir şekilde ameliyatı izleyen aylarda, organlarını aldığım kişinin ruhunun ve kişiliğinin içimde var olduğunu hissediyordum. Ameliyattan sonraki ilk hafta sadece benliğimin merkezinin bir tek bana ait olmadığını ve kalbim kendi ritmiyle çarparken içimde benden bağımsız birtakım şeylerin olduğunu hatırlıyorum. Bana ne olduğunu bilmiyordum ama çok sinir bozucu buluyordum.

Kendimi toparlamak için meditasyon da dahil bildiğim bütün teknikleri denedim. Ama hiçbir işe yaramadı. Gail'i arayıp ona kendimi çok kötü hissettiğimi ve bu şekilde devam edemeyeceğimi söyledim. Gail hemen ilgilendi ve Barbara Katz'ı aradı. Ama bu sefer Barbara da bana yardım edemedi. Yaşama isteğimi kaybediyordum.

Kapalı yerlerden korkuyordum. Adeta her şey başıma çöküyor gibiydi ve ben kapana kısılmış gibi kıpırdamıyordum. Amara'ya hamile kaldığımda da aynı şeyleri hissetmiştim. Bir bebeğim olmasını çok istememe rağmen, içimde garip ve bilinmeyen kontrolüm dışında bir şey geliştiğini hissediyordum. Bu esrarengiz yeni varlık, bu geleceğin bebeği benim için o kadar değerliydi ve tehditlere açık bir durumdaydı ki, elimden gelen tek şey ona çok dikkat etmektir. Yani kendime çok dikkat etmek demek oluyordu bu da. Yeni kalbim ve ciğerlerim için de buna benzer şeyler hissediyordum. Onlar da yabancıydı kontrolümün dışındaydılar, çok değerli ve hassastılar.

Organ naklinden önce görmüş olduğum bebekler ve hamilelik hakkındaki rüyalar şimdi yeni bir anlam kazanıyordu. Yeni organlar almakla hamilelik arasında bağlantılar kuruyordum şimdi. Bir cenin gibi, onlar da içimde yeni

bir yaşam gücü uyandırıyordu. Kendimi kalabalık hissetmeme şaşmamak gerek!

Dr. Baldwin ameliyattan sonra her an yaptığı gibi yine bu depre-sif düşüncelerimin tam ortasında yanıma geldi. Buna inanamıyordum.

-99-

Sanki gecenin üçünde hapsursam birden yanımda bitip, çok yaşa diyecekti. Rüya görüp uyandığımda karşımda onu buluyordum. Sanki o da hastanede kalıyordu. Daha sonra hemşirelerden birinden durumun gerçekten sandığım gibi olduğunu öğrendim. Ameliyatımdan sonraki hafta boyunca hastanede kalmış ve binadan hiç ayrılmamış.

Onu görmek o an beni çok rahatlatmıştı! Doktorlara çok uzun bir süreden beri, hayranlık ya da saygı duymuyorum, ama Dr. Baldwin bunların dışında. Bu mucizeyi gerçekleştirdiğinden beri bana hiç hata yapmayacak insanüstü bir varlık gibi görünüyordu. Şimdi ona bakarken onun deneyimleriyle bana yardımcı olabileceğini hissediyordum. Hemşireler benim biyonik bir kadın olduğumu söylüyorlardı. Ben içine yeni organlar dikilmiş ve sonradan fermuarı çekilmiş bir kadındım. Fakat aynı zamanda da akli karışmış bir kadımdım.

"Dr. Baldwin, siz benim bedenimi sağlığına kavuşturdunuz, acaba şimdi de aklımı sağlığına kavuşturmak için bir psikologla görüşebilir miyim?"

"Psikologlara inanmam," dedi. Şaşırmıştım. Valyuma inanmamayı anlardım ama psikologlara inanmamayı anladığımı söyleyemem. Yollarımız burada ayrılıyordu. Duygularım onu ilgilendirmiyor gibiydi. Sadece vücut sağlığım önemliydi onun için.

"Sadece bisikletinize binmeye devam edin," dedi. "Aklınızı düşünmeyin. Normal davranmaya çalışın."

"Ama benim için aklımı düşünmektir normal olan."

"Dinle Claire. Şu alıngan ve duygusal tavırları bırak. Yeni hayatına alış. Bu radikal işlem için bana geldin. Bernie Siegel'e değil."

O bunları söyleyince kendimi çok berbat hissettim. Ben hep psikologların ve doktorların birlikte çalıştıklarına inanmıştım. O an için ben bu hastanede kalan bir hastaydım ve Dr. Baldwin'ın sorumluluğundaydım. Şimdi ihanete uğramış gibiydim. Bu çok zor ameliyattı çok da iyi bir şekilde yapmasına rağmen, işin alıcı kısmında olmanın nasıl bir şey

olduğu hakkında hiçbir fikri yok gibiydi. Canımı en çok sıkan şey ise onun bunu öğrenmek de istemiyor oluşuydu.

Geçmişe bakınca Dr. Baldwin'! bana duygusal olarak yardımcı olabilecek biri görmekle gerçekçi davranmadığımı anlıyorum. Hepimiz dünyayı kendi gözlerimizle görürüz. Dr. Baldwin'in öngörüsü bana kısıtlı gelmesine rağmen o yüzlerce insanı sağlığına kavuşturmuş çok saygıdeğer bir cerrahı. Bernie Siegel'e yaklaşımı yüzünden ona duyduğum bütün öfkeye rağmen Dr. Baldwin hayatımı kurtarmıştı.

O odadan çıkınca uysal bir tavırla bisikletime bindim ve pedalları deli gibi çevirmeye koyuldum.

Doktor, "Normal davranmaya çalış," demişti ama "normal" neydi ki? Daha önce de normal değildim.

Sıkıntılı olduğumda, ne kadar kötü hissedersenem kendimi o kadar yaratıcı olurum. Pedal çevirirken de kendimi yeteri kadar güçlü hisseder etmez, organ nakli olmuş hastalara destek verecek bir grup kurma fikri geldi aklıma. Bu hastane yıllardır kalp nakli yapmasına rağmen hastaların birbirleri ile konuşabilmeleri için bir yerleri yoktu. Bu ameliyatın nasıl bir şey olduğunu onlardan daha iyi kim anlayabilirdi ki? Bisiklete binmek beni biraz sakinleştirmişti ama yine de kafam karıştı. Ölüme o kadar yakinken yeniden yaşama dönmüş olmak. Beni en çok bu etkiliyordu. Ameliyat olmasaydım belki de bazı şeyler -daha iyi olurdu demiyorum ama- daha kolay ve doğal olabilirdi. Bu ameliyat hakkında kafamı kurcalayan şeylerden biri de -bunu her şeyin yolunda gittiğini farz ederek söylüyorum- benim için iki kez ölmek anlamına gelecek olmasıydı. Organ naklinden sonra hayata, günün birinde yeniden ölüme dair bütün bu törenleri yaşamak zorunda kalacağınızı bilerek başlıyordunuz.

Pek öyle hissetmememe rağmen, mantiken, yeni hayatımın bana verilmiş kutsal bir hediye olduğunu biliyordum. Ama duygusal olarak yeniden doğuş çok acılı ve çok zordu. Muhtemelen yeni doğmuş bir

bebek ana rahmini terk edip poposuna ilk tokadı yediğinde de böyle hissediyordu. Bir organ naklinin etkisi o kadar büyüktü ki, hayatının çoğunu duygularının dünyasında geçirmiş olan ben bile ameliyattan sonra, bu kadar büyük korkular yaşayacağımı bilemiyordum. Keşke birisi bana bunları

hissedeceğimi anlatmış olsaydı.

Bir iki gün sonra uykudan uyandığımda, daha önce hiç görmediğim otuzlu yaşların ortalarında olan bir adamın başucumda oturduğunu gördüm. Adının Gary Thorpe olduğunu ve beş sene önce bu hastanede bir kalp nakli geçirdiğini söyledi bana. Periyodik muayeneler için geldiği bir gün Gail ondan yeni hastalarla konuşmasını istemiş. Daha sonraları bunu benden de istedi. Gary neler hissettiğimi anlamış gibiydi. Ve onun odamdaki varlığı benim için hem çok anlamlı, hem de çok rahatlatıcıydı. Bunun çok basit bir nedeni vardı. İşte bu adam yaşıyor ve benimle konuşuyordu. Bu adamı o güne kadar hiç görmemiş olmama rağmen, birden kendime kimseye olmadığım kadar yakın hissettim. O da benim bildiklerimi biliyordu.

Hemen içimde bir umut dalgası yayıldı. Gary kalbiniz sizden alınıp tamamen yabancı birinin kalbinin içinize yerleştirilmesinin ne anlama geldiğini biliyordu. Bu kişi herhangi bir yabancı değildi. İstemediği kendi seçimi olmayan ölümüyle size hayat vermişti.

"Buradan çıktığında neler hissettin?" diye sordum. Hastaneden çıkma zamanı geldiğinde ne yapacağımı bilmiyordum. Bütün mutsuzluğuma rağmen, kendimi güvende ve korunaklı hissettiğim bu yerden nasıl ayrılacaktım. Belki de bu yüzden buraya yoğun bakım ünitesi deniliyordu. Ana rahminin dışında nasıl yaşayacaktım?

"Günbegün alışıyorsun," dedi Gary. "İlk başlarda çok yavaş oluyor, ama her gün biraz daha kolaylaşıyor."

Gary Thrope'un ziyaretinden sonra yeniden bu destekleyici grup üzerine düşünmeye başladım. Bu adama o kadar minnettar olmuştum ki, onun bana verdiklerini ben de başkalarına vermek istiyordum. Kalp

-102-

ya da kalp-ciğer nakli ameliyatları yaşayan insanların sayısı her geçen gün artıyordu. Birbirimize ihtiyacımız olduğu gün gibi ortadaydı. Manevi ve duygusal yönden bizi hiç kimse bizim kadar anlayamazdı.

Şimdi minnettar olmak için daha büyük bir nedenim vardı. Ameliyattan hemen sonra Dr. Baldwin eski kalbimi ve ciğerlerimi patoloji kısmına göndermiş. Doktorlardan biri ciğerlerimin çok berbat bir durumda olduğunu söylemiş. O kadar ki, eğer bu ameliyatı geçirmeseymişim bir aya kalmaz ölürmüşüm. Kalbimin de ciğerlerimden aşağı kalır bir durumu yokmuş. Gail'in beni mayıs ayında çağırması çok iyi olmuş yani. Haziran muhtemelen çok geç olacaktı.

O zamanlarda bir nakil ameliyatının aynı anda iki büyük değişikliğe yol açtığını bilmiyordum. Bunlardan birincisi çok önemli organlarınızı kaybediyordunuz, ikincisi de aynı anda yeni organlara uyum sağlamaya çalışıyordunuz. Eğer bu değişiklikler yeterince karışık gelme-diyse ek olarak, bu yeni organlara sadece birisinin ölmesi durumunda sahip olabildiğinizi de eklemeliyim. Bu öyle bir kişi oluyordu ki, organları alan kişi kendi vücuduna ölen kişinin organlarından nakledildiği dışında onun hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Bunlar çok büyük değişikliklerdi. Ameliyat birkaç saat içinde olup bittiği halde, hasta ameliyatın etkilerine yıllarca maruz kalabiliyordu.

Ya şu alınan organlara ne demeli? Çok hastalıklı olsalar da eski kalbim ve ciğerlerim benim bir parçamdılar. Birbirimizi eski arkadaşlar gibi tanıyorduk. Acı çekmeme neden oldukları halde, birlikte uzun zaman geçirmiştik. Bir yerde hasta insanlara birçok değişik hastalık seçeneği karşısında hangisini tercih edecekleri sorulduğunda hepsi, yine kendilerininkini istediklerini söylemişlerdi. En azından yabancısı olmadığınız bir hastalıktı ve onunla nasıl baş edeceğinizi biliyordunuz. Bu tabii benim eski kalbimi, ciğerlerimi ve eski hastalığımı özlediğim anla-

-103-

mına gelmemeli. Ama onlarsız olmaya alışmak tahmin ettiğimden çok daha zormuş.

Çok daha uzun da sürüyordu. Nakil işleminden yıllar sonra bir gün yolda yürürken kırk yedi sene boyunca kalp sorunu yaşamış olduğumu fark ettim. Evet dans ediyordum ama buna rağmen hayatım hep buna göre planlanıyordu. Artık kalp sorunum olmadığını anladım birden. Ancak o zaman bir gerçeğin daha farkına vardım. Artık bana o sorunları yaşatan kalbim de yerinde değildi.

Hayatım boyunca yaşlı kalbimi steteskoplarıyla dinleyen doktorların buruşan yüzlerini seyretmiş ve hep ne duyuyorlar acaba diye merak etmişim. Şimdi ameliyattan sonra doktorların kalbimi dinlerken kaşlarını çatmamaları hoşuma gidiyordu. Hatta birkaçının bu iş sırasında gülümsediklerini bile söyleyebilirim.

Yoğun bakım ünitesinde geçirdiğim günlerin sonuna doğru Ira yoldan arayarak beni görmeye geleceğini haber verdi. Birkaç dakika geçmemişti ki, hemşirelerden biri eski kocamın bekleme odasında olduğunu söyledi.

"Bu imkânsız," dedim. "Onunla daha yeni konuştum. Ancak gece burada olabilir."

"Bilmiyorum Claire," dedi. "Dışarda bir adam var ve senin eski kocan olduğunu söylüyor."

Kim olabileceğini düşünürken David, daha eski eşim içeri girdi. Söyleyebileceğim tek şey bir başkasının kalbiyle uyandığınızda eski kocalarınızdan birini ya da ikisini unutmuş olmanız pek de anlaşılmayacak bir durum değildir. Belki de herkesin başına gelen bir şeydir bu. Neyse ki sadece iki taneydiler, diye düşündüm. En azından ben öyle zannediyordum. Bulunduğum durum itibarıyla her şey mümkün görünüyordu gözüme.

David içeriye girdiğinde yeni kalbim hızla atmaya başladı. Yıllardır, kötü bir şekilde boşandıktan sonra, birbirimizi görmüyorduk. Onu

-104-

görünce birden karmakarışık anılar beynime hücum etti. Kavgalar ve inciniler, ama aynı zamanda da aşk ve tutku... Onu burada görmek ameliyattan sonra geçirdiğim ilk duygusal şoktu. Bunun bedenimin yeni organlarımı reddetmesine yol açabileceğinden korktum.

Sonra ilk kez gerçekten yeni kalbimle bir şeyler hissettiğimi anladım. Bu kalp, bir haftadan daha kısa bir süre öncesinde bir başkasına aitti, ama şimdi benim duygularımı taşıyordu. Ve sanki eski kalbimden daha kuvvetli hissediyordu bazı şeyleri. En azından son aylardaki haliyle kıyaslayınca bunun böyle olduğunu söyleyebilirim. Belki de bu yeni kalp daha fazla duygu yükünü kaldırabilirdi. Belki daha esnekti bu konuda. Belki eski kalbim, artık yoğun duyguları kaldıramayacaktı. Son aylarda duygularım çok silikleşmiş, daha çok manevi hayata yönelmişti.

Bu yeni kendime alışmak zor olacaktı.

-105-

9. BOLUM

Yaşamak

Ameliyattan 3.5 hafta sonra Dr. Baldwin hastaneden ayrılıp, birkaç kilometre ötedeki başka bir merkeze taşınmaya hazır olduğumu söyledi. Bu tabii ki artık bir tehlike altında olmadığımın kanıtıydı. Ama bir kez daha duygularım bedenimin iyileşme hızının gerisinde kaldılar. Bütün yaşadığım karışık duygulara rağmen, bu teknolojik bakımdan çok güvenilir bulduğum -bir bakıma yeni cennetim de diyebileceğim-kutsal sığınaktan ayrılmak, tehlikeler

ve hastalıklarla dolu dış dünyaya çıkmak olasılığı beni dehşete düşürdü. Çok iyi eğitilmiş ve silahlandırılmış düşman mikroplardan oluşan bir ordunun kapının hemen dışında bağışıklık sistemi çalışmayan vücuduma bir saldırı başlatmak için, beni beklemekte olduklarını hayal ettim.

Mikroplar görevlerini başaramasalar bile, başka tehlikeler vardı. Acaba yeni kalbim çarpmaya devam edecek miydi, yoksa binadan ayrıldığım gibi bedenim bu organları red mi edecekti? Ciğerlerim işlevlerini yerine getirebilecekler miydi? Yoksa ameliyattan beri onlara hastanede görünmeyen sihirli etkisini, dışarı adımımı atar atmaz yitirecek olan bir koruyucu mu yardımcı olmuştu?

Bu korkulara rağmen, gelecek hakkında iyimser düşüncelerim artıyordu. Günler geçtikçe güçlendiğimi hissediyordum. Her gün hastane

-106-

koridorlarmda, giderek sağlamlaşan adımlarla yürüyüşler yapıyordum. Uzun zamandır ilk kez tırnaklarımın rengi pembeleşmişti.

Ama ilk duşumu alırken sabunu yere düşürdüğümde gerçekten korktum. Ameliyattan önceki acı deneyimlerim sabunu almak için yere eğilmemin, ani bir kalp rahatsızlığı riskini de göze almam anlamına geleceğini hatırlatıyordu bana. Sabunu almaktan vazgeçmek üzereyken bunun eski hayatıma ait bir kaygı olduğunu fark ettim. Sonunda rahatça sabunu yerden alınca, şaşkınlık ve büyük bir sevinç hissettim. Bir başka zaferdi bu da. Günbegün iyileşiyordum. Tam da Gary Thorpe'un söylediği gibi...

Ruh halim düzelmeye başlamıştı. New Haven'e geldiğimden beri her konuşma, her soru, her cevap ve her yorum benim için çok önemli olmuştu. Şimdi kuvvetimle birlikte umutlarım da artmıştı. Sağlıklı olmanın tadını alınca, gülmek ve eğlenmek için yanıp tutuşmaya başladım. Keyfim yerine geliyordu.

Hastaneden ayrılmama yakın Amara kalp nakli geçirmiş hastaların nekahat dönemleri için hazırlanmış bir "yap, yapma" listesi getirdi bana. "Anne," dedi. "Altı hafta sonra araba kullanabileceğin gibi sevişmeye de başlayabilirsin." Kahkahalarla gülmeye başladım. Bunun tek sebebi bu iki eylemi birbirine bağlamaları değildi. Yıllarca Amara ile cinsellikten her konuştuğumuzda onun utanarak konuyu değiştirmeye çalıştığını görürdüm. Ama sıra benim seks hayatımın konuşulmasına gelince, durum değişmiş, şimdi utanma sırası bana gelmişti.

Yale'deki son günümde hastane görevlileri benim için bir basın toplantısı

ayarlamışlardı. Gail benden, tecrübelerim hakkında bir şeyler söylememi istediğinde dehşete düştüm. Odama beni almaya geldiğinde gülerek başını salladı ve, "Claire lütfen saçlarını düzeltir misin?" dedi. "Bu halinle bir kirpiye benziyorsun." Şimdi dünyadaki hayata yeniden katılırken, eski görevlerim de beni bekliyordu. Bir kez daha görünüşümden sorumlu tutuluyordum. Sadece hayatta kalmış olmam yeterli değildi yani.

-107-

Basın toplantısı büyük konferans salonunda yapılmıştı. İlk olarak doktorlara duyduğum derin saygıdan söz ettim. Dr. Baldwin sağlığımın ne kadar iyi olduğunu açıklarken gururlandım. Onun yorumları insanlar için çok önemliydi ve olumlu görüşleri kendimi hastaneden ayrılmak konusunda daha güçlü hissetmemi sağladı. Dr. Baldwin'in konuşması sırasında ben de tırnaklarımın ne kadar sağlıklı göründüğünü inceliyordum. Bir daha hiç oje sürmeme kararı aldım o an. Ve bu kararı çok geçmeden bozdum tabii.

Dr. Baldwin'in iyileşmemden olağan bir sonuç diye söz ettiğini duyduğumda ise şaşırmıştım. Başta şaka yaptığını sandım. Fakat sonra söz ettiği şeyin fiziksel sağlığım olduğunu hatırladım. Bu konuda haklıydı tabii. Yine de bir doktorun hastanın ruhsal sağlığını bedensel sağlığından nasıl bu kadar ayırabildiğine şaşıırıyordum.

Basın toplantısı bittiğinde şerefime bir veda partisi düzenlendi. Gail bu partide bana uçakta getirmiş olduğu şampanyadan bir yudum içirdi. Bütün veda sözleri söylendikten ve bütün gözyaşları akıp bittikten sonra beni dışarı çıkardı. Bob, Barbara ve Amara'nın beni buraya getirmelerinden sonra ilk kez dışarıya çıkıyordum. Buraya gelirken gökyüzü önce yağmur bulutlarıyla kaplanmış ama sonra o bulutların arasından bir gökkuşağı çıkmıştı. Bugün ise güneş o kadar parlaktı ki, gözlerimi kırptıstırmadan bakamıyordum. Yavaşça ve büyük bir istekle içime derin bir soluk çektim. Temiz hava yeni ciğerlerimi biraz acıtmıştı ama bunu hissetmek de çok güzel bir duyuydu.

Götürüldüğüm yerde üç ay kalmam gerekiyordu. Her hafta hastaneye muayene olmaya gidecektim. Evi bir yardımcıyla paylaşacaktım ve ilk üç hafta bir hemşire beni sürekli kontrole gelecekti.O

(*) Bütün nakil masraflarım, 1980'lerin ortalarında kurulan bir hayır kuruluşu olan Mas-sachussetts Nakil Vakfı tarafından karşılandığı için şanslıyım. Vakıf Massachusetts halkının tıbbi açıdan gerekli bütün organ nakli masraflarını karşılamak için kurulmuştu. Ben yardım için başvuran ilk kişi olduğumdan geniş olanaklar sunulmuştu bana. Kendi sigortamın karşılayabildiğinden fazlası vakıf tarafından karşılanmıştı.

Orada geçirdiğim yaz ayları boyunca, oksijen tankına bağlı kalmadan, acısız ve büyük endişeler taşımadan çok güzel günler yaşadım. Birkaç küçük kısıtlama vardı tabii. Örneğin, enfeksiyon kapma riskini aza indirmek için, hayvanlardan uzak durmam ve kalabalığa girmemem söylenmişti.

Bu kısıtlamalar yeni özgürlüklerimin yanında, beni hiç rahatsız etmiyordu. Uzun süredir neredeyse ilk defa istediğim her şeyi yiyebilecektim. "Canın isterse pizza ye," demişti doktorum. Harika! Oysa ki, ameliyattan sonra elime bir diyet listesi tutuşturulmasını bekliyordum, istediğimi yiyebileceğimi öğrenmek hayatıma inanılmaz bir keyif katmıştı. En çok meyve, tahıl ve sebze yiyordum. Ama hastaneden çıktıktan sonra hamburger yemeye gittim. Yanında bir kürdana takılmış bir zeytinle getirildi. Hamburger yemek çok heyecan veriyordu, ama asıl o küçük yeşil zeytini yemek için yanıp tutuşuyordum. Kendimi tuzlu yiyeceklerden uzak tutmaya o kadar alışmışım ki, içgüdüsel olarak zeytini istemedim. Ama zeytin çok sevdiğim bir şeydi. Sonunda ağızma atmadan önce, tabağımdaki zeytini en az beş dakika boyunca seyretmiş olmalıyım. Yerin yarılıp beni içine alacağını zannetmişim bir an ama hiçbir şey olmadı! Özgürlük buydu işte!

Şimdi her sağlıklı insan gibi yiyebilirdim. O insan tam olarak ben olmasam da. Daha önce çok sevmediğim bazı yemeklere düşkünlüğümün arttığını fark ettim. Her zaman şeker yemeyi sevmiştim, ama artık daha çok yiyordum. Özellikle de Snicker ve Reese's Peanut Butter Cu-pına çıldırıyordum.

Bir de yeşil biberlere düşkün olmuştum. Oysa eskiden hiç sevmediğim bir şeydi. Salatamda olsa bile ayıklayarak yediğimi hatırlıyorum. Ameliyattan sonra, yakışacağını düşündüğüm her yemeğin yanında yeşil biber yemeye başlamıştım. Bunun nedeni hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Sonunda yeniden araba kullanmama izin verildiğinde de, kendimi bir Kentucky Fried Chicken'm önünde buldum. Bunu neden yaptığımı

-108-

-109-

bilmiyorum. Fast food yemekten hoşlanmazdım. Ama anlayamadığım bir nedenden dolayı, tavuk yemek için can atıyordum. Daha önce bira içmek istemem gibi, bu da ancak çok daha sonra açıklanabilecekti.

Toplu konutta çok çabuk günlük düzen kurmuştum. Evdeki yardımcım Dot kahvaltıyı hazırlarken, ben de güne yoga ve meditasyon yaparak başlıyordum. Sonra da yirmi dakika kondisyon bisikletine biniyordum. Gün içinde ise çevrede kısa gezintilere çıkıyor, telefonda konuşuyor ve kitap

okuyor ya da Dot ile alışverişe gidiyordum. Bu kadar hızlı bir şekilde bir yardımcım olmasına alıştığım, lüksün ne kadar kolaylıkla bir ihtiyaç haline geldiğini gördüğüm için biraz utanıyordum doğrusu. Dot'a o kadar sırtımı dayamıştım ki, neredeyse daha bir ay önce ayakta duramayacak haldeyken ne kadar az bir yardımla yaşamayı başardığımı unutuyordum.

Birkaç hafta içinde, organ nakli ameliyatı geçirmiş hastalarla bir toplantı yaptım. Gail özellikle kalp, kalp-ciğer nakli geçirmiş ya da bu ameliyatlar için sırada bekleyen hastaları bulmamda çok yardımcı oldu. İlk toplantıya on altı kişi katıldı. Hepimiz yalnız olmadığımızı gördüğümüz ve aynı durumdaki kişilerin aynı sorunları yaşadığını öğrendiğimiz için sevinmiş ve rahatlamıştık. Özellikle ben yıllar boyunca arkadaşlarımdan, ailemden ve doktorlardan yardım alarak yaşadıktan sonra, nihayet benim de birilerine bir şeyler verebileceğim zaman geldi diye seviniyordum.

Bu grup hızla büyüdü ve kısa bir süre sonra üçe ayrıldık. Birisi organ nakli yapılmış hastalar, öbürü organ nakli yapılmasını bekleyen hastalar ve bir diğeri de hasta yakınları olmak üzere üç ayrı gruptuk artık. Ben bunlar olduğunda Boston'a geri dönmüştüm ama bu grupların aylık toplantılarına katılmaya devam ediyordum. Bir destek grubunu nasıl yönetebileceğim hakkında bir kurs bile aldım. Bu bilgilerimi daha sonra diğer gönüllü liderlerle paylaştım.

Hevesle beklediğim bu toplantılarda sık sık hüzünlü anlar yaşandığını da söylemeliyim. Neredeyse her buluştuğumuzda, bir önceki

-110-

toplantıda aramızda olan birini yitirdiğimizi öğreniyorduk. Bunun sebebi, bazen ameliyat sonrası vücudun organları kabul etmemesi oluyordu, ama genellikle organ bekleyen hastalardan birinin organ bulunamadığı için öldüğünü duyuyorduk. Çok iyi bildiğimiz bir şey vardı, o da her zaman organ bekleyen insanların sayısının organlarım bağışlayanlardan fazla olduğuydu.

Hastalardan biri öldüğünde, doktorlar ve hastane görevlileri bunu bizden saklamaya çalışıyorlardı. Bizden yoğun bakım ünitesindeki yeni hastaları ziyaret etmemizi istiyor ama biri öldüğünde bunu bize söylemiyorlardı. Buna çok bozulduğumuzu söylemeliyim. Ameliyat geçirmiş olalım olmayalım, hepimiz ödünc alınmış bir hayatı yaşadığımızı biliyorduk.

Condodaki düzenli ziyaretçilerimden biri hayatımdaki yeni bir erkekti. Kal, Boston'lı bir psikiyatristi. Onu ameliyattan önce de tanıyordum ve hoşlanıyordum. Şimdi bu duygularım daha da kuvvetlenmişti ve ilişkimiz ilerlemeye başlamıştı. Amara ameliyattan altı hafta sonra bir cinsel ilişkiye

girebileceğim konusunda beni bilgilendirmiş olmasına rağmen, Kal'le yakınlaşma fikri beni ürkütüyordu. Sanırım kalp krizi geçirmiş olan erkekler de aynı şekilde bir cinsel ilişki sonrasında hastaneye kaldırılmak zorunda kalmaktan, hatta daha da beter bir durumla karşılaşmaktan korkarlar. Kendimi tutkulu bir kucaklaşma sonrasında, "Affedersin ama sanırım kalbimde bir bozukluk var," derken düşünüyordum. Kulağa hiç de romantik gelmiyor değil mi?

Cinsellik konusundaki endişelerim, bu konuya ilgimin kalmadığı anlamına gelmemeli. Artık kendimi bir robot gibi değil de bir insan gibi hissetmeye başladığım için, erotik düşünceler ve duygular bir kez daha içimde uyanmaya başlamıştı. Kal'den kesinlikle çok hoşlanıyordum. Sadece bir sonraki basamağa hazır olup olmadığımdan emin değildim. Şansımı zorlamak istemiyordum. Ameliyattan önce, o kadar hastaydım

-111 -

ki, tekrar normal aktif bir yetişkinin sağlıklı yaşantısına dönebileceğime inanmak çok zordu.

Bir gün Kal beni görmeye gelirken, aklıma garip bir soru geldi. Organlarını aldığım kişi hakkında çok fazla şey düşünmemiş olmama rağmen kesinlikle artık bir erkeğin organlarıyla yaşadığımın bilincin-deydim. Acaba bir erkeğin kalbini taşıyor olmak beni cinsel yönden de etkiliyor olabilir miydi? Bunun cevabı büyük bir olasılıkla olumsuzdu ama kim kesin bir şey söyleyebilir ki?

Görünüşte yeni kalbim kişiliğimi de etkiliyordu. Artık kendimi hiçbir zaman yalnız hissetmediğimi fark ettim. Hafta içinde Amara ve arkadaşlarımdan uzaktayken onları çok fazla özlemediğimi hissediyordum. Bazen yanımda bir başkasının bulunduğu hissine kapılıyordum. Açıklanamaz bir şekilde "Ben" kimliği "Biz"e dönüşmüştü. Bu ekstra varlığı her zaman teşhis edemememe rağmen, zaman zaman içimde bir ikinci ruh taşıyor gibi hissediyordum. Bu duyguların kaynağını merak ediyordum, ama hâlâ pek ciddiye alamıyordum. Mantıklı bir açıklama getiremediğim için de aklımdan çıkarmayı tercih ettim.

Ama içimdeki bu yeni erkeksi enerji beni etkiliyordu. Ameliyata kadar yetişkin hayatımın büyük bir kısmını erkeklerle ilişkiler kurarak geçirmiş, bunun olmadığı durumlarda da hayatımda bir erkek olmasını istemiştım. Ama ameliyattan sonraki yıllarda erkeklerin hâlâ beni etkilediklerini hissetmeme rağmen, bir erkek arkadaş ihtiyacı hissetmediğimi fark ettim. Her zamankinden daha serbest ve daha az bağımlı hissediyordum kendimi. Adeta daha erkeksi bir bakışım olmuştu hayata. Birçok erkek -en azından benim tanıdıklarım- kadınlar gibi, bir ilişkideki yakınlığı yaşamaya can atmazlar. Bir ilişki yaşamak tabii ki hoşlarına gider ama hayatlarında birinin olmadığı

günlerde kendilerini eksik hissetmezler. Hayatımda ilk defa ben de bunu yaşıyordum.

Ameliyattan sonra bir erkekle derin bir ilişkiye girmek yıllarımı aldı. Bu süreçte hâlâ erkeklerle buluşuyor ve onların arkadaşlıklarından

-112-

zevk alıyordum ama genellikle yakınlaştıkça içimdeki bir şey bu erkekleri adeta kendimden uzaklaştırıyor gibiydi. Acaba taşıdığım erkek kalbi beni kıskanıyor ve başka biriyle paylaşmak istemiyor mu diye merak ettim zaman zaman.

Kişiliğimde değişiyordu. Daha erkeksi olmaya başlamıştım. Daha saldırgan ve daha belirleyici biri haline gelmiştim. Kendime güvenim de artmıştı. Erkeklerin bildiği şeyleri biliyor gibi hissediyordum kendimi. Bana, tam olarak anlayamadığımı söyleyebileceğim birtakım yeni duygular emanet edilmiş gibiydi, ama güzel bir duyguydu.

Yürüyüşüm bile erkeksileşmişti. "Anne," demişti Amara. "Neden öyle yürüyorsun? Bir futbol oyuncusu gibi hantal bir yürüyüşün var." Sonra dans ettiğim arkadaşlarımdan biri de, "Claire," dedi. "Gerçekten kasılarak yürüdüğünü söyleyebilirim." Yürüyüşümün oldukça çevik bir erkeğin attığı uzun adımlara benzediğini hissediyordum. John Travolta'nın Cumartesi Gecesi Ateşinde kendisinden emin yüzünde bir gülümsemeyle kasıla kasıla yürümesi gibiydi. Etrafındaki herkes durup, bu genç enerjik adamı seyretmeye başlamıştı. Sonra o filmin şarkısının adını hatırladım: "Canlı Kalmak."

Bu yeni erkeksi enerji sadece yürümemle kendisini göstermiyordu. Belki de bu yeni yürüyüşüm, kendimi yeryüzünde kısıtlı hissetmememden kaynaklanan bir değişiklikti. Erkeksilikle, kuvvetle ve enerji ile bağlantısı olan yeni bir çeşit güç hissediyordum içimde. Kadınsı çekingenliğimin yok olduğunu ve yerini bir çeşit kendine güven duygusuna bıraktığını söyleyebilirim.

Ameliyattan yıllar sonra, kuzenim Sharon benimle ameliyattan sonraki ilk kucaklaşmasında eskisinden farklı olduğumu hissettiğini, "Sanki bir ısı yayıyordun," diyerek açıklamıştı. "Bir erkeği kucakladığında zaman zaman hissedilen ısıya benziyordu bu."

Bazen insanlar bana ameliyattan sonra, cinsel tercihlerimin değişip

değişmediğini soruyorlar. Ameliyattan önce de beğendiğim kadınlar

-113-

Kalp Değişimi / F:8

olurdu. Ama o zamanlar sadece uzun boylu ve esmer kadınları beğenirken artık kısa, balık etinde ve daha sarışın kadınlardan da hoşlandığımı fark etmiştim. Sanki içimdeki bir erkek onları istiyordu.

Her zaman heteroseksüel bir cinsellik yaşamışken, ameliyattan sonra Boston'da bir konferansta güzel sarışın bir Hollandalı kadınla arkadaş olmuştum. Birlikte zaman geçirdik ve konferans bittikten sonra, onu birkaç gün kalması için evime davet ettim. Benim açımdan son derece masum bir teklifti bu. Ya da öyle sanıyordum. Ama yalnız kalır kalmaz kadın birçok kez bana cinsel ilişkiye girmek istediğini ima etti. Onun bu teklifini reddettim, ama onun bu durumda verdiği şaşkınlık dolu tepki, beni farkına varmadan nasıl sinyaller yolluyor olduğumu düşündürdü bana. Ayrıca birçok kez rüyalarımda bir kadınla ilişkim olduğunu ya da evlendiğimi gördüm. Bunlar kafamı karıştıran şeylerdi ve rüyalarımda sık sık neden ben bir kadınken yine bir kadınla birlikteyim, !j partnerimin erkek olması gerekmiyor mu, gibi sorular sordum. Ama bu sorular hiçbir zaman cevabını bulamadılar.

Kal'e gelince, ameliyattan sonraki, ilk birlikteliğimiz benim bütün :i beceriksizliğime rağmen iyi gitti. Sinirli ve heyecanlıydım. Kalbimin alıştığımından daha hızlı çarptığını zannettiğim zamanlarda durup yeniden başlamak zorunda kaldık. Ama Kal hep yanımdaydı beni cesaretlendiriyor ve sakinleştiriyordu. Her zaman kibar ve düşünceli biri olmuştur. Ameliyattan önce, hastalığımın en kötü günlerinde evime buz gibi ellerimi ve ayaklarımı sıcak su ile ısıtmaya ya da beni yemeğe çıkarmaya gelmiştir. Kal hiçbir erkeğin olamayacağı kadar özenli bir insandır.

İyileşme sürecim içersinde ise, sanki bir geleceğimiz olacak gibi gelmeye başlamıştı. Ama ben Boston'a taşınır taşınmaz Kal ilişkimizi bitirdi. Sadece uzun dönem için bir ilişkiye girmeyi düşünmediğini söyledi. Bu doğru olabilirdi ama ben başka şeyler de olduğuna inanıyorum. Bazı insanlar, ki Kal de onlardan biriydi, sadece kendilerine ihti-

-114-

yaç duyan birine yardım ettikleri zaman tatmin olurlar. Sağlığıma kavuşur kavuşmaz, Kal artık o rolü oynayamamaya başlamıştı.

Kal gittiğinde çok üzülmüştüm. Acaba hiç bu işi beceremeyecek miyim, diye

düşünmeye başladım. Alan beni sağlıklı olduğum müddetçe istemişti. Kal ise tam tersi. Eminim beni sağlıklı ve hastalıkta sevecek bir adam vardır. Ve o adam birden karşıma çıksa hiç de fena olmazdı.

Sonbaharın ilk günlerinde, Massachusetts'e eve dönmeden hemen önce, hastanede tanıştığım bir kadın beni Rosh Hashanah'daki bir tapınağa Yahudilerin yeni yılını kutlamaya davet etti. İçimde karmakarışık duygularla gözlerimden yaşlar akarak dinledim duayı. Yaz tatilinden sonra okuluna dönmüş olan Amara'yı özlemiştim. Ölüm yıldönümü bir gün önce olan annemi düşündüm. Kayıpların ve kazançların acı tatlı hatıraları dolmuştu aklıma. Bütün bunları hatırlayabileceğim! de .burada oturabileceğimi de hiç aklımdan geçirmemişim.

Bu yeni yıl ne getirecekti? Yahudi inanışına göre, Tanrı bugün, önümüzdeki sene kimin yaşayacağına ve kimin öleceğine karar veriyordu. Bir yıl önce Tanrı'nın beni yaşayacaklar arasına almış olduğuna inanamıyordum. Tanrı yaşamamı istemişti. Haddini bilmez biri gibi konuşmak istemem, ama şimdi ondan bu süreyi birkaç yıl daha uzatmasını diliyordum.

O sabah, boynundaki yara izini gösteren bir elbise giymiştim. Ameliyat yarası uzun, dikine bir çizgiydi. Mideme geldiği yerde ise, Dr. Baldwin'in ameliyattan sonra taktığı üç tüpün yara iziyle kesişiyordu. İşte orada sinagogda vücudumda büyük bir haç işareti işlenmiş olarak oturuyordum.

Yara izlerimle gurur duyuyordum. Onları sanki bir gaziymişim gibi taşıyordum. Yaşadığım için minnettardım. Gelecekte bu yara izlerimin

115-

bir dengeleyici görevi üstleneceğini ve bana hastalığımın o zor günlerini hatırlatacağını biliyordum. İnanması hâlâ biraz zordu, ama o günlerin çok ilerde olabileceğini bile düşünabiliyordum.

Eve geldikten çok kısa bir süre sonra hayatımın en unutulmaz rüyasını gördüm. Bu, hikâyemin başında anlattığım gibi, şöyleydi:

Ilık bir yaz günüydü. Yemyeşil çimenlerin ortasında duruyordum. Yanımda uzun boylu, zayıf, kıvrırcık sarı saçlı genç bir adam vardı. Adı Tim'di -sanırım Tim Leighton'du- ama emin değildim. Onu Tim L. olarak tanıyorum. Çok iyi arkadaşlık ve şakalaşıyorduk.

Tim'den ayrılıp gösteri yapan bir akrobat grubunun yanına gitmem gerekiyordu. Onun yanından uzaklaşırken, birdenbire aramızda yarım kalan bir şey olduğunu hissettim. Ona veda etmek için geri döndüm. Tim orada

durmuş bana bakıyordu. Geri döndüğümü görünce sevindi.

Sonra öpüştük. Öpüşürken onu derin derin içime çektim. Sanki hayatımda aldığım en derin nefes gibiydi, bundan sonra Tim'in bir ömür boyu benimle yaşayacağını biliyordum.

Bu rüyadan neşe içinde uyandım. Tim'i içime soluduğum zaman, sanki yeni bir hayat solumuş gibiydim. İçimdeki yeni kalbim ve akciğerlerimle sonunda uyum sağladığımı hissediyordum. Daha önemlisi, rüyamda gördüğüm gencin bana kalbi takılan kişi olduğunu biliyordum. Tabii bunu kanıtlayamıyordum, ama insan bazen böyle şeyleri bilir.

Doğal olarak da, bu bilgiyi kanıtlamak istiyordum. Fakat hastanedeki transplantasyon programının gizlilik gibi çok sıkı bir kuralı vardı. Yale de bu konuda ayrıcalık göstermiyordu. 1988 yılında, Amerika'da

-116-

organ nakli yapılan bütün hastaların ve organı bağışlayanların kimliği gizli tutuluyordu.

Fakat yine de Gail'e telefon ettim. Kalbini veren kişinin adını söylemeyeceğini biliyordum. Yine de rüyamda gördüğüm ismin doğru olup olmadığını söyleyeceğini ümit ediyordum. Rüyamı anlattıktan sonra ona Tim L.'yi sorunca hattın diğer ucunda bir sessizlik oldu. Sonunda, "Hayır, bunu bilemezsin. Bu konuyu seninle tartışamam. Lütfen, Claire, bu konuyu kapat. Onun ailesinin izini bulmayı basarsan bile, bir sürü sorun çıkacaktır."

"Ne demek istiyorsun?"

"Organı bağışlayan kişinin ailesinin nasıl bir tutum içinde olacağını bilemezsin. İnsanların tepkileri belli olmaz. Organ bağışı yapan kişiyi merak etmen çok doğal, ben de merak ederdim. Fakat lütfen bu konuyu unut artık. Bu çok duygusal ve sonunun ne olacağı belli olmayan bir durum."

Gail'in yanıtı beni düşkırıklığa uğratmıştı. Artık bu konuyu kur-calamamaya karar verdim. Fakat kısa süre sonra gördüğüm diğer düşler ve bazı değişiklikler, bu konuyu tekrar kurcalamaya beni zorladı.

-117-

10. BOLUM

Roboclaire

Birkaç hafta sonra, Tim'i bir kere daha rüyamda gördüm.

Ben kadına dönüşmüş bir adamdım. Çok hızlı araba kullanıyor, U şeklindeki dönüşlerde sürat yapıyor ve bundan zevk alıyordum. Birden dönemeci alamayıp, otobanda uçtuğumu ve karşıdaki şeride düştüğümü gördüm. İnsanı rahatlatan, garip bir duyguydu uçarken hissettiğim. Thelma ve Louise 'deki arabanın uçurumdan aşağıya uçmasına benziyordu biraz. Artık yolda değildim, kendimi bütün bağlarımdan kurtulmuş hissediyordum.

Ondan sonra farkına vardığım ikinci şey, hepsini i/k kez gördüğüm ve benim ailem olan birilerinin ortasında kendimi bul-mamdı. Aile, kızlarının yarınki düğününe hazırlanıyorlardı. Kızları genç sarışın ve çekici biriydi. Şimdi tekrar erkek olmuştum. Yeni aileme uçağa binip oradan ayrılmam gerektiğini, çünkü geldiğim yerde evleneceğim bir kızın beni beklediğini ve onunla buluşmaya gitmem gerektiğini söylüyordum. Sonra o kıza gitmemem gerektiğini fark ediyordum birden. Bu doğru değildi. Burada kalmalıydım.

:\ Yeni ailem etrafımı sarmıştı. Beni kazadan sonra enkazın

\\; içinden nasıl çıkardıklarını anlatıyorlardı. Onlara minnettar oldu-
)•• ğumu ve ölümün korkulacak bir şey olmadığını, otobanda uçtuğum andan itibaren hiçbir şey hatırlamadığımı söyledim. Ölüp /> ölmediğimi bile bilmiyordum. Bu adeta uyandıktan sonra bir rüyayı unutmak gibi bir şeydi.

i Bu rüyaya rüyadaki "Benin ben olmam gerekmediğini fark edene kadar bir anlam veremedim. Tim'i gördüğüm ilk rüyanın aksine bu kez olaylar benimkinden değil de Tim'in açısından yansıtılıyor gibiydi. Rüyada hem kadın, hem de erkek oluşum bu fikri destekliyordu. Hatırlayabildiğim kadarıyla, ameliyattan önce rüyalarımda hiç kendimi karşı cinstenmiş gibi görmemiştim.

Bu rüya bana organlarını veren kişinin bakış açısıyla incelediğimde anlam kazanıyordu. Bu yeni dünyada, yani vücudumda yaşamak Tim'in verdiği bir karar gibi görünüyordu. Otobanda havaya uçmuştu ama sanki daha başka bir sınırdaki yaşamla ölüm arasında uçmuş gibi geliyordu bana. Ya da belki yaşamla başka bir yaşam arasında. Geri dönmek için kuvvetli bir dürtü hissetmiş olmasına rağmen, kalma kararını kendisi almıştı.

Bu rüya aynı zamanda yeni dünyamdaki karışıklığı da simgeliyordu. Ameliyat sonrası dönemde hissettiğim karmaşayı. O sıralar ben de her şeyden vazgeçmek ya da yeni kimliğimle yaşama dönmek kararı arasında bocalıyordum. Rüyamda uyanırken vermiş olduğum kararı bir kez daha vermiştim. Yaşayacaktım. Ve Tim'in de -ya da rüyamda gördüğüm Tim adlı

kişinin- seçimi aynı doğrultuydu.

Peki bu rüyada ne kutlanıyordu? Bir evlilik. Bir erkekle kadının birleşmeleri. Bu Tim'in kalbinin ve ciğerlerinin benim bedenim ve ruhumla birleşmesini simgeliyor olmalıydı. Birleşmiştik. Artık Tim benim, ben de onun bir parçasıydım.

-118-

-119-

Bir organ nakli ameliyatı geçirmiş kişinin, organlarını aldığı kişinin bakış açısıyla bir rüya görmesi ilginç bir durumdu. Daha sonra bu bana, bir başka ameliyatlı kişiden dinlediğim bir hikâyeyi hatırlatmıştı. Bu adam biri hariç gördüğü rüyaları hiç hatırlamadığını söylemişti. Hatırladığı rüyayı ameliyatından hemen sonra görmüştü. Öldüğünü görmüştü rüyasında. Ama gerçekten ölmüyordu. Sadece bir başkasının vücuduna geçmişti. Rüya başladığında karanlık bir yerde, üzeri çarşafla örtülü bir haldeydi. Ailesi ve arkadaşları onunlaydı. Işığı görebilmek için dua etmesi gerektiğini biliyordu. O da gittikçe aydınlanmaya başladı. Sonunda kendisini çok aydınlık, her şeyin çok farklı olduğu tamamen yabancı bir yerde bulmuştu. Bu rüya onu, o kadar korkutmuştu ki, yıllar sonra anlatırken bile rahatsız olmuştu. Benimki gibi onun rüyası da organlarını aldığı kişiye ait bir düş olmalıydı. Kendisini birdenbire tanımadığı bir yerde bulan bir varlığın gördükleriydi bu.

Ben de uyanırken kendimi hiç tanımadığım bir dünyada bulmamış mıydım? Ameliyattan dört ay sonra eve dönmüştüm. Ama eski evime döndüğüm ve yanımda eski arkadaşlarım olduğu halde, eski hayatıma dair hiçbir şeyin bana tanıdık gelmediğini söyleyebilirim. Sanki buradan uzakta kaldığım dört ay, kırk yıl gibi gelmişti bana.

Arkadaşlarım ve akrabalarım, bana yabancı geliyordu. Onları tanıyor ve hâlâ seviyordum ama kimdi bunlar. Bu otuz sene sonra okul yemeğine katılmak ve yılların bıraktığı izlerin altında tanıdıkların yüzlerini seçmeye çalışmaya benziyordu. Bu insanları tanıyordunuz ama gerçekten kim oldukları hakkında hiçbir fikriniz olduğu da söylenemezdi. O zaman bunun bir çeşit hafıza kaybı olduğunu düşünmüştüm. Ama şimdi ameliyattan sonra hâlâ kim olduğumu bilmediğimden kaynaklanan bir durum olduğunu düşünüyorum.-

Benim bu inişli çıkışlı dönemim bana RoboCop adlı filmi hatırlattı. O filmdeki başkahraman vurulduktan sonra eski halinden bazı kalıntılar taşıyan bir robota dönüştürülen eski bir polistir. RoboCop eve dö-

nünce aynı evi ve tam bir insanken tanıdığı kişileri görür, ama her şey farklı

gelir ona. Ben de aynı şeyleri, hatta tam bir insan olmadığını hissettiği kısmı bile hissettim.

Amara'dan başlayarak, hayatımda önemi olan insanlarla ilişkilerimi bir şekilde yeniden kurmam gerekiyordu. Amara hastalık dönemimde çok sevecen ve özenli davranmıştı bana. Ama şimdi hayatta olduğuma ve giderek artan bir hızla iyileştiğime göre birtakım düzenlemeler yapmamız kaçınılmazdı. Hastalığım sırasında aramızdaki, kızgınlık da dahil olmak üzere, birçok duygu bastırılmıştı. Uzunca bir süre boyunca onunla ilgilenebilecek ne gücüm, ne de keyfim olmuştu. Eğer kolay çözülemeyecek bir sorunla karşılaşsak, o konuda düşünme işini erteliyorduk, ki bu ertelediğimiz zamana sahip olacağımızı ikimiz de düşünmüyorduk.

Ama işte o ulaşılmayacak sanılan gelecek zaman gelmişti. Bu da uzun zaman bastırılan gerginliklerin şimdi açıklanabileceği anlamına geliyordu. Eve döndükten birkaç gün sonra Amara'yla çok büyük bir kavga ettik. Sebebini hatırlayamadığım bir kavgaydı bu ve birbirimize avaz avaz bağıryorduk. Kavganın en gergin anında birden aynada kendimle göz göze geldim. Kavgamızın hiçbir anlamı kalmamıştı. Bütün düşünebildiğim şey, "Allah'ım şu ciğerlerimin gücüne bak sen!" oldu. Gülmeye başladım. Amara kendisiyle dalga geçtiğimi düşünmesin diye hemen arkamı döndüm ona.

Ama aynadaki görüntümü o da fark etmiş ve gülmeye başlamıştı.

"Kendine dikkat et çocuk!" dedim ona. "Çünkü artık sana bağıra-biliyorum."

Onunla kavga edebilmek harika bir şeydi. Amara ile hastalığım sırasında olanlar çok daha sağlam bir ilişki kurmamızı sağlamıştı. Yeniden sesimi kullanabiliyor ve duygularımı ifade edebiliyor olmak da hoş bir duyguydu.

Bazı zor anlar geçirmemize rağmen ilişkimizin ne kadar olgunlaştığını ve sağlamlaştığını görmek beni çok mutlu ediyordu. Artık sağlık-

-120-

-121 -

h olduğum için, Amara beni daha rahat eleştiriyordu. Tıpkı eskiden olduğu gibi. Her zamanki espritüelliği ile benimle alay etmeye bile başlamıştı. Kızım özellikle meditasyon, new age konusundaki görüşlerim ve dünyayı hep psikolojik bir açıdan bakmamla sürekli dalga geçerdi. Bir rüya anlatmaya başladığımda gözlerini şaşılştırıyor ve, "İşte yine başladık," diyordu. Eğer metafizik bir yorumda ya da mistik bir açıklamada bulunmaya cesaret edersem. "Neden böyle düşünüyorsun, tinsel varlık," diyordu. Amara her

zaman bu konulara benden daha uzak kalmıştı. Bazen çok zalim şeyler söyleyebiliyordu, ama şakaları benim hakkımda da olsa, çok hoşuma gidiyordu. Bütün bu sürecin sonunda onun keyfinin yerine geldiğini görmek her şeye değdi.

Hastalığım sırasında ikimiz de birlikte geçirdiğimiz eski güzel ve özgür günleri unutmuştuk. Bir çocukken Amara benimle dans etmeye bayılırdı. Ben hasta olunca o da dans etmeyi bırakmış ve enerjisini spora yöneltmişti. Daha sonra duygusal bir tepki olarak -o hiçbir zaman bu yoruma katılmıyor ama- astım olmuş ve spor yaparken nefes almasını sağlayan bir ilaç kullanmaya başlamıştı. Ameliyattan yaklaşık bir sene sonra onun da artık bu ilacı kullanmasına gerek kalmadı. Dans etmeye de yeniden başladı. Ameliyattan kısa bir süre öncesinde erkek arkadaşıyla kavga etmişti, ama artık onunla da yeniden görüşmeye başlamıştı. Hayatlarımız arasında belirgin bir benzerlik vardı.

Geri dönüp bakınca hastalığımın onun omuzlarına ne kadar büyük bir yük bindirdiğini görebiliyorum. Kendisinin hiç suçu yokken, gençliği elinden alınmıştı. Yanında bir oksijen tankıyla sürekli yatan annesi hakkında endişelenmesine gerek olmayan normal bir çocuk olmak istiyordu. Amara bir genç kız olmanın duygusal ve sosyal açıdan getirdiği karmaşayla ilgilenmektense benim hayatta kalmama yardım etmeyi tercih etmişti. Onun yaşındaki gençler ergenlik çağının tipik kişilik bunalımını yaşarken, Amara banka hesaplarını, çek yazmayı ve faturaları ödemeyi öğreniyordu. Eğer annem ben okulu bitirmeden ölürse nerede yaşayacağım, gibi soruları düşünmek zorunda kalmıştı.

-122-

Şimdi on altı yaşında bu gecikmiş ergenlik dönemini yaşarken, benden ayrı kalması artık bir sorun yaratmıyordu. Yeni ciğerlerim onun da rahat bir soluk almasını sağlamıştı. Sağlığıma ve gücüme duyduğu güven arttıkça zaman zaman bana patlamaya da başlamıştı. Ama kızgınlığı ne kadar yoğunsa, sevgisi de o kadar yoğundu. Bana sıkı sıkı sarılıp, havaya kaldırarak etrafında döndürüyor, kahkahalar atarak benimle dans ediyordu. Kırılacak bir bebek olmadığımı ve ölüme uzak olduğumu bilmek ikimiz için de büyük bir zevkti.

"Sana iki şey için teşekkür ederim anne," demişti ameliyattan sonra. "Yaşadığın ve hastayken bana güvendiğin için."

Ameliyattan uzun bir süre sonra Amara okula döndüğünde o berbat günleri de geride bırakmıştı. New York'un yukarı kesimlerindeki Colgate Üniversitesi'ne gidiyordu. Karlı günlerde öğrenciler kafeteryada kullanılan tepsilere binip, yüksek tepelerden aşağıya kayıyorlardı. İlk başlarda Amara

onlara uymaktan kaçınmıştı ama sonunda denediğinde kendisini çok özgür ve keyifli hissettiğini fark etmişti. Sonunda annesi sağlığına, Amara da özgürlüğüne kavuşmuştu.

Birkaç ay önce liseden mezun olacağı gün ikimiz de gözyaşlarına boğulmuştuk. Bu benim yaşamak istememin en önemli nedeni ve bütün kalbimle katılmayı istediğim bir gündü. Konukların arasında otururken, duygularım o kadar yoğunlu ki birden Mary Gohlke'nin sözlerini hatırladım. Ölümcül bir hastalığım olduğunu öğrendiğim zaman, onu aradığımda bana önüme hedefler koymamı söylemişti. En büyük hedefim Amara'nın mezuniyet gününü görmektir ve şimdi hedefime ulaşmıştım. Bunu tek başıma başarmadığımı biliyordum. İçimden Tanrı'ya beni yaşattığı, koruduğu ve bu harika anı yaşamamı sağladığı için şükrettim.

Amara ile olan ilişkim bu kadar iyi ilerlemesine rağmen, sivil hayata geçiş dönemimde bir sürü sorun yaşadığımı söylemeliyim. Bu ga-

-123-

rip ve yabancı gezegene birden atılmış bir yabancı gibi hissediyordum! kendimi. Burada ne işim vardı? İnsanlar nasıl bu şekilde yaşayabiliyor-i lardı? Televizyonda gördüğüm şeylere baktığımda, insanların hatırladı-; ğımdan çok daha parçalanmış ve zalim olduklarını söyleyebilirdim. Ama nedenini anlamıyordum. Bazen astronotların da dünyaya dönüp onun insanı şok eden, o gürültülü patırtılı şiddet dolu ortamında benimkine benzeyen bir şaşkınlık duyduklarını düşünüyordum.

Sanki birtakım şeyleri daha derinden hissetmeye başlamıştım. Yeni kalbim daha yoğun duyguları kaldırabilecek kapasitedeydi. Mutlu olduğumda kendimi çok mutlu, sıkıntılı olduğumda da eskisinden çok daha berbat hissediyordum. Diğer insanların acı çekmelerinden de daha çok etkilenmeye başlamıştım. Bir keresinde süpermarkette kasiyer kız kâğıt paketinin kenarıyla elini kestiğinde, onun acısını içimde hissetmiş, "Ah acımış olmalı," demiştim. Oradan uzaklaşırken kendi kendime, sen organ nakli ameliyatı yaşamış birisin böyle bir şey nasıl olur da dikkatini çekebilir, diye sormuştum.

İnsanlar da bana buna benzer şeyler soruyorlardı. "Neden böyle şeylerle bu kadar ilgileniyorsun. Yaşadıklarını düşününce bu çok saçma geliyor. Ama saçma değildi. Ameliyat ne kadar gerçekse, kızın elinin kesilmesi de o kadar gerçektir. Acı her zaman acıydı.

Ameliyattan sonra uzun bir süre, vahşet ya da şiddet çağrıştıran şeyler görmeye dayanamadım. Akşam haberlerini izlerken ve sinemalarda kendimi boğulacak gibi hissediyordum. Yeni hayatımda ilk gittiğim film, The Last

Temptation of Christ\}. Kitabını çok sevmiş olmama rağmen film o kadar vahşet dolu geldi ki, birkaç sahne sonra sinemadan çıktım. Wanda Adında Bir Balık adlı film bile, ki çok iyi bir komedi olarak bilinir, bana çok zalim ve kötü gelmiş, hiç zevk alamamıştım.

Field Of Dreams'] seyredene kadar sinemaya gitmekten zevk almadığımı söyleyebilirim. Başlığa bakıp bunun benim için, ideal bir film olacağını tahmin etmiştim. Ve öyle de çıktı. Film zaman zaman anlaşıl-

-124-

ması güç de olsa rüyaları ciddiye alıyordu. Ayrıca bu filmin geleneksel bakış açısıyla ya da bilimle açıklanamayacak şeylere karşı da oldukça saygılı bir yaklaşımı olduğunu söylemeliyim. Sonuçta film, benim de gittikçe artan bir şekilde inandığım gibi, hayat ve ölüm arasındaki ya da bu hayatla diğer muhtemel yaşamlar arasındaki sınırların sandığımız kadar sabit olmadığını söylüyordu.

Aynı şey Ghost adlı film içinde söylenebilir. İzlerken korkudan ödüm kopmuştu. Ghost'ta öldürülen ama ruhu bir türlü bu dünyadan ayrılamayan iyi bir adamın hikâyesi anlatılıyordu. Sonunda adamın ruhunu bir medyum buluyor ve onun vasıtasıyla iletişim kurmayı başarı-yordu. Hatta bir an medyumun bedenine bile girmişti. Ama o zamana kadar da bu ruh çevresiyle ilişki kurmak için çeşitli girişimlerde bulunuyordu. Hâlâ sahip olduğu bedeni, artık gözle algılanamayan bir boyuta geçmiş, buna karşılık duvarlardan geçmek gibi birtakım güçlere de kavuşmuştu. Bu beni çok etkilemişti. Ameliyattan birkaç hafta sonra rüyalarımдан birinde ben de buna benzer bir şey yaşamıştım.

Rüyamda bir duvarın içinden geçip yoluma devam edebiliyordum. Duvarın karşısında durup bedenimi yavaşça bastırırdım kendimi öbür tarafta buluyordum. Kolay ve acısız bir şeydi bunu yapmak. Vücudumun hiç yoğunluğu yok gibiydi. Delinmesi imkânsız gibi görünen bir yerden, bu kadar kolaylıkla geçebiliyor olmak çok garipti. Yaşamla ölümün arasındaki sınırdı sanki bu. Artık ben sıradan bir ölümlü değildim: Ölümü kandırmayı başarmıştım! Kendimi yıllarca zayıf ve sınırlı biri olarak gördükten sonra, yeniden soluk almaya, yürümeye ve hatta bisiklete binmeye başlamıştım. Neden duvarlardan geçmeyecektim ki? Bütün korkularım geçmişti. Her şeyi yapabiliirdim!

Rüyadan uyandıgımda hemen ameliyatımı düşündüm. O sırada öbür tarafa geçmiş ve tekrar geri gelmişim. Bu dünya şimdi bana hem yabancı, hem de tanıdık geliyordu. Filmdeki ruhun medyumunu bulmadan önce hissettiklerini hissediyordum. O sınırı geçmiş biri olarak etra-

fımdaki kişilerle artık bağlantı kuramıyordum. Bunu o zamanlar bilmiyordum ama bu keskin hatlarla birbirinden ayrılmış bölgelerin birinden birine geçmek rüyalarımın ana teması haline gelecekti.

Ghost filmini tek başıma izlemiştim. Filmin yaşamın her iki tarafı için verdiği tanıma bakarak, kendimi diğer tarafta hissetmişim. O gece kendimi o ruh gibi hissettim. Sanki gerçek değildim, sanki bir bedenim yoktu. Ben kimin ruhuydum peki? Bunun cevabı kolaydı: Tim'in ruhu. Filmi seyrettikten sonra yine rüyamda, ameliyatı iki değişik bakış açısıyla yaşadım: Yaşayan ve organları alan hasta; organlarını bağışlamış olan bir ölü.

Filmden çıkıp eve döndüğümde çılgınlar gibi ağlıyordum. Neyse ki, Amara evdeydi. Bana sarıl, dedim. Çok geçmeden sakinleşmişim. Ama ne korkunç geceydi. Ondan sonra beni o kadar etkileyen bir film hiç izlemedim.

Ameliyattan sonra, özellikle de bu ruh rüyalarından sonra, ölümden daha az korkmaya başlamıştım. Ölümle yüz yüze gelmiş biri olarak, ölüm benim için artık korkulacak bir yabancı olmaktan çıkmıştı. Kıyısında dolaşmış birisi olarak da ölüme artık daha nesnel bakabildiğimi söylemeliyim. Hayatın doğal bir parçasıydı ölüm. Onu berbat bir talihsizlik olarak görmemek gerekiyordu. Evet ölüm çok etkileyici bir şeydi. Hatta büyük izler de bırakabilirdi ama trajik bir şey değildi.

Dünyaya yeniden katılma çabalarım sırasında, hastalığım boyunca edinmiş olduğum ruhani seviyeyi reddetmenin ne kadar zor olduğunu görerek şaşırdım. O zamanlar öğrendiğim dersleri uygulamaya başlıyordum. Affedici olmak, kendimle daha derin bir ilişki kurmak, sakin davranabilmek ve dünyanın gerektiği gibi döndüğünü düşünmek aldığım derslerden bazılarıydı. Ama dünyaya yeniden uyum göstermek, bana çok zor geliyordu. Sağlığıma kavuştuğumdan beri, ruhumun geril çekildiğini hissediyordum. Ruhsal enerjimin bir kısmı, durdurmaya ça-! Işmama rağmen, elimden kayıp gidiyordu. Dünyaya geri geliyordum»! bütün o dünyevi sorunları barındıran eski dünyama.

Meditasyona devam ederken artık buna kısa bir dua da eklemiştim. "Teşekkürler Tanrım. Bana verdiğin bugün için sana şükürler olsun." Bu dua her şeyi belli bir bakış açısıyla görmemi sağlıyordu. Me-ditasyonla birlikte ettiğim bu dua, fiziksel dünyadan sıyrılıp, insanı uyuşturan ayrıntılarından ve sorunlarından en azından bir iki dakikalığına kurtulmamı ve beynimi temizlememe yardımcı oluyordu. Bu duayı hâlâ her sabah tekrarlarım. Gün içinde de bu sözcükler aklıma geldiğinde, hemen durup o anda nerede

olduğumu ve bir zamanlar nerede bulunduğumu düşünürüm. Bunun sonucunda da her zaman içim minnetle dolar.

Nekâhat dönemimin her aşaması böyle, acılı, zor ya da korkulu geçmedi tabii. Bazı değişiklikler, özellikle de fiziksel olanlar inanılmazdı. Otobüsü yakalamak için arkasından koştuğumu hatırlıyorum. Hayatımda belki de ilk kez durumumu düşünmeden yapmıştım bunu.

Bunlar beni şaşırtırken diğer insanlar üzerindeki etkileri şok edici oluyordu. Bazen iyileştigiime gerçekten inanmak için, bana dokunmak istiyorlardı. Cesaretimden dolayı beni tebrik ettiklerinde mutlu oluyordum, ama bunu hak etmediğimi de hissediyordum. Hayatınızı kurtaracak tek seçeneğe sarılmakta cesur bir tavır olabilir miydi? Battığınız sırada elinizi uzatmış ve size uzanan tek eli sıkıca kavramıştınız. Bence cesur olmak kendi hayatınız tehlikedeysen bir başkasının hayatını kurtarmak için verdiğiniz ani karardır. Ben sadece ameliyat sonrasında hayata uyum sağlama çabam konusunda takdir ediyordum kendimi.

Bazı kişiler tıbbi aletlere bağlandığımı ya da tekerlekli sandalye kullandığımı sanıyorlardı. Yaşlı bir kadın gibi görünmediğime ve ayakta olduğuma inanamıyorlardı. Neler hissettiklerini anlayabiliyordum. Çünkü durumuma ben de inanamıyordum.

Fiziksel iyileşmem hayal edebildiğimden çok daha hızlıydı. Hastalığım sırasında bütün istediğim PPH olmadan önceki durumuma dö-nebilmekti ama ameliyattan sonra eskisinden bile daha sağlıklı olmuş-

-126-

-127-

tüm. Kalp rahatsızlığım nedeniyle özgürce koşabileceğimi, oynayabileceğimi ve hatta sınırsız bir dünyada dans edebileceğimi sanmıyordum. Ama şimdi bütün bu kısıtlamalar kalkmıştı.

Ameliyattan iki yıl sonra, elli yaşımda yirmi beş yaşımda olduğumdan daha enerjik ve güçlüydüm. Şu fıkrayı bilirsiniz: Adam doktora, "Doktor bu ameliyattan sonra keman çalabileceğim konusunda bana garanti verebilir misiniz?" diye sorar.

"Kesinlikle," der doktor. "Bunu size garanti ederim." "Harika. Çünkü şimdiye kadar hiç keman çalmadım." Üstelik bana iyileşmemin "Önce" ve "Sonra" diye bir mukayesesini yapma ayrıcalığı bahşedilmişti. 1979'da PPH olmadan yıllar önce, Oklahoma adlı bir gösteride başrolü oynuyordum. On üç yıl sonra,

ameliyattan sonra, o yapımın müzik direktörü ve koreografi olan kişi aynı oyunu yeniden sahneye koymak için, ekibi toplamaya karar vermişti. Eski arkadaşlarımı gördüğümde bana eski rolümü oynamamı teklif ettiler. Sahneye çıktım. Bana bu rolü önermeleri gururumu okşamıştı, ama Laurie'yi oynamam için ısrar etmeleri tuhaf gelmişti. Laurie çok genç bir karakterdi. Ben geçen sefer bile, onu canlandırmak için çok yaşlı olduğumu düşünmüştüm. Ama arkadaşlarım ısrarlarına devam ettiler. Sonunda tamam dedim. Bunun nedeni sadece benliğimi tatmin etmek değildi. Bunun eşsiz ve harika bir teklif olduğunu da düşünüyordum. Guinness Rekorlar kitabına bakmadım, ama aynı rolü iki farklı kalple oynamış çok az sayıda dansçıdan biri olduğuma iddiaya girerim. Ameliyattan sonra enerjim artmıştı. İçimde ise bir türlü beni terk etmeyen yeni bir sıkıntı vardı. Sürekli gidecek bir yerler arıyor, kendimi meşgul etmeye çalışıyordum. Bazen Amara'nın bana dinlenmem gerektiğini hatırlatması gerekiyordu. Partileri çok sevmeme rağmen, oldukça erken saatlerde yatmaya alıştırmıştım kendimi. Ama ameliyattan sonra, yeniden bir gecekuşuna dönmeye başlamıştım.

O halde belki de kendimden genç insanlarla zaman geçirdiğim için şaşırmamalıyım. Yine ameliyattan önceki arkadaşlarımla görüş-

-128-

yordum, ama benden daha genç insanlarla bir arada olmaktan daha büyük bir zevk alıyordum. Ayrıca flört ettiğim erkeklerin de eskiye oranla daha genç olduklarını söylemeliyim. Belki de, bütün bunların sebebi yeni kalbimdi. Belki de, libidom artmıştı. Bu, ameliyattan sonra, özellikle genç birinin kalbini almış olan hastaların, çoğunun başına gelen bir durumdu. Bir keresinde süpermarkette, bir gazetenin manşetinde "Ameliyatla yeni bir kalp takılan kadınlar, seks konusunda çok ateşli oluyorlar" yazdığını okumuştum. Ne kadar saçma gelse de bu tespit doğruduydu.

Bu yeni kendime yavaş yavaş alışırken, 18 yaşında birinin kalbini ve ciğerlerini taşıyan elli yaşında bir kadın olarak ortalıkta dolaşmak fikri bana çok komik gelmeye başlamıştı. Bana bu kadar yakın ve bu kadar tanıdık bir şeyin böylesine gizemli oluşu garip ve şaşırtıcı bir durumdu. Bu kalp beni nasıl etkiliyordu? Yeni ben nasıl biriydim? Ve gençliğimde bilimkurgu romanlarında anlatılan olayları gerçek hayatta yaşayan bir kahraman olmak nasıl bir duyuydu?

En temel noktada, çok dikkatli olmamı gerektiriyordu bu. Her gün antirejection ilaçları aldığımdan dolayı sürekli bağışıklık sistemi için bir tehdit oluşturabilecek şeylere karşı tetikteydim. New Haven'den eve döndüğümde, ilk hapşurduğum zaman dehşete düşmüştüm. Çocukluğumdan beri çabucak üşütürdüm. Üstelik bu soğuk algınlığı çok geçmeden gribe ya da bronşite

dönüşürdü. Şimdi bağışıklık sistemim çalışmadığı için, birkaç kez burnumu çekmem bile, hayatımı tehdit edecek bir hastalığa yakalanmamı sağlayabilirdi.

Bu yüzden bir sürü önlem aldım. Hasta insanlardan her zaman uzak duruyordum. Ellerimi eskisinden daha sık yıkıyor, mikrop taşıma olasılıkları fazla olduğu için özellikle hayvanlara ve çocuklara yaklaşıyordum. Kalp nakli ameliyatı geçirmiş olan arkadaşlarımdan biri hastaneden eve döndüğünde çocuklarından birinin suççeği olan arka-

-129-

Kalp Değişimi / F:9

daşının evlerine geldiğini öğrenmişti. Kendi çocukları sağlıklı olmalarına rağmen, doktorların ve hemşirelerin öğütleri doğrultusunda, hemen onları annesine yollamıştı. Yale'deki doktorlar ve hemşireler de dikkatli olmamız gerektiğini söylemişlerdi.

Ameliyattan yaklaşık bir sene sonra soğuk algınlığına yakalandım. Dehşete düşmüştüm. Ölürüm herhalde, diye düşündüm. Tabii şimdilik sadece bir soğuk algınlığıydı ama her an gribe ya da bronşite dönüşebilirdi ve sonra da hızla uçurumdan aşağıya yuvarlanabildim.

Ama böyle bir şey olmadı. Sürekli akan bir burnum vardı ve boğazım ağrıyordu, fakat iki gün sonra hepsi geçti. Her zaman olduğu gibi kendimi daha kötü hissetmemiş aksine tıpkı diğer insanlardan çok daha çabuk iyileşmiştim. Bunun nedeni her gün aldığım antibiyotikler de olabilirdi. Ama kooşma grubumuzdaki diğer arkadaşlarım da aynı tedaviyi uyguluyorlar buna rağmen sık sık hastalanıyorlardı. Ben de hâlâ zaman zaman soğukalgınlığına yakalanıyorum, ama ameliyattan beri - nazar değmesin - vücudumun direncinin arttığını hissediyorum. Artık soğuk algınlığı, başka bir hastalığa dönüşmüyor.

New Haven'deki periyodik muayenelerimden birinde, Dr. Bald-win'e artık soğuk algınlığımin gribe dönüşmediğini ve hiç bronşit olmadığını söyledim. "Bunun bir açıklaması var tabii," dedi bana. "Ameliyat sırasında bronşlarından bir kısmını da organlarını aldığın kişinininkilerle değiştirmiştik."

Bu her şeyi açıklıyordu. Gerçekten sebep bu muydu? Öyle olsun olmasın, o kişinin zannettiğimden daha fazla kısmını içimde taşıdığımı l bilmek çok garipti. Dr. Baldwin, belki de organlarını aldığım kişinin ciğerleri ve kalbinin bana iyileşmem için yardımcı olduğunu düşündüğümü söylesem bana gülerdi. Bir şekilde günün birinde bu kişinin ailesi ile tanışabilirsem, onun hastalıklara

karşı direncinin nasıl olduğunu sormak isterim. Acaba onun bünyesinde şimdi olduğum gibi sağlam mıydı?

-130-

Sağlığımın her bakımdan düzeldiğini anlayabilmem yıllar aldı. Ameliyattan önce migren ağrılarım vardı. Klasik belirtileri vardı migrenin. Hafıza kaybı, çeşitli yanılsamalar ve hafif bir felç olarak adlandırılabileceğim hissizlikler gibi. Yıllarca bu ağrılardan kurtulabilmek için bir sürü yol denemiştım. Bunlardan hiçbirisi işe yaramamıştı. Ayda bir kez migrenim tutardı. Gençken bir gösteriden önce başıma gelmesinden çok korkardım. Sonunda A Midsummer Night's Dream adlı oyunda başıma gelmişti. Repliklerimden bir kısmını unutmuş ve o an hemen söyleyecek bir şeyler bulmaya çalışmışım.

Ameliyattan sonra bir daha hiç migrenim tutmadı. Bunun nedeni belki de ilerleyen yaşımdır. Çünkü, migren yaşlandıkça ortadan kalkan bir hastalıktır. Yaşadığım her değişikliğin ameliyatın doğrudan bir sonucu olduğunu söyleyemem. Ama organ nakli ameliyatları oldukça yeni bir ameliyat çeşidi olduğu için, cevaplanmamış birçok soruyu da barındırıyorlar.

Hayatım boyunca hep düşük kan şekeriyle şikâyetçi oldum. Ameliyattan sonra, bu sorunum da ortadan kalkmıştı. Ameliyata kadar rutubetli, sıcak bölgelerde bulunamazken, kendimi enerjimi kaybetmiş, güçsüz ve bütün kanım çekilmiş gibi hissederken, şimdi önceki hayatımda soluksuz kaldığım yerlerde bütün gece dans edebiliyorum. Ameliyattan önce hiç terlemezdim. Bu, vücudumun atması gereken nemi atamadığının işaretiydi. Ameliyattan sonra ise, sıcak havalarda ya da yorucu bir egzersiz sonrasında terlemeye başladım. Bu çok komik gelebilir, ama terlediğim ve ter kokusuna alışık olmadığım için, şimdi eskisinden daha etkili bir deodorant kullanmam gerekiyor.

En hoş şeylerden biri de artık sürekli üşümememdi. Sonunda yeterli oksijen alabilmeye başlamışım. Evdeki ilk kışım, uygun giysiler giyinip, uzun yürüyüşlere çıkmaktan keyif alır olmuştum. Her sonbaharda yapraklar dallardan düşmeye başladığında, kasım ve nisan arasını evde, kıştan nefret ettiğimi ve baharın ne zaman geleceğini düşün-

-131 -

nerek geçirirdim. Daha sıcak iklimli bir yere taşınmayı hayal ederdim hep. Artık New England'da yaşayabileceğimi ve kış aylarını sevdiğimi fark etmişim.

İlaç tedavisinin getirdiği başka birçok değişiklik vardı. Yüzdeki kıl-lanmayı

arttıran bir ilaç kirpiklerimi o kadar uzatmıştı ki, güneş gözlüğü taktığımda camın arkasında gözlerime pek az yer kaldığını fark etmiştim. Kulak ve burnumdaki kıllarda da bir artış sözkonusuydu ve zaman zaman acaba bunun sonucunda duymamda ya da soluk alışımında bir sorun yaşar mıyım, diye düşünmekten kendimi alamıyordum. Neyse ki, bir süre sonra bu olay kesildi. Ama saçlarım gürleşmişti ve bazı bölgeler için düzenli aralıklarla epilasyona gitmem gerekmişti.

Yani yaşadığım bütün değişiklikler içimdeki diğer varlıkla bağlantılı değildi. Bazılarının eminim başka açıklamaları da vardı. Yaşlanmaya başladığım için değişen bazı şeyler de gözlemlemiştim.

Yine de bendeki değişikliklerin farkına vardıkça organlarını aldığım kişinin kimliğine yönelik merakım da artıyordu. O da güçlü ve sağlam bünyeli biri miydi? Hiperaktif miydi? Öyle olması enerjimin bu kadar artmış olmasını açıklayabilirdi. Sağlığı nasıldı? Hakkında acaba bir şeyler öğrenebilecek miydim? Ve acaba rüyalarımda gördüğüm Tim adlı kişiye ne kadar benziyordu?

11. BÖLÜM

Kalp Değişimi

-132-

Tim'i defalarca rüyamda görmüştüm. Önceleri yeniden doğuş ve dirilişe ait sembollerle dolu olan bu rüyalar daha sonraları ölüme ait sembolleri de içermeye başlamışlardı. Bu kötü düşler başlamadan önce, bir yıl boyunca yaşadığıma inanamamakla geçmişti. O sıralar geçirdiğim ameliyat rüyalarımındaki kötü görüntüleri engelliyor gibi geliyordu bana.

Ameliyattan sonra gördüğüm rüyalardan birinde, kim olduğunu göremediğim bir adamın arkamda oturduğunu hissediyordum. Benimle konuşuyor, bana bakıyordu, ama dönüp kendilini görmeme izin vermiyordu. Sonunda geri döndüğümde ellerinin ve yüzünün yaralarla dolu olduğunu görüyordum. Yine de onu itici ya da tiksinti verici bulmamıştım. Ellerindeki ve yüzündeki izleri saymazsak yakışıklı biri olduğunu bile söyleyebilirim.

Adam bir öğretmendi ama ben henüz vermek istediği derse hazır değildim. Ameliyattan sonra operasyonun yarattığı duygusal acılara ya da kâbuslara hazır değildim çünkü. Ama daha sonraları ameliyatın etkilerini tamamen geride bırakabilmem için, sadece bu mucizeye değil, rüyalarımındaki karanlık noktalara da odaklanmam gerektiğini fark ettim. Başka bir deyişle arkama bakıp yara izlerimi kabullenmeliydim.

Rüyalarım sayesinde bunu da başardım. İlk yılın ardından, rüyalarım fark edilir şekilde değişti ve çok dehşetli savaş sahneleri görmeye başladım. Rüyalarımın birinde, bir evde yatağın altında saklanıyordum. Düşman güçler bu eve saldırmıştı. Tam tepemde çok tanıdık tiz bir ses duydum. Uyandığımda ilk hatırladığım şey, ameliyattan sonraki yara izlerim oldu. Ameliyat sırasında çok farklı bir boyutta bulunmama rağmen belki de derimi kestiklerini duymuştum. Rüyamda duyduğum ses korkunçtu.

Bir başka kâbusta ise, yerdeki bir çukura kısılıp kalmıştım. Yanımda çıplak zayıf insanlar vardı. Hepimiz birbirimize sokulmuş Auschwitz'! hatırlatan bir şekilde dünyanın sonunun gelmesini bekleyiyorduk. Çok geçmeden bütün hava bitecekti. O kadar korkunç bir rüyaydı ki, hâlâ hatırladığımda titrerim.

Bu kâbusları birbiri ardına gelirken yok saymamın imkânsız olduğunu düşünüyordum. İçimde bir yerden geliyorlardı. Orayı açmaya ihtiyacım vardı. Rick Pisani eğer rüyalarımı derinden incelemek istiyorsa, Boston'daki Jung Enstitüsü'nde bu konuda çalışmalar yapan arkadaşı Robert Boşnak'la görüşebileceğimi söylemişti. Ama Roger Bos-nak'ın sınıfına katılabilmek için enstitüyü aradığımda bana sınıfın dolmuş olduğunu bildirmişlerdi. Bunun üzerine Roger'ı arayıp benimle özel olarak çalışıp çalışmayacağını sordum. Ama hiç boş zamanı olmadığını söyledi.

"Başka birisini önerebilir misiniz acaba?" dedim. "Organ nakli ameliyatı geçirdim ve o zamandan beri gördüğüm rüyalar hakkında biriyle görüşmek istiyorum."

Bir an durakladı. "Organ nakli mi dediniz?" diye sordu. "Evet. Geçen sene."

"Gerçekten mi? Salı öğleden sonra bir saat görüşebiliriz sanıyorum."

Ondan hemen hoşlanmıştım. Robbie çok enerjik ve canlı biriydi. Siyah gözlerinde duygulu ve bilgili bir insanın bakışları vardı. Aynı za-

manda çok dikkatli bir dinleyiciydi. Özellikle ameliyatımdan söz ederken can kulağıyla dinlemişti. İlk buluşmalarımızda ameliyatımdan ya da ameliyatımın bende bıraktığı etkilerden söz ederken, adeta transa girmiş gibi kıpırtısız oturuyordu. Üstelik bu konuda o kadar bilgiliydi ki, hep acaba o da organ nakli ameliyatı geçirmiş olabilir mi ya da karısı veya başka bir yakını bekleme

listesinde mi, diye merak ediyordum.

Sorduğumda bana birkaç yıldan beri kalp nakli ameliyatı geçirmiş bir adam hakkında bir roman yazdığını söyledi. Bu konuda daha çok bilgi alabilmek için Mary Gohlke'nin kitabını okuduğunu ve onu aradığım sırada da o kitabı okumakta olduğunu sözlerine ekledi.

Robbie'nin Mary Gohlke'nin kitabını okumuş olması çok şaşırtıcıydı ama beni esas etkileyen şey onun yazmakta olduğu romanıydı. Daha sonra öğrendiğime göre kitabının kahramanları bir psikiyatrisi ve kız arkadaşıydı. Bu kişiler bir saldırıya uğruyorlardı. Kız ölüyordu. Ve yaralanan psikiyatrisi kalbinin kız arkadaşınıninkiyle değiştirilmesini istiyordu. İyileştiği zaman olaylara farklı tepkiler verdiğini görüyordu. Sonunda yeni kalbinin şaşırtıcı tepkilerine bakarak kız arkadaşının içinde olduğunu düşünmeye başlıyordu.

Uzun bir süre Robbie kendi romanıyla benim hikâyem arasındaki şaşırtıcı benzerlikten söz etmedi. Bir profesyonel olarak kendi hayal gücünün hastasının yorumlarını renklendirmesini istemiyordu. İlk konuşmalarımızda kitabına hakkımda daha iyi düşünebilmek için ara verdiğini söylemişti.

AİDS'ti Bir Hastanın Rüyaları adlı bir kitap yayımladığı ve ben de rüyalarımı anlattığım bir defter tuttuğum için aklıma bir fikir geldi. Ona benimle rüyalarım ve kalp nakli ameliyatlı birinin verdiği psikolojik tepkiler konusunda çalışmak isteyip istemeyeceğini sordum. Robbie bu fikirden hoşlanmıştı. Terapistle hastası arasındaki ilişkiyi farklı bir boyuta taşıyacağını bilmemize rağmen konu bizi o kadar heyecanlandırmıştı ki, denemeye karar verdik. Rüyalarım hakkında konuşmaya da fark-

-135-

h bir boyutta devam edecektik. Tabii bu konuşmaların yapacağımız araştırmadan pek soyutlanamayacağını da belirtmek lazım.

Araştırmalarımızı genişletmek için organ nakli yaptırmış olan başka kişilerle de konuşmaya karar verdik. O sıralar ben hâlâ her ay Gail Eddy ile başlattığımız New Haven'deki grubumun toplantılarına katılıyordum. Ama grubun odaklandığı nokta yön değiştirmiş, insanlar duygusal deneyimlerini paylaşmak yerine bilgilerini birbirlerine aktarmayı tercih eder olmuşlardı. Ben Robbie'nin yönetimde çalışmayı tercih edecek, karmaşık duygularını ve rüyalarını birbirleriyle paylaşmayı isteyen daha küçük bir grup oluşturmak istiyordum.

Bir buçuk yıl boyunca, Robbie, ben ve New Haven'deki gruptan altı kişi her ay buluştuk. Bu ameliyattan sonra birlikte olmak için can attığım bir gruptu.

Açık ve samimi bir şekilde bütün duygularımız, sevinçlerimiz ve korkularımız hakkında konuşabiliyorduk. Tartışmalarımızdan bazıları üzücü ve sinirlendirici oluyordu ama duygularımızın anlaşıldığını bilmek buna değerdi. Birbirimize her şeyi anlatabiliyorduk. Buna çılgın olduğumuzu zannedebilecek diğer insanlarla paylaşmak istemeyebileceğimiz özel duygularımız da dahildi. Ölümünden ve ameliyattan sonraki hayatlarımızdan konuşuyorduk.

Farklı boyutlarda hepimiz yeni bir kalp taşımanın kişiliğimizi etkilediğine ve hatta kimliklerimizi bile değiştirdiğine inanıyorduk. Katılımcılardan biri organ naklinin tamamıyla farklı bir deneyim olduğunu söylemişti. Diğerlerimiz de bu durumun bir bakıma hastayı normal hayatını sürdürmesini sağlarken diğer bakımlardan normal hayatlarımızdan tamamen farklı bir şekilde yaşamamıza yol açtığı fikrine katılıyorduk. Bir ameliyat kişiliğinizde birtakım değişiklikler yaratmakla kalmıyor size yeni bir kimlik de veriyordu.

Sadece ben değil, gruptaki diğer kişiler de içimizde farklı bir sesin konuştuğunu hissediyorduk. Bu çalışmalar sırasında bize yardım eden kişinin kendisi bu ameliyatı geçirmemişti, ama onu da sadece çok özel

-136-

insanların kabul edildiği kulübümüzün bir üyesi olarak görüyorduk. Hepimiz kendimizi parçalara ayrıldıktan sonra tekrar bir araya getirilmiş insanlar olarak hissediyorduk. Biz Humpty Dumpty'lerden oluşan küçük bir gruptuk.

Bu sancılı tecrübeleri birileriyle paylaşabilmek çok rahatlatıcı oluyordu. Bugüne kadar hayatımızdaki herkes buna doktorlar, hemşireler, akrabalarımız ve arkadaşlarımız da dahil olmak üzere bizim bu mucizevi hediyeden dolayı minnettar olmamızı bekliyorlardı. Evet minnettardık ama uzun iyileşme sürecinde varlıklarımızın ne kadar karanlık yollardan geçmek zorunda olduğunu kimse anlamıyordu. Eğer yaşamak istiyorsak, içimizde birbiriyle boğuşan bütün hislerimizi tanımlaya-bilmeliydik. Hem çok büyük mutluluklar, hem de büyük korkular duyuyorduk.

Hepimiz, arkadaşlarımız ve akrabalarımızın sanki bu o kadar ba-sitmiş gibi, bizden minnettarlık ve mutluluk dolu hisler içinde olmamızı beklemelerinden sıkılmıştık. Yaşadığımız acılar ve sıkıntılar hakkında onlar ne bilebilirlerdi ki? Elbette minnettardık. Hepimiz ameliyattan sonra ölen ya da iyileşmeleri çok zor hastalar olduğunu biliyorduk.

Ama her zaman kendimizi şükran duygularıyla dolu hissetmiyorduk. Zaman zaman kendimizi keyifsiz, kafası karışık ya da korkmuş buluyorduk. Bazen minnettarlık hislerimiz büyük korkularla bölünebili-yordu. Bunları sadece bu küçük grubun özel ve sakin dünyasında itiraf ediyorduk. Bir katılımcı şöyle

demikti: "İnsanların sürekli bana yaşadığım için ne kadar şanslı olduğumu söylemelerinden bıktım. Sadece ölümü düşündüğüm bir sürecin etkilerinden daha yeni yeni kurtuluyorum oysa."

Bir başkası ise kendisini, "Akşam yemeklerinde insanların neler konuşmak isteyebileceklerini tahmin edebilen şirin kadın" olarak tanımlamıştı. "Hasta olduğumu duymak istemiyorlar. Ne hissettiğim ise hiç önemli değil. Hep havadan sudan konuşmamız gerekiyor. Kaç ke-

-137-

re telefonda karşımdakiyle güzel güzel konuşup telefonu kapattıktan sonra kendimi öldürmek istediğimi anlatamam."

Üçüncü bir kişi de, "Bazen bu ameliyatı yaşamakla doğru bir şey mi yaptım diye merak ediyorum. Geçen gece televizyonda, yaralanan ve kesilinceye kadar yaşamalarına izin verilen bazı hayvanları anlatan bir program izledim. Bazen kendimi öyle hissediyorum işte. Eğer hayatımın bundan sonrasını hayatta kalmak için uğraşarak geçireceksem, yaşamamın ne anlamı olabilir?"

Konuşmalarımızdaki bir başka konu da, hepimizin ameliyattan sonra artık yalnız olmadığımız duygusuna kapılmamız olmuştu. Hepimiz de başkasına ait olan kalbimizle bir şekilde iletişim kurmuştuk. Bazı durumlarda bir başka insanla birlikteymiş gibi hissettiğimiz anlar o kadar yoğun yaşanılıyordu ki, kimilerimiz için organlarını aldığı kişinin kimliğini merak etmek bir saplantı haline dönüşmüştü. Bunun imkânsız olduğu kendilerine söylenildiğinden, bu kişiler çok öfkelenebiliyorlardı.

Bazı durumlarda da içimizde bir başka varlık bulunduğu konusundaki hislerimiz o kadar güçleniyordu ki, kimilerimiz kalpleriyle konuşmaya va hatta bazı krizler sırasında yüksek sesle duygularını aktarmaya başlıyorlardı. Mesela, katılımcılardan bir erkek biopsi öncesinde kalbine, "Bana bak, şimdi işbirliği yapmamız gerekiyor. Eğer birbirimizle savaşırsak, bu durumda ikimiz de ölürüz," demiş. Farklı boyutlarda da olsa hepimiz içimizdeki kalbin bizden ayrı bir varlık olduğunu düşünüyorduk.

Katılımcılardan sadece Mary adındaki bir kadın, kalbini "diğeri" olarak görmediğini açıkladı. Ama toplantılardaki konuşmalarımız ilerledikçe Mary ameliyattan kısa bir süre sonra vücudunun organları reddetme tehlikesiyle karşılaştığını anlattı. Adeta içinde iki ruhun çarpıştığını hissetmişti. "Onlardan biri bendim," dedi Mary. "Diğeri de sanırım organlarını aldığım kişiydi. O kalbini almamı istemiyordu. Yeni kalbimin bir kadına ait olduğunu öğrenmiştim. İçimde bir çarpışma sürüp gidiyordu."

Bu süreç içinde Mary rüyasında ölmüş büyükannesini görmüş ve büyükannesi ona, "Bir şeyden vazgeç, iyileşirsin," demişti. Mary bunu kalbiyle savaştıktan vazgeçmesi olarak algılamış ve kalbinin tama-miyle kendisine ait olduğunu düşünmeye başlamıştı. Bunu yapınca da sağlığı düzelmişti.

Buna rağmen, Mary bize, zaman zaman kalbiyle sözünü sakınmayan bir tavırla konuştuğunu ve, "Artık sen bana aitsin. Bir zamanlar başkasının kalbidin ama şimdi benimsin," dediğini açıklamıştı. Evet bunlar içinde esrarengiz ya da garip hiçbir şey olmadığı konusunda ısrarlı bir kadının sözleriydi.

Kırk yaşlarında olan Thomas da ameliyattan sonra, tamamıyla başka bir kişiğe bürünmüştü. Ameliyattan önce, utangaç ve içedönük bir kişiymiş. Ama ameliyatından birkaç ay sonra, grubumuza katıldığında sürekli beyzbol şapkasıyla dolaşan iriyarı canlı ve konuşkan bir kişi haline gelmişti. Adeta bir erkeğin vücuduna girmiş dokuz yaşında bir çocuk gibiydi. Onu toplantılara karısı getiriyordu ve tamamen karısına bağımlıydı. Neyse ki, Thomas'ın bu durumu geçiciydi. Toplantılarımız sırasında adeta büyümüş ve olgunlaşmıştı.

Thomas'a yeni kalbinin New York'ta öldürülen bir çocuğa ait olduğu söylenmişti. İlk andan itibaren kimse söylemediği halde, kalbini aldığı çocuğun bir zenci olduğunu düşünmüştü. Thomas geçmişinde bu konuda önyargıları olan bir insanken, şimdi zencilerle ilişkilerinde çok daha rahattı. Hatta Tina Turner'e benzeyen hemşirelerden birine âşık olmuştu, ilk kez bir zenci kadından etkileniyordu. Aslında sadece Afrikalı olup Amerika'da yaşayan zenciler değil, Afrikalılar da onu ilgilendiriyordu artık. Thomas, Etiyopya'daki bir sivil savaş haberinin kendisini ne kadar etkilediğini görerek şaşırılmıştı. "İki ayrı kabileden siyahların birbirlerini vurduklarını okudum gazetede," demişti. "Hatta açıktan

L

ölen insanları korumak için yiyecek yardımında bulunmak üzere oraya giden insanları bile vuruyorlarmış. Ameliyattan önce böyle bir konu hiç dikkatimi çekmezdi. Ama şimdi beni öfkeliendirebiliyor."

Thomas konuşmalarının da ameliyattan beri değiştiğini söyledi. Karısının önünde küfretmeye başlamış ve bu da onu çok utandırıyor-muş. Kullandığı dil ona askerlik günlerini hatırlatıyordu. Bütün bunlara karşılık organlarını aldığı

kişinin hakkında daha fazla bilgi almaya çalışmaması beni şaşırtıyordu.

"Bazen kalbini taşıdığım kişi geliyor aklıma," demişti. "Ama hemen aklımdan atıyorum. Çünkü bu durum beni korkutuyor. Bazen gözümün önüne doktorun onun vücudunu tepesinde durup kalbini çıkardığı ve birkaç saat sonra o kalbi bana taktığı geliyor."

"İçimde iki insan taşıdığımı söyleyecek değilim ama değiştim. Eğer değiştirilen organım bir böbrek olsaydı farklı hissedebilirdim ama kalbin manevi ve duygusal bir sürü sevgi bağı taşıdığına inanıyorum. Organlarını aldığım kişinin ruhunun hâlâ ortalıkta dolaştığını düşünüyorum. Bu durumda da o hâlâ yaşıyor."

Enerjik ve sözünü sakınmayan bir kişi olan Mario, ellili yaşların başındaydı. Kendi yaşlarındaki bir adamın kalbi takılmıştı ona. Ameliyattan önce Mario'nun kalp şikâyetleri vardı. Kendisini çok dindar bir kişi olarak görmüyordu ama buna rağmen, mahalle papazı ona ameliyat olmasını, bunun kilisenin doktrinine karşı bir şey olmadığını söyleyene kadar Mario ameliyat olmamıştı. Organ nakilleri ilk yapılmaya başlandığında Mario buna karşı çıkmıştı. "Bir şeyleri iyileştirmeye çalışmak tamam, ama organlarını başkalarinkıyla değiştirmek olacak iş değil. Bunun doğru olduğunu düşünmüyorum. Yine de ben de yaşamak istedim."

Ameliyattan sonra, Mario da karısı da davranışlarında birtakım değişiklikler fark ettiler. Daha önceleri muz sevmeyen biri olmasına rağmen, şimdi sürekli muz yıyordu. Eskiden tatlı yemek aklına bile gel-

-140-

mezken şimdi şekerlere düşkün biri olup çıkmıştı. Bir de ameliyattan önce, çok titiz ve düzenli biriyken ameliyattan sonra, daha rahat davranmaya başlamıştı. Mario'nun karısı bütün bu değişikliklerin çok anlaşılabilir şeyler olduğunu düşünüyor. "Tabii ki değişecek," demişti. "Şimdi bir başkasının genlerini ve enerjisini taşıyor. Böyle şeyler insanı etkiler."

En azından bir bakımdan Mario örneği benimkinin tam zıddı olarak görülebilir. O organlarını aldığı kişinin hakkında çok az şey bilmesine rağmen, bu kişinin koltuğundan hiç kalkmayan bezgin biri olduğundan emindi. Kalbi Mario'yu yavaşlatıyordu. "Bu kalbin benimle baş edebileceğini hiç sanmıyorum," demişti. "Eminim bu herif bir profesör ya da oturduğu yerden hiç kalkmayan bir adamdı. Benimki gibi bir hayatı yoktu yani. Ben hep hareket halindeyimdir."

Mario dans etmekten çok hoşlanan bir kişiydi ve organlarını aldığı kişinin

dans ritmini bozduğunu söylüyordu. Yeni kalbine nasıl dans edileceğini öğretmeye çalışıyormuş. "Dans etme yeteneğimi kaybettim," demişti bize.

Ameliyatından yaklaşık bir sene sonra, Mario kendisini gerçekten çok etkileyen bir deneyim yaşamıştı. Karısıyla Boston'da oturan akrabalarını ziyarete gitmişlerdi. Bir pazar günü birlikte kiliseye gittiklerinde Mario şaşırarak kendisini evinde gibi hissettiğini fark etti. Papaz bile ona tanıdık gelmişti. Mario kilisede yolunu içgüdüsel olarak bulabiliyordu. Karısını sanki her zaman o kiliseye gidermiş gibi üst kattaki sıraların bulunduğu yere çıkardı.

"Daha önce hiç bu kiliseye gelmiş miydik?" diye sordu karısına.

"Hayır," dedi karısı.

"Ben gelmiştim." Daha sonra bize, "Kalbini aldığım kişinin Bos-ton'ın neresinden olduğunu bilmiyordum, ama o sabah o kilisenin onun gittiği kilise olduğundan emindim," demişti. Mario bu olayı o kadar tedirgin edici bulmuştu ki, kendisini rahat hissedene kadar üç kere daha o kiliseye gitmişti. "İçimde başka bir ruh taşıdığımı inandım," diye var-

-141 -

dığı kararı açıkladı. "Sonunda birbirimize bağlanmıştık ve yaşamı her] ikimiz için de kolaylaştırmıştık."

Mario kendisine yardımcı olduğu için özellikle Robbie'ye minnettardı. Ameliyattan beri Mario, bazen tavana yakın bir yerde, kendisine bakan bir yüz görüyordu. Toplantılarımızın birinden sonra Robbie, Mario ile baş başa bir görüşme yapmış ve ondan bu yüzü görmeye çalışmasını istemişti. Mario bunu yapınca da ondan bu görüntüyü yavaş yavaş aşağıya çekmesini ve kendisinininkiyle birleştirmeye kadar buna devam etmesini söylemişti. Bu esrarengiz olaydan sonra Mario bir daha o yüzü görmemişti. Mario yeni kalbinin tamamıyla kendi bedenine yerleştiğine inanmıştı artık. Bu bana ameliyattan sonra Tim'i gördüğüm rüyayı hatırlattı.

Dorothy siyah saçlı, kısa boylu, arkadaş canlısı bir kadındı. Grupta benim gibi kalp ve ciğerleri değiştirilen tek kişi oydu. Bu ikimizin arasında bir bağ kurmasına rağmen ameliyattan sonra geçirdiğimiz süreçler birbirinden tamamen farklıydı. Dorothy ilk andan itibaren yeni ciğerleri ile sorunlar yaşamıştı. Ama bütün sıkıntılı dönemlerinde cesur bir şekilde olumlu düşünmekten ve iyimser olmaktan vazgeçmemişti. Do-rothy'nin yerinde olsaydım kendimi kıskanabilirdim. Grubumuz kıskançlık gibi garip duyguların rahatlıkla dışarıya vurulabileceği bir yer olmasına rağmen, Dorothy sadece

bana değil herkese karşı sevgi ile dolu görünüyordu.

Ciğerlerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle Dorothy yeni kalbine de uyum sağlayamıyordu. Gördüğü rüyalardan birinde kendisini damarlarının içinde bir yolculuğa çıkmış olarak bulmuş ve bunu bize sanki National Geographic dergisinde anlatılan bir seyahatten söz eder gibi aktarmıştı. "Bu benim hastanedeki bütün o aletlerden uzaklaşmamı sağlayan bir yolculuktu," demişti. "Girdiğim yere benden baş-

-142-

kası giremezdi. Kalbime varınca onun atmaya devam eden kırmızı yumuşak ve güzel bir yer olduğunu görmüştüm. Orada olmak ve onun gerçekten çalıştığını görmek harika bir duyguydu."

Dorothy'ye organlarını aldığı kişinin bir erkek olduğu söylenmişti. İşler yolunda gitmediği zaman bu kişinin kendisine ihanet ettiğini, çünkü verilen hediyein sağlığını düzeltmediğini hissediyordu. "Aslında ona müteşekkir olduğumu hissetmem gerekirdi," demişti. "Ama işler yolunda gitmediği zaman onunla bir anlaşma yapmak istiyordum. Eğer ciğerlerin daha iyi durumda olsalardı, şimdi ben bunları yaşamak zorunda kalmayacaktım, demek istiyordum. Birisine yaşam verdiğini düşündüğün için kendini iyi hissediyor olmalısın ama bana yaptıklarına bir bak bakalım."

Dorothy'nin sorunları artınca hayatını kurtarmak için geriye bir tek yol kaldığı anlaşılmıştı. İkinci bir organ nakli ameliyatı. Ama Dorothy bunu istemedi. Yeniden büyük bir mücadele vermek ona zor geliyordu. "İkincisinin daha berbat olacağını düşünüyordum," demişti. "İnsanlar daha kolay olacağını söylüyorlar ama hayır. Bu sefer her şeyin fazlasıyla bilincinde olacağım."

"Birkaç gün önce," demişti bize. "Böyle bir şey yapacağımı hiç sanmıyorlardı. Her şey o kadar yolunda gidiyordu ve her şeyi kabullenmeye o kadar hazır görünüyordum ki... Sonra birden uyandım ve bütün o makinelere bağlı olduğumu gördüm. 'Durun beni yalnız bırakın,' diye bağırarak geldi içimden. Bunlara hazırlıklıydım ve korkmuyorum."

Dorothy kısa bir süre içinde toplantılarımıza katılamayacak kadar hastalandı. Ölümü hepimizi çok üzmüştü. Ve bu olaydan kısa bir süre sonra, grubumuz dağıldı. Bunun başka nedenleri de vardı tabii, ama çok sevdiğimiz bir arkadaşımızın ölümü kaldıramadığımız büyük bir kayıp olmuştu.

-143-

Lorna yirmili yaşların başlarında, kıvrıkcık, sarı saçlı bir kızdı. Grubun en genci ve dört yıl da hesaba alınırsa en uzun yaşayanıydı. Ayrıca kendisinden yaşlı birinin kalbi takılan tek alıcıydı. Belki de bu nedenle, ameliyattan sonra kendini daha olgun hissetmeye başlamıştı. J Fakat gençliğinin elinden alındığını düşündüğünden, katılaşmasını da f anlayışla karşılamak gerekiyordu. "Arkadaşlarım ve ben yirmi bir yaşı-1 miza bastığımız zaman, onlar partilerde eğlenmekten başka bir şey ; düşünmüyorlardı. Bense yalnızca bir kalp istiyordum. Kalp naklinden sonra, arkadaşlarım benden uzaklaştılar. Akranlarım benimle yakınlık kuramıyor ve görünüşümü beğenmiyorlardı," dedi. Kullandığı ilaçlar yüzünden Lorna fazlasıyla kilo almış, yüzü de şişmişti.

Kalp naklinden sonra, bebek doğuran ilk kadındı. Doktorlar doğurmasına karşı çıkmışlardı. Ama Lorna'yla kocası şanslarını denemeye karar vermişlerdi. Lorna bir kadının kalbini taşıdığını biliyor ve veri- ; çisinin ailesine kızlarının kalbine göz bebeği gibi baktığını söylemek j için çırıyordu. Fakat organ nakli yetkilileri vericinin ailesiyle Lor- ;j na'nın doğrudan ilişki kurmasına izin vermiyorlardı. Doğal olarak, bu -durum Lorna'yı sinirlendiriyor.

Lorna, vericisinin ailesinin kızlarının kalbini, potansiyel alıcının | bebek sahibi genç bir kadın olduğunu öğrenince bağışladıklarını sosyal hizmet görevlisinden öğrenmişti. Lorna, "Vericimin de bebek sahibi olmamı istediğine inanıyorum," dedi. "Onlara mektupla yazdım. Kim ol- l düğümü ve nerede yaşadığımı bilmedikleri halde, onlara dört yaşında | küçük bir kızım olduğunu ve yeni bir bebek doğurduğumu bildirdim, j Yeni kalbimi iyi kullandığımı öğrendiklerinde biraz mutlu olacaklarını \$ düşündüm."

Tanıdığım alıcıların arasında, en kötü deneyimleri Lorna yaşamış-1 ti. Nakilden sonra gözlerinin önünde korkunç ve garip morluklar belir- j meye başlamış ve günlerce uyuyamamış. Acil psikolojik yardım gere- ; kiyordu, ama hastanenin böyle bir program sağlama olanağı yoktu. Bu •:\$

-144-

da grubumuzun en büyük sorunlarından biriydi. Toplum milyonlarca dolar yatırım yaparak tıpta mucizeler yaratacak gerekli teknolojiye ve bu teknolojiyi kullanacak kişilerin eğitimine paralar harcıyor, ama bu yaşam kurtaran, dramatik ameliyatın duygusal ve psikolojik yönüyle alıcıları baş başa bırakıyorlardı.

Bir gün, Robbie, Lorna'ya gördüğü korkunç hayaletleri sordu.

"Bu görüntüler önce zihnimde belirmeye başladılar."

"Ne tür görüntülerdi?"

"Küçük bir çocuğu kucaklarında taşıyan bir kadın ve erkek görüntüsü. Sonra bu kadının yatakta solunum makinesine bağlandığını, ailesinin onun başında beklediğini gördüm. Onların kalbini taşıdığım kadının ailesi olduğunu biliyordum. Bu görüntüler gündüzleri ortaya çıkıyordu.

"Sonra geceleri de belirmeye başladı ve uyuyamaz oldum. Bu görüntüler başladığından beri uyuyamıyorum. Herkes yattıktan sonra televizyonu kapatıyorum, kapının aralığından beyaz gölgenin içeri girdiğini görüyorum. Bu bir kadının görüntüsü. Sanırım bana kalbini veren kadının görüntüsü."

"Gölge nasıl bir şey?"

"Yere dokunmadan, bana doğru geliyor. Yüzü, ayağı yok. Yalnızca sisli bir görüntü. Beni korkutmuyor. Bana yaklaşıyor, sonra gözden kayboluyor."

"Gölgenin bir amacı var mı?"

"Bilmiyorum. Fakat bazen bu görüntüye iki görüntü daha katılıyor. Koyu renkliler ve beni korkutuyorlar. Ellerinde bıçak, silah ya da balta gibi bir şey var, bana zarar vermek istiyorlar. Kapıdan içeri giriyor ve yatağımın yanında duruyorlar. Sanki orada olmamam ya da ölmüş olmam gerektiğini söylemeye çalışıyorlar. Dost gibi davranan beyaz gölge bana bir şey söylemeye çalışıyor. Koyu renkli görüntülerse, beni korkutmaya uğraşıyorlar.

-145-

Kalp Değişimi / F:10

"Sonunda, 'Beni rahat bırakın!' diye birkaç kez onlara bağırdım. Şimdi yalnızca beyaz gölgeyi görüyorum."

"Koyu renk görüntülerin kimlikleri hakkında biraz daha bilgi verebilir misin?"

"Başlarında kapüşon var. Aslında yüzleri yok. Kolları filan da yok. Onları görünce adeta kanım donuyor. Ayakları yere basmıyor; her zaman havada dolaşıyorlar. Koridorun karşısındaki kızımın yatak odasından ya da koridorun ucundan geliyorlar. Yatak odamın kapısına dek hızla ilerliyorlar, ama kapının önünden yatağıma kadar çok ağır ilerliyorlar."

"Bu görüntüleri görmenin yanında başka şeyler de duyumsuyor musun? Sesler, koku, bir his?"

"Hayır, yalnız başına zarar vermek istediklerini hissediyorum. Işığın üstünde duruyorlar. Işığı açınca gözden kayboluyorlar. Fakat ben olduğum yerde dönüp kalıyorum. Avaz avaz bağırmak istiyorum, ama sesim çıkmıyor. Bazı kez kocama dönüyor, 'Onu gördün mü?' diye soruyorum.

"Peki, kocan da onlan gördü mü?"

"Hayır, asla görmüyor," diye yanıt verirken düşkırıklığına uğradığı sesinden belli oluyordu.

"Onların varlığı şuradaki iskemle kadar belirgin mi, yoksa değişik bir tür gerçeklik mi?"

"Başka tür. Sanki şeffaf gibi."

"Hayalet mi benziyorlar?"

"Evet, hayalet benziyorlar."

Lorna'yı huzursuz eden deneyimleri, organ nakli hakkındaki karmaşık duygularını dile getiriyor. Bu ameliyat sonunda tekrar hayata dönmüştü ve yeni kalbine gerçekten minnettardı. Ama şeytanlar onun ölmesini istiyordu, ki bu da Lorna'nın ona sunulan armağanı kendisine layık görmediğini yansıtıyordu.

-146-

Grubumuzda katılımcılar arasında en çok kırk yaşlarındaki, kızıl kıvrıkcık saçlı ve sakallı yakışıklı müzisyen Joseph'e yakındım. Yıllarca koroner yetmezliğiyle mücadele etmiş ve sonunda yeni bir kalple yaşamaya başladıktan birkaç hafta sonra destek grubumuza katılmıştı. Joseph fazla konuşkan olmadığı halde, esprili ve sıcakkanlı oluşu onu sevilen bir insan yapmıştı. Toplantılarımıza karısıyla birlikte geliyordu. Hepimiz bu sıcak, sevecen çifti çok seviyorduk.

Ya da böyle düşünüyorduk. Birkaç ay sonra, Joseph toplantılara yalnız katılmaya başladı. Ameliyattan altı ay sonra karısı onu terk etti. Joseph bu duruma çok üzüldü. Yaklaşan felaketi hiçbirimiz fark etmediğimiz halde, Joseph'in başına gelenler olağandı. Uzun ve ciddi bir hastalık iyi bir ilişkiyi bile temelinden sarsabiliyordu. Ben, bunu acı biçimde öğrenenlerden biriydim. Sorunlu evliliklerde bile bir kısmı bunu açıkça dile getiriyor. Çiftler kalp naklinden sonra evliliği bir süre devam ettirmeyi kabul ediyor. Bazı durumlarda, ameliyattan sonra kalp nakli yapılan hastanın kişiliğinde bir

değişiklik oluyor. Bu bağlamda ilişkilerinin yeniden yapılandırılması gerekir ki, bu da kolay bir iş değildir. Diğer çiftlerin ayrıldıklarını duydukça üzülüyorum. Fakat Alan'la ilişkimizin sona erdiğini düşündükçe biraz rahatlıyorum. Kalp naklinden sonra yaşama ayak uydurmak yeterince stresli ve karmaşık bir iş. Bir de ilişkinin sona ermesinin yükünü taşımak çok ağır bir iş.

Joseph'e de kendisinden çok genç birinin kalbi takılmıştı. Beyzbol oynuyordu. Kalp naklinden sonra birçok kez kolunu incitmişti. Çünkü vücudunu kaldıramayacağı kadar sert kullanıyordu. Joseph'in düşleriyle benimkilerin arasında pek fark olmamasına hiç şaşırmadım. Çünkü onun düşleri de yaşlı bir bedene kapatılan genç bir kalbin isteklerini ifade ediyordu. Düşlerin birinde, Joseph takım arkadaşlarıyla birlikte bir otobüste yolculuk yapan genç bir oyuncuymuş. Otobüs durunca tüm oyuncular sahaya koşmuş, ama Joseph geride kalmış; kendini öyle yaşlı hissediyormuş ki otobüsten emekleyerek inmiş.

-147-

Daha sonra buna benzer üç düş daha görmüş. Joseph yeni kalbiyle bedeninin başarılı biçimde uyuştuğunu bu düşlerden anlamış. Birinci düşte yürüyemediği için, tekerlekli iskemlede oturuyormuş. İkinci düşte, yolda tekerlekli iskemleyi arkasından itiyormuş. Üçüncü ve son düşte, tekerlekli iskemleyi katlayıp kaldırmış. Birbirini bu denli net izleyen düşler ender olarak görülür, ama harika bir histir.

Joseph'e ekim ayının son günlerinde kalp nakli ameliyatı yapılmıştı. Cadılar Bayramı'nı Yoğun Bakım Ünitesi'nde geçirmişti. Ögece, Joseph tedavi edilmektense hastaneden taburcu edilip, dışarda oyun oynamak için yalvarmıştı. Kırk yaşlarındaki bir adam için garip bir istekti, ama insanlar düşlerinde olmayacak şeyler isteyebilirlerdi. Çok geç kalmaması koşuluyla hastane yetkilileri dışarı çıkmasına izin vermişlerdi.

Ertesi sabah, kovalar dolusu işemesi hemşireleri çok şaşırtmıştı. Ve içlerinden biri akşam birayı çok mu kaçırdın, diye espri yapmış. "Herhalde bir galon çiş yaptım," dedi. "Sanki bu çocuk akşam kafa çekmeye gitmişti. Ve neticede ben bütün sabah işedim."

O sabah, Joseph uyanınca şu satırları yazdı. "İçimdeki dışarı çıkmak istiyor. Onun gücünü hissediyorum. Yumruklarımı tutuyor, içimde koşuyor." Bu hepimizin duyumsadığı ortak bir histi. İçimizde yaşayan bir gücün ümitsizce kaçmaya çalışmasını engellemeye çabalayan klostrofobik bir duyguydu. Hastanedeyken bu duyguları yaşadım. Kalbimin bu yeni bedenden dışarıya çıkmak istediğini çok sık hissettim.

Joseph gruba katıldığında onunla iyi arkadaş olmuştum. Bir yıl kadar sonra bu arkadaşlık, romantik bir ilişkiye dönüştü. İkimizin de başından geçenlerden dolayı, bu ilişki tipik bir flört değildi. Örneğin, ilk buluşmamızda, karşılıklı sütlü cyclosporine içtik. Herhalde kalp nakli yapılan insanların birlikte içki içmeleri böyle oluyordu.

Joseph, Vermont'da yaşamasına rağmen, beni görmek için sık sık Boston'a geliyordu. Bu ziyaretlerden birinde, kız kardeşi ve enişte-

-148-

siyle birlikte yemeğe çıktık. Arabayı Joseph'in eniştesi kullanıyordu. Biz de arka koltukta oturuyorduk. Şoförümüz ağır bir nezleye yakalanmıştı. Bir süre sonra, peş peşe hapşurdu. Biz hapşuruk sesini duyunca, daha fazla talimata gerek kalmadı. Diğer kalp nakli yapılan insanlar gibi, biz de, gerektiğinde kullanmak üzere, yanımızda ameliyat maskeleri taşıyorduk. Hiçbir şey söylemeden, ikimiz de içgüdüsel bir şekilde maskelerimizi çıkarıp taktık. Arabanın arka koltuğunda sessizce oturan karanlıkta el ele tutuşmuş, beyaz maskeli iki insan, herhalde görülmeye değer bir manzaraydı. Joseph'in ablası bir şeyler sormak için başını arkaya çevirince, çığlık atmamak için kendini zor tuttu.

Benimle aynı sağlık sorunlarını yaşayan bir erkekle ilişki kurmanın rahatlatıcı ve romantik yönleri vardı. Mahalledeki küçük kafede kahvaltı yaparken çok eğleniyorduk. Benim gibi, Joseph de sabahları bir düzine ilaç içiyordu. Kahvaltı siparişlerimizi verdikten sonra, her sabah yaptığımız gibi, haplarımızı masanın üstüne sıralardık. Bu düzen yaşamımızın bir parçası olmuştu. Bir yandan sohbet ederken, diğer yandan da önümüzdeki hapları sayıyorduk. Hapları önümüze dizdikten sonra, küçük enjektörlere benzeyen plastik sıkıcılarla cyclosporinei (*) meyve sularımızın içine sıktık.

Başımı kaldırdığımda garson kız ağzını hayretle bir karış açmış tiksintiyle bize bakıyordu. Bu sahnenin neye benzediğini fark ettiğimde, garson kız endişeyle, "Özür dilerim... sizler uyuşturucu bağımlısı filan değilsiniz değil mi?" diye sordu.

Ona uyuşturucuyla yakından uzaktan ilgimiz olmadığını, ikimiz de kalp nakli ameliyatı geçirdiğimizden dolayı bu hapları kullanmak zorunda kaldığımızı açıklamaya çalıştık. Fakat bu sözlerin fazla inandırıcı olmadığını anladım. Korkudan deliye dönen bir garsonu iki müşterisinin de kalp nakli ameliyatı geçirdiklerine inandırmak kolay değildi.

Genellikle ilaçlarımı evde alıyordum, ama arada sırada uçakta ya

(*) Artık bu yöntemin modası geçti. Cyclosporine hap halinde bulunuyor.

-149-

da otellerin yemek salonlarında ilaç almak zorunda kaldığımda, kendimi teşhirci gibi hissediyordum. Bu düzeni başka biriyle paylaşmak çok farklıydı, hele sevdiğiniz biriyle paylaşmak harikaydı. Joseph'le birbirimize ruhlarımızla bağlıydık. Ya da bizim durumumuzda, ruhumuz ve kalbimizle bağlıydık.

Aldığımız onca ilaca, kalp nakline rağmen, aramızda oluşan "kimyasal çekimden" söz edip espri yapardık. İkimiz de bizden daha genç kişilere ait kalplerle yaşıyorduk. Özel anlarımızda aramızda inanılmaz canlılık oluşurdu. Sanki odada iki kişi değil de dört kişi var gibiydi.

Joseph'le aramızda çok derin ruhsal bir bağlantı vardı. Bu duygu zaman zaman düşlerimize de yansıyor. Bir gece düşümde küçük bir oğlan çocuğunun denizde boğulduğunu ve hiç mücadele etmeden huzur içinde denizin dibine battığını gördüm. Çocuğun çığlıkları duyulmaz oldu ve sonunda nefesi kesildi. Sahildeki insanlar deliye döndüler. Çocuğu kurtarmak istiyorlardı, ama onu bulamadılar. Bu arada, Joseph rıhtımda, yanımda kendinden emin, sessizce duruyordu. İkimiz de sakin ve huzurlu olmamızı sağlayan diğerlerinin bilmediği bir şeyi biliyorduk. Sonra Joseph sihirli bir değnek gibi ayağını uzattı ve suyun dibindeki çocuğa dokundu. Ayağıyla usulca çocuğun kalbinin üstüne vurdu. Sonra herkes çocuğu kurtarmaya çalıştı. Onu sudan çıkarıp diriltmeye uğraştılar. İşin zor yanı şimdi başlamıştı. Sükûnet içinde kendini sulara bırakıp boğulan çocuğu tekrar hayata döndürmeye uğraşıyorlardı. Çocuk sonunda tekrar nefes almaya başladı.

Bu düşün iki önemli teması vardı. Birincisi, benim gibi oğlan çocuğunun neler çektiğini anladığından Joseph'i çok seviyordum. Yalnızca ölümün eşiğine gelen biri, huzur içinde ölüme bu denli yaklaştıktan sonra tekrar hayata dönmenin ne denli zor ve acı verici olduğunu bilebilir. Fakat bu düşün başka bir anlamı daha vardı. Bunu Robbie'yle birlikte inceleyince, kalp naklinden sonra hayatta kalabilmek için güçlü bir mücadele vermeme rağmen, içimdeki bir bölümün henüz yaşama geri

-150-

dönmediğini anlamama yardımcı oldu. Ruhlarımızda yalnızca sevginin dokunabileceği bir yer var. Bizi gerçekten anlayan ve seven birisinin iyileştirebileceği bir şey. Joseph benim bu noktama dokunmuş ve tamamının hayata dönmesini sağlamıştı. Tıpkı düşümdeki çocuğun kalbine dokunup onu tekrar yaşama döndürmesi gibi.

Benzer düşler görmeye başlamıştık. Hatta düşlerimiz birbirine karışmaya başlamıştı. Benimle konuşan bir köpeği defalarca düşümde gördüm. Joseph'le düşlerimizi tartıştığımız halde ona köpekle ilgili düşümden hiç söz etmemiştim.. Bir sabah Joseph, düşünde Freddie isimli, onunla konuşan bir köpeği gördüğünü söyledi. Vay canına! Hem de düşümde benimle konuşan köpeğin adını öğrenmişim. Bu deneyim benim için ilişkimizin düzeyinde yeni bir dönüm noktası oldu. Joseph'i daha fazla sevmeye başladım.

Fakat her şey değişir. Bir sabah mutfakta yalnızdım. Açık pencereden içeriye dalan serin rüzgâr, masanın üstündeki kâğıt peçeteleri uçurdu. Pencereyi kapatmak için ayağa kalkınca, Joseph'in armağanı kristal küçük kalp yere düştü ve parçalandı. Kalbim kırılmıştı! Parçaları zamlarla birbirine yapıştırmaya çalıştım, ama tutmadılar. Hemen oturup kırılan kalp hakkında bir şiir yazdım. Tabii Shakespeare gibi yazamıyordum ama hayatımda ilk kez şiir yazıyordum.

Kırılan kalp önümüzdeki günlerde meydana gelecek olayların habercisi mi diye düşündüm. Tatsız bazı olayların meydana gelmesinden korkuyordum. Birbirimize çok derin, güçlü duygularla bağlıydık. Joseph'i destek grubumuzdan tanıyan ve onu çok seven Robbie bunun bir tür uyarı olduğunu söyledi. "İkiniz adına çok mutluyum. Ama bu ilişki gün geçtikçe yoğunlaşıyor. Ve içinizden birinin bundan kaçmaya zorlandığını hissediyorum," dedi.

Joseph kaçtı. 1990 yazında, Amara ve Danny elli yaşımı kutlamak için bir parti düzenlediler. Elli bir konuk davet ettim. Her biri yaşamımdaki bir yılı simgeliyordu. Elli birincisiyse bana uğur getirecekti. Jo-

-151 -

seph'i de partiye davet ettim. İkimiz de hâlâ ayrı kentlerde yaşıyorduk ve o son zamanlarda başka bir kadınla birlikte oluyordu. Joseph herhangi bir açıklama yapmamıştı ama ilişkimizin sona ermekte olduğunu hissediyordum.

Partiden sonra Joseph'le oturup enine boyuna konuştuk. Kalp nakli ameliyatı geçirmiş iki kişinin evliliğinin harika bir şey olacağından söz ettik. Ama bu konuşmamız tamamiyle teorikti.

Birkaç hafta sonra, müşterek bir arkadaşımızdan Joseph'in yeni sevgilisinin onun evine taşındığını öğrendim. Tabii perişan oldum. Yalnızca aramızdaki ilişkinin sona erdiğine değil, bunu Joseph'in ağzından duymadığıma çok üzüldüm. Büyük bir düş kırıklığıma uğradığım halde, bu olayın üstünde fazla durmadım. Kendi kendime kalp nakli ameliyatından sağsalım çıktım, dedim. Bu olay da beni öldürmez. Kalbim buna da dayanır.

Aradan aylar geçti. Sonunda Joseph'le bu konuyu tartıştık, ilişkimizin onun kaldıramayacağı kadar yoğun olduğunu söyledi. Hayatımızı birleştiremediğimiz halde, her zaman ona karşı özel bir bağlılık hissediyorum. Birbirimizi sevmiştik. Aramızda başkalarıyla asla oluşamayacak bir bağ vardı. Joseph kalbimin derinliklerinde hâlâ yaşıyor. Ve sanırım her zaman da yaşayacak. Arada sırada benim için yaptığı ka-sedi dinliyorum. Kalp nakli ameliyatından hemen sonra bestelediği şarkıyı dinliyorum. Şarkının adı "Kalp Değişimi."

-152-

12. BÖLÜM

Kalp Atışları

Bazı zamanlar durum iyileşmeden önce daha kötüleşir. Gördüğüm düşleri Robbie'yle incelemeye başladığımız zaman, sık sık beklenmedik tepkiler ve güçlü duygular yüzünden afalladım. Bu süre içinde karakterime uymayan pervasız kararlar verdim. Fakat ele avuca sığmaz birisi olan Tim'le düşlerimdeki ilişkiyi düşününce, verdiğim kararlar yerine oturuyordu. Zamanla yaşamım düzgün bir raya oturacaktı, ama yeni kişiliğime uzanan yol henüz engebeliydi.

Robbie'yle çalışmaya yeni başladığım zaman çok yakışıklı bir erkek beni adeta büyüledi. Kirk zayıf, uzun boylu kahverengi saçlı bir erkekti. Onunla parkta karşılaşmıştım. Ve aramızda bariz bir elektriklenme vardı. Benden en az on yaş küçük görünüyordu. Ama bu durum onu rahatsız etmiyorsa beni kesinlikle etmiyordu. Uzun uzun sohbet ettik. Birbirimizden ayrılmak istemiyorduk. Beni öğle yemeğine davet etti.

Birkaç gün sonra, beni evine davet etti. Kapıdan içeri girince, bir dizi kupa gördüm.

Onun tenis ya da bir golf tutkunu olduğunu düşünerek, "Bunlar nedir?" diye sordum.

-153-

"Motosiklet yarışlarında kazandım onları," dedi. "Hobilerimden biridir motosiklete binmek."

Pekâlâ, diye düşündüm. Genç erkekler, açık renk saçlar, motosikletler... Burada neler oluyor?

Daha sonra buz kayağından konuşmaya başladık. Paten yapmayı hep sevmiştim. Kirk'e tekrar buzların üzerinde kayabilmek için büyük bir özlemle kışı beklediğimi söyledim.

"Beklemek zorunda değilsin ki," dedi. "Gel de sana bir şey göstereyim."

Gardıroba gidip iki çift paten çıkardı. Bana küçük olan çifti verip denememi istedi. Patenler ayağıma oldu. Hayatımda hiç patenle kay-mamıştım ama Kirk'in enerjisi insanı baştan çıkarıyordu. Birkaç dakika sonra evin önündeki yokuştan aşağıya adeta uçuyordum. Çok neşe-lenmiştim. Ama yine de hafif bir utangaçlık hissediyordum. Bu genç insanlara göre bir spor değil miydi?

Kirk öyle düşünmüyordu. Ama patenle nasıl gidileceğini coşkuyla bana öğretirken, nasıl durulacağını göstermeyi unutmuştu. Kaymaya başladıktan sonraki birkaç dakika içinde, bu ilk yolculuğum tepenin sonunda park etmiş bir arabaya çarpmamla sona erdi. Bazı yerlerimin berelenmesine rağmen acıyı hissetmeyecek kadar eğleniyordum.

Birkaç gün sonra yolda komşularımdan birine rastladım. "Claire," dedi. "Geçen gün Amara'yı patenle kayarken gördüm. Sonra bu gördüğüm acaba Claire olabilir mi, diye düşündüm. Ama bu imkânsızdı. Ameliyattan sonra imkânsız bir şey olurdu bu, değil mi?"

Evet, diye düşündüm. İmkânsız bir şey. Ama işte bu deneyimi de bu kadar eğlenceli bir hale getiren şey bu imkânsızlıktı. Kirk de aynı şekilde benim yaşımdaki ve benim ilgi alanlarıma sahip biri için birlikte olunması imkânsız biriydi. Ama yine de ondan ayrı kalamıyordum.

Kirk boşanmıştı, kendine ait bir işi vardı. İşini iyi yaptığı belliydi. Eğlenceli, romantik, çekici biriydi. Sürekli hareket halindeydi. Sıradan bir

-154-

yemek onun için şöenin önünde yenecek cızırdayan etler ve buzlu martini demektir. İyi yaşamayı biliyordu. Evinde, jakuzi hatta bir su yatağı bile vardı. Playboy okuma alışkanlığı olan ve bu dergiyi iyi yaşamın pratik sırlarını veren bir rehber olarak gören bir adam izlenimi veriyordu.

Sözün kısası, şimdiye kadar etkilendiğim erkeklerden çok farklıydı. Ondan, tanıştığımız andan itibaren, daha onu hiç tanımadan çok etkilenmiştim. Kalplerimizde aynı enerjiyi paylaştığımızı hissediyordum. Onunla olmaktan zevk alıyordum ama onu hâlâ tanımadığımı düşünüyordum. Hiçbir zaman anlayamadığım bir şey var. Kirk evlat edinilmiş bir çocuk olmasına rağmen, gerçek ailesini öğrenmeye hiç çalışmamıştı. Belki de bana organ veren kişiye

duyduğum merakı Kirk'e yansıtıyordum. Yine de Kirk'in kendi köklerine olan ilgisizliği karşısında şaşırılmıştım.

Birlikte olduğumuz günlerin sonuna doğru garip bir olay yaşadık. Olay bir rüyayla başladı. Bir gün rüyamda Kirk'in evinde otururken zilin çaldığını ve adı Suzanne olan çekici bir kadının geldiğini gördüm. Kadın Kirk'i sormuştu. Kirk onu sıcak bir ifade ile selamlayıp, üst kata yatak odasını göstermeye çıkarıyordu.

Ertesi sabah rüyamı not ederken Kirk'e Suzanne adında birisini tanıyıp tanımadığını sordum.

"Hayır," diye cevap verdi. "Neden sordun?"

"Sadece bir rüya," dedim ayrıntıya girmeden.

Bu konuşmadan hemen sonra kapı çaldı ve Kirk kapıyı açmaya gitti. "Merhaba Suzanne," dediğini duydum. Bu çok garipti. Kirk bizi tanıştırdığında bu kadınla çok kısa bir zaman önce tanışmış olmasına rağmen, aralarındaki cinsel çekimi hissedebildim. Kirk evi göstermek için onu yukarıya götürünce, titremeye başladığımı hissettim.

Olanlardan o kadar etkilenmişim ki, onlar gelmeden hemen ayakkabılarımı giyip evden kaçtım. Kirk'le yaşanacak günlerimin sayılı olduğundan çok emindim. Tahmin ettiğim gibi de çıktı.

-155-

Aramızdaki bütün bağ bir tür çekimdi. İlişkimiz dramatik ve kısıydı. Parlak bir alev gibi ortaya çıkan tutkunun yarattığı romantizm bitmişti. Kirk'e duyduğum ilgi başlangıçtan beri içimdeki bana yabancı bir yerden geliyor gibiydi. Birlikte olduğumuz ilk haftalarda onun sürekli bir şeyler isteyen yapısı ve heyecanı beni etkilemişti. Ameliyattan beri çok aktif bir insan haline gelmiş olmama rağmen Kirk'le birlikte kalbim sanki bir virajı dönmüş gibi hissediyordum. Bu durum, tamamen kalbimin kendisine ait olan yeni bir enerji, yeni bir yoğunluk ve benim zorla yetiştirdiğim yeni dürtüleri ifade ediyordu.

Doğal olarak Robbie ile konuştum. Kirk'e olan bu duygularımın bana ameliyatla ilgiliymiş gibi geldiğini anlattım. Kirk organlarını aldığı kişinin rüyalarımda gördüğüm görüntüsüne çok benziyordu. Kirk'le tanıştığımda Robbie ile rüyalarım üzerinde daha yeni çalışmaya başlamıştık. Bu yüzden kafamda yarattığım Tim imajı onu görünce canlanmıştı. O görüntüye uyabilecek bir adam bulur bulmaz, çakılıp kaldım. Daha motosikletler

konusunda bir şey bilmiyordum bile. Acaba gerçekte Tim hakkında kurduğum hayallerimi, Kirk'e mi yansıtmıştım? Kirk benim hayalimdeki sevgiliydi. Onun idealize ettiğim kişiyle bir ilgisi olmadığını görünce çılına dönmüştüm.

Kirk hayatımdan çıktıktan sonra bile, bana verdiği enerji içimde uzun süre yaşadı. Bir çıkış yolu arıyordum. Daha hareketli bir yaşam için yoğun bir özlem duyuyordum. Üstelik yeni organlarıma da alışmıştım. Ciğerlerim yeni bir ritimle soluk alıyor, kalbim kendi hızını kontrol edebiliyordu. İçimdeki bu yeni organların vücut ritmimde bir etkisi olması mümkün değil miydi sanki?

Birkaç hafta sonra hâlâ tam olarak yeni bedenimi kontrol etmeye alışmamışken, Fransa'ya gittim. Ama Fransa'ya orta yaşlı bir bayan olarak değil, sanki yaz tatiline çıkan bir kolej çocuğuyum gibi gitmiştim. Tozlu tren istasyonlarında tren beklerken yerlerde oturarak saatler harcadım. Sırt çantalı öğrencilerin arasında, pansiyonlarda kala-

- 156 -•

rak yolculuğumu geçiriyordum. Pansiyonlarda, odamda giysilerimi yerlere saçıyor, uyku tulumlarında yatıyordum. Daha önce de Avrupa'ya gitmiştim ama bu seferki hiçbir seyahatime benzemiyordu. Elli yaşında, çılın bir hızla, nedensiz yere Fransa'da dolaşıyordum.

Bu durumun beni eğlendirmesi gerekirken, çoğunlukla kendimi kafası karışmış buluyordum. Ne yapıyorsun? diye soruyordum sürekli kendime. Eğer bundan zevk almıyorsan, neden bu şekilde seyahat ediyorsun?

Verebileceğim en güzel cevap kalbimin beni buraya getirmiş olduğuydu. Bu cevap her ne kadar biraz çatlak birine göreyse de hissettiklerim tam tamına böyleydi. Vücudum bitkindi ama bu güçlü çocuğun kalbi orta yaşlı bir kadını sürüklemeye devam ediyordu. Eski ben ona zorlukla ayak uyduruyor olsa da, her yerim kalbimin emrine girmiş gibi gözüküyordu.

O günlerde tam bir sefalet içindeydim. Hiç kimse kötü Fransız-camda ya da ağır çantalarımı süreklediğim yüksek basamaklı tren istasyonlarında yardım etmiyordu. Sonunda yukarıya çıkabildiğimde de kimse bileti nereden alabileceğimi söylemiyordu. Üstelik sanki bütün Fransızlar hiç durmadan sigara içiyorlardı. Nefes almak için ihtiyacım olan havayı güçlükle buluyordum.

Soluk soluğa bavulumu bir yoldan diğerine sürüklerden, sık sık kayboluyordum ve kafam karışıyordu. Hangi treni arıyordum? Nerede bulacaktım? Doğru yolda mıydım? Vücudum ne kadar bitkin olsa da kalbim beni itmeye devam ediyordu.

Sonunda doğru trene sürüklenircesine binince, koltuk arkadaşımla çok güzel bir sohbete başladım. Sıcak, girişken, siyah saçlı, yirmi yaşlarında Brookline'li bir adamdı bu. O uzun ve karanlık gecenin içinde benimle öyle ilgili gözüküyordu ki, içimi ona dökmeye karar verdim. Paris'e indiğimden beri, kendimi Fransızlar tarafından yok sayılıyor gibi hissediyordum. Nedeni belki de onların dilini konuşamıyor oluşumdu. Şimdi günlerden sonra ilk defa yeniden görünür olmuştum sanki.

-157-

Arkadaşım ağladığımı görünce, kolumu okşamaya başladı. "Sana sarılmamı ister misin?" diye sordu. Gençlik dolu kalbimin ona doğru aktığını hissettim. Bu Brookline'li gencin annesi olacak yaşta olmama rağmen, bu beklenmedik teklif romantik duygular uyandırdı.

Bu hislerimin sorumlusu kimdi bilmiyorum... Ben mi yoksa kalbim miydi sorumlu olan? Ve ben kimdim tam olarak? Cüretkâr bir yolcu mu, yoksa sağgörlü bir anne mi?

Bu sefer kalbim aklıma boyun eğdi. Çok cazip fantezilerime rağmen, bu senin hayatın dedim kendi kendime, Erica Jong romanı değil.

Ertesi gece otelime yerleşebildim. Yatağıma uzanıp bana neler ol-' düğünü düşünmeye başladım. Burada evimden, hastaneden ve Ama-ra'dan binlerce mil uzakta ne yapıyordum. Acaba Fransa'da hiç organ nakli ameliyatı yapan doktor var mıydı? Ve neden kendime tamamen l yabancı, parasını ve dilini bilmediğim, telefonu bile nasıl kullanacağım-; dan habersiz olduğum bu yere gelmişim? Üstelik ameliyattan beri ken-! dimi bile kendime yabancı hissediyordum. Neden hayatıma daha dal yabancılaştırmak adına yalnız seyahat ederek üstümdeki yükü daha da arttırmışım?

Bu soruları eski ve mantıklı ben soruyordu ama Paris'e gidecek uçağın biletini alan kişi o değildi. Beni buraya sürükleyen eski ben değil, 21 yaşındaki birinin kalbi ve ciğerlerinin enerjisiydi. Fransa'da kendimi aynı bedeni paylaşan iki kişiymiş gibi hissetmişim.

Aklıma All Of Me adlı harika film geldi. Yaşlı bir kadının ruhunun (Lily Tomkin) genç bir adamın bedenine (Steve Martin) geçişi anlatılıyordu filmde. Dahası vücudunda iki ayrı kişilik taşıdığı için -bir tarafta erkek, diğer tarafta kadın- bu zavallı kafası karışık kişi kendi kendisiyle yeniden tanışmak zorunda kalmıştı. Çok güzel bir sahnede kişinin iki yanı birlikte kaldırımdan karşıya geçmeye çalışıyordu. Her biri kendi yöntemiyle yapmaya çalışıyordu bu işi. Tabii bu da aralarında inanılmaz bir savaşa yol açıyordu, içimdeki

bölünme o kadar kesin olmama-|

-158-

, sina rağmen filmi ameliyattan sonra seyredince müthiş etkilendim. Özellikle de içimizdeki başka bir varlığa alışmaya çalıştığımız kısımlar çok ilgimi çekti. Film, ikinci seyredişimde de komik gelmişti ama artık daha inandırıcıydı.

İçimdeki bu mücadelenin rüyalarım da yansıdığını söylersem şaşırmazsınız sanırım. Rüyalarım Tim'le ilgiliydi. Robbie ile ilk önce bebeklerle ilgili gördüğüm düşleri tartıştım. Ameliyattan bir ya da iki ay önce gördüğüm rüyaları ona anlattım. Neden bebekler? Çünkü organlarını aldığım kişi öldükten sonra -ve hatta önce- sembolik olarak onu hayata döndürmüştüm. Robbie'nin deyimiyile rüyalarımda yeni biri doğuyordu.

Zaman ilerledikçe Tim başka kılıklara da bürünmeye başladı. Onu sadece bir bebek ya da genç bir adam olarak değil, zaman zaman bir erkek çocuk görüntüsünde de görüyordum. Rüyalarımın birinde kendimi bir yolcu gemisinde görüyordum. İki genç oğlu olan bir aile ile birlikteydim. Çocuklardan biriyle aramda özel bir iletişim vardı ve çocuk fena halde bana tutulmuş gibiydi. Kırmızı bir gül çizip onu hediye olarak bana verdiğini hatırlıyorum. Sonra gemide o çocuğun öldüğü öğreniliyordu. Güvertedeki hiç kimse bu konuda konuşmuyor olmasına rağmen, ölümünün benimle bir bağlantısı olduğunu biliyordum.

Bu rüyanın üzerinde çalışırken, "Şu anda ne hissediyorsun?" diye sordu Robbie. "Üzüntü," dedim. Tıkanmıştım. Midemde ve boğazımda etkilerini hissedebiliyordum. Bu duygunun tam olarak bir özlem mi, üzüntü mü, minnettarlık mı olduğunu bilmiyordum.

"Bunun sana bu gülü veren çocukla bir ilgisi var mı?" diye sordu Robbie.

"Evet," dedim. "Bana kendisi için çok değerli bir şey veriyordu. "Sonra birden yıllar önce olan bir olayı hatırladım. Bir kâğıda bir gül resmi çizip bunu kocama vermiştim. Bu aramızda bir aşk mektubu gibiydi. Rüyamda gördüğüm gülle benim çizdiğim gül aynıydı.

-159-

"Ne düşünmüştün onu yaptığında? Ya da resmi verirken altına ne yazmıştın?" diye sordu Robbie.

"Tüm kalbimle, gibi bir şey."

"O halde bir bakıma o küçük çocuk sana kalbini veriyordu öyle değil mi?"

"Evet," dedim buna hiç şüphe yoktu. Gülü veren çocuk Tim'in başka bir görünüşüydü. Ölümünün de kesinlikle benimle bir ilgisi vardı.

Aynı süreçte gördüğüm diğer rüyaların da çoğu Tim'in yaşamıyla ilgiliydi. Enerjisi ve dinçliği beni etkiliyordu. Bir ilkbahar sabahı Yale'e yıllık stres testime gitmeden önce, kahverengi kadife koltuğumda otururken gerindim. Gözlerimi kapatmış günlük meditasyonumu yapıyordum. Düşüncelerimin derinliklerine doğru yola çıkmıştım. Birden sanki rüyada gibi Tim'i gördüm. Sağlıklı ve gençti. Üzerinde şort ve tişört vardı. Ayağında ise koşu ayakkabıları. Sanki olimpik bir müsabakaya hazırlanıyordu ve inanılmaz bir şekilde terliyordu. Dünyanın tepesinde duruyor ve dünyayı terk etmeye hazırlanıyor gibi görünüyordu. Yoğunluğu ve motivasyonu odaya yayılıyordu.

Ertesi gün stres testimde onun sınırsız enerjisini içimde hissettim. Normalden daha hızlı yürüyor ve tırmanma hareketini çok hızlı yapabiliyordum. Doktorlar kondisyonumu görünce hayrete düştüler. Ben de elli yaşında yaşlı bir kadın gibi değil de genç biri gibi hareket ettiğimin farkındaydım. Margot Fonteyn'in yirmi yaşındaki Nureyev'le dans etmesi canlandı gözümde. Sanki içimdeki genç çocuk ve ben tek bir vücut haline gelmiştik. Kendime sürekli bir dans partneri bulmuştum sanki.

Sonunda bacaklarım pes etti. Kaslarım ve yaşlı vücudum, bedenimin daha genç olan kısımlarının hızına ayak uyduramıyordu. Tim'den aldığım organ kanımı onun dinçliğiyle yaşnamayacak vücuduma pompalıyordu. Kısa bir an aklıma onun ölümüyle gerçekleşmesi imkânsız hale gelen geleceğini düşündüm. Birden onun gençlik dolu ruhunun kendisini taşıyamayacak bir bedene kısıtılmış olduğunu düşündüm.

-160-

Tim sonsuza kadar koşu bandında kalabilecek olsa da, doktorlar testi durdurdular. Bitkin bir şekilde başka bir odaya gittim. Kalp filmimi seyredecektik. Kanıma boyalı bir madde enjekte etmişlerdi. Böylece dolaşımı görmek kolaylaşıyordu. Ve Tim'le iç içe olduğumuzu görebiliyordum.

İşte yine organ naklimi organlarını aldığım kişinin bakış açısıyla görebiliyordum. Yolculuğum ilerledikçe, gittikçe artan bir şekilde bu denklemin diğer tarafını fark ediyordum. Tim'in kalbi, ciğerleri ve ruhunun bana geçen kısımları için yaşlı bir kadının bedeninde kendilerini bulmak çok garip olmalıydı. Ben deli miydim? Ya da rüyalarım insan kalbinin sadece kan pompalayan bir organdan daha fazla bir işlevi mi olduğunu gösteriyordu?

-161 -

Kalp Değişimi / F:11

13. BÖLÜM

Esrarengiz Yemek

TO hafta sonu da herhangi bir hafta sonu gibi başlamıştı. 1990 Ağustosunda, bir cuma gecesı arkadaşım Anne ve onun yeğeni Stu-art'la yemeğe çıkmıştık. Saat dokuzda tatlı servisi sırasında ben haplarımı dizmeye ve her gece yaptığım gibi klosforini portakal suyuma karıştırmaya başladım. İnsanlar topluma açık yerlerde ilaç aldığını gördükleri zaman genellikle başlarını çevirirler. Ama bu sefer masa-mızdaki insanlar bunu yapmadılar. Beni gerçek bir ilgi ile izliyorlardı. İçlerinden birisi, "Eczaneyi soymadınız umarım?" diye sordu. Ona bu ilaçları neden kullandığımı açıklayınca sorular birbirini ardına gelmeye başladı.

Daha sonra masamızdaki bekâr erkeklerden birisi bu konuda konuşmak istediğini belirtti. Fred, Florida'ya gezmeye gelmiş olan yakışıklı bir adamdı. Konuşurken onun gerçekten ameliyatımla mı ilgilendiğini yoksa bu konuyu benimle flört etmek için mi kullandığını düşündüm. Belki de her ikisi de doğruydı bunların.

"Peki kimin organlarını aldığınızı biliyor musunuz?" diye sordu.

"Hayır," dedim. "Sadece o kişinin Maine'de trafik kazasında ölen 18 yaşındaki bir çocuk olduğundan haberim var."

-162-

"Başka bir şey bilmiyor musunuz yani?" dedi.

Ona hastane görevlilerinin bu konuda asla bilgi vermediklerini hatta bunları bile bilmemem gerektiğini söyledim. Fred ısrar edince ve bana rüyaların gerçekten ilgisini çeken konulardan biri olduğunu söyleyince, ona Tim L. adındaki genç bir adamı öptüğüm ve onu içime çektiğim rüyayı anlattım. Bu kişinin organlarını aldığım kişi olduğunu sandığımı da sözlerime ekledim. Gail bu ismin gerçekte bir bağlantısı olmadığını söylemiş de olsa, rüyam o kadar gerçekçiydi ki, hâlâ buna inanıyordum.

Fred bu rüyadan çok etkilenmişti. Beni ayrıntıları anlatmaya zorladı. Kendisinin psişik yetenekleri olduğundan söz etti. Hadi canım der gibi başımı

salladım. Ama bu adamda hoşuma giden bir şeyler vardı ve telefon numaramı istediğinde verdim.

Ertesi sabah aradı ve buluşmak istediğini söyledi. Ona bütün gün meşgul olduğumu söyleyince de, ki bu gerçektir. "Sana söylemek istediğim bir şey var," dedi. "Dün gece rüyamda organlarını aldığın kişinin ölüm ilanının Maine gazetesinde sayfanın ortasında basılı olduğunu gördüm."

Eh, bu ilgimi çekmişti işte. Hâlâ Fred hakkında kuşkularım olmasına karşın, gördüğü rüyayı neden dikkate almıyordum ki? Neden ona bir şans vermiyordum?

"Dinle şimdi," dedim. "Boston Halk Kütüphanesi'ni arayıp, Mai-ne'deki gazetelerin oraya gönderilip gönderilmediğini soracağım. Eğer seni aramazsam saat ikide orada ol."

Kütüphanenin numarasını ararken, daha önce organlarını aldığım kişinin ölüm ilanını aramanın aklıma neden hiç gelmediğini merak ettim. Ölüm tarihini biliyordum, yaşını biliyordum ve adını bile bildiğimi sanıyordum. Buna rağmen bu hiç aklıma gelmemiştir.

"Maine büyük bir yer," dedi kütüphane memuru. "Sadece bir gazete getiriyoruz o eyaletten. Ama gelip görmek isterseniz, mikrotest bölümüne gitmek istediğinizi belirtin."

-163-

İkiden önce vardığımda Fred ameliyat olduğum haftanın gazetelerini bulmuş incelemeye başlamıştı bile. Sayfaları çevirirken, ben de arkasında durmuş ona bakıyordum.

Aman Tanrım! İşte orada sayfanın ortasında aradığımız şey duruyordu!

Birden dizlerimin titremeye başladığını hissettim.

"İşte bu," dedim sandalyeye yığılırken. "Bu o."

Bundan emindim. Tarih ameliyat günümle uyuşuyordu. Diğer ayrıntılar da zaten bildiğim şeylerdi.

On sekiz yaşındaydı ve ölüm sebebi bir motosiklet kazasıydı. Adı da Timothy Laselle'ydi. ('

Kendimi güçsüz hissediyordum. O halde, adının Tim olduğunu gördüğüm ilk

rüyam tamamiyle doğruydu.

Şimdi ne olacaktı? Fotokopisini aldığım ilanda Tim'in beş kız, iki erkek kardeşi olduğu yazılıydı. İşte kalbimin ailesi karşımdaydı. Şimdi ne yapacaktım?

Şu ana kadar bu organ nakli işleminin gerçekten yapılıp yapılmadığından bile emin değildim. Her şey o kadar başka bir dünyaya ait gi- | biydi ki, olan biteni bir mucize olarak görmeye çalışmak daha kolaydı sanki. Şu ana kadar Tim hakkında öğrendiğim her şeyi, gördüğüm ve şifrelerini çözmekte zorlandığım belirsiz rüyalardan edinmiştim.

Artık o kişinin gerçek olduğunu ve bir ailesi olduğunu biliyordum. Artık bir kanıt vardı. Bir isim, bir adres ve bir kasaba adı.

Fred'le hemen yakındaki bir kafeye gittik ve Fred beni soru yağmuruna tuttu. Şimdi ne yapacaktım. Aileyle irtibat kuracak mıydım? Bil-

(*) Ailesinin isteği doğrultusunda, özel hayatlarını korumak için isimleri ve yaşadıkları yerin adını değiştirerek kullandım. Ama Tim'in soyadının gerçekten L harfi ile | başladığını söylemeliyim. Ölüm ilanmdaki ilk cümle şöyleydi: "MİLFORD - Timothy Laselle 18. Chestnut Caddesi. Cuma günü Milford'da geçirdiği motosiklet kazasında aldığı yaralar sebebiyle Bangor Hastanesi'nde öldü.

164-

mediğimi söyledim. Ama bu kesinlikle üzerinde düşünmek istediğim bir konuydu. Onlara bir mektup yazabileceğimi, ama acele etmek istemediğimi belirttim. Oradan ayrılıp ayrı yönlerde doğru gitmeden önce Fred'e veda ettim ve bana yardım etmiş olduğu için teşekkürlerimi sundum. Bu adamla daha dün tanışmıştım ve muhtemelen de onu bir daha görmeyecektim. Ama bugün benim hayatımı tamamen değiştirmişti. Hangi gizemli güçler bu adamı hayatıma sokmuştu. Bu rüyayı nasıl görmüştü? Kütüphanede bu Maine gazetesini bulmamız bir tesadüf müydü, yoksa Fred, Tim'in ailesiyle bağlantı kurmamı sağlamak için mi karşıma çıkmıştı?

Hemen aklıma Gail'i aramak geldiyse de, birkaç gün beklemeye karar verdim. Nasılsa New Haven'e gidecektim. Onunla yüz yüze konuşmak istiyordum. Ayrıca Gail'in şu ana kadar öğrendiklerime ek olarak bana bir şeyler söyleyebileceğini de sanmıyordum.

Ama Robbie'ye olanları anlattım. Çok etkilenmişti. Hatta rüyalarımın çıkması ve Tim diye birinin gerçekten yaşamış olması onu benden çok etkiledi

diyebilirim. Robbie duygularımı anlayan ve açık görüşlü biri olmasına rağmen, ilanı görene kadar Tim'i sadece Tim olarak, organlarını aldığım kişi ile bağlantısı olabileceği gibi, olmayacağını da göz önüne alarak, yani bir rüya karakteri olarak düşünmüştü.

Ama artık Robbie de sadece gerçekten Tim diye birinin yaşamış olduğunu değil, onun bir şekilde içimde varlığını sürdürüyor olabileceğini görmeliydi. Şöyle yazmıştı:

Bakış açımın değiştiğini hissediyorum. Tim'in varlığının bir kısmının Claire'e geçtiğine inanmaya başlıyorum. Profesyonel bir terapist olarak, zorluklarla baş etme gücüne sahip olmak gibi özelliklerin insanın kişiliği, mizacı ve kimliği ile bağlantısı olduğunu biliyorum. Eğer bu ameliyat bir şekilde Tim'in mizacından

-165-

Claire'e birtakım şeyler aktarmışsa, Timin bazı psikozları da Claire'e geçmiş olabilir.

Psikoanalizin güvenli sınırlarını bırakıp, inancın nazik âlemine yönelirken arkamda bazı soru işaretleri de bırakıyorum.

New Haven'e gidince Gail ile yemek yedim.

"Sana o organlarını aldığım kişiyi gördüğüm rüyamı anlattığımı hatırlıyor musun?" diye sordum ona.

"Tabii hatırlıyorum," dedi.

"O zaman gördüğüm adın gerçek olduğunu biliyorum."

Bana bakıp, "Bu konuda bu kadar emin olmanı sağlayan şey ne?" diye sordu.

"Gazetede ölüm ilanını buldum. Sana söylediğim isimdi."

Gail derin bir soluk aldı. "Claire," dedi. "Aradığın gün sana ne diyeceğimi bilememiştim. Gerçekten çok ürküttüğümü hatırlıyorum ama sadece rüyanda gördüğün bir ismin doğru isim olduğunu söyleyemezdim."

Ona Fred'in rüyasını ve Tim'in ölüm ilanını ne şekilde bulmamı sağladığını anlattım. Bana inanıp inanmadığını bilmiyorum. Ben de kendime inanıp inanmadığımdan emin değildim.

"İzninle bir şey soracağım," dedim. "Ameliyat sırasında acaba doktorlardan biri Tim'in adını söylemiş olabilir mi? Belki de, bilinçsiz olmama rağmen, orada duymuşumdur."

"Aynı şey benim de aklıma geldi," dedi Gail. "Bunun tek açıklaması bu olabilir. Ama doktorlar hiçbir zaman organları alınan kişinin adını söylemezler. Adını bilmezler bile. Ayrıca senin ameliyatın Dr. Baldwin ile girdiğim ilk ameliyat olduğu için her şeyi çok net hatırlıyorum. İçersi o kadar sessizdi ki iğne düşse duyulurdu. Dr. Baldwin bu şekilde çalışır. Hiç ses olmaması gerekir."

-166-

Bunun üzerine başka şeylerden konuşmaya başladık. Ama yemekten kalkarken Gail beni aileyle irtibat kurmanın iyi bir fikir olmayabileceği konusunda uyardı.

"Ne yapacağımı bilmiyorum," dedim ona. "Henüz hiçbir şey yapmadım. Onlarla henüz bir iletişimim olmadı. Ama bu konuda düşünmeye hâlâ devam ediyorum."

Ölüm ilanından söz ettiğim nadir insanlardan biri de John'du. John, Boston'daki bir hastanenin papazıydı. Kaza kurbanlarının ailelerine öğütlerde bulunan ve sık sık organ nakli konusunda bilgisine başvurulana biriydi. John'la zaman zaman sohbet ederdik. Organ nakli işlemini bir de organlarını veren kişinin ailesinin açısından açıklardı ve ben de ona bu ameliyatı yaşamış bir kişi olarak, alıcı kısmında olmanın nasıl bir şey olduğunu açıklardım.

Hep bir gün Tim'in ailesi ile irtibat kurarsam John'u aracılık edecek kişi olarak düşünmüştüm. Eğer ailedekiler benimle görüşmek isterlerse Maine'e Robbie ve John'la gitmeyi isterdim. Oraya gitmek için can atmama rağmen bu seyahate yalnız çıkmayacağımı biliyordum. Neyle karşılaşacağımı bilememek, kendi tepkilerimi ya da onların duygusal tepkilerini tahmin edememek beni korkutuyordu.

John bu konuda bana yardımcı olmaya istekliydi. "O bölgeden bir arkadaşım ile irtibat kurabilirim," demişti. "O ne yapabileceğini bilir. Belki de aileyle senin adına irtibat bile kurabilir."

Aradan bir hafta geçip de John'dan bir ses çıkmayınca onu aradım. "Arkadaşınla konuşabildin mi?" diye sordum. "Evet," diye cevap verdi. "Aileyle doğrudan irtibat kuramamış ama topladığı bilgilere bakarak, bu işin peşini bırakmamız gerektiğini düşünüyorum."

İşin peşini bırakmak mı, diye sordum kendi kendime... Bir papaz için ne garip bir konuşmaydı.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordum.

-167-

"Bunu sana anlatmak benim için çok zor," dedi. "Görünüşe bakılırsa, Timothy'nin ölümüne hiç kimse şaşırmamış. Timothy çok hızlı araba kullanmasıyla tanmırmış. Başka sorunlarının da olduğunu sezebiliyorum. Belki de uyuşturucu ya da alkol kullanan biriydi. Bu çocuk hep uçlarda yaşamış. Bir sürü sorunu olduğunu tahmin edebiliyorum."

"Aman Tanrım," dedim. Benim için o genç çocuğu rüyalarımda gördüğüm, kalbi ve ciğerleri bir parçam haline gelmiş olan kişiden çok farklı biri olarak algılamak çok zordu.

"Sana bunları anlattığım için çok üzgünüm Claire," dedi John. "Ama öğrendiklerim bunlar."

Perişan bir haldeydim. Tamamen uyuşmuş gibiydim. Kafamda yarattığım kahraman yerle bir olmuştu. Alkol ve uyuşturucu mu? Bir dakika durun. Organ nakli yapılırken bu konuda beni uyarmaları gerekmez miydi?

Gail'in önceki uyarısı kulaklarımda çınlıyordu: Kurtlarla dolu bu kavanozu açma. Neden onu dinlememiştik ki... Kafamdan bir sürü şey geçiyordu. Çok geçmeden Gail'in bu aile hakkında bana söylediklerinden daha fazlasını bilip bilmediğini merak etmeye başlamıştım.

Son haberleri iletmek için Robbie'yi aradım. "Daha ileri gitmememiz gerektiğini düşünüyorum," dedim ona. "Bu bizim için çok acı olabilir."

"Neden?" diye sordu Robbie. "Gerçek Tim harika biri olmayabilir diye mi böyle düşünüyorsun? Belki alkolikti. Belki de başka sorunları vardı. Herkesin kötü bir yanı vardır Claire."

Ama ben bunları duymaya hazır değildim. "Sanırım bu işin peşini bırakmalıyız," dedim.

"Sen bilirsin," dedi Robbie.

Bir sonraki buluşmamızda Robbie ile Tim'in idealize ettiğim imajını nasıl oluşturduğumu konuştuk. Robbie bu işten vazgeçmek konusundaki kararına

saygı duyuyor da olsa, daha açık görüşlü olmamı

-168-

sağlamaya çalışıyordu. "İnsanlar karmaşıktır," dedi. "Gerçek Tim de mutlaka iyi ve kötü özellikler barındıran biriydi. Rüyalarında gördüğün kişi farklı biriydi diye bu araştırmadan gerçekten vazgeçmek istiyor musun?"

Robbie, ölüm ilanını okuduğumdan beri ailenin bizi görmeyi kabul edeceğini varsayarak, onları ziyaret etmek istiyordu. Bunun Tim'in gerçekten kim olduğunu anlayabilmemiz ve rüyalarımındaki kişiyle ne kadar bağlantısı olduğunu bulabilmemiz için gerekli olduğunu düşünüyordu. Yine de bu konuda hiç üzerime gelmedi.

Papazla konuşmamdan sonraki bir ya da iki hafta boyunca çok üzgündüm. Öğrendiğim şeylerden etkilenmişim.

Ve tabii ki bu olayın etkileri rüyalarımına da yansdı. Rüyamda bir asansördeydim. Karanlıklar içindeki bir adama dönük bir pozisyonda diğer insanlarla birlikte bekliyorduk. Adamın sırtı duvara dayalıydı. Koyu mavi bir süveter giymişti. İki elimi onun göğsüne koyup, "Timmy sen benim kardeşimsin," dedim.

Bunu daha iyi ifade edemezdim. Gerçek Tim'in muhtemelen kötü birisi olduğu bilgisini edindikten sonra rüyalarımındaki Tim de koyu renk bir süveter giyen karanlık bir insana dönüşmüştü. Rüyalarımında gördüğüm o uzun boylu sarı saçlı kişiye oranla daha az idealize edilmiş bir karakterdi bu. Bu yeni imaj daha realize edilmişti. Bu adamı kardeşim olarak kabul ediyordum. O halde Tim'in ailesi benim de ailem oluyordu. Bütün korkularıma rağmen onlara doğru yeni bir adım atıyor gibiydim.

Mavi süveterin başka bir anlamı daha vardı: Kış aylarında Robbie de sürekli bu renkte süveterler giyerdi. Tim'in görünmez varlığını görünüş olarak ona yöneltmişim. Robbie ile yaptığımız konuşmalar Tim hakkında yapmış olduğum araştırmalarımında bana yardımcı oluyordu. Bir anlamda Robbie de Tim hakkındaki araştırmalarımında bana katılan bir erkek kardeşti. Ölüm ilanını bulduğumuzdan beri Tim'in etrafında

-169-

gittikçe daralan halkalarda ilerlerken Robbie ile olan bağım da daha kuvvetlenmişti.

Mavi süveterli rüyam güçlü bir teslim oluşu simgeliyordu ve birkaç gün sonra

o dönemde yaşadığım bütün kuşkuları kafamdan attım. Robbie haklıydı. Papazın Tim hakkında edindiği bilgiler doğru olsa bile bu ailesiyle iletişim kurmamı engellememeliydi. Belki de Tim'in özünde bir masumiyet vardı. Yaşamı boyunca işkence çeken biri olmuş olsa bile artık uçabilecek kadar özgürdü. Bunu da benim aracılığım ile yapıyor gibiydi. Bunları düşündükçe yavaş yavaş Tim'le uzlaşmaya başladığımı hissettim. Kim olduğunun hiç önemi yoktu.

Gail'i arayıp, "Eğer organlarını aldığımız kişi uyuşturucu bağımlısı ya da alkolikse, bu taşıdığımız kalbi nasıl etkiler?" diye sordum.

"Sana tıbbi bir açıklama yapacak kadar bilgili değilim," dedi. "Ama şunu söyleyebilirim. Organları nakledilecek kişi, o organlar kabul edilmeden önce, bir sürü teste tabii tutulur. Hiç kimse başarısız olacak bir ameliyatın sorumluluğunu almak istemez. Organlarını aldığı kişinin karaciğerinin de bağışlandığını biliyorum. O halde sağlıklı olması gerekir diye düşünüyorum. Bildiğim kadarıyla da hiçbir problemi yoktu."

Gail'in cevabı bana çok yardımcı olmuştu. Tim benim için her zamankinden daha değerli bir hale gelmişti. Beni bazı organlarının bende yaşadığı ve ailesiyle iletişime geçmem gerektiği konusunda ikna etmişti. Yakın ya da uzak bir zamanda onlarla irtibat kuracaktım. Zamanı geldiğinde bunu bir şekilde anlardım.

Hayat devam ediyordu. Amara liseyi bitirince, Brookline'deki daireyi bırakıp, Boston'ın birkaç mil güneyindeki Hull'a taşındım. Ev bir kayalığın üzerinde okyanusa tepeden bakan bir yerdeydi. Gerçekten sınırda yaşadığım hissini veriyordu. Hastalanmadan önce Amara'yla; hatta sonlarını ve yazları orada geçirmeyi alışkanlık haline getirmiştik.;

-170-

Hastalığım sırasında da Brookline'de kaldım, ama okyanus manzarasıyla o huzurlu ve sakin havası olan yeri düşünmekten vazgeçmedim. 1 Mayıs 1991'de Hull'a geri taşınmıştım. O gece de Tim'i rüyamda gördüm. Siyah bir pelerin giyiyordu ve yüksek bir yere çıkmak üzereydi.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordum ona.

"Ölüme," diye cevapladı. "Öbür tarafa gidiyorum."

"Orası neye benziyor?"

"Geri geleceğim."

Kendisinden çok emindi. Görünüşe göre bunu daha önce de yaşa^ mıştı. Öbür tarafa ve buraya gidip gelmek onun için sıradan bir iş gibiydi. Hayaletlerin dünyasındaki gibi duvarlar ve sınırlar geçirgenleşmişti.

O halde Tim beni takip ediyordu. Hull'a benimle geliyordu. Beni ailesine de götürüyordu sanki. Buraya taşındığım gün ufka tepeden bakan o yere çıkınca, Tim de bana aynı yerdeymiş gibi görünmüştü. Bu rüyayı görür görmez aile ile iletişim kurmanın zamanının geldiğini anladım. Ölüm ilanını bulmamın üzerinden neredeyse dokuz ay geçmişti ve bu konuda henüz hiçbir şey yapmamıştım.

Şimdi ise aradaki engeller ortadan kalkmıştı. Eğer Tim iki dünyanın arasında ileri ve geri hareket edebiliyorsa ben de onun gibi yapabilirdim.

Hull'daki ikinci gecemde rüyamda genç bir adam gördüm. Bu kişi sonsuza kadar benimle kalmak istiyordu. Onun evine gittik. Ailesi ile görüştük. Onlara hiç ayrılmayacağımızı söyledik.

Bu rüya, aile ile irtibata geçme kararımı kuvvetlendirdi. Bir anlamda, bir tek kalbi ve yaşayan eşsiz genç bir adam, benimle sonsuza kadar kalmak istiyordu. Bu, sonsuza kadar birlikte olacağımızı bilerek Tim'i içime çektiğimi gördüğüm ilk rüyayı hatırlatmıştı bana. Gördüğüm bu son rüyada onunla birlikte ailesini ziyaret etmeye gidiyorduk. Eğer bu da bu işaret değilse, hiçbir şey işaret değildi demektir.

-171-

Anladığım kadarıyla, annesinin yaşadığı evi göstermek için Tim elinden geleni yapmıştı. Bunun üzerine onlara bir mektup yazdım.

Sevgili Bayan ve Bay Lasalle,

Bir yıl daha geçti ve ben bir kez daha bana verdiğiniz hediye için size teşekkür ederek bu mektuba başlıyorum. Minnettarlığım hiçbir kelime ile ifade edilemez. Bu benim için çok verimli bir seneydi. Kalp nakli üzerine bir kitap yazmaya başladım. Koreog-rafisini yaptığım yeni bir işin sunumu, kızımı fakültedeki ilk senesinde gözlemenin keyfi ve gündelik hayatın sıradan ayrıntılarının tadını çıkarmak, yaptıklarım arasında. Organ nakli olan hastalar ya da sırada bekleyenler için bir destek grubu çalışması da başlattım.

İlgililer bana sizin adınızı da adresinizi de vermediler. Bu bilgiler bana başka bir yolla ulaştı. Ben de bunun üzerine size mektup yazma isteğimin önüne geçemedim.

Eğer cevap vermek istemezseniz bunu anlayışla karşılayabilirim. Ama siz de benim gibi iletişim kurmak istiyorsanız, banaadresten ulaşabilirsiniz. Telefonum.....

Saygılarımla, C/a/re Sylvia

Birkaç gün sonra, araştırma grubu toplantısı için New Haven'e gittim. Seanslarımız sabah başlıyor ve genellikle günün büyük bir kısmını kapHyordu. Toplantıdan önce, oraya gidip önceki geceyi bir otelde geçirmeyi tercih ediyordum. Toplantının olacağı sabah Amara'nın telefonu ile uyandım.

"Merhaba anne," dedi. "Dün telesekreterinde birkaç mesaj buldum."

-172 -

"Önemli bir şey var mı?" diye sordum.

"Belki Bay Lasalle'nin aradığını bilmek istersin diye düşündüm."

Gerçekten mi? Tim'in ailesinin telefon ettiğini duymak beni o kadar heyecanlandırmıştı ki, bir an bu otel odasında ne işim olduğunu unuttum. Sonra saatime bakıp toplantımızın başlama saatinin yaklaştığını görüp hemen duşa koştum.

Saçımı kuruturken Robbie kapıyı çaldı. Boston'dan yeni gelmişti ve bitkin görünüyordu.

"Haberler harika," dedim. "Bay Lasalle aramış."

"Gerçekten mi?" diye sordu. "Ne dedi peki?"

"Onunla ben konuşmadım. Amara mesajı ilettiler sadece."

"Seni görmek istediklerinden söz etmişler mi peki?"

"O söylememiş. Amara bir arkadaşının evinde kalıyordu bu yüzden telesekretere mesaj bırakmış. Bu gece dönüşte onları arayacağım."

Boston'da arkadaşım Pam, Bay L.'yi onun evinden aramamı böylece o sırada yalnız kalmaktan kurtulacağımı söyledi. Beni bir koltuğa oturtup elime bir kadeh şarap verdi.

"Çok gerginim," dedim ona.

"Anlatsana," dedi. "Neden ailesine yazmak ihtiyacı duydun? Seni onları ziyaret etmeye iten şey ne?"

Bu soruyu bu kadar açıkça dile getirmesi bana garip gelmişti. Şimdiye kadar içgüdülerimin ve sezgilerimin idaresinde olduğumu hissediyordum.

"Sanki içimde bir başkası var," dedim. "Onun kim olduğunu bilmek istiyorum. Tim'in ailesiyle de irtibat kurmak istedim."

"Neden peki?"

Neden böyle bir şey istiyordum gerçekten? Bunu daha önce sözcüklere dökmemiştim. Pam'e anlatırken bu sorunun cevabını kendime de vermiş oldum. Büyükannelemin evinden taşındıktan sonra, gençliğim boyunca hep büyük sıcak bir aile ortamı düşlemiştim. Belki Tim'in ailesi aradığım gibi bir aileydi.

-173-

"Ve o aile üyelerinden birini kaybetti," dedi Pam.

"Evet," dedim. "O gitti. Onun yerine de ben buradayım. Ya da belki bir şekilde o da burada. Tim'in beni o eve yönlendirdiğini hissediyorum. Onun ailesini görmeye gitmem Tim'in onları görmeye gitmesi anlamına da geliyordur belki."

Gülümsedi. Önemli bir soru sormuştu. Fakat o anda daha önemsiz kaygılar taşıyordum.

"Telefonu açtıklarında onlara ne demeliyim?" diye sordum ona.

"Merhaba, diyerek başlayabilirsin."

"Ondan sonra peki? Merhaba anne ve baba mı? Ben kısmen oğlunuz sayılırım mı? Ya da bunlara benzer bir şeyler mi?"

Çok geçmeden sinirden gülmeye başlamıştık.

Sonunda telefonun ahizesini kaldırdım. Numarayı çevirirken kalbimin sesini duyabiliyordum.

Zırrr.

Ne kadar daha beklemeliydim acaba? Belki de cevap vermeyeceklerdi. Ya da belki de böyle olmasını umut ediyordum.

Zırrr.

Belki de Gail haklıydı. Onları aramamalıydim.

Zırrr.

Her saniye içimdekilere yeni endişelerin eklendiğini hissediyordum. Ya papaz haklıysa, diye düşündüm. Ya Tim uyuşturucu bağımlısı biriyse? Ya şimdi telefonu kapatırsam?

Zırrr.

Rahatlamaya başlamıştım. Evde yoklardı herhalde.

Zırrr.

Hayır, durun. Lütfen evde olun. Bunu bana tekrar yaşatmayın.

Cevap yok. Telesekreter yok. Pekâlâ size iyi geceler Tim'in ailesi... Her neredesiniz. Düşkmıklığma uğramış bir halde telefonu kapattım. Çökmüştüm.

-174-

"Eve git ve iyi bir uyku çek," dedi Pam. "Yarın tekrar dene ve mutlaka yanında biri olsun."

Bu tavsiyesine uyarak, pazar sabahı yanımda bir başka arkadaşla tekrar aradım. Yine cevap yoktu. Belki de kilisedeydiler.

O akşam telefon açma fikrini aklımdan bir türlü atamayarak tekrar denemeye karar verdim. Evde yalnızdım. E, ne olmuş, dedim kendi kendime. Artık evde olmaları gerekiyor. Hemen onları ara ve bu işi bitir. "Alo?" Telefona cevap veren yumuşak bir kadın sesiydi. "Merhaba. Ben Claire Sylvia."

"Nasılsın?" Sanki onları defalarca aramışım gibi doğal bir tonla sordu bu soruyu.

"Çok teşekkürler," dedim. "Geçen gün aradığınız için çok teşekkür ederim. Benim için çok büyük bir anlamı olduğunu bilmenizi isterim. Si-jZin sadece

benimkini değil daha birçok insanın hayatını kurtaran bir ai-Jle olduğunuzu biliyorum."

"Toplanıp, onun ne isteyeceğini dūşündük önce." Aramızda Tim'in adı hiç geçmiyordu. Bu önemli bir şey değil miydi? "Bizi nasıl buldun?" diye sordu annesi.

Bunu sormayacağını umut ediyordum aslında. En azından o sırada sormayacağını düşünmüştüm. Ona Tim'i gördüğüm ilk rüyamı anlatmaya başladım. Yavaş yavaş, her kelimenin hakkını vererek konuşuyordum. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Sonunda kütüphanede Tim'in ölüm ilanını nasıl bulduğumu anlattım.

"Güzel bir hikâye bu şekerim," dedi sonunda. Böyle söylerken kötü bir niyeti olmadığını anlamıştım ama, hikâye sözcüğünü duyunca yi-fne de irkilmiştim. ,; "Peki sen nasılsın?" diye sordu tekrar.

Onun bu tepkisizliği beni çok etkilemişti. Ne beklediğimi bilmiyor-tjum ama beklediğim bu değildi. Söze devam ettim. "Sizi ziyaret edebilir miyim?" diye sordum.

-175-

"Tabii," dedi. Az konuşan bir kadın olmalıydı.

Robbie'nin pazartesi boş olduğunu hatırlayarak, "Haftaya pazartesi olabilir mi?" diye sordum. "Uzun bir yolculuk olacağı için bir arkadaşımla gelmek istiyorum da."

"Ben o gün çalışıyorum," dedi. "Ama gelip kocamı görebilirsin." Bu çok garipti. O beni görmek istemiyor muydu?

"Pazar günü sizin için daha uygun olur mu peki?" dedim.

"Evet," dedi. "Eğer öğleden sonra olursa pazar olabilir."

Neler oluyordu? Neden hiçbir duygu belirtisi göstermiyordu?

Haziranın ilk pazarı için sözleştik sonunda.

Telefonu kapatırken gülümsüyordum. Konuşmamızın komik olması değildi bunun nedeni. Sinirimden ve konuşmanın tahminimden daha duygusuz ve garip olduğu için. Kendimi bu kadına oğluna neler olduğu hakkında bilgi götürecektir gibi görüyordum ama o hiçbir tepki vermiyordu. Hiç istekli

değildi sanki. Acaba derin duygularını telefonda tamamen yabancı biriyle konuşurken bastırıyor muydu?

Robbie'yi arayıp olanları anlattım. Pazar günü onun için de uygundu. Sonra yolu sormak için Bayan L.'yi tekrar aradım.

Kadının tavrında bir değişiklik vardı. "Konuştuktan sonra düşündüm de sanırım işyerimden izin alabilirim. Böylece siz de daha erken gelebilirsiniz," dedi. Bu beni rahatlatmıştı. Buluşmamız onun için de önemli olabilirdi. Ama yolu tarif etmesi için bana kocasını verince yine tepkisiz bir sesle karşılaştım. Bana evlerinin yakınındaki bir otoparktan söz etti ve oraya kahverengi bir arabayla bizi karşılamaya geleceğini söyledi.

Telefonu kapatınca, varsayımlarda bulunma, dedim kendi kendime. Birçok insan telefonda tedbirli konuşur. Muhtemelen kişilikleri daha farklıdır.

Haziranın ikisi çok sıcak bir gündü. Robbie'yle arabada pek konuşmadan ilerliyorduk. Robbie, Amara'dan bir yaş küçük olan kızının

-176-

bu yolculuğumuzu çok garip bulduğunu söyledi. Belki Amara da öyle düşünmüştü ama o bu konuda pek konuşmamıştı.

"Annenin ve babanın nasıl birisi olduklarını düşünüyorsun?" diye sordu Robbie. Buna verecek bir cevabım yoktu. Kafam bomboştu. Tim hakkında kafamda canlandırıdığım görüntüler de kaybolmuştu. Artık kafamda ne sorunlu bir genç, ne de beni gördüklerinde bağırmasına basacak bir aile vardı. Hiçbir önyargım yoktu ama yine de onlara çiçek götürdüğüm için mutluydum.

Onların da beni görmeyi istediklerini umut ediyordum. Tim'in ailesine bana hayat verdikleri için minnettardım, yaşlı kişiler için de organ bağışında bulunmanın iyileştirici bir etkisi olduğunu duymuştum. Neler hissettiklerini hayalimde canlandıramama rağmen, Tim'in bir parçasını onlara geri götürüyor olduğuma inanıyordum.

"Ailenin hepsi orada olacak mı?" diye sordu Robbie.

"Hiçbir fikrim yok," dedim.

Sonunda pazar günü ıpissız olan otoparkı bulmuştuk.

"Buranın ne için kullanıldığını düşünüyorsun?" diye sordum Rob-bie'ye.

"Burası organ nakli ameliyatı geçiren kişilerin organlarını aldıkları kişinin ailesi ile buluşma yeri olsa gerek," dedi Robbie. İkimiz de gülmeye başladık. Biraz olsun rahatlamıştık.

Arabadan bedenimizi biraz rahatlatmak için inmeye hazırlanırken kahverengi bir Toyota'nın yaklaştığını gördük. Kalbim yerinden fırlayacaktı sanki.

Bir kadın bize baktı ama yanımızdan geçip gitti.

Tam o sırada Robbie, bir arabayı işaret etti. Büyük kahverengi, steysin bir araba göründü. Robbie el sallayınca arabadaki adam da karşılık verdi. Midem sıkışıyordu. Park etmesi sanki yıllar almıştı. Sonunda yanımızda bir yere geldi.

Arabadan onunla tanışmak için inerken, her şey çok doğaüstü ve sakın görünüyordu. Sadece araba kapısının gıcirtısıydı sessizliği bozan.

-177-

Kalp Değişimi/F:12

Yalnız gelmişti. İkisinin birlikte geleceklerini düşünmüştüm. Belki de kadın bu konuyla ilgilenmiyordu. Ya da belki yapacak işleri vardı.

Bay Lasalle beklediğimden daha ufak tefek biriydi. Bizi resmi bir şekilde selamladı. Ben buraya oğlunun kalbini getiriyordu m ve bu adam bana, "Merhaba," diyordu. Ben çok daha duygulu bir karşılaşma bekliyordum. Ama birden, "Eve gidelim," dedi.

Tekrar arabaya bindiğimizde, "Bu çok rahatlatıcı," dedim Rob-bie'ye. "En azından sıcak birine benziyor."

"Muhtemelen o da gergindir," dedi Robbie. Tabii ya. O kadar heyecanlıydım ki, bu olayı aile açısından görmeyi hiç düşünmemiştim.

Tim'in ailesinin evinin çevresi yeni biçilmiş çimenlik bir alanla çevriliydi. Bay Lasalle arabasını evin önüne park etti.

Midem bulanmaya başlamıştı. Banyoya gitmek istiyordum. Hızlı hızlı soluk alıp veriyor ve elimdeki çiçekleri sıkı sıkı tutuyordum.

Biz Bay Lasalle'nin arkasında yürürken karısı da gülerek yanımıza geliyordu. Onu görür görmez sevdim. Aynı zamanda hem kırılgan, hem de çok güçlü görünen bir kadındı bu. Bizi gördüğüne sevinmiş gibi bir ifade vardı yüzünde.

Midemin biraz rahatladığını hissettim, ama hâlâ bacaklarım titriyordu.

Bayan Lasalle el sıkışmayı tercih edecek bir kadın gibi gözüktüğü için ona elimi uzattım ama beni kucakladığında hem çok şaşırdım, hem de büyük bir sevinç duydum.

Onu Robbie ile tanıştırmak için döndüm hemen. Onların selamlaşması biraz daha resmiydi, ama Robbie'nin gözlerinden bu kadından hoşlandığını hemen anladım.

Eve girerken, kendimi bir uçurumdan aşağıya yuvarlanıyor gibi hissettim. Bambaşka bir dünyaya adım atıyordum sanki.

-178-

14. BÖLÜM

Kalbimin Ailesi

Robbie ve Bayan Lasalle'nin peşinden geniş aydınlık bir odaya girdik. İçerde Tim'in kız kardeşleri bizi bekliyordu. Sonunda hepimiz oturunca, yanımda olduğundan emin olmak için Robbie'ye baktım. İnanılmaz gergindim.

Havadan sudan konuştuk bir süre. Bu konuşmalar hiç bitmeyecek miydi? Tim'in kalbi Tim'in koltuğunda Tim'in annesinin yanında oturuyordu ve biz nelerden konuşuyorduk? Hava durumu! Sonra Boston'la burasının arasındaki otoyollardan söz ettik. Acaba paralı yollar kullanmak daha mı iyiydi?

Bir yandan tabii birbirimizi de inceliyorduk. Ben karısıyla konuşurken Bay Lasalle beni süzüyordu. Robbie daha sonra kızlarının gözlerini bana dikmiş olduklarını söyleyecekti.

Konuya girememenin yarattığı gerginlik bana dayanılmaz derecede acı vermeye başlamıştı. Sonunda özür dileyerek banyoya gitmek istediğimi söyledim. Geri döndüğümde buzlu çay servisi yapılmıştı. Tekrar aynı anlamsız konulara döndük. Sanki odada bir fil vardı ve hiç kimse onu görmüyormuş gibi davranılıyordu. Bütün gün böyle mi geçecekti?

-179-

O sırada kırmızı yanaklı mavi gözlü sarı saçlı bir kız yanımıza geldi. Bu Tim'e yaşı en yakın olan kız kardeşiydi. Şöminenin üzerinden gözlerime bakarak, "Pekâlâ bize bildiklerini anlat," dedi. "Anneme telefonda söz ettiğin rüyadan başlayabilirsin. Bir de kitap yazıyormuşsun öyle mi?"

Bu kadar gerçekçi olduğu için boynuna atılıp kucaklamak isteği duydum. Ama ilk anda bu dolambaçsız yaklaşımı beni şaşırttı. Rob-bie'yle birbirimize bakıp gülümsedik.

Annie kızarak, "Sormam gerektiğini düşündüm!" dedi.

Hemen ona bu sorunun benim için çok önemli olduğunu ve bunları sorduğu için çok sevindiğimi söyledim. Bunun üzerine daha da çok kızarak, bana güzel bir şekilde gülümsedi.

Robbie'nin o sırada Annie'nin kitap projemizden söz etmesi üzerine irkildiğini hissettim. "Kitabı nereden biliyorsun?" diye sordum.

"Annemlere yazdığın mektupta söz etmiştin." dedi.

Bu doğruydı. Robbie'yi iyi tanıyordum, onun analitik şüpheciliğinin ortaya çıktığını görebiliyordum. Eğer bir kitap yazdığımızı bilirlerse, diye düşünüyordu, her şey bir tiyatro oyununa dönüşebilir. Şimdi bize Tim'in parlak ve kusursuz bir portresini çizmeye kalkmasınlar.

O sırada üstü çıplak bir çocuk girdi odaya. Bu Tim'in ağabeylerinden John'du. Tim'in beş kız ve iki erkek kardeşi bu evde büyümüşlerdi. Tıpkı onlardan bir nesil öncesinde Tim'in babasının sekiz kardeşiyle burada yaşaması gibi.

Carla ağabeysine dönüp, "Claire de bize tam bizi nasıl bulduğunu anlatmak üzereydi," dedi.

Hikâyeme başlayınca herkes büyük bir dikkatle beni dinlemeye koyuldu. Anlattıklarım arada sırada hayranlık bildiren sözlerle kesiliyordu. Tim'i gördüğüm rüyamı anlatırken birisi, "İnanılmaz bir şey bu," dedi. Sonunda anlatacaklarım bittiğinde herkesin gözleri buğulanmıştı.

-180-

"Tim'in organlarını alan kişiler içinde senden başka hiç kimse bizimle irtibat kurmadı," dedi Carla.

"Hayır," dedi başka biri. "Gözleri bağısladığımız adam bize bir paskalya kartı gönderdi. Tim'in kalbinden ve ciğerlerinden başka korneasını, böbreğini ve karaciğerini de bağıslamışlardı.

"İlk önce," dedi Bayan Lasalle. "Bunu yapmak istemedim. Onu kesmelerini istemedim." Sesinde acı dolu bir ton vardı.

"Karar verebilmek için iki günümüzün olması iyi bir şeydi," diye ekledi kız kardeşlerden biri. "Yoksa bunu yapamazdık. Bu fikre alışmak için biraz zamana ihtiyacımız vardı. Sonunda Tim'in de böyle olmasını isteyeceğini düşündük."

"Tim'in fotoğrafını görmek ister misin?" diye sordu Bayan Lasalle. Onun adını anması çok etkileyiciydi.

"Evet," dedim. Can atıyordum.

Başka bir odaya gitti ve elinde çerçeveli bir fotoğrafla döndü. Resmi görebilmem için döndürerek koltuğa oturdu. Hemen yanma yaklaştım.

Rüyamda öyle görmemiştim ama Tim gözlük takıyordu. Fotoğrafta 14 yaşındaydı. Resmi kıyafetler giymişti ve bir rahibin yanında duruyordu. Gözlüklere rağmen gözlerindeki pırıltıyı görebiliyordum.

Bayan Lasalle, Tim hakkında bir şeyler söylemeye başladı. Sonra birden heyecandan tıkanı. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Onu kucaklamak için yaklaşıncı bedeninin ne kadar gergin ve üzüntülü olduğunu fark ettim. Birlikte ağlıyorduk. Aramızda bir bağ olduğunu hissettim birden. Bu şimdiye kadar hiç hissetmediğim bir şeydi.

"Bayan Lasalle," diye başladım ama beni durdurdu. Ve, "Bana June de şekerim," dedi.

"Kocanıza da Cari mı?" diye sordum adama doğru dönerek. Cari bir şey söylemek üzere gibi görünüyordu ama sanki kendisini tutuyor-

-181-

du. Carl ve Tim arasında konuşulmamış, bitirilmemiş bir şeyler var gibiydi. Bu bana söylenmemişti ama çok iyi hissedebiliyordum.

"Tim'in odasını görmek ister misin?" diye sordu June. Beklediğimin ötesinde bir teklifti bu. Koltuktan kalktım. Robbie'ye baktım. Bana gülümsedi ve peşimizden yukarıya çıkmaya başladı.

Tim'in odası herhangi bir genç odası gibiydi. Buranın Tim'in odası olması dışında bir genç odasından hiçbir farkı yoktu.

June bizi konuk odalarından birine soktu. Kütüphanenin raflarında çocukların fotoğrafları ve bebek ayakkabıları vardı. Tim'in fotoğrafını alıp bana uzattı.

Beş yaşındaki bir çocuğun fotoğrafı vardı elimde. Güzel yüzü bana gülümsüyordu. O parlak gözlerdeki ruhu tanıdım. Bu ruh ameliyattan beri benimleydi. Ellerimde tuttuğum fotoğraftaki çocuk o kadar hayat doluydu ki.

Yine de bu fotoğraftaki insanın kalbini taşıyor olmak fikri bana garip geliyordu. Derin bir soluk aldım ve Tim'in ciğerlerini havayla doldurdum. Onlar artık benim de ciğerlerimdi. Elimde Tim'in fotoğrafı ve yanımda annesiyle dururken zaman bir an için donmuştu.

June fotoğrafa uzandı ama onu geri vermeden önce göğsüme bastırmak istedim. Zaman tekrar akmaya başladı.

Yeniden aşağıya indik. Oturma odasının duvarına çerçevelenmiş bir şiir asılıydı. Tim'in ölümünün 3. yıldönümünden birkaç gün önce ablası yazmıştı bu şiiri. Onların yaşları üçüncü yılma girerken ben de yaşamımın 3. yılını kutluyordum.

Şiiri okumaya çalışırken kelimeler gözyaşlarımın arasında boğuldu. Bu duygulardan bitkin düşmüştüm. Kalbimin buna dayanıp dayanmayacağını bilmiyordum. Ya artık kalbim bütün bu olanlara dayana-mazsa ve şimdi buracıkta düşüp ölürsem.

Hayır bu aile bunu bir kez daha yaşayamazdı. Öleceksem bile bunu başka bir yerde yapsam iyi olacaktı.

-182-

Bu arada oturma odasına akrabalar doluşmuştu. Herkes benimle tanışmak, hikâyemi dinlemek istiyordu. Tim'in kuzeni yanımda oturuyordu ve bana dokunup dokunamayacağını sordu. Ellerime ve kollarıma dokunurken sanki gerçekten varolduğumdan emin olmak istiyormuş gibi geldi bana.

"Tim'le ben çok yakındık," dedi. "Ona veda edecek şansım olmadı." Bu sözler üzerine onu kucakladım.

Bu sırada birisi Tim'in görüntülerinin kayıtlı olduğu bir video kaset getirmişti. Tim'in kameranın karşısında utangaçlaştığını söylediler. Bir elektrik süpürgesini onarmaya çalışırken yüzünü dönmeyi reddettiği için onu ancak arkadan görüntülemeyi başaramışlardı. Vücudu tam da rüyamda gördüğüm şekilde ince ve sırim gibiydi. "Onardım bile," dedi sonra.

Akrabalarından birisinin söylediğine göre Tim ölümünden kısa bir süre önce aile üyelerini teker teker dolaşmış ve -gitmeden önce- yapmasını istedikleri

bir şey olup olmadığını sormuştu. Ben "gitmeden önce" sözünü duyunca irkildim. Tim'in öleceğini bilmesi mümkün müydü? Geçen ay gördüğüm rüyayı hatırladım. Ailesiyle irtibat kurmamı istediğini belirttiği ve öbür tarafa gideceğini söylediği rüyamı. Rüyamda, "Kolay bir şey bu," demişti. "Hemen geri geleceğim."

O sırada videodaki görüntülerde Tim'le kız kardeşi kameraya komik hareketler, mimikler yapıyorlardı. Onun bu muzip tavrı bana rüyalarımda gördüğüm kişiyi hatırlattı.

"Çok aktif biri gibi gözüküyor," dedi Robbie. Bu bir yorumdan çok bir soruydu.

June, Tim'in inanılmaz enerjik biri olduğunu söyledi. Kız kardeşleri ise bebekken Tim'e bakmanın ne kadar zor bir iş olduğunu eklediler.

"Hiç durmazdı," dedi birisi. "Aynı anda üç iş yapardı."

Hararetli bir şekilde başımı salladım. Bu söyledikleri bana bir şeyler ifade ediyordu.

-183-

June çocuklarının içinde en enerjik olanının Tim olduğunu belirtti.

"Motosiklete binmeyi de bu yüzden o kadar severdi," dedi kız kardeşlerinden biri.

Fransa'da geçen günleri ve Tim'in kalbinin beni nasıl daha enerjik olmaya zorladığını hatırladım.

"Bira içer miydi? diye sordum.

Kız kardeşleri başlarını salladı. Sonra erkek kardeşi, "Aslında çok içmezdi," dedi.

Birden Tim'in aslında bira içmeyi çok sevdiğini ama erkek kardeşinin bizim böyle düşünmemizi istemediğini hissettim.

Ameliyattan sonra canımın nasıl bira istediğini söyleyince etrafta gülüşmeler oldu.

"Pekâlâ canın hiç kamyon kullanmak istedi mi?" dedi Josie gülerek. "Tim hep kamyonlardan hoşlanmıştı."

"Hayır," dedim. "En azından henüz böyle bir istek duymadım."

"Tim hep kamyon şoförü olmak istemişti," dedi Cari.

Sadece orada olmak bile beni o kadar etkilemişti ki, buraya bazı sorular sormak için geldiğimi kendi kendime hatırlatmam gerekti. Tim'in hiç soğuk algınlığı geçirip geçirmediğini ve çabuk iyileşip iyileşemediğini sordum.

"Pek nadir hastalanırdı," dedi biri. "Hastalansa da hemen iyileşirdi zaten."

Bu cevaba pek şaşırmamak gerek, diye düşündüm. Belki de gerçekten zorluklarla baş etme gücü bana geçmişti.

"Yeşil biber sever miydi peki?"

"Şaka mı yapıyorsun," dedi biri. "Yeşil bibere tapardı Tim."

Operasyondan önce hiç yeşil biber yemezken operasyondan sonra nasıl düşkün olduğumu anlattım onlara.

"Ama en çok sevdiği şey tavuktu," dedi Annie.

-184-

"Aman Tanrım!"

"Ne oldu Claire?"

"Hiç kimseye anlatmadığım bir şeyi hatırladım birden. Ameliyattan sonra araba kullanmam için ilk izin verildiği gün Kentucky Fried Chic-ken'a gittim. Tavuk yemek için can atıyordum. Oysa daha önce hiç böyle bir şey hissetmemiştim."

Herkes gülmeye başlamıştı. John kazadan sonra, Tim'in ceketinin cebinden kızarmış tavuk kabı çıkardıklarını söyledi.

O sırada ön kapı açıldı ve içeriye Tim'in halası girdi. Elimi sıkarken ağlamak üzereydi. Tim hayatının son aylarında motosiklet almak için babasıyla kavga edince onun evinde kalmıştı. Tim'in halası çok uzun kalmadı orada. Belki de ziyaretimin uyandırdığı karmaşık duygulara tahammül edememişti.

O giderken, June'un annesi geldi. Seksenlerinde güzel bir kadındı ve çok şık giyimliydi. Herkes onun geçenlerde bir ameliyat geçirdiğinden ama hemen

toparlandığından söz etti. Hemen aklıma Tim'in bu özelliğini büyükannesinden almış olabileceği ve bunu bana da geçirmiş olabileceği geldi.

Büyükanne hemen yanıma geldi ve gözyaşları içinde beni kucakladı. "Buraya gelmen çok güzel," dedi. "Sen ailenin bir parçasısın." Bunlar duymaya can attığım sözlerdi. Şimdi benim de gözlerimde yaşlar vardı. Kendimi aralarına kabul edilmiş hissediyordum. Tim bana büyük, sıcak ve özlemini duyduğum gibi bir aile vermişti.

June bana 1988'den kalan bir gazete verdi. Bu organ nakli konusunda bir makaleydi. Adım ve Brookline'de yaşadığım yazılıydı. Ser-semlemiştim.

"O halde hep biliyordunuz," dedim.

"Seninle iletişim kurmak istedik," dedi June. "Ama hastanedekiler buna karşı çıktılar." Robbie'ye baktım. Yüzünde kızgın bir ifade vardı.

-185-

Araştırma grubumuzdaki Lorna kendisine organları nakledilen kişinin ailesini bulmak istediğinde hastane yetkililerinin yardım etmedikleri zamanki gibi sinirlenmişti.

"Bize yazdığın zaman çok sevindik," dedi June ve sonra konudan konuya atlayarak bir süre konuşmaya devam ettik. O sırada bir soru odada asılı kaldı. "Dinin ne Claire?"

Duraksadım. Ya Yahudi olmam onlar için bir problem yaratırsa... Tim'in Katolik kalbinin şimdi bir Yahudinin bedeninde olduğunu öğrendiklerinde nasıl tepki vereceklerdi acaba.

"Yahudiyim," dedim.

Birden bir sessizlik oldu. Belki de hiç Yahudi birini tanımamışlardı. Sonra konuşmalar devam ederken havada hiçbir değişiklik olmadığını anlayarak rahatladım.

"Tim'in mezarını ziyaret etmek ister misin?" diye sordu Josie. Birden durakladım. Orada kendimi nasıl hissedebileceğimi bilemiyordum. Ama artık geri dönemezdim. Buraya kadar gelmiştim, yolun sonuna kadar gitmem gerekiyordu.

"Evet isterim," dedim.

Sonunda konuklar gitmeye başladılar. Ayrılırken beni kucaklayıp öptüler ve evlerine davet ettiler.

Sonunda biz de mezarlığa gitmek için evden çıktık. Arabayı Josie kullanıyordu, yanında da Carla vardı. Robbie ve ben arkada oturuyorduk. Yolda Tim'in halalarının evlerini gösterdiler bize.

Josie, "Kazayı nerede yaptığını gördünüz mü?" diye sordu.

Aman Tanrım diye düşündüm, görmek zorunda mıyız? "Görmedik," dedim. O ana kadar onlarla kendi deneyimlerimi paylaşmıştım, ama şimdi onlar benimle kendi Timlerini paylaşıyorlardı. Daha önce sahnedeki kişi benken şimdi seyirci konumuna geçmiştim. Artık neyle karşılaşabileceğimi bilmiyordum. Bu yeni adımları atmak isteyip istemediğimden de, beni nereye götüreceklerinden de emin değildim.

-186-

Kız kardeşler sol taraftaki kahverengi bir evi işaret ettiler. "Kazadan hemen önce bu evi Tim boyamıştı," dedi Carla. "Yaptığı işle övünüyordu. Öbür sürücü yola çıkmadan önce eve bakmak üzere başını çevirdiğini düşünüyoruz." Josie arabayı büyük bir ağacın yanına çekti.

"Kazanın olduğu yer burası," dedi. "Karşıdan gelen arabayı kullanan kadın, arabayı burada bırakmak zorunda kalmıştı. Ona tekrar bine-memiş. Arabayı çekirtmeden önce haftalarca burada kaldı. Tim buradan geçmeden hemen önce bizim evin yanından geçmişti ve babam ona yavaşlaması için seslenmişti. Babam hep onun yavaşlamasını isterdi."

"Başında kask yoktu ve işte şu ağaca çarpmış," dedi Josie. "Ambulans geldiğinde beyni tamamen dışarı akmıştı."

Tim'in ölümünden bu kadar ayrıntılı bir şekilde söz edilmesi beni sarsmıştı. Bunları duymak istemiyordum. Ama Robbie adeta bütün ayrıntıları beynine kazımak ister gibi ağacı inceliyordu. Yanımda olduğu için mutluydum.

Arabaya tekrar binince, içerde duygularımızın yoğunluğunun hissedildiğini düşündüm. Hiç kimse tek bir söz etmiyordu.

Mezarlık heykellerle doluydu. Bir sürü İsa ve Meryem heykeli vardı. Tim'in mezartaşının önünde durdum. Açık renkli cilalı granit bir taşı. Mezarın yanındaki bir vazoda taze çiçekler vardı. "Bunları babam getirdi," dedi Carla.

Tim'in kız kardeşleri dizlerinin üzerine çöküp, dua etmeye başladılar. Yahudi mezarlıklarında yapıldığı şekilde bir taş koymak istedim ve kız kardeşlerine bunun doğru olup olmayacağını sordum.

"Tabii," dediler. Bunun üzerine Robbie bana bir çakıtaşı verdi ve ben de yüzyıllardır yapılan o töreni yerine getirdim. Çok duygulanacağımı sanıyordum ama tamamen uyuşmuş gibiydim.

Çakıtaşımı mezartaşına koyarken, Tim'in adının üzerindeki tarihleri ve yazıyı okudum. "Sonsuza kadar birlikte." Omurgamdan aşağıya

-187-

bir ürperti dolaştı. Bu sözün ne niyetle yazıldığını bilmiyordum ama benim için çok özel bir anlamı vardı. Tim'i ilk gördüğüm rüyamda, onu içime çektiğimde sonsuza kadar birlikte olacağımızı biliyordum. Kızları kucakladım. Hepimiz ağlıyorduk.

Eve geri dönünce, June ve Cari bizi yakındaki bir lokantaya, Jo-sie ve Carla ile katılacağımız bir akşam yemeğine davet ettiler. Ben Tim'in anısına tavuk ısmarladım kendime. Bu jestim herkesin hoşuna gitmişti. Havadan sudan şeylerden söz etmeye başlamıştık.

"Mektup yazabilen biri değilim pek," dedi June. "Bu yüzden sana da çok fazla yazmam. Ama istediğin zaman gelmenin hepimizin hoşuna gideceğini bilmeni isterim."

"Eğer sakıncası yoksa biz sana yazabiliriz," dedi Carla.

"Çok sevinirim," dedim. "Siz de her zaman beni ziyaret edebilirsiniz."

Cari gülümsedi ve hesabı ödedi.

Hep beraber yürürken June bizi eve tatlı yemeye davet etti.

Robbie'ye baktım. "Çok isterdik," dedi Robbie. "Ama artık yola çıkmamız lazım. Çok geç oldu ve önümüzde uzun bir yol var." Ben de öyle düşünmüştüm. Gitmek istemiyordum ama bitkindim.

"Pekâlâ," dedi June. "Kahvenin yanında bir parça kek istersiniz diye düşünmüştüm."

Robbie ile bir kez daha birbirimize baktık. "İsteriz tabii," dedik gülerek.

Eve girince June içeri gitti ve biraz sonra elinde kocaman bir pastayla geri geldi. Pastanın üzerine tek bir kelime yazmıştı: HOŞGELDİN.

Kalbimin annesi pastayı bana uzatırken yüzü kıpkırmızı olmuştu.

"Çikolatalı," dedi. "Tim'in en sevdiğinden."

-188-

15. BLM

Tim Hakkında Daha Başka Bilgiler

TRobbie'yle Boston'a geri dönerken kendimi bitkin hissediyordum. Konuşmaya bile gücüm yoktu. Yine de unutulmayacak bir gün yaşadığım için sevinçliydim. Rüyalarımda gördüklerimin, hayalimde canlandırıdığım şeylerin ve önsezilerimin çoğunun doğru çıktığını daha yeni öğrenmiştim. Tim hakkında bana bir sürü şey anlatmaktan başka, organlarını aldığım kişinin ailesi beni aralarına kabul etmişti. Bu harika bir şeydi. Daha bu sabah bu insanlar, adlarını bir gazetede ki ölüm ilanından öğrendiğim yabancılardı. Şimdi tek bir öğleden sonrada, sanki o ilanın içinden hayata sıçramışlar ve soluk alıp veren birilerine dönmüşlerdi.

Karanlık kasaba yollarında ilerlerken Robbie ile öğrendiğimiz her ayrıntıyı gözden geçiriyorduk. Tim'in o muhteşem büyükannesi bizi çok etkilemişti. Bu ziyaretimin benim için en etkileyici olan anlarından biri bu zarif kadının, bütün kalbiyle, gözyaşları içinde beni ailesinin bağrına basışıydı. Tim'in annesi, kız kardeşleri, büyükannesi ve kuzenleri benimle tanıştıkları için çok mutlu olmuş ve heyecanlanmışlardı. Tim'le aramda bir çeşit metafizik ya da ruhani bir bağ olduğunu kabul etmişlerdi. Yine de Tim'in babası ve özellikle de erkek kardeşi bana yakla-

-189-

şımalarında daha tedbirli ve mesafelilerdi. Cari ile vedalaşırken baba ile oğul arasında bitmemiş bir işin kaldığını kalbimde kuvvetle hissettim.

Robbie için ise bu gergin başlayan toplantı, Tim hakkındaki varsayımlarından bazılarını daha nesnel bir şekilde değerlendirmesine yaramıştı. Robbie her şeyden önce Tim'in, iddia ettiğim gibi, yerinde durmayan bir kişi olup olmadığını merak ediyordu. Ailesinin dedikleri bu iddiamı doğruluyordu. Bize sürekli onun bitmek tükenmek bilmeyen enerjisinden söz etmişlerdi.

Bunları konuşurken ikimiz de yine benim Fransa'ya yaptığım seyahati hatırladık. Ben Fransa'nın Tim için özel bir anlamı olup olmadığını merak ediyordum. Tim'in ailesinin soyu Fransa'da yaşayan Kanadalılara dayanıyordu. Acaba bunun bir anlamı var mıydı yoksa ben ayrıntıların üzerinde çok mu duruyordum? ;

Maine'de öğrendiklerimden bazıları ise gerçekten çok ilginçti. Me- î sela Tim'in tavuk seven biri oluşu ve yeşil bibere bayılması. Ailedeki f kimse Tim'in sağlığında olağandışı bir durum görmese de Robbie'yle « bünyesinin sağlamlığını da ilginç bulmuştuk. Tabii sağlıklı bir insan için f bu üzerinde durulmayacak bir konuydu ama benim için gerçekten çok f ilginçti.

|

'î

Çözemeyeceğim tek mesele Peder John'un çizdiği Tim portresiy-1 le ailenin anlattığı Tim'in neden birbirinden bu kadar farklı olduğuydu, f Tabii Tim'in bütün ailesinin bizim için bir şov düzenledikleri ve her şeyin kurmacadan ibaret olduğu gibi bir şeyi düşünmek de mümkündü. Ama bu çok küçük bir olasılıktı. O güne kadar öğrendiğimiz her şey ailenin dedikleriyle uyumluydu zaten. Herkesin ısrarla söylediğine göre, Tim çok sevecen, sempatik ve herkese yardım etmeye özen göstereni biriydi. Nedenini bilmiyorum ama pederin yanıldığı kararına varmışım.

Yıllar sonra, Tim'in ailesinin, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının yardımıyla onun hakkında birçok şey daha öğrendim. Uzun bir süre

•|;

• -190-

:|;

Tim'in bir tek kız arkadaşı olduğunu farz etmişim ve bu konuyu merak ediyordum. Tim'in bir kıza çok fena tutulduğunu, kız başka bir çocukla arkadaşlık etmeye başlayınca da, ki bu çocuk Tim'in yakın bir arkadaşıydı, Tim'in cılgına döndüğünü öğrendim.

Yıllarca bu kızı merak ettim. Bu kızın ameliyattan sonra acaba dikkatimi çeken kadın tipiyle bir ilgisi olabilir miydi? Görünüşe göre öy-leymiş. Hiç görmememe rağmen Tim'in etkilendiği kızın kısa kıvrıcık sarı saçlı bir kız olduğunu biliyordum. Ameliyattan hemen sonra kadinken erkek olduğum ve kendimi evlenmek üzere gördüğüm kız böyle biriydi. Onun görüntüsü aklımdan hiç çıkmamıştı. Ondan tamamen farklı uzun boylu ve esmer

kadınları beğenirdim oysa ben. Rüyalarımıdaki bu kadınla Tim'in beğendiği kızın arasında bir bağlantı olabilir miydi?

Tim'in sadece babası değil aynı zamanda annesi de onun motosiklet kullanmasından hiç hoşlanmıyordu. "Motosiklet almanı istemiyorum," demişti June. "Buna ihtiyacın yok. Üstelik çok da tehlikeli."

"Anne," demişti Tim. "Eğer motosiklet kullanırken ölürsem o hızla doğru cennete varırım."

Bunu duyduğumda özellikle uçmak eylemine odaklandığım o rüyaları düşündüm. Rüyalarımın birinde Tim otobandan başka bir dünyaya doğru uçmuştu. Ailesiyle tanışmamda büyük etkisi olan rüyamda ise okyanusun üzerinden uçmaya hazırlanıyordu.

"Nereye gidiyorsun?" diye sormuştum ona.

"Ölüme," demişti. "Diğer tarafa gidiyorum."

"Orası nereye benziyor?"

Buna cevap vermemiş, "Hemen geri geleceğim," demişti sadece.

Tim acaba ölümün bir son olmadığına mı inanıyordu? Sonunda bazı sorularına cevap almaya başlamış olmama rağmen her cevap yeni bir soruya götürüyordu beni.

Daha sonraları June'un anlattığına göre ailenin Tim'in organlarını bağışlamaya karar vermeleri biraz zaman almıştı. Doktorlar rica ettikten sonra bu konuda biraz düşünmüşlerdi.

-191 -

"Çocuklar, anne ne yapmak istiyorsun diye sordular," demişti June. "Ben de bu hepimizin vereceği bir karar dedim onlara."

Sonra çocuklardan biri, "Dinle anne," dedi. "Tim'in cebinde bir tek Penny olsa bile bunu ihtiyacı olan birine verir. O öyle biriydi."

Bütün aile bu konuda hemfikirdi. Aile Tim'in nasıl davranmalarını isteyeceğini düşününce, çabucak karar verdi. Hemen organ bağışı yapmaları için gerekli kartları imzaladılar.

Ailesine yaptığım ilk ziyarette Tim'in kasabadaki herkes tarafından yaptığı

yardımlarla tanındığını fark etmemiştim. Daha sonra herkesten çeşitli hikâyeler dinledim. Ailenin yaşlı ve güçsüz bir komşusu vardı. Kışın gece yarısı Tim bu adamın evinin önünde biriken karları temizleme işini üzerine almıştı. Böylece adam sabah uyandığında, evinin önünü J tertemiz bulacaktı. Okulda en sevdiği öğretmenlerinden birinin öğrencilerin giydiği tenis ayakkabılarını beğendiğini duymuş, bir şekilde ondan ayak numarasını öğrenip, kadına o ayakkabılardan alarak sürpriz yapmıştı. Bir başka öğretmenine de çiçek ve küçük kızlarına da küpe hedi-1 ye etmişti. Tim sürekli hediyeler veren ve iyilikler yapan biriydi. Ölümünden önceki hafta arkadaşlarına, öğretmenlerine ve akrabalarına ondan istedikleri bir şey olup olmadığını sormuştu. Bunu her hatırlayışımda ur- | periyorum. Sanki onlardan ayrılacağını biliyor gibi davranmıştı.

Tim hakkında yeni bir şey öğrendiğim zaman hemen bunun ameliyattan sonraki davranışlarımın ya da kişiliğimin üzerinde bir etkisi olup J olmadığını sorguluyorum. Tim'in cömertliği bana da yansımış mıydı? Kız kardeşim de, Ira da bana ameliyattan bu yana daha şefkatli ve daha sevecen olduğumu anlattılar. Her zaman hediye vermekten zevk i alan bir insan olmuştum ama sanki şimdi daha çok hediye vermeye | başlamıştım.

Zaman zaman hâlâ kendimdeki değişimleri ve bunların taşıdığım erkeğin kalbi ile olan ilgisini merak ederim. Örneğin, ameliyattan sonral

yemek yapmak bana zevk vermez oldu. Mutfakta hep becerikli biri olmuştum. Ama bunun artık değiştiğini söyleyebilirim. Bunun Tim'le bir bağlantısı mı, yoksa başka bir açıklaması mı vardı? Ayrıca erkeklerin yaptığı gibi bazı şeyleri kafama daha az takar olmuştum.

Ameliyattan önce, giysi seçiminde, giysileri birbiriyle eşleştirme konusunda özel bir yeteneğim vardı. Ameliyattan sonra ise nasıl giyineceğime bir türlü karar veremiyordum. Sanki o kadınsı sıklığım kaybolmuş gibiydi. Renk konusundaki tercihlerim de değişmişti. Kırmızı, pembe ve sarı gibi sıcak renkleri tercih etmemeye başlamıştım... Mavi ve yeşil hiçbir zaman bana cazip gelmeyen renkler olmasına rağmen, ameliyattan beri bu renklere özellikle de orman yeşiline bayılıyordum. Bir arkadaşım bana yeşilin evrensel olarak yeni bir yaşamı simgeleyen renk olduğunu hatırlatmıştı. Zaten birçok erkek de, benim şimdi yaptığım gibi, sıcak renklerden uzak durmuyor mu?

Tim'i tanıyan insanlardan defalarca onun ne kadar yerinde duramayan biri olduğunu dinledim. Görünüşe göre bu bebekliğinde de böy-leymiş. İki yaşındayken bir sabah babası onu arabaya almayı reddedince ortadan kaybolmuş. Bir dakika önce altında bir bebek beziyle verandada dururken, bir sonraki dakikada orada değilmiş. June her yeri arayıp da bulamayınca çılgına dönmüş bir halde polise gitmiş. Neyse ki, komşularından iki kız yolun

aşagısında sendeleyerek yürümeye çalışan bir çocuğu fark etmişler.

Daha sonra Tim enerjisini araba kullanmaya yöneltmiş. Daha ehliyetini almadan önce komşulardan birinin arabasını, yardım amacıyla kullanmaya başlamış. "Endişelenme, demiş arabanın sahibi olan kadın, eğer yakalanırsan cezayı ben öderim."

Tim motosikletini almadan önce, bir kamyon alıp bütün boş zamanlarını onu tamir etmeye harcamıştı. Arkadaşları onun bundan çok zevk aldığını hatırlıyorlardı.

-192-

-193-

Kalp Değişimi / F:13

Tim sürekli hareket halindeymiş. Oturmaktan nefret ettiğini ve sinemaya gitmeyi sevmediğini öğrenmiştim. Sabahları, öğleden sonraları, geceleri, hafta sonları ve tatillerde inşaatlara gider, evleri boyar, bulaşıkları yıkar ya da karları kürer, yani sürekli çalışmış. Kasabadaki herkes ağızbirliği etmişçesine aynı şeyi söylüyordu. "Sürekli çalışırdı...", "Çalışmayı severdi.", "Çok çalışkan bir çocuktı.", "İşkolikti..." Kasabada çalıştığı bir marketin sahibi, "Müşteri olsun olmasın, o hep bir şeyler yapardı," demişti. "Adeta işte olmaktan zevk alıyor gibiydi."

Tim'in bu yoğun çalışma temposunun ona okul için çok fazla zaman bırakmamasına pek de şaşmadım. Birçok sınıf atlamasına ve öğretmenlerinin çoğu ile yakın bir ilişkisi olmasına rağmen okul onun için hep bir yük olmuştu. Tim matematikte başarılıydı ama okuması pek iyi değildi. "Okula uyum sağlaması zordu," dedi bir öğretmeni. "Zeki ve motivasyonu yüksek bir öğrenciydi aslında. Herkesten farklı bir zekâsı olduğunu söyleyebilirim."

Tim'de okuma güçlüğü mü vardı acaba? Bu durumda ameliyattan sonra kendimde fark ettiğim bir başka değişikliği daha açıklayabiliyordum. Evet imlam her zaman berbattı, ama son zamanlarda harfleri adeta tersinden gören biri haline gelmişim. Yönleri yanlış okuyor ve telefondaki rakamları da karıştırıyordum. Bütün bunlar tabii ki yaşlılığın işaretleri de olabilirdi ama ameliyattan önce böyle bir şey hiç başıma gelmemişti.

Acaba bu anlattıklarımla Tim'in kulağa bir aziz gibi gelmesine mi yol açıyorum, diye zaman zaman kendime soruyorum. Tabii ki birçok genç gibi onun da yaşadığı çılgınlıklar vardı... Sekizinci sınıfta arkadaşlarıyla birlikte içki içerken yakalanmıştı. Bir keresinde üzeri çamurla kaplı bir vaziyette bir

öğretmenin havuzuna atlamıştı. Aynı zamanda önüne geçilemez bir öfkesi vardı. Sık sık etrafındakilerle alıştırdı. Babasıyla bile yumruk yumruğa gelmişti. "Disiplin problemi yoktu," demişti

-194-

bir öğretmeni. "Ama eğer bir şeyin adil olmadığını hissederse tartışmaktan kaçınmazdı."

İşverenlerinden biri de çabuk öfkelenildiğinden söz etmişti. "Ama öfkesi geçtikten sonra, çok üzülürdü. Bir şeyler söyler ve karşısındakilere pişmanlığını belli ederdi. Kendisi de en az kırdığı insan kadar üzülürdü."

Öfkeli biri olmasına rağmen, Tim'i tanıyan insanlar onun akranlarından daha olgun olduğunu söylüyorlardı. Yine kendi akranlarına göre, kendisinden büyük insanlarla daha kolay iletişim kurabiliyordu. Tim'in öğretmenlerinden biri onun cenazesine gönderdiği çiçeklerin makbuzunu hâlâ taşıyor. Bunun nedenini kendisi de açıklayamıyor ama o makbuzu da atamıyor.

Bu kitabı yazarken bir gazeteci Tim'in ailesine 1991'de onları görmeye ilk gittiğim gün hakkında bazı sorular sormuş. "Sanki oğlum geri gelmiş gibi hissettim kendimi," demiş Carl. June da, "Gitmiş olabilir ama bir şekilde hâlâ etraftaydı sanki," diye ona katıldığını belirtmiş.

"Bir şekilde Claire'in Tim'in ruhunun bazı kısımlarını aldığına inanıyor musunuz?" diye sormuş adam.

"Evet," demiş June. "Ben inanıyorum. Bize ameliyattan sonraki yemek tercihlerinden söz ettiğinde şok olduk. Kızım, 'Anne, inanamıyorum buna,' dedi. Timmy'nin sevdiklerinin aynıları."

Cari da, "Tim'in ruhu hâlâ orada. Organlarının Claire'e nakledilen kısımlarında," demiş.

Tim'in ailesiyle tanıştıktan birkaç ay sonra, Phil Donahue Show adlı programdan bir yapımcı beni arayıp New York'a ameliyattan sonraki tecrübelerimi anlatabileceğim bir programa katılmayı kabul edip etmeyeceğimi sordu. Sahne ışıklarını hep seven biri olarak, hemen, "Tabii," diye atıldım.

-195-

Tim'in kız kardeşlerinden üçü de benimle gelebileceklerini söylediler. Yapımcı aileden sadece iki kişiyi kabul edebileceklerini söyleyince, kız kardeşler, "Ya

hepimiz geliriz ya da programı bizsiz yaparsınız," dediler. Yapımcı bunun üzerine geri adım atıp Annie, Josie ve Carla'nın üçünü de davet etti.

Robbie ve New Haven'deki iş araştırma grubundan iki üye de bizimle geldiler. Eşitlik olması için yapımcı bir kalp nakli uzmanını da programına davet etmişti. Bu uzman tıbben açıklanamayacak her konuya şüpheyile yaklaşan biriydi.

Program sırasında ise uzmanın görüşlerine ihtiyaç kalmadı. Stüdyodaki seyirciler, bir yapımcının isteyebileceği kuşku dolu ve saldırgan tavırları gösterdiler zaten. Yapımcı bile onların bu rahatsız edici olumsuz tavırları karşısında şaşırdı.

Programın başlarında, Tim'in kız kardeşleri ailelerine yaptığım ziyaretten söz ettiler. Annie ben gelmeden önce, bu olaya kuşkuyla yaklaştıklarını, çünkü hikâyemin kulağa bir film senaryosu gibi geldiğini düşündüklerini söyledi. Ama ben odaya girer girmez, sanki kardeşimi yeniden karşımda görüyorum, diye düşünmüş. "Claire tıpkı kardeşim gibi sevgi dolu bir insandı."

"Claire'le tanıştığımızda," diye Carla söze girdi. "Hepimiz onu incelemeye ve ona sorular sormaya başlamıştık. Sanki Timmy'yi tanıyordu o. Söylediklerinden birçoğu doğrudu. Bu anlattıklarını başka türlü nasıl bilebilirdi ki? Sanki Tim'in bir parçası gibiydi."

"Kardeşinizin varlığını hissettiniz mi?" diye sordu Phil.

"Kesinlikle."

Phil benden Tim'i ilk gördüğüm, onu içime çektiğim rüyayı anlatmamı istedi. O güne kadar bunu defalarca anlatmıştım, ama o güne kadar da hiç kimse anlattıklarına gülmemişti. "Ona bir şans verin," dedi Phil seyircilere.

-196-

"Programın ilerleyen dakikalarında, kalp nakli ameliyatı geçiren başka kişilerle de konuşacaksınız. Yaşadıkları duyguların nasıl kafalarını karıştırdığını dinleyeceksiniz. Onların başka bir insana nakledildiğinde daha önce varolmayan yeni şeylere ilgilerinin ve kişiliklerindeki değişikliklerin de nedeni gibi görünen, kalp dediğimiz organın insan vücudunun merkezi organı olup olmadığı konusundaki sorularını da öğreneceksiniz. Şimdi bu rüyayı nasıl açıklayacağız, Claire? Robert Boşnak, şu anda tam da bu soruyu yöneltmek istediğimiz kişi sizsiniz."

Robbie, "Claire ile çalışmaya başladığımda beni en çok etkileyen şey onun

inanılmaz canlılığıydı," diye başladı söze. "Bu inanılmaz canlılığın nedenlerini açıklayamıyordum. Sürekli durup dinlenmeden hareket halindeydi, Claire."

Bu arada Phil, "Ekibiyle 200 kalp nakli ameliyatı yapmış bir kişi," diyerek kalp cerrahını seyircilere tanıttı. "Siz neler düşünüyorsunuz?" diye sordu ona. "Bir profesyonel olarak sizin düşüncelerinizi öğrenmek istiyoruz."

Neyse ki bu uzman saldırgan ya da kaba birisi değildi. "Eğer Claire organlarını aldığı kişiden kibarlık ve cömertlik gibi meziyetler almışsa bu harika bir durum," dedi. "Ama ben onun Tim'den kalbinden başka bir şey aldığını sanmıyorum."

Bu son söz üzerine stüdyoda bir alkış koptu. Annie, "Bunu nasıl söyleyebilirsiniz?" dedi. "Onun neler hissettiğini siz nereden bilebilirsiniz ki? Siz hiç kalp nakli ameliyatı geçirmediniz ki."

Annie bilinçsiz de olsa benim ve kalp nakli geçiren hastaların en çok şikâyet ettiği noktaya parmak basmıştı. Doktorlar tepkilerimizi ve duygularımızı kendileri bizimle aynı deneyimleri geçirmemiş olmalarına rağmen gerçek dışı buluyor ve reddediyorlardı. Hem zaten doktorların ve hemşirelerin birçoğu anlattıklarımızı dinlemek bile istemiyorlardı.

-197-

Doktor hemen Annie'ye dönerek, "Ameliyatı yaşayan kişiler ameliyat öncesinde çok ağır hasta olurlar," dedi. "Claire, ameliyattan önce ölüm döşeginde bir hastaydı. Hiç hareket edemiyordu. Sonra birden nerdeyse ölü olan bir vücudun içine yepyeni ciğerler ve tabiri caizse, bir Corvette motoru yerleştiriyoruz. Hasta gözlerini açtıktan sonra onu zapt etmeye imkân olmaz tabii..."

Bu arada programı telefonla arayan, kalp nakli ameliyatı geçirmiş kişilerden biri, ameliyattan önce İtalyan yemeklerinden nefret ettiğini ama ameliyattan sonra canının ilk çektiği şeyin de bir İtalyan yemeği olduğunu söyledi. Baharatlı italyan yemeklerine dayanamıyordu artık. Ameliyattan epey sonra organlarını aldığı kişinin de bir İtalyan olduğunu öğrenmişti bu adam.

Bu arada birisi bana motosikletler konusunda neler düşündüğümü sordu.

Aklıma Kirk geldiği için, "Hiç sevmem," dedim. "Ama sanırım bunun nedenini açıklayabilirim. Ameliyattan bir yıl kadar sonra genç bir adamla bir ilişkim oldu. Kalbimden gelen enerjime denk bulduğum bir enerjisi vardı bu genç ve motosikletlerden de çok hoşlanan adamın."

Bir kadın izleyici yakmımdaki insanların kişiliğinde değişiklikler fark edip etmediklerini sordu.

"Kızım yanımda," dedim. "Bu sorunuza belki de o cevap verebilir."

Amara, böyle bir şey yapacağımdan korkuyordu. Annesinin aksine o ilgi odağı olmaktan hep korkmuştur. Amara'ya benimle geldiği ve seyircilerin arasında oturmayı kabul ettiği için minnettardım. O gün, orada çok sinirli olmama rağmen ilk sırada oturmuş bana gülerek bakan Amara'yı her gördüğümde sakinleştiğimi hissediyordum. Benimle oraya gelmekle büyük bir kibarlık gösteren kızıma bu kibarlığını nasıl ödüyordum. "Çok teşekkürler anne!" dediğini duyar gibiydim.

Amara, mümkün olduğunca kısa bir şekilde ameliyattan sonra daha aktif ve maceraperest olduğumu anlattı onlara.

-198-

Seyircilerin arasından bir kadın bu açıklama üzerine cerrahın söylediklerini hatırlatmak ister gibi ayağa kalkarak, "Buna şaşmamak lazım," dedi. "Artık yeni bir kalbi var! İkinci bir yaşam şansı elde etti o."

Robbie bu arada söz alarak, "Kalbin eski bedenden yenisine taşıdığı birtakım kişilik özellikleri sözkonusu olabilir gibi geliyor bana," dedi. "Bir Corvette motorunun da küçük bir arabanın motorundan farklı bir kişiliği vardır."

Birkaç dakika sonra Josie, "Neden organları alan kişiye organlarını aldığı kişi hakkında bilgi verilmiyor?" diye sordu. "Onların bu konuda bir seçim yapmalarına mücade etmeliyiz. Neden Claire'e bizim kim olduğumuzu bilmesi için izin verilmedi. Evimize gelmesi çok cesaret gerektiren bir davranış."

Bunun üzerine uzman söz alarak, "Her iki tarafa da bu karmaşa duyguları aktarmak çok zor bir iş," dedi. Yani başka bir deyişle, "Kusura bakmayın çocuklar, en doğrusunu babanız bilir" demek istiyordu adam.

"Kararların doktorlara ve hastanelere bırakılması gerektiğini düşünmüyorum," diye cevapladı Josie bu sözleri. "Bunun kararını aileler vermelidir."

Programın sonuna doğru kadın izleyicilerden biri ayağa kalkıp, "Eğer bir şey fiziksel olarak varolmazsa, o şey yoktur," dedi. "Bir insandan bazı organlar alınıp bir başka insana takılmasını, bizim sözcük dağarcığımızda açıklayacak sözcükler yok. Ama bu durumu da yadsıyamayız."

Ondan sonraki konuşmacı daha kesin konuştu. "Buradakilerin söylediklerinin hiçbirine inanmadım. Bence hepinize yeni birer beyin gerekiyor."

Phil ise, "Ben çok sıcak ve pozitif enerji aldığımı düşünüyorum!" dedi.

-199-

Program biterken cerrah insan kalbinin aptal bir pompadan başka bir şey olmadığını söylüyordu hâlâ.

Aslında bu programın böyle geçeceğini tahmin etmem gerekirdi. Bazı davranışlar kesinlikle farklı olmasına rağmen hâlâ bilimsel ilaçların tek gerçek olarak kabul gördüğü bir çağda yaşıyorduk. Artık bilimsellik üzerine konuşulacak çok şey var. Bu ilaçları kimse benden daha iyi bilemez. Onlar olmadan ben yaşayamazdım zaten. Ama bir olayın tıp bilimi tarafından açıklanamaması onun olmayacağı anlamına gelmezdi ki.

Bu programdan kalan olumsuz enerjinin bir kısmı yıllarca etkiledi beni. Programı evinde izleyen Gail katıldığım için bana kızmıştı. Onun görüşlerine göre organ nakli geçiren kişilerin organlarını aldıkları kişilerin izlerini takip edişleri normaldi. Daha sonra konuştuğumuzda, bana Tim'in ölüm ilanını, onu arayıp Tim'in adını bildiğimi söylemeden önce görmüş olabileceğimi düşündüğünü söyleyerek beni şok etti. Bu beni o kadar kızdırmıştı ki, telefonu Gail'in yüzüne kapattım. Uzun bir süre onunla bütün irtibatım kesildi. Bu durum ikimiz için de zordu aslında. Gail'i hep sevdiğim gibi, onun da beni sevdiğini bilirdim. Bir süre sonra Gail söylediği şey için özür diledi ve biz de arkadaşlığımızı sürdürdük ama hiçbir şey eskisi gibi olmadı.

Aynı zamanda Tim'in kız kardeşleriyle de aramda bir kopuş yaşandı. Birkaç yıl içinde Maine'e yaptığım üçüncü ziyaretten sonra, ailelerini sadece organlarını aldığım kişi hakkında bilgi edinebileceğim bir kaynak olarak gördüğümü iddia ettiler.

Bunları yazan mektuplarını aldığımda doğrusu çok üzülmüştüm. Tepki vermeli miydim yoksa hiçbir şey yapmamak daha iyi mi olurdu? Haftalarca bunu düşündüm. Bu konuda iyice yoğunlaşıp meditasyon yapıp kalbime bu sorunun cevabını sordum. Sanki ne yapmam gerektiğini Tim'e soruyordum.

-200-

Bu meditasyonlarımdan birinde bir gün önce bir dükkânda gördüğüm bir şeker kutusunun üzerindeki bir gül resmine odaklanmıştım. Kendi kendime bunun nedenini sordum. Bunun nedeni belki de rüyalarımdan birinde, Tim'in yerine koyduğum bir çocuğun bana bir gül resmi vermesiydi. Belki de

tanıştığımızdan sonraki ikinci yılbaşında June'un bana tığ işi, kendi işlediği güllerle dolu bir battaniye yollamasıydı. Şeker kutusunu alıp, kalbimin anne babasına gönderdim. Kalbimin hep onlara sevgiyle dolu olduğunu ve onları dualarla andığımı yazdığım bir not ilişirmeyi de ihmal etmedim.

Birkaç gün sonra yıllık biopsi kontrollerim için Yale'e geri döndüm. Bu her zaman çok stresli geçen bir süreçti. Büyük bir olasılıkla kalbimin ya da ciğerlerimin, farkında bile olmadığım halde bedenime uyum sağlayamamalarından doğan bir problem yaşadığım ortaya çıkacak, diye düşünüyordum. Oradayken Amara telefon açıp, June'un şekerlere teşekkür etmek ve her zaman evlerinde bana bir yer olduğunu söylemek için aradığını söyledi.

Bunu özellikle de böyle bir anda duymak beni çok etkilemişti. Tim'in onlarla irtibatı kesmememi istediğini de hissetmiştim. Şimdilik Tim'in kız kardeşleriyle yollarımız ayrılmış da olsa, hâlâ June ve Carl'la görüşüyorum. Tim'in kız kardeşlerine varlığımın onlara çok acı veren bir olayı hatırlattığını biliyor, onların kendilerini nasıl hissetmelerine yol açtığımı da anlayabiliyorum.

-201 -

16. BLM

Uzaklaşıyor

Tim'le olan iletişimim artık eskisi kadar yoğun ya da ailesiyle tanışmadan önceki kadar anlaşılmaz olmamasına rağmen, üç olay aramızdaki bağları etkiledi. Bu olaylardan ikisini yolculukta yaşadım.

İlk önce size olayın öncesi hakkında biraz bilgi vereyim. Robbie | ile çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra, bana rüyalarımnda gördüğüm şeyleri kullanarak bir koreograf! yapmamı önerdi. Bu fikir bana da çok cazip geldi. Bu konuda araştırmalar yapan birisiyle "Rüya Dansçıları" adlı bir grup kurdum. 1991'de nakil ameliyatı geçiren hastalar ve hastanedeki memurlar için Yale New Haven Hastanesi'nde verilen bir "Yaşamı kutlayalım" partisine evsahipliği yaptım. Dans grubumuz da bu partide, benim ameliyattan sonra gördüğüm rüyalardan esinlenerek koreografisini yaptığım bir dans gösterisi sundu.

Bu çalışmalar sürerken Robbie de, uluslararası konferanslara katılmam için gereken işlemleri yapmıştı. Bu konferanslarda dünyanın çeşitli yerlerinden,

terapistler, yazarlar, akademisyenler, sanatçılar bir araya geliyorlardı. Rüya koreografisi yapmanın insanda uyandırdığı heyecan yüzünden Robbie beni bu gruptan birinin ilk atölye çalışmasını yönetmek için davet etti. Yapacağımız çalışmanın adı "Rus-

-202-

\

ya'da Rüya Görmek"ti. Bu gösteri Moskova yakınlarında, 1991 yazında yapılacaktı. Atölye çalışmalarında konferansa katılan birçok kişinin önerdiği şekilde, dans, hareket, meditasyon, müzik ve rüyalar konusunda çalışmalar yapılacaktı. Farklı ülkelerden katılan ve değişik diller konuşan birçok kişiyle rüyalardan esinlenerek sözlerden çok hareketlerle gelişen bir gösteri hazırlayacaktık. Atölye çalışmalarımız çok başarılı oldu. Konferansın son gecesinde de hazırladığımız bazı parçaları insanlara sunduk.

Konferans muhteşem geçti. Bunun tek nedeni türünün ilk toplantısı olması değildi. Rusya'nın dışından gelen bizlerin çoğunun Moskova'ya o tarihi darbe girişiminin yapıldığı 1991 Ağustos'u'nun ilk gününde varışımızdı. Birden bütün dünyanın gözü Rusya'ya çevrilmiş ve herkes Rusya'nın hangi yolu izleyeceğini merakla beklemeye başlamıştı. İleriye, özgürlüğe doğru mu yoksa, darbeyi planlayanların tercih ettiği şekilde geriye Rusya'nın totaliter geçmişine doğru mu gideceklerdi. Darbe çok geçmeden başarısız olduysa da birkaç gün boyunca bizler endişeli anlar yaşadık. Özellikle ben, yanımda sadece iki hafta yetecek kadar kloroforin getirmiş olduğum için kendimi tehlikede hissediyordum. Dünyanın geri kalanından tamamen kopmuş bir şekilde olayların gelişimini izlerken, Ruslar en azından kalp naklinin politik dengi diyebileceğim bir süreç yaşadılar. Onları da bizi de çok sevindirecek bir şekilde ameliyat bedeninin çok az bir direnciyle karşılaştı, sonunda başarılı oldu. Rusya'ya vardığım dakikadan itibaren içimde hep eve dönüyor-muşum gibi bir his vardı. Yetmiş sekiz yıl önce büyükannemlerin üç yaşındaki kızlarıyla, çatışmalardan uzak kalmak için kaçtıkları topraklara gidiyordum. Politik ve dini özgürlüklerini sağlayabilmek için kaçmışlardı oradan. Ben de kendimi büyükannemlerin özlemini çektikleri özgürlüklerin tanındığını ve bu özgürlüklere değer verildiğini görmek için dö-nüyormuş gibi hissediyordum.

-203-

Bu yolculuk bir sene önce Fransa'ya yaptığımdan ne kadar farklıydı. Fransa'dayken kalbim hakkında bildiğim tek şey garip hislerle dolu hiperaktif bir tutum gösterdiğiydi. Fransa'ya gittiğimde Tim kendi atalarının yaşadığı topraklara dönüyordu. Rusya'da ise tam aksine ben kalbimi yönetiyordum. Kalbimle konuşmam ve onu sakinleştirip dengeyi bulmam gerekiyordu

burada. Bu iki seyahat arasındaki farkTim'le gelişen ilişkiimi anlatıyordu sanki: içimdeki gençlik dolu ruhla özdeşlemek yerine, yeni kalbimle yeni kişiliğim ve kimliğimle tanışmaya başlamıştım.

Konferans bittiğinde beni konuk eden aile, bana Moskova'yı gezdirdiler. Çok güzel ve şatafatlı bir kiliseye gidince çılgına döndüm. O harikulade katedralde, içimdeki Katolik kalp deli gibi çarparken organlarını aldığım kişiyi sevindirdiğimi hissettim. Bunun üzerine Tim için bir mum yakıp dua ettim. Annesi için de kehribar çiçeği aldım oradan. O kilisede bulunduğum süre içinde içimde Tim'e ve bütün ailesine karşı çok güçlü bir sevgi hissetmiştim. Onların dini geleneklerinin de Rusya'nın gelişen özgürlüğünün bir parçası olduğunu görmüştüm.

Moskova'da yanlarında kaldığım çift çok büyük bir aileden geliyordu. Bir şekilde Tim'inkine benziyordu. Evsahiplerim olan Zena ve Armen küçük bir dairede yaşıyor olmalarına rağmen, arkadaşlarıyla ve aileleriyle çok iyi ilişkileri vardı. Aynı Rus atalarım gibi onlar da rahatlıkla rüyalarından söz ediyorlardı. Aslında evlerindeki her şey, dantel perdeler, masa örtüleri, mobilyalar büyükannemlerin 1950'li yılların başında Bronx'da kurmuş oldukları evlerini anımsatıyordu bana.

Amerika'ya dönüş zamanı geldiğinde, oradan ayrılmak istemiyordum. Evsahiplerime sadece bir hafta gibi bir sürede sandığımdan da çok bağlanmıştım. Moskova'ya karşı içimde özel bir sıcaklık hissetmiştim. Garip bir bağlanma... O an insanların çok az şeye sahip olup birbirleriyle çok fazla şey paylaştıkları bir toplumda yaşamakta ve insan-

-204-

ların çok fazla şeye sahip olup çok az şey paylaştıkları bir topluma dönmek üzere olduğumu fark ettim.

İki yıl sonra buna benzer bir rüya konferansında, Tim'le bir başka duygusal bağ yaşadım. Konferans Yunanistan'daydı. Oraya vardıktan hemen sonra, katılımcılardan biri beni Amerikalı bir çiftle tanıştırdı. Ellili yaşlarda olan bu çiftin oğulları iki yıl önce ölmüştü. Oğullarının organlarını bağışlamışlardı. Ama bu konuda konuşmaya hiç de istekli görünmedikleri için onlara baskı yapmadım.

Ertesi sabah, adam, rüya koreografisi yaptığımız atölye çalışmasına geldi. Yanımda oturuyordu. Bizden gruplaşmamız istendiğinde hemen bana döndü. Birkaç dakika içinde adam bir kalpten diğerine veriyor ve verdiği kalpten geri bir şeyler alıyor gibi hareketler yapmaya başladı. Hikâyesini bildiğim için onun oğlunun organlarını teklif ettiğini anladım ve alıcı olarak kabul etmeye

başladım. Sembolik olarak bir bağışlama işlemini canlandırıyorlardık. Hareketlerinin de benimkilerinde içimizden bir yerlerden kopup geldiği çok net olarak görülüyordu.

Çalışma bittiğinde, katılanlar kendi çalışmalarını grubun geri kalanına sunmayı önerdiler. Partnerimin de yaptıklarını paylaşmaya istekli görünmesi beni şaşırtmıştı.

Gösteri sırasında daha da duygusallaştık ve şovumuzu biraz daha geliştirdik. Bitirdiğimizde birbirimizin kollarına hıçkırıklar içinde yığılıp kalmıştık. Öyle iyi oynamıştık ki, diğer katılımcılar, hikâyeyi bilmemelerine rağmen, transa girmiş gibi bizi izlemişlerdi.

Ertesi gün bu adamın yakın bir arkadaşı bana babanın duygularını ilk defa bu kadar net ifade edebildiğini söyledi. Bense bu gösterinin benim için de en az onun kadar önemli olduğunu anlayıp anlamadığını merak ediyordum. Kalbimin babası binlerce mil ötede olmasına

-205-

rağmen, bu hareketleri yalnızca kendim için değil aynı zamanda Cari için de yapmıştım. Sanki bu gösteri onun ölmüş oğluyla arasındaki ilişkiyi düzeltmesine bir şekilde yardım edebilirdi.

Öyle de oldu. Maine'e yaptığım ilk ziyaret sonucunda Cari ve Tim arasındaki bağın da kuvvetlendiğini hissettim. Birkaç gün sonra babalar günü vardı ve kendimi dükkânlardan birinde Cari için bir kart seçerken buldum. Ama bu kartı postaya veremedim. Bunun tek nedeni haddini bilmemezlik olacağını düşünmem değildi. Timin de babasına kart yollamak istemediğini sezmiştim. En azından ilişkimizin o aşamasında istemiyordu.

Yunanistan'daki konferanstan aylar sonra, Maine'e Tim'in ailesini ziyarete gidince Carl'ın bana olan davranışlarında gerçek bir farklılık sezdim. Sonunda aradaki buzlar eriyor gibiydi. Bahçesinden koparttığı bir çiçeği bana verdi ve beni kuvvetle göğsüne bastırıp, "Sen ailemizin bir parçasısın," dedi.

Daha sonraki bir gün, Tim'in mezarına gittiğimizde Carl, "June biliyorsun burda değişik bir şeyler oluyor. Claire sana da kız kardeşini hatırlatmıyor mu?" diye sordu. "Özellikle de gözlerine dikkat et."

June güldü. Ama Carl'ın aramızdaki bağı hissettiği çok açıktı. Önceki ziyaretimden beri bir şekilde baba ile oğlu arasında bir uzlaşma gerçekleşmişti.

Her yıl ameliyatımın yıldönümü gelirken ben de kayda değer rüyalar görmeye başladım. Ameliyattan sonraki hayatımın ilk yıldönümünde, annemin yanıma geldiğini ve göğsüme altın bir nazarlık koyduğunu görmüştüm. İkinci yıl ise rüyamda korkunç bir ses duydum. Testereyi andıran cerrahi bir alet tenimde kayıyordu. Ameliyatın üçüncü yıldönümünde ise kendimi boşlukta sallanırken görmüştüm. Beyazlara bürünmüştüm ve titriyordum.

-206-

1992'de ameliyatın dördüncü yılında rüyamda 22 motosikletin hız ayarını yapmam ve bir şeyleri anmak için şehrin etrafında tur atmam gerekiyordu. Fakat o şeyin ne olduğunu bilmiyordum. Motosikletler Tim'e açık seçik gönderme yapıyordu ama neden 22 tane olduklarını merak ediyordum. Bu sayının özel bir anlamı var mıydı acaba? Sonra birden ameliyatın dördüncü yılında olduğumu yani eğer Tim yaşasaydı onun yirmi ikinci yaşını kutlayacak olduğunu hatırladım.

Bu rüya bana Tim'in o büyük tutkusunu hatırlatmıştı. Motor kullanmak... Motosikleti olan bir dansçı arkadaşımı aradım. Mayısın ikinci cumartesi gecesi dans etmeye gittik. Dans elbisesi ve yüksek topuklu ayakkabılar giymiştim. Başımda kask vardı. Güneş Charles Nehri'nin üzerinde batarken, biz de dans ettiğimiz yerlerin birinden çıkmış ötekine yönelmiştik. Bedenimin diğer kısımları bu deneyimi biraz ürkütücü bulmuş olsalar da kalbim neşeyle çarpıyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde gittikçe daha az zevk almaya başladığımı fark ettim. Değişen bir şeyler vardı. O motosiklet rüyasını böyle bir ayın gibi hayata geçirmemin Tim'in ruhunu ağır ağır serbest bırakmama yol açtığını düşündüm. Sonunda kendime yeni bir kimlik ediniyordum. Bir çeşit üçüncü kimlik diyebiliriz. Ne ameliyattan önceki eski Claire'dim, ne de ameliyattan sonra etkisinde kaldığım kadar Tim'dim, İkisinin karışımını içimde hissedebiliyordum.

O akşamdan hemen sonra hayatıma yeni bir erkek girdi. Bunun hiç de rastlantı olmadığını düşünüyorum. Tim kalbimdeki odayı sanki bir başkasına bırakmış, bir kenara çekilmişti.

Ameliyattan beri balo danslarıyla ilgileniyordum. Kostümleri beni büyüleyordu. Dansçı arkadaşlarımsa kelimenin tam anlamıyla amatördüler ve dans etmekten gerçekten zevk alıyorlardı.

-207-

Yeni arkadaşım Jerry ile de bir dansta tanıştım. Birbirimizden çok farklı olmamıza rağmen son yıllarda hem dansta, hem de hayat yolunda birbirimizin eşi olmuştuk. Sık sık birlikte yarışmalara katıldık. Hem vals ve tango gibi, hem de Latin dansları dediğimiz swing, çaça gibi danslarda gösterilere çıkmıştık.

Jerry'nin de Tim'le bir bağı var mı diye düşündüğümü söylemeliyim. Yaşam sürprizlerle doludur. Jerry ile ilk tanıştığım da, Cindy adlı bir kadınla ilişkisi vardı. Bizim ilişkimiz başladıktan sonra bir gün doğum günümü kutlarken, yirmi dokuz temmuzun aynı zamanda Cindy'nin de doğum günü olduğunu söyledi. O gün ilerleyen dakikalarda birisine organlarını aldığı kişinin Milford Maine'li olduğunu söylerken Jerry bize kulak misafiri oldu.

"Milford mu?" diye sordu. "Milford mu dedin?"

"Evet neden şaşırdın?" diye sordum ona.

"Milford Cindy'nin doğduğu yer. Ailesini ziyaret etmek için oraya giderdik hep. Milford'da bir kilisede bir sosyal yardım programı düzenledim."

Eğer bu bir roman olsaydı; size Jerry ve Tim'in birbirlerini tanıdıklarını da söyleyebilirdim, ama Tim ismi Jerry'ye tanışık gelmedi. Belki de Jerry'nin ilişkisi olan kadınlardan ikisi aynı gün doğmuştu ve bu da yeteri kadar ilginç bir tesadüftü. Üstelik bu kadınlardan birinin, diğerinin organlarını taşıdığı kişiyle aynı kasabadan oluşu da dikkate değer bir noktaydı.

17. BOLUM

Diğer Sesler

Başıma gelenlere benzer şeyler, kalp nakli ameliyatı geçirenler diğer insanların da başlarına geldi mi diye yıllarca Robbie'yle merak ettik. New Haven araştırma grubumuz baz alındığında yanıt evet olabilirdi. Diğer yandan, örneklerimizi çok küçük ve kendi seçimlerimize dayandığından genelleme yapmamız mümkün değildi.

Çok basit gibi gözükmesine rağmen, kolay bir soru değildi. Birincisi, hastane politikaları değişmeye başladığı halde, kalp nakli yapılan hastaların çoğunun hâlâ vericileri hakkında fazla bilgileri yoktu. İkincisi, kalp nakli ameliyatı geçiren hastaların çoğu şaşırtıcı ve rahatsız edici düşler görseler de yaşantılarında açıklayamadıkları garip değişiklikler olsa da, bunları dile getirmekten çekiniyorlar. Ne de olsa, kimse adının deliye çıkmasını istemez. Kalp nakli ameliyatı geçiren hastalar, herhalde kullandıkları çok kuvvetli ilaçların etkisiyle, kendilerinde meydana gelen garip değişikliklerden

yakınırılar. Tedavileriyle ilgilenen doktorlar ve hemşireler hastaların bu tür yakınmalarını kuşkuyla karşılar, hatta dudak bükerek bakarlar. Kalp nakli yapılan hasta kişiliğindeki şaşırtıcı değişikliklerden yakınınca, ona genellikle, "Endişe etme. Sen bisiklet egzersizlerine devam et," diye yanıt verirler.

-208-

-209-

Kalp Değişimi/ F:14

Bu sorunun derinlerine inmeyi engelleyen diğer nokta da, kalp nakli ameliyatı geçiren hastaların arasında kişilik değişiminin yadsın-masıdır. 1980 yılının ilk aylarında Kanadalı psikiyatrisi Francois Mai, ameliyatlarından üç ay sonra yirmi tane yeni kalp nakli yapılan hastayla söyleşiler yaptı. Doktor, "Beni en çok şaşırtan şey, yirmi hastadan on sekizinin (%90) bu gerçeği yadsımaları oldu," diyor. Yadsımaya verdiği örneklerden ikisi, "Yeni bir kalple yaşadığımı hissetmiyorum.", "Kimin bana kalp bağışladığını merak etmiyorum."

Dr. Mai olağanüstü garip ya da esrarengiz olaylardan söz etmediğini, kalp nakli yapılan hastanın, kalbi bağışlayan kişi hakkındaki temel duygularını ve meraklarını dile getirdiğini belirtmek gerekiyor. Doktor ayrıca nekahat devrinin ilk aylarında bu tür yadsımaların hastanın yeni fonksiyonlarına uyum sağlamasında önemli koruyucu bir rol oynadığını iddia ediyor ve sözlerini şöyle bitiriyor. "Kaygı, mücadele, belirsizlik duyguları gizlenmeye çalışılsa da belli oluyor. Bu duyguları yadsımak ya da ertelemek yeni duruma uyum sağlayana dek, bir tür korunma biçimidir."

Başka bir araştırmada kalp cerrahlarından birinin belirttiğine göre, otomobil satıcısı olan hastalarından biri, kısa süre önce geçirdiği kalp nakli ameliyatı nedeniyle kaygılıymış. Ameliyattan bir hafta sonra, cerrah bir kavanozda formal eriyiği içinde duran eski kalbini hastasına göstermiş.

Cerrah, "Eski kalbine bakınca garip duygular hissetmiyor musun? Ona karşı duygusal bir bağı yok mu?" diye sormuş.

Herhalde duygusal bir bağı yokmuş. "Bütün yaşamım boyunca birçok araba sahibi oldum, ama hiçbirine duygusal bağla bağlanmadım," diye yanıt vermiş hasta.

Bu, belki de yadsımanın en aşırı örneği. Ama kalp nakli ameliyatı geçiren hastaların kalp bağıışı yapan kişiye karşı duydukları merakı

bastırmaları tipik bir davranıştır. Kalbi bağışlayan kişinin bakış açısına sahip olmaktan çekindiklerinden, onu düşünmemeyi ve ona karşı hiçbir şey hissetmemeyi yeğlerler. Birçok insan başka bir insanın varlığını içinde taşımaktan korkar ve bunu son derece mantıksız bulur. Bunun en basit çözümüyse ya içinde bulunduğu durumu tamamen unutması ya da yadsımasıdır. Bastırmak ya da unutmak, hastanın bu tür duygulardan arınmış olduğunu kanıtlamaz.

Bir de bilinçli yadsı ma vardır. Kalp nakli ameliyatından bir iki yıl geçtikten sonra, birçok hasta geriye değil, ileriye bakmayı yeğler. Kalp naklinden sonraki devre genellikle ıstıraplı ve zor geçer. Bu süre içinde bazı olayları anlamakta zorluk çekse bile kalp nakli yapılan kişi yeni yaşamına odaklanmayı yeğler.

Bu kuşkulu karışım da bir diğer farklı endişeyi doğurur. Kalp nakli yapan profesyonellerle kalp nakli yapılacak kişiler, aralarında bu nazik konuya değinmekten çekinirler. Zaten büyük ve ciddi olan bu soruna bir başkasını katmak istemezler. Organ nakli başladığından beri, az sayıda verici olması nedeniyle, binlerce ölüm oluyor. Fakat toplumun bu gerçeği bilmesi organ bağışı yapacakların gözünü korkutmasın. Onların endişesini kesinlikle anlıyorum. Bu nedenle açıklamam gerek: Organ bağışı bir hayat armağan etmektir. Bu satırlarda yazdıklarım ya da düşündüklerim bu önemli gerçeği göz önünden kaldırmaz.

Kalp nakli yapılan kişilerin başlarına gelen garip olayları hayata geçirmek pek kolay değildir. Ama bir araştırma bunlardan birkaçını bir araya toplamaya başarmış. Wayne Devlet Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde görevli nöropsikolog Dr. Paul Pearsall, aynı zamanda çok satan kitapların yazarı ve bir konuşmacıdır. 1987 yılında bir ilik nakli ameliyatı geçirmiştir. Ve Hücreyel Anılar Kalbin Yeni Psikolojisi adında bir kitap

yazmıştır. .1997 yılında Dr. PearsallPla konuştuğumda kalp nakli yapılmış yetmişden fazla hastanın, çağdaş Batı tıbbının açıklamakta zorluk çekeceği deneyimlerini bir araya topladığını söyledi.

Dr. Pearsall kendine yapılan ilik nakli ameliyatından sonra bu konuya ilgi duymaya başlamış. İlik nakli ameliyatı geçiren bir hastası kendisine ilik bağışı yapan kişinin varlığını hissettiğini söyleyince, Dr. Pearsall adama bağış yapan kişinin ona göre nasıl birisi olduğunu sormuş.

Adam, "Bir tür sanatkar. Müzisyen ya da ressam," diye yanıt vermiş.

Daha sonra, ona ilik bağışı yapan adamın hobisinin yağlı boya resim yapmak olduğu, hastaya söylenmiş.

Organ nakli yapılan hastaların başından geçen garip deneyimler konusunda bir konuşma yapan Dr. Pearsall'ı dinleyiciler arasında bu- ;j lunan bir ortopedi cerrahı doktoru eleştirmiş. Cerrah organ nakli yapılan hastaların çoğunun garip öyküler anlatma gereksinimi duyduklarını, bu öykülerin hepsinin düzmece olduğunu, hastanında bu olayların gerçekten meydana geldiklerine inandıklarını söylemiş.

Dr. Pearsall, "Eğer, hastalar bu garip öyküleri uyduruyorsa neden anlatmak istemiyorlar. Onlar da başlarından geçen bu olaylara başkaları kadar şaşırıp rahatsız oluyor. Ben de ilik nakli ameliyatı geçirdiğim için, bu tür öyküleri şüpheyle karşılamak yerine, can kulağıyla dinliyorum. Bir doktor olarak zaten çok fazla konuşup, çok az dinliyorum," diye yanıt vermiş.

Onunla konuştuğum zaman, Dr. Pearsall bana ve söyleşi yaptığı diğer organ nakli yapılan hastalara "beyaz karga" adını taktı. Bu psiko- j log William James'in, bütün kargaların siyah olmadığını kanıtlamak için, beyaz bir karga üretilebilir tezine yapılan bir göndermeydi. Dr. Pe- J arsall bir dizi "beyaz karga"nın mor olduklarını yepyeni açıklamalarla | kanıtlayacağına inanıyordu. Kitabında bu konudan uzun uzun söz edeceğini umuyorum.

-212-

Robert Boşnak'la birlikte organ nakli ameliyatı geçiren hastalarla yaptığımız söyleşilerde de, çoğu başlarından geçen garip deneyimlerden söz etmek istemedi. Konuştuğumuz kişilerin birçoğu da gerçek adlarının gizlenmesini istediler, biz de onların bu isteklerine saygı duyduk. Gün gelecek, benim durumumdaki insanların başlarından geçen olaylar daha sistemli bir biçimde incelenecek. O zamana kadar, elimizdeki öykülerle yetinmek zorundayız.

Florida'lı bir organ nakli hemşiresi bize kalp nakli yapılan bir hastanın, ameliyattan önce aşırı derecede sudan korktuğunu, hatta bu aşırı korkunun etkisiyle düş bile alamadığını anlattı. Kalp nakli ameliyatından hemen sonra, aynı kadın yüzmeye gitmek ve yelkenliyle dolaşmak için yanıp tutuşmaya başlamış. Açıklama yapmaya yetkisi olmayan bir cerrahi asistanı, kadının şaşkınlık içindeki ailesine, kalp bağışı yapan kişinin bir deniz tutkunu olduğunu ve bir deniz kazasında öldüğünü söylemiş.

Aynı hemşire bize motosiklet kazasında ölen bir gencin kalbinin orta yaşlı bir adama takıldığını anlattı. Kalp nakli yapılan adam, dini bütün bir

Hıristiyanmış. Ameliyattan sonra, karakterine tamamen aykırı bir şey yapmış. Hastaneden lanetler ve küfürler savurarak ayrılmış. Kalbini bağışlayan kişi de, kalp nakli yapılan hastanede ölmüş. Bağışı yapan kişinin annesi kalp nakli yapılacak hastayla tanışmış. Kadın adamın tıpkı oğlu gibi konuştuğunu teyid etmiş. Hatta zaman zaman onun gibi davrandığını da sözlerine eklemiş.

Yaptığımız gayri resmi araştırmanın sonunda, organ nakli yapılan hastaların çoğunda en belirgin ortak değişikliğin yiyecekler konusunda olduğunu gördük. Bu, özellikle böbrek nakli yapılan hastaların hemen hepsinde ortak olan bir nokta. Kahveyi hiç sevmeyen Michi-gan'lı bir adama, bir kahve delisi olan ablasının böbreği takılınca; adam da kahve içen olmuş. Böbreğinin birini kocasına veren kadının

-213-

ifade ettiğine göre, kocası artık onun sevdiği yiyeceklerden hoşlanıyor-muş. Kadın ise tek böbreğini kocasına verdikten sonra, eskiden sevdiği yiyeceklerden hoşlanmaz olmuş. Böbrek ve kalp nakli yapılan birçok hastadan buna benzer öyküler dinledik. Biftekten hoşlananlar vejetaryen olmuşlar; süt içmekten hoşlananlar süttten nefret etmeye başlamışlar; şarap içmeyi seven bir adam, organ naklinden sonra ağzına bir yudum şarap koymamış. Bu olayların çokluğu ve devamlılığı yemek zevkimizin yalnızca zihnimizde ya da tat alma hücrelerimizde gelişen bir şey olmadığını, belki de bu duygumuzun kökleri çok derinlere inen biyolojik bir olgu olduğunu ortaya koyuyor.

Bu konuda duyduğumuz en şaşırtıcı olaysa yaşlı kalbine rağmen bir adamın koşu yarışına katılmasıdır. İmkânsız gibi görünmesine rağmen, bu olay şöyle meydana gelmiş. Bay A. adında bir İngiliz hasta, sistik fibroris hastalığına yakalanmış. Bir çift akciğere gereksinimi olduğu halde kalbi çok güçlüymüş. Hastaya akciğer ve kalp nakli yapılmış. Adamın hâlâ sağlam kalbi de alınıp, kalbi rahatsız olan Bay B.'ye takılmış. (Bu tür organ nakli pek yapılmaz ve buna "domino" nakli denir.)

1994 yılında, İngiltere'de yıllık Organ Nakli Oyunları'nda, Bay A.'nın başından geçen olay insanlık tarihinde asla meydana gelmemiştir. Bay B.'nin göğsüne yeni yerleşen Bay A.'nın eski kalbi, eski sahibine galip gelmişti. Yarıştan sonra, iki adam oturup konuşmuşlar. Bay B. Bay A.'ya yeni sevmeye başladığı yiyeceklerden söz etmiş. Bay A.'da eskiden aynı yiyeceklerden hoşlandığını anlatmış. (Bay A.'nın bu yemekleri hâlâ sevip sevmediğini bilemiyoruz, çünkü artık eski kalbini taşıyor.) (*)

(*) iki koşucunun öyküsü Daniel Jeffrey'in Organ Nakli Yapılan Hastalar Organ Bağışı | Yapan Kişilerin Karakterlerine Mi Sahip Oluyorlar? adlı

eserinde yayınlanmıştır. Londra Daily Mail, 4 Haziran 1996, Sayfa 51.

New Mexico'da, Uzakdoğu'lu bir çetenin öldürdüğü genç bir kızın kalbiyle akciğerleri, bir gence takılmış. Cinayet haberi henüz açıklanmadığı halde, ameliyattan sonra genç hasta ayılınca, düşünde orta boylu bir adamın yolda sarışın bir kızı öldürmek amacıyla kovaladığını gördüğünü anlatmış. Daha sonra, genç kızın annesi bu olayı televizyonda bir programda anlatmış. Organ nakli yapılan hastanın hemşirelerinden biri bu öyküyü Tricycle adlı bir Budist dergide yayınlamış ve bu olay, "hücrel belleğe" ait teorilerin bir kanıtı olabilir mi diye sormuş. Harriet, Paul Pearsall'ın hastalarından biri. Yıllarca önce, yağmurlu bir gecede kocasıyla birlikte arabayla bir partiden dönüyorlar-mış. Aralarında tartışmışlar ve arabada hiç konuşmadan gidiyorlarmış. Arabadaki tek ses cam sileceklerinin çıkardığı çıtırtıymış. Birdenbire, karşılarında beliren bir araba onlara çarpmış. Harriet bayılmış, kocası da kazada hayatını yitirmiş.

Adam hayattayken organ bağışı yapmış. Harriet hastanede kendine gelince gönülsüzce kocasının kalbinin bağışlanmasını istemiş. Bu olaydan yıllar sonra, kadın Dr. Pearsall'a başvurup yardım istemiş. Ölen kocasıyla bağlantı kurabilmek için falcılar dahil her yola başvurduğunu anlatmış. Ve Dr. Pearsall'dan kocasının kalbini taşıyan gençle tanışmak istediğini söylemiş. "Bunun çok saçma bir şey olduğunu biliyorum, ama elimde değil. Kocamın kalbini tekrar hissetmek istiyorum," demiş.

Bir dizi telefon görüşmesinden sonra, Pearsall, Harriet'le kocasının kalbini taşıyan gencin buluşmasını sağlamış. Pearsall'la Harriet genç adamı beklerlerken, birdenbire Harriet, "Geldi. Onu hissediyorum," demiş. Annesiyle birlikte gelecek olan adamın gelmesine daha yarım saat varmış. Fakat bir dakika sonra kapı açılmış ve genç adam odaya girmiş.

Harriet, "Size sarılabilir miyim?" diye sormuş. Birkaç dakika birbirlerinin göğsüne yaslanıp birbirlerine sarılıp ağlamışlar. Daha sonra,

-214-

-215-

Harriet gencin kalbine dokunmak için izin istemiş. Genç adam başıyla onaylamış ve kadın elini onun çıplak göğsüne koymuş. Harriet, "Şekerim, seni seviyorum," demiş. Sonra yavaşça elini genç adamın göğsünden çekmiş. Genç adam gömleğini giymiş ve tekrar başını sallayarak kadının bu sözlerinden kimi kastettiğini anladığını belirtmiş.

Harriet usulca, "Onu hissettim. Adeta onu duydum. Sesini değil, ama onu

duydum. Onun özünü, enerjisini hissettim. Artık içim rahat etti," demiş.

Genç adam gülmeye başlamış. "Özür dilerim, birdenbire içimdeki kaygılar dağıldı. Ameliyattan beri, ilk kez kalbim gerçekten hafifledi," demiş.

O zamana kadar pek fazla söze karışmayan annesi, birdenbire konuşmaya başlamış: "Doktorların açıklayamadığı bir durum bu. Oğlum yeni kalbinin göğsüne ağırlık verdiğinden yakınıyordu. Doktorlar bunun tamamen kuruntu olduğunu iddia ettikçe, oğlum göğsündeki ağırlıktan yakınmaya devam ediyordu."

Genç adam, "Artık göğsümde ağırlık hissetmiyorum. Üstümden büyük bir yükün kalktığını hissediyorum," demiş.

Harriet'le bir süre daha konuşmuşlar ve kalp nakli yapılan kişide meydana gelen bazı değişikliklerin Harriet'in kocasının alışkanlıklarına fazlasıyla benzediği ortaya çıkmış. Sonra, tam ayrılırken, genç adam Harriet'e dönmüş. "Anlamadığım bir şey var. Kalp naklinden sonra, arabamın sileceklerinin sesinden rahatsız oluyorum. Bunun ne anlama geldini biliyor musunuz?" diye sormuş.

-216-

18. BLM

Yanıt Arayışı

Kısa süre önce doktorum, "Böyle hissettiğin için seni suçlayamam," dedi. "Eğer ben de bir başkasının kalbini ve akciğerlerini taşısaydım organlarını bağışlayan kişi hakkında çeşitli fanteziler kurardım. Yüzyıllardır, şairler, sanatkârlar, bizlere ruhun ve duyguların kalpte biriktiğini söylerler. Bu düşünce olarak çok güzel, ama tıbben böyle bir şey olamaz. Kalp yalnızca bir pompadır."

Tabii bu, çağdaş Batı tıbbının görüş açısidir. "Çağdaş" kelimesini kullanıyorum, çünkü on yedinci yüzyıla kadar, kalbe pompa gözüyle bakılmıyordu. Eski çağlarda aklın ve duyguların merkezi kalpti. Bazı çok eski toplumlarda, kahraman savaşçılar güçlerini elde etmek amacıyla mağlup ettikleri düşmanlarının kalplerini yerlermiş. Yahudilerin kutsal kitabı Tevrat'ta belki bin kez kalp kelimesi geçer. Kalp burada bilginin ve ahlakın temeli olarak gösterilmiştir. Aristo kalbin duyguların ve düşüncenin merkezi olduğuna inanıyordu. Ortaçağda, krallar ve üst düzey din adamları

bedenlerinin bir mezara, kalplerinin de başka mezara gömülmesini isterlerdi.

1648 yılında tıp tarihindeki en büyük buluşlardan biri gerçekleşti. İngiliz doktor William Harvey bir dizi kasılmalar ve açılmalarla kalbin

-217-

tüm vücuda kan pompalayıp kanın tekrar kalpte toplandığını bütün dünyaya ilan etti. Bugün, tabii bu gerçeğe kimse karşı çıkamıyor. Fakat kalbin bir pompa olduğunu kabul etmekle onun bir pompa olduğunda ısrar etmek aynı şey değil. Bazı bilim adamlarına göre kalp aslında pompadan çok öte bir şey.

Doğrusunu isterseniz ben de bu noktada ne yapacağımı bilemiyorum. Deneyimlerimden inançla söz ediyorum, ama ne bu olayları açıklayabilecek kadar bilgim var, ne de deneyimim. Bazı bakımlardan Tim'in ruhu ve kişiliğinin bana miras kaldığına inanırken bunun nasıl meydana geldiğini açıklayabildiğim! söyleyemem.

Fakat bu meselenin peşini de bırakmak istemediğimden, başımdan geçen deneyimleri nasıl değerlendireceklerini öğrenmek için açık düşünceli bilim adamları, yazarlar ve diğer uzmanlarla konuştum. Bunlardan bazıları bu duruma "hücresel bellek" adını verdiler, ama bu teorinin ne anlama geldiği konusunda da iki ayrı görüş ortaya çıktı. Bir kısmı bunun bir teori olduğunu, bir kısmıysa gerçek olduğunu savunuyorlar. Bu terim aslında ara sıra bağışıklık sistemiyle ilgili konularda kullanılıyor, örneğin çocuk felci aşısı olduktan yıllar sonra vücudumuzda bu özel antijenin "kalıntıları" bulunur.

Hücresel belleği en iyi anlayanlardan biri Deepak Chopra'dır. Popüler kitaplarından birinde, yeni böbrek, karaciğer ya da kalp nakli yapılan hastalardan bazılarının, organ bağışı yapan kişinin özelliklerini yansıttıklarını yazıyor. Chopra bunu şöyle açıklıyor: "Başka bir insana ait dokular bir yabancıya takılınca, o insana ait alışkanlıklarda yaban- ;jj cıya geçer." İçinde bulunduğum durumu anlattığımda Chopra bana şöyle yanıt verdi:

Bu tür olaylara doğaüstü açıklamalar aramaktansa, bunu değişik deneyimler geçiren vücudumuzun fiziksel olarak ifade ettiği-

-218-

nin kanıtı olarak görmeliyiz. Çünkü deneyimler katılımımızla ilgili (kelimenin tam anlamıyla, "bizde beden bulan") bir şeydir. Belleğimiz damla damla hücrelerimize yerleşir; böylece, başka birinin hücrelerini aldığımızda onun belleğini de alırız. O

Bilim adamlarının çoğu hücrel bellek olgusunu kabul etmemekle birlikte, vücudumuzdaki hücrelerin hepsinin kendilerine ait "bellekleri olduğuna" inanmalarında sayıları gün geçtikçe artmakta. Kimisi daha da ileri gitmekte ve dokular bir vücuttan diğerine nakil edildiğinde, birinci vücuttaki hücrelerin belleklerini ikinci vücuda taşıdıklarını gerçek kabul ediyorlar.

Ama insan organları ne tür bir bellek içerir? Bütün insanlar gibi, ben de aklımızın tümünün beynimizde odaklandığına inanıyordum. Fakat biyokimyacı Candace Pert'in aklımızın hiç olmazsa bir yönünün vücudumuza dağıldığını keşfettiğinden beri bu inancım sarsıldı. Pert, beyinle vücudun kısa zincirler halindeki nöropeptit ve reseptörler adı verilen aminoasitler aracılığıyla iletişim kurduklarını buldu. If, Pert, insan duygularının nöropeptitlerle reseptörlerin birleşmesiyle, sinirlerde ortaya çıkan elektriksel değişim aracılığıyla ortaya çıktığını söylüyor.

Peptitlerin beyinde mevcut oldukları biliniyor. Pert ve meslektaşları kalp dahil bütün vücutta peptit bulunduğunu bulmuşlar. Hatta şunide de bile nöropeptitler var. Sanırım üzülmeye midemize ağırlar saplanması deyimi burdan kaynaklanıyor.

Bu peptitlerden birçoğu tanımlandı ve her birinin kendi türünde bir reseptörü olduğu anlaşıldı. Hücrenin yüzünde yer alan reseptörler, genelde kilide benzer. Nöropeptitlerse anahtar görevini yapar. Eğer anahtar kilide uymazsa hiçbir şey olmaz.

(*) Deepak Chopra, Yaşlanmayan Vücut, Sonsuz Akıl (New York, 1993), S: 23.

-219-

Pert de araştırmalarına ilk başladığı zaman, akıl ve duyguların beyinde yer aldığını sanıyordu. Şimdi, beyinle vücut arasında kesin bir ayırım yapmadığını söylüyor.

Stanford Üniversitesi eski araştırmacılarından bilim adamı, Bruce Lipton hücrel ve gelişel biyoloji konusunda eğitim almıştı. Ona Pert'in düşüncelerini organ nakli yapılan hastalara nasıl uygulanacağını sorduğumda bana şöyle yanıt verdi:

Bağışı yapan kişiye özgü reseptörler de kalple birlikte hastaya nakil olur. Doğal olarak bunlar organ nakli yapılan kişinin reseptörlerinden farklıdır. Sonuçta, organ nakli yapılan kişinin hücreleri iki değişik "özdeşlik"e sahip olur. Organ nakli yapılan hastaların hepsi vücutlarının içindeki yeni hücrelerin ikinci bir işarete yanıt verdiklerini fark etmezler. Sadece tam anlamıyla

bedenini iyi tanıyan biri bu değişikliği fark eder. Organ nakli ameliyatları çoğaldıkça çok sayıda hastanın bu tür deneyimleri açıklayacaklarını umuyorum.

Buna şöyle de bakabilirsiniz. Transistorlu radyo dinlerken, pilleri bitebilir. Ama yayın durur mu? Hayır. Radyonuza ya yeni pil takarsınız ya da yeni bir radyo alır dinlemekte olduğunuz istasyonu ayarlarsınız. Biyolojik vücudumuz da elde taşınan radyo gibidir. Ve hücrelerimizin her biri moleküler antenlerimiz aracılığıyla aynı istasyona ayarlanmıştır. Kişiliğimiz bizim istasyon-larımızdır. Öldüğümüz zaman bile, eğer hücrelerimiz hâlâ bizim istasyonumuzla ayarlanmışsa, çalmaya devam eder. Bu hücreler artık başka bir vücutta olsa bile.

Bruce Lipton, Cleive Backster'le görüşmemde ısrar etti. Ve ben de onunla görüştüm. Blackster 1960'larda kullanılmaya başlayan yalan

' makinelerinin gelişmesine ve uygulanmasına öncülük etmişti. Yaptığı ;; birçok deneylerden sonra, bitkilerin diğer canlılarla hücresel düzeyde ••', iletişim kurabildiklerini ve hatta insan duygularının botanik eşdeğerin-'• de duygulara sahip olduklarını ileri sürmüştür.

O günlerde, Backster insan hücreleriyle deneyler yaparken, lökosit-lerin (akyuvar hücresi) birbirleriyle iletişim kurabildiklerini, hatta bu hücrelerden bazıları vücuttan ayrılmış olsalar bile iletişimi sürdürdüklerine ' inanmış. Backster gönüllülerin ağızlarından aldığı beyaz hücrelerle bir dizi deney yapmış. Sonra bu hücreleri yüksek hızda kurutarak birbirin-' den ayırmış. Deney tüplerine koyup genelde beyin dalgalarını göste-, ren bir tür elektroensefolograf makinesine asmış.

Ve Backster, organ bağışı yapan kimsenin korku, heyecan ya da öfke gibi duygusal güdüleri harekete geçince, kilometrelerce uzakta olsalar bile, ayrılan hücrelerin de tepki verdiklerini belirlemiş.

Backster'e, bu buluşları organ nakli yapılan hastaları da içeriyor mu, diye sordum.

"Ben sadece dişetleri ve damaktan aldığım hücreler üstünde çalışmalar yaptım," diye yanıt verdi. "Eğer bunu kalp hücrelerine de uygularsak, belki organ bağışı yapanın mevcut hücreleriyle bir tür iletişim kurulabilir. Tabii eğer organ bağışını yapan kişi hayattaysa. Organ bağışı yapıp da hayatta olan kişilerin hücreleriyle ayrılmış hücreler arasındaki iletişimi gösterebilirim. Öldükten sonra organ bağışı yapanların hücreleriyle iletişim kurulabilir mi? Bunun yanıtını bilmiyorum. O metafizik bir konu. Tabii bu da bambaşka bir tartışmaya yol açıyor."

Julie Motz, alışmaları NBC televizyonunun Dateline programında gösterilen ve The New York Times Magazine'de yayınlanan, "enerjiyle tedavi" uzmanıdır. Ve New York'taki Columbia Presbeteryan Tıp Mer-kezi'nde yapılan açık kalp ve kalp nakli ameliyatlarına katılmıştır. Ameliyattan önce hastalarla çalışmalar yapıp onları akılca ve bedence

-220-

-221 -

ameliyata hazırlar ve ameliyattan sonra da onlara yardımcı olur. Bir süre sonra, ameliyathanede de çalışıp çalışamayacağını merak etmiştir.

Bir sağaltıcı olarak, çalışmalarımın çoğu fiziksel durumun yanında duygusal durumu da ortaya çıkarıp, müşterilerimin bu deneyimlerine yardımcı olmaktır. Uzun süredir vücudun değişik bölgelerde belleklere sahip olduğunu ve bu belleklerin enerji ve dokunmayla serbest kalabildiğini fark ettim. Massachusetts Bonnie Bainbridge Cohen'den, vücuttaki her hücrenin beyin gibi çalıştığını ve bilinçle ele alınabileceğini öğrendim.

Bazı kez dokularımız bilinçsiz bir yöntemle belirli duyguları taşırlar. Örneğin, kalp nakli yapılan hastalara bedenlerinin içine girip "kendi kanları olmalarını istediğim zaman, genellikle kendi damarlarımda rahatsızlık hissederim. Bu sanırım onlardan algıladığım acı titreşimlerinden kaynaklanıyor. Daha sonra, bu hastalara eski kalplerinin kendileri için yaptıklarına kanlarıyla teşekkür edip sevgiyle ona veda etmelerini söylediğim zaman üzüntü yavaş yavaş yok olur.

Clarie, sana takılan organların hücrelerinin hem akılcı, hem de duygusal bellekleri olduğuna inanıyorum. Bu bellekler senin vücudundaki sinir sistemi dahil diğer hücrelerle iletişim kuruyorlar. Ve bu mesajları alıp beynine iletiyorlar. Beyin de bir alıcı ya da aktarıcı gibi onları alıp bilinçli belleğe çeviriyor.

Julie Motz gibi, nöropsikolog Paul Pearsall da kalp nakli yapılan hastalar hakkında bir kitap yazıyor. Pearsall vücudumuzda varolan enerjiden şöyle söz ediyor:

Yeni kalp takılan bir kimse tanımlanması zor bir enerji topu gibidir. Tarih boyunca, tanımlanmayan enerji eski kültürlerde bi-

linirdi ve insanlar bunun yaratılışın başlıca gücü olduğuna inanırlardı. Dünyadaki yerliler bu güce belki yüz değişik isim vermişlerdir. Ve bu güce içtenlikle inanmışlardır. Çinliler buna chi, Japonlar ki derler. Havai'de Mana olarak bilinir. Mana içinde belleğin depolandığı bir ruhtur. Modern dünyamız ne kadar maddeci olursa olsun, kalbimizin içinde bir şeyler bize hayat veren, sevgiyle birleştiren ve ölünce de fiziksel bedenimizi terk eden, bu enerjiye götürür bizi. Medyumlar bu enerjiye "beşinci güç" adını vermişlerdir. Aynı enerji bilim adamlarının deneysel bilgilerine uymaz, ölümcül hastalığın eşiğinden "birdenbire dönme" bu güç sayesinde meydana gelir.

Hücre sel belleğin varlığına inanıyorum. Fakat neden bazı insanlar bu deneyimi yaşıyor da diğerleri yaşayamıyor? İşte bu benim için çok ilginç. Organ nakli yapılmış bir düzine hastayla yaptığım görüşmelerde, genellikle bedenlerinin olağanüstü farkında olan insanların bu tür değişiklikleri hissettiklerini gördüm. Bunlar genelde sanatçı, ressam ya da şair gibi yaratıcı insanlar, başka bir deyimle iç gözlem yapabilen çok dikkatli insanlar.

Organ nakli ameliyatı geçiren hastaların alması gereken çok kuvvetli ilaçların etkisiyle mi bu tür olağanüstü deneyimler yaşadığımızı merak edenlere Pearsall şöyle yanıt veriyor:

Bu insanlara yüklediğimiz ölümcül maddelerin çok güçlü psikolojik etkileri olduğuna inanıyorum. Fakat bu psikofarmakolojiyi değerlendirmenin başka bir yolu da vardır. Neden bu öyküler aynı biçimde oluşuyor? Neden organ nakli yapılan kişi hiç tanımadıkları ya da bazen tanıdıkları bir vericinin belleğine sahip oluyor? Belki bu ilaçlarda LSD ya da benzeri maddeler gibi sanrılara yol açıyor, algılamayı genişleterek daha önce asla ilgilenmediğimiz

-222-

-223-

yönleri görmemizi sağlıyor. Bu antijen önleyici ilaçlar bir şekilde hastalanmamızın, hepimizin sahip olduğu hücre sel belleğe giriş eşiğini alçaltamız mı?

Paul Pearsall, California'daki Boulder Creek'teki Heart Math Ensti-tüsü'nde, araştırmacıların kalp enerjisini, kalple beyin arasındaki bağlantı ve iletişim olasılığı üstünde çalışmalar yaptıklarını söyledi. Ensti-tü'nün araştırma Müdürü Rolün McCraty, "Bu deneyimler yalnızca sizin başınızdan geçmedi," dedi:

Yıllardır enstitüye gelen çok sayıda doktordan bu tür öyküler dinledim. Bir kalp cerrahı karakter değişimi ve yeni yiyeceklere istek duymak gibi

fenomenlerin ortaya çıktığını gözlemlediğini anlattı. Ancak bu değişiklikler organ nakli ameliyatından birkaç ay sonra yok oluyormuş. Cerrahlar da bu durumun dillere düşmesini istemediklerinden susmayı yeğliyorlarmış.

Son yaptığımız araştırmalardan çıkardığımız sonuçlara göre, kalp düşündüğümüzden çok daha akıllı bir organ. Aslında kalbin kendine ait bir sinir sistemi olduğu anlaşıldı. Nörokardioloji'adlı kitabın yazarı Dr. Andrew Armour, buna "kalbin küçük beyni" adını vermiş.

Bir ipucu olasılığı da Boston'da yapılan son araştırmalarda meydana çıktı. 1995 yılında Harvard Tıp Fakültesi araştırmacılarından, Dr. Ming-He Huang kalbin içinde yeni tür bir hücre buldu. Bu "doğal kardiyak adrejenik" hücreler dopamine gibi bir grup değişik kimyasal maddeleri sentezleyerek beyin hücrelerine katekolaminer salgılıyor. Doğal kardiyak adrejenik hücreler manyetik öğelere sahiptir, bu yolla kalpte manyetik alanları etkileyebilirler. Aynı tür manyetik hücreler beyinde de bulunuyor.

-224-

Kalple beyin arasında elektromanyetik bağlantı bulunabilir. Bu yeni hücrelerin keşfedilmesi bu olasılığı güçlendiriyor.

Felsefe doktoru, psikoloji, nöroloji ve psikiyatri profesörü Gary E. Schwartz, aynı zamanda Arizona Üniversitesi'nde İnsan Enerji Sistemi Laboratuvarı'nın da müdürüdür. Schwartz ve meslektaş, Dr. Linda G. Russek doğadaki, buna hücrel ve moleküler sistemlerinin bilgi ve enerji depolamaları da dahil her şeyin matematiksel bir açıklaması olduğunu ileri sürüyorlar. Sistemik bellek hipotezi adını verdikleri teorileri çok karmaşık. Özetlemesi bile zor. Organ nakli belleği (hücrel bellek); homeopati (sudaki bellek); psikometri (nesnelerdeki bellek).

Sistemik belleğe göre organ nakli yapılan hastaların tümü organ bağışlayan kişinin dokularında depolanmış enerji ve bilgiyi algılar. Bunu bazen bilinçli, kimi zaman da bilinçsiz yapar. Görüşümüze göre, organ uyumsuzluğu yalnızca hücrelerin dokularındaki uyumsuzluktan değil, aynı zamanda hücrelerin ve moleküllerin içinde depolanan bilgi ve enerjinin de uyumsuzluktan kaynaklanan bir olaydır.

Büyük ölçüde doku özü almışsın, kalp ve akciğerler oldukça fazla bilgi ve enerji içerirler. Ayrıca dansçı olduğundan, bedenle yakın ilişki içindesin. Sonuçta, duygusal anlamda fazla hassas olduğunuzdan manevi bilgiye açkısın. Bu bilgi ve enerji titreşimlerini hem bilinçli, hem de bilinçsiz bir şekilde algılıyorsun. Belki organlarını bağışlayan kimsenin bilgi ve enerjisine uyum •'•'.' sağladığın için yeni kalbine ve akciğerlerine de uyum

sağlayabil-••;•• din. Yıllardır süregelen uyumsuzluk konusu belki bu nedenle ' sende fazla sorun olmadı ve belki bu nedenle bugün çok sağlık-•'•! lısın.

-225-

Kalp Değiş mi/F: 15

Yaptığımız araştırmalar sonunda kalple beyin arasında ener-jisel ve fizyolojik bir iletişim kurulabildiğini keşfettik ve bu buluşlarımızı yayınladık. Özellikle, kalbin elektrokardiyografisi beyin dalgalarımıza kayıt edilebilir. Dahast, seven insanlar beyin dalgalarına, sevdiklerinin kalp elektrokardiyografilerini de kayıt edebilirler. Bu araştırma organ nakli yapılan kişinin yeni kalbi ve akciğerlerinden gelen enerji ve bilgiyi nasıl kayıt ettiğini biyofiziksel olarak açıklıyor.

İnsanlar bir şeyden söz ederken "bütün kalbimle" terimini kullanırlar. Bu sözcükler yanlış kullanılmış bir benzetme midir, yoksa daha derin belirli bir anlamı mı vardır? Eğer hücreler bilgi ve enerji deposuysa ve eğer kalp de, özellikle bulunduğu yer ve bağlantıları itibariyle, bu işleve dahilse, bellek özellikle silik anı-1 lar, beyni olduğu kadar kalbi de etkiler. Eğer kalp nakli yapılmış- | sa, organ bağışı yapan kimsenin alışkanlıklarının organ nakli yapılan kişiye geçme olasılığı vardır.

Konuşmamızın bu noktasında maddesel dünyadaki gerçeklerden |

ayrılıp başıma gelenleri anlamak için başka yollara sapmayı düşündük. ,|

Los Angeles'li ruhsal medyum James Van Praagh'a göre, başım- J

dan geçen deneyimlere henüz yeni evine yerleşmeyen ruh neden olu- |

yormuş:

Genellikle araba ya da motosiklet kazasında hemen ölen gençlerin organları bağışlanıyor. Dünyadaki zamanlarını henüz tamamlamadıklarını düşünen ruhlariysa kimi kez başka bir insana bağlanırlar. Belki organlarını sana bağışlayan kişi dünyada | yapmak istediklerini tamamlamamıştır. Ve ruhu hâlâ yeni dene- '.] yimler yaşamak istemektedir. Böyle olunca, Hayalet adlı filmde olduğu gibi, ruh da iki dünya arasında kalıyor. Bazı kez bu du-

-226-

rum sahiplenmeye dönüşüyor. Kimi kez de senin durumunda olduğu gibi

etkileşime. Eğer olay benim düşündüğüm gibiyse zamanla Tim'in ruhu fiziksel dünyadaki deneyimlere gereksinimi kalmadığını fark edince ortadan yok olacaktır. Belki bu olay sona ermiştir bile.

Düşler genellikle ruhlarla iletişim kurmaktır. Ruhların beyinle en kolay iletişim kurdukları zaman gece, uykuda mantığımızın çalışmadığı saatlerdir. Sen bu düşleri gördüğün zaman, Tim'in ruhu seninle iletişim kuruyor.

Bir İngiliz bilim adamı olan Rupert Sheldrake, aynı zamanda Dünyayı Değiştirecek Yedi Deney ve Geçmişin Varlığı gibi birkaç büyüleyici kitabın da yazarıdır. Ve yapıtlarında "şekilbilim rezonansı" zaman içinde tekrarlanmayla davranış ve şekillerin aktarılması konusunu işler. Sheldrake belleğin başımızın içinde depolandığı inanışını sorguluyor. Aklımızın video kaydından ziyade televizyona benzediğini öneriyor; televizyon yayına göre ayarlanır, ama onları depolamaz.

Sheldrake bana yazdığı mektupta başımdan geçen deneyimlerin reenkarnasyon ve geçmiş yaşamdan gelen haberlere benzediğini söylüyor ve sonra şu diğer iki olasılığı belirtiyor.

;! Clarie Sylvia'nın başından geçen ve başkasının belleğinin

f ona geçtiğini kanıtlayan düşleri ve anıları nasıl yorumlayacağımı bilmiyorum. Eğer doğal olarak o genç adam hakkında bilmesi olanaksız şeyleri biliyorsa, belki bu bilgileri telepati yoluyla hastanedeki insanlardan öğrenmiş olması olasılığı var. Fakat, bu da onun bira ve kızarmış tavuk kanadına karşı duyduğu isteği açık-;,:;: lamıyor.

B Eğer gerçekte bellek kalp ve akciğerlerle geçebiliyorsa, ben

" bunu hücresel belleğe atfedemem. Bu fazlasıyla etkileyici gö-

-227-

rünse de, günümüz biliminde psikolojik belleğin hücrelerde depolandığını gösteren bir kanıt yok. Şimdiki materyalist teorilere göre bu bellekler kalpte ve akciğerde değil, beyinde depolanıyor. Benim hipotezlerime göre, bu geleneksel bilimin bile sınırlarının ötesindedir. Belki de hücrelerin içine yerleşmesine gerek kalmadan bellek nakli mümkün olabilir. Bu açıklama, Geçmişin,, Varlığı adlı kitapta tüm ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Bu kitapta kişiler ve kuşaklar arasındaki bellek geçişinden söz edilir. Bu ba-| kış açısına göre, genç adamın kalbi ve akciğerleri morfik bölgelerle ilişkilidir. Bu deneyim Clarie Sylvia'nın başından geçmiştir. Fakat bellek geçişinin hücrelerinin içindeki fiziksel izlerle ilgisi yoktur.

Sheldrake'in reenkarnasyondan söz etmesi bize doğal olarak yazar Brian Weiss'in Birçok Yaşam, Birçok Usta ve Yalnızca Aşk Gerçekti* adlı kitabını anımsatıyor. Dr. Weiss'in başımdan geçen deneyimlerin eski yaşamlarla ilişkisi olmadığını söylemesine şaşırdım. Ona göre başımdan geçenler psikometri olarak ifade edilirmiş. Psikometri nesne okuma yeteneği diye açıklanabilir. Bir insan bir başkasına ait nesneyi elinde tutarak o insanın görüntüsünü aklında canlandırabiliyor:

Eğer birine ait bir saati elde tutarak o kişinin görüntüsünü aklımızda canlandırabiliyorsak, yıllarca başkasının enerjisini depo-layan bir organ size takılırsa neler olacağını bir düşünün. Bu genç adamın eğilimlerini, duygularını ve isteklerini hissetmeniz beni şaşırtmıyor. Sizin deneyimleriniz enerjiyle ilgili ruhsal bir olaydır. Bunların sahiplenmeyle ilgisi yoktur. İnsanlar farklı düzeylerde ruhsal farkındalığa sahiptirler. Ve organ nakli yapılmış bazı insanlar organlarını bağışlayan kişilerin enerjilerine karşı aşırı duyarlı olabilirler.

-228-

Bu organların size takılması da rastlantı değildir. Belki şimdiki ya da geçmiş zamanda Tim'le aranızda, henüz ne olduğunu bilmediğimiz bir bağlantı olabilir.

İç hastalıklar uzmanı Dr. Larry Dossey de olası açıklamalar yapıyor. Ruh İyileştirme ve Şifalı Sözler: Dua'nın ve Tıbbın Gücü adlı bir kitabı vardır. Ayrıca Sağlık ve Tıp'ta Değişik Tedaviler dergisinde genel yayın yönetmenidir.

Yaşayan bir insanın ölmüş birinin eğilimlerine, davranışlarına hatta belleğine sahip olma olasılığı çok eski bir kavramdır.

Bağışlanan organlar aynı devamlılığı sağlayabilir mi? Sağlarsa nasıl sağlar? Biyolog Lyall Watson, Nesnelerin Doğası: Cansız Nesnelerin Gizli Yaşamı adlı kitabında yakın temasta olduğumuz fiziksel nesnelerin bir biçimde bizim, "duygusal parmak-izlerimizi" alıp düşüncelerimizi ve duygularımızı depoladıklarını ileri sürüyor. Daha sonra, uygun koşullar altında, tıpkı canlı gibi davranmaya başlarlar. Watson'un bu etkiyi kanıtlayan çeşitli eşyalardan oluşan geniş bir koleksiyonu var: Kendi kendine çalışmaya başlayan otomobiller, yüzükler, mücevherler ve bebekler...

Eğer her gün kullandığımız nesneler duygularımızı ve düşüncelerimizi depolayabiliyorlarsa, neden kendi bedenimizin parçaları da bu işi yapmasınlar? Fakat bunun nasıl gerçekleştiği henüz bilinmiyor.

Görüşüme göre, temelde organ bağışı yapan kişinin bilinci organ nakli yapılan kimsenin bilinciyle birleşerek, organ bağışı yapan kimse hakkında bilgi sahibi olmayı sağlıyor. Organ bağışı yapan kimsenin kalbinin başka birisine takılması deneyimlerin değil, zaten varolan yoğun bir zihinsel bağlantının aktarılmasıdır.

-229-

Araştırmalar birçok insanın başından hiç olmazsa arada sırada telepati, ileriye görme ve önsezi gibi fenomenlerin geçtiğini gösteriyor. Ve çoğumuzun başından zihinlerimizin bağlantılı olduğunu ortaya koyan deneyimler geçmiştir.

Bunun en güçlü kanıtlarını tedavilerde ve dualarda görüyoruz. 1988 yılında yapılan bir deneyde, Dr. Randolph Byrd, San Francisco Devlet Hastanesi'ndeki koroner tedavi ünitesindeki 400 kalp hastası üzerinde duanın etkilerini incelemiştir. Hastaların yarısı dua almış, yarısı da almamış. Bu çift taraflı kör bir incele-meymiştir. Yani deneye katılanlardan hiçbirisi kimin dua alıp kimin almadığını bilmiyormuş. Araştırma sona erince, uzaktan dua alan hastalar almayanlardan daha çok gelişme göstermiştir.

Şimdi adım adım yerleşik olmayan akıl adını verdiği bilinç konusuna geliyoruz. Atalarımız bunu evrensel akıl ya da tek akıl olarak adlandırılmışlar. Bu görüşe göre, akıl, zaman ve mekânla sınırlı değildir; bir yere yerleştirilemez, kişilerin beyinlerine ve bedenlerine ya da şimdiki zamana sığdırılamaz. Bilincin bir boyutunda hepimiz tek vücut halinde birleşir, bir bütün oluruz. Fakat çoğumuz kendimizi tek birey olarak düşünürüz. Fiziksel ve zihinsel yönden herkesten uzaktayız.

Tarih boyunca insanlar akıllarının başkalarına bağlı olduklarının farklı yollarını keşfetmişlerdir. Bazı fiziksel nesneler bu amaca hizmet vermişlerdir. Örneğin, iki âşık bir yüzükle birbirlerine bağlanmışlar. Her ikisi de yüzüğün onların gerçek belleklerini ve bilinçlerini içermediğini biliyorlar. Bu sembol, sözü geçen insanların birleşme konusunda bilinçlerini harekete geçiriyor. Bağışlanmış bir kalp ya da böbrek gibi vücudun bazı bölümleri de sembolik olarak aynı şekilde harekete geçebilir mi?

- 230 -

El falını düşünün. El falına baktıran kimse geçici olarak elini falına bakan kimseye "bağışlar". Burada falcı organ bağışı yapılan kimsedir ve kendisinden bilgi isteyen kişiyle zihinsel bir bağlantı kurar. Bazı el falına bakan falcılar elin yalnızca bir alet, bir aracı olduğunu söylerler. Onlar el aracılığıyla o insanın

bilinç dünyasına girerek fal baktıranın istediği bilgileri elde ederler. Acaba, size takılan kalp de elin oynadığı rolü üstlenip, normalde size kapalı olan bir boyutun kapısını aralayarak, dikkatimizi yoğunlaş-tırıp, size organ bağışı yapan kimse hakkında bilgi mi veriyor?

Ayrıca merak ettiğim bir konu daha var. Diğer organ nakli yapılan kişiler de aynı deneyimleri yaşıyorlar mı? Bunlardan söz etmeye başlamadan önce ölümün eşiğine gelme deneyimleri çok nadir meydana geliyordu. Fakat modern hastanelerde yeniden hayata dönenlerin sayısı çoğaldıkça, bu deneylerin sayısı da çoğalıyor. Belki sizinkine benzer ameliyat sonrası deneyimler bizim düşündüğümüzden çok daha yaygındır.

Bilim adamlarının ve diğer düşünürlerin başıma gelenler hakkında böylesine çeşitli açıklamalar yapıp fikir üretmeleri beni çok sevindirdi. Onlara minnettarım. Candace Pert'in yaptığı araştırma beni büyüledi. Bu sayede bedenle akıl arasındaki eski ve yapay duvarlar yıkılabilir. Fiziksel olarak ayrıldıkları halde hücrelerimizin bir bakıma birbirlerine bağlı olduklarını öne süren Cleve Backster'in deneyimleri beni şaşırttı. şj Brian Weiss'in psikometri hakkındaki anolojisi aklıma yattı. Paul Pear-; sall'ın uyumsuzluk ilaçlarının olası etkileri hakkındaki düşünceleri de

.i

'} büyüleyici.

'I Şundan emin olmalıyız ki, bu bölümde ileri sürülen açıklamalar bi-

'limin ve tıbbın basmakalıp yorumları değildir. Uzmanların burada yer

T

•^

- 231 -

verdiğimiz görüşlerini bir kısım okuyucularımız belki saçma bulacaktır. Çünkü bu fikirlerin, belki de birçoğu, çok saçma.

Ama hangileri saçma? Harvey kalbin bir tulumba olduğunu ileri sürdüğü zaman meslektaşlarının çoğu bunun saçma olduğunu ileri sürdüler. Akıllı, zeki, yaratıcı kişileri insanlık tarihinde meydana gelen yeni olayları tartışmak için bir araya getirdiğinizde, böylesi bir sohbet çok geniş olasılıkları kapsıyor. Bu tartışma henüz yeni başlıyor.

SON SÖZ

I

Yaşadıklarım kaçınılmaz olarak, az da olsa değişmesine rağmen yolculuğum sürüyor. Eminim siz bu kitabı okurken de yaşadıklarım de-ğişiyordur. Bu tıpkı bir dansçının bir başkasının koreografisine kendi hislerini ve deneyimini katması gibi bir durum.

Bazen bütün önceki hayatımın bu ameliyata bir hazırlık olup olmadığını merak ediyorum. Yetiştığım aile, asiliklerim, dans hayatım, hastalığım, alternatif ilaçlara hiç düşünmeden sıcak bakışım, rüyalara olan ilgim... Tim'in ruhu benimle birleştiğinde onun bana kuvvet veren enerjisini almaya hazır bir halde değil miydim? Elle tutulamaz, gözle görülemez olmalarına rağmen, her zaman aklın ve duyguların gücüne inanan biri oldum.

Tim'in hayatı çok kısa sürmüş de olsa, ruhu organları vasıtasıyla yaşamlarını sürdürüyorlar. Tim'in annesi gibi ben de ailesini bulmamı onun sağladığını düşünüyorum. Onlarla yeniden ilişki kurmak istemişti. Belki de yaşarken çözümlenmemiş şeyleri çözmeye ya da tamamlamaya çalışıyordu.

Einstein bir zamanlar, "Ya hiçbir şey mucize değildir ya da her şey mucizedir," demişti. Ben her şeyin mucize olduğuna inanıyorum. Bugün bile günlük hayatımızda çok olağan karşıladığımız şeyler bana mucizevi gözüküyor. Her gün, Tanrı'ya hayatta olduğum için şükreder-

ken ettiğim dua bütün sorunlarımı, gerginliğimi ve aklımdaki gereksiz düşünceleri benden uzaklaştırıyor ve o ana, o mucizeye odaklanmamı sağlıyor. Yeni ciğerlerime derin bir soluk dolduruyorum ve nefes almamın çok zor olduğu günleri yeniden hatırlıyorum.

Bugünlerde aynaya baktığımda, yaşlı yorgun bir kadının solgun yüzüyle karşılaşmıyorum. Evet saçlarımın arasında gri bir iki tel görüyorum ama bu bana üzüntü değil keyif veriyor. Yıllar boyunca, yaşlılığımın izlerini hiç göremeyeceğimi sanarak yaşamıştım.

Zaman geçtikçe kalbim ve ciğerlerim vücuduma daha da alışıyorlar. Bazen bunları gerçekten yaşadım mı diye düşündüğüm anlar oluyor. Kendimi artık o kadar normal hissediyorum ki.

Birkaç yıl önce, kalbim ve ciğerlerimle alakası olmayan bir ameliyat geçirdim. Ameliyata girmeden önce, bir hemşire sağlığım hakkında bilgi

alıyordu.

"Hiç ameliyat oldunuz mu?" diye sordu.

"Evet çocukken bademciklerimi aldırmıştım," diye yanıtladım onu. "Ve birkaç ay önce de dalağım alındı."

"Başka?"

"Hatırlayabildiğim kadarıyla bu kadar," dedim. "Haa, bir de 1988 senesinde organ nakli ameliyatı geçirdim."

"Ne!" diye bağırarak elindeki kalemi fırlatan hemşire muhtemelen delinin biri olduğumu düşünmüştü. Ama bir an için gerçekten bunu tamamen unutmuştum.

Buna rağmen hayatımın ne kadar değiştiğinin bilincindeyim. Bugünlerde bir müzik duyduğumda dansa gideceğim bir dahaki seferi düşünerek heyecanlanıyorum. Bir dahaki seferin olacağını biliyorum. Hastayken müzik bana sınırlarımı hatırlatan, acı veren bir şeydi. Ama bugün umut ve şükran dolu duygular hissettiriyor bana.

Yaşadığım için imtiyazlı olduğumu hissediyorum.

- 234 -

Sevgili Okurlar,,

Benim öyküme benzer öykülerle bundan böyle sık sık karşılaşacak mıyız bilmiyorum. Fakat ortada kaçınılmaz bir gerçek var: toplumumuzda organ bağışları çok kısıtlı. Ve bu nedenle gereksiz yere birçok insan ölüyor.

Ben çok şanslıyım. Çünkü kalp nakli ameliyatım çok beklemeden gerçekleşti. Hastaların büyük bir kısmı aylarca, hatta yıllarca organ bekliyor. Ve beklerken, bu insanlardan bir kısmı ölüyor.

Her yıl nisan ayında Ulusal Organ ve Doku Bağışı Haftası düzenleniyor. Gelecekte, organ ve hücre bağışını arttırmak amacıyla "Hayat Armağan" adlı posta pulları çıkaracağız.

Bu arada, hepimiz elimizden geldiğince yardımcı olup başkalarının acılarını dindirelim. Arabamın tamponuna "Organlarınızı cennete bağışlamayın. Cennet bizim onlara bu dünyada gereksinimimiz olduğunu biliyor," yazan bir etiket yapıştırdım.

Lütfen, organ bağış formlarını doldurun. Ve bu dileğinizi ailenize söyleyin. İnanın bana bundan daha güzel bir armağan olamaz.

-235-

NOT

Robert Boşnak'la birlikte organ nakli yapılan insanların başlarından geçen garip deneyimleri araştırmaya devam ediyoruz. Öykülerini bizimle paylaşmak isteyenlerden haber bekliyoruz. Lütfen mektuplarınızı Psikolojik ve Sosyolojik Değişimler Merkezi, RK. 398080, Cambridge MA 02139 adresine yollayın ya da (617) 354-2499 numaralı telefondan bizi arayın. (Adı geçen Merkez, Cambridge Hastanesi'ne bağlıdır.)

ROBİNCOOK

TOKSİN

TÜRKÇESİ

FATOŞ DİLBER

Kalp Debimi, tıbbın ve maneviyatın sınırlanm aşan, akıllara durgunluk veren gerçek bir yaşam öyküsüdür.

Ender görülen bir akciğer hastalığından kurtulması için, Claire Sylvia'ya kalp ve akciğer nakli yapılır. Hastalıklı organlar çıkarılır. Yerine on sekiz yaşında motosiklet kazasında ölen bir gencin organları takılır. Claire ameliyatı atlattıktan sonra, başından geçen büyük maceranın sona erdiğine inanır. Aslında macera yeni başlamaktadır.

İN KİTAPLAR

Claire Sylvia _ Kalp Değişimi

www.kitapsevenler.com

Merhabalar

Buraya Yükleğiğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden

Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz

Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından

Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda

Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem

Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır

Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı
Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak

Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Tarayan Yaşar Mutlu

web sitesi

www.yasarmutlu.com

www.kitapsevenler.com

e-posta

yasarmutlu@kitapsevenler.com yasarmutlu@yasarmutlu.com

mutlukitap@hotmail.com kitapsevenler@gmail.com